

Скупштина Града Београда на седници одржаној 7. марта 2016. године, на основу члана 35. став 7 Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС”, бр. 72/09, 81/09, 64/10, 24/11, 121/12, 132/14 и 145/14) и члана 31. Статута Града Београда („Службени лист Града Београда”, бр. 39/08, 6/10, 23/13 и „Службени гласник РС”, број 7/16 – одлука УС), донела је

ГЕНЕРАЛНИ УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН БЕОГРАДА

1.0 ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ

1.1 Граница и обухват плана

Граница подручја обухваћеног Генералним урбанистичким планом Београда обележена је на графичким приказима и обухвата граничне линије како следи:

На истоку, почев од ушћа Дунавца у Дунав, пружа се низводно Дунавом дуж спољних граница КО Винча и КО Ритопек, према општини Панчево до КО Гроцка. Овде граница плана излази на копно и иде спољним границама КО Ритопек, КО Болеч, КО Лештане, КО Зуце до пресека са западном регулацијом ауто-пута Београд – Ниш. Овде граница плана залази у КО Врчин, иде на југ западном регулацијом ауто-пута Београд – Ниш, до петље „Траншпед” коју обухвата целу, а затим поново западном регулацијом ауто-пута Београд–Ниш долази до катастарске парцеле 3277/4 КО Врчин. Ту граница скреће на југ и спољном границом катастарске парцеле 8510/1 долази до тачке наспрам тромеђе између катастарских парцела 8510/1, 3270/9 и 3270/11. Од ове тачке граница сече катастарску парцелу 8510/1 по правој линији до тромеђе између катастарских парцела 8510/1, 3270/9 и 3270/11, па спољним међама катастарских парцела 3270/11 и 3270/1 долази до најјужнијег прелома границе катастарске парцеле 3270/1, од ког у правој линији сече катастарску парцелу 3270/9 до тромеђе између катастарских парцела 3270/9, 3270/12 и 8516/5. Од ове тромеђе граница сече парцелу пута 8516/5 по истом правцу и долази до границе катастарске парцеле 3263/3 од које наставља на југозапад спољним међама катастарских парцела 3263/3, 3263/1 и 3263/2 до прелома границе катастарске парцеле 2263/2 који се налази наспрам тромеђе између катастарских парцела 3519/2, 8516/5 и 8515. Од овог прелома граница поново сече парцелу пута 8516/5 и то до тромеђе између катастарских парцела 3519/2, 8516/5 и 8515, па се од ње поклапа са спољним међама катастарских парцела 3519/2, 3519/1, 3520/1, 3520/3, 3520/4, 3520/6, 3520/7 и 3520/5 до најзападнијег прелома границе катастарске парцеле

3520/5. Одавде граница по правој линији сече катастарску парцелу 3168/1 до најјужнијег пелома границе катастарске парцеле 3164, од кога наставља на северозапад границом између катастарских парцела 3164 и 3168/1 до тромеђе између катастарских парцела 3164, 3168/1 и 8516/1, од које у правој линији сече катастарску парцелу 8516/1 до тромеђе између катастарских парцела 8516/1, 3159/4 и 3158/2. Од ове тромеђе граница наставља на запад спољним међама катастарских парцела 3159/4, 3159/3, 3159/2 и 3159/1 до тромеђе између катастарских парцела 3159/1, 3158/1 и 8466/1, ту сече парцелу пута 8466/1 правом линијом до најближег прелома катастарске парцеле 8466/1, од кога сече катастарску парцелу 8652/1 по правој линији до тромеђе између катастарских парцела 8652/1, 3127/3 и 8522. Ту граница скреће на север и поклапа се са спољним међама катастарских парцела 8652/1, 3126/4, 3126/3, 3126/2, 3126/1 и 8652/1 све до границе са КО Зуце где скреће и наставља на запад спољним границама КО Зуце, КО Бели Поток, КО Пиносава, КО Рушањ, КО Сремчица, КО Велика Моштаница и КО Руцка, до реке Саве. Одатле граница плана води низводно реком Савом дуж спољних граница КО Руцка, КО Умка, КО Пећани и КО Остружница до КО Сурчин код железничког моста код Остружнице. Овде граница плана поново излази на копно и иде спољном границом КО Сурчин до пресека са граничном линијом између кп 6073 и кп 5374 КО Добановци. Овде граница плана залази у КО Добановци и иде поменутом граничном линијом кп 6073 и кп 5374 на северозапад и стиже до заједничке граничне линије између кп 5509/2 и кп 5421/2, где скреће на северо-исток, наставља поменутом заједничком границом и стиже до границе Регулационог плана радне зоне „Сурчин–Добановци” („Службени лист Града Београда”, број 9/02)¹, прати спољну границу тог Регулационог плана и долази до граничне линије пута кп 5508. Западном граничном линијом, левом страном пута кп 5508, граница плана правцем северо-исток, иде све до експропријационе линије пута А III Батајница–Прогар (продужетак Улице Маршала Тита). Експропријационом линијом пута А III кп 5503, граница скреће на северозапад, до пресека са продужетком западне граничне линије Улице Београдске кп 3454. Западном граничном линијом Улице београдске кп 3454 граница плана иде на север, све до Улице земунске кп 3448/1 коју пресеца и продужава даље граничном линијом између кп 4983 и кп 3430, кп 3431 и кп 3453/1 (завршетак Улице пролетерске). Граничном линијом Улице пролетерске кп 3453/1 и кп 4978/2, граница

¹ У опису границе обухвата Генералног урбанистичког плана, границе грађевинског подручја и граница енклава у грађевинском подручју поједини сегменти описани су позивом на границе важећих планских докумената (плански документи у својим описима имају детаљан попис катастарских парцела).

плана идући на северозапад, долази до пута кп 5020, којим скреће на североисток, иде граничном линијом поменутог пута кп 5020 и кп 4978/2 и 4978/1 КО Добановци до пресека ове граничне линије и западне експропријационе линије пруге Остружница–Батајница и иде западном експропријационом линијом ове пруге на север до изласка на границу КО Добановци. Надаље иде спољном границом КО Добановци и КО Батајница и, излазећи на границу према општини Стара Пазова, пружа се до реке Дунав. Затим граница плана иде низводно Дунавом дуж спољних граница КО Батајница и КО Земун Поље до ушћа Дунавца у Дунав. Овде граница плана поново излази на копно и најкраћим путем скреће на североисток у подручје КО Ковилово до најјужније граничне тачке кп 724 у КО Ковилово. Даље, граничном линијом између кп 724 и кп 308 КО Ковилово, граница плана наставља на север до кп 307 КО Ковилово. Граничном линијом између кп 307 и кп 308 КО Ковилово, граница плана наставља на североисток до заједничке тачке кп 308, 309 и 306 КО Ковилово а затим скреће на исток граничном линијом између кп 306 и кп 309 до кп 822 КО Ковилово, коју најкраћим путем пресеца до кп 520 КО Ковилово па на север до заједничке тачке кп 390, 391 и 1045 КО Ковилово. Наставља на исток до заједничке тачке кп 1045, кп 805 и кп 411 КО Ковилово, затим на север граничном линијом између кп 805 и кп 411 до кп 1013 КО Ковилово, где скреће на исток краја кп 411 КО Ковилово а тада сече кп 1013 и кп 824 КО Ковилово, до заједничке тачке кп 824 и 412 КО Ковилово па наставља на исток граничном линијом између кп 824 и кп 412, кп 1022, кп 825, кп 413 и кп 1023 до кп 807 КО Ковилово и сече је најкраћом путањом до кп 416 КО Ковилово. Граница ГУП даље наставља на југ источном страном кп 807 КО Ковилово до пресека са Планом детаљне регулације за саобраћајницу Северна тангента од саобраћајнице Т6 до Панчевачког пута – сектор 1 (деоница од Улице цара Душана до Зрењанинског пута – М 24.1. са мостом преко Дунава и петљом са Зрењанинским путем) („Службени лист Града Београда”, број 58/09). Одатле наставља на исток северном регулацијом саобраћајнице Северна тангента до тачке са координатама (Y=7454257.02, X=4972527.32). Од ње се граница даље протеже доследеће тачке (Y=7454244.45, X=4972547.89), па од ње по луку радијуса 72 метра који дефинишу тачке (Y=7454244.45, X=4972547.89), (Y=7454235.32, X=4972599.64) и (Y=7454263.79, X=4972643.82) до тачака (Y=7454347.09, X=4972703.89), (Y=7454358.94, X=4972713.51), од којих преко лука радијуса 81 метар, који дефинишу тачке (Y=7454358.94, X=4972713.51), (Y=7454368.60, X=4972722.92) и (Y=7454376.56, X=4972733.80) долази до Плана детаљне регулације за саобраћајницу Северна тангента од саобраћајнице Т6 до панчевачког пута – сектор 1 („Службени лист Града Београда”, број 58/09). Даље се граница у правцу североистока поново поклапа са северозападном границом Плана детаљне регулације за саобраћајницу Северна тангента од саобраћајнице Т6 до панчевачког пута – сектор 1 („Службени лист Града Београда”, број 58/09), па долази до границе Плана детаљне регулације за саобраћајницу Северна тангента од саобраћајнице Т6 до панчевачког пута – сектор 2 („Службени лист Града Београда”, број 24/10). Од ове позиције наставља северном регулацијом саобраћајнице Северна тангента, до пресека те границе са границом кп 4303/3 у КО Борча која је уједно граница КО Борча. Крећући на север, граница плана наставља спољном границом КО Борча и КО Овча, излазећи на границу према општини Панчево и иде даље спољном границом КО Овча и КО Крњача. Овде граница плана долази до реке Дунав, пратећи границу према Панчеву, креће узводно, пресеца Дунав, улази у Дунавац и пратећи спољне границе КО Вишњица и КО Велико Село,

граница Генералног урбанистичког плана Београда долази до полазне тачке – ушћа Дунавца у Дунав.

Површина територије у оквиру границе Генералног урбанистичког плана износи око 77.851 ha.

Грађевинско подручје

Овим планским документом дат је предлог границе грађевинског подручја, које представља изграђени и уређени део територије у оквиру границе плана, као и неизграђени део подручја планиран за заштиту, уређење или изградњу објеката. Грађевински реон дефинисан претходним Генералним планом Београда 2021. („Службени лист Града Београда” бр. 27/03, 25/05, 34/07, 63/09 и 70/14), састојао се из једног повезаног ентитета и више појединачних енклава грађевинског земљишта, укупне површине од око 53.850 ha. Изменама и допунама из 2009. године предложено је проширење границе и нова површина грађевинског реона од око 55.560 ha.

Овим планом извршено је усклађивање границе грађевинског реона са границама катастарских парцела. При дефинисању нове границе грађевинског подручја, којом су обједињени делови грађевинског подручја у јединственој целини, узети су у обзир следећи елементи:

- копија плана (границе катастарских парцела);
- планиране намене Генералног урбанистичког плана Београда;
- преиспитани важећи планови детаљне урбанистичке разраде;
- затечено стање изградње на терену (ангажовано земљиште).

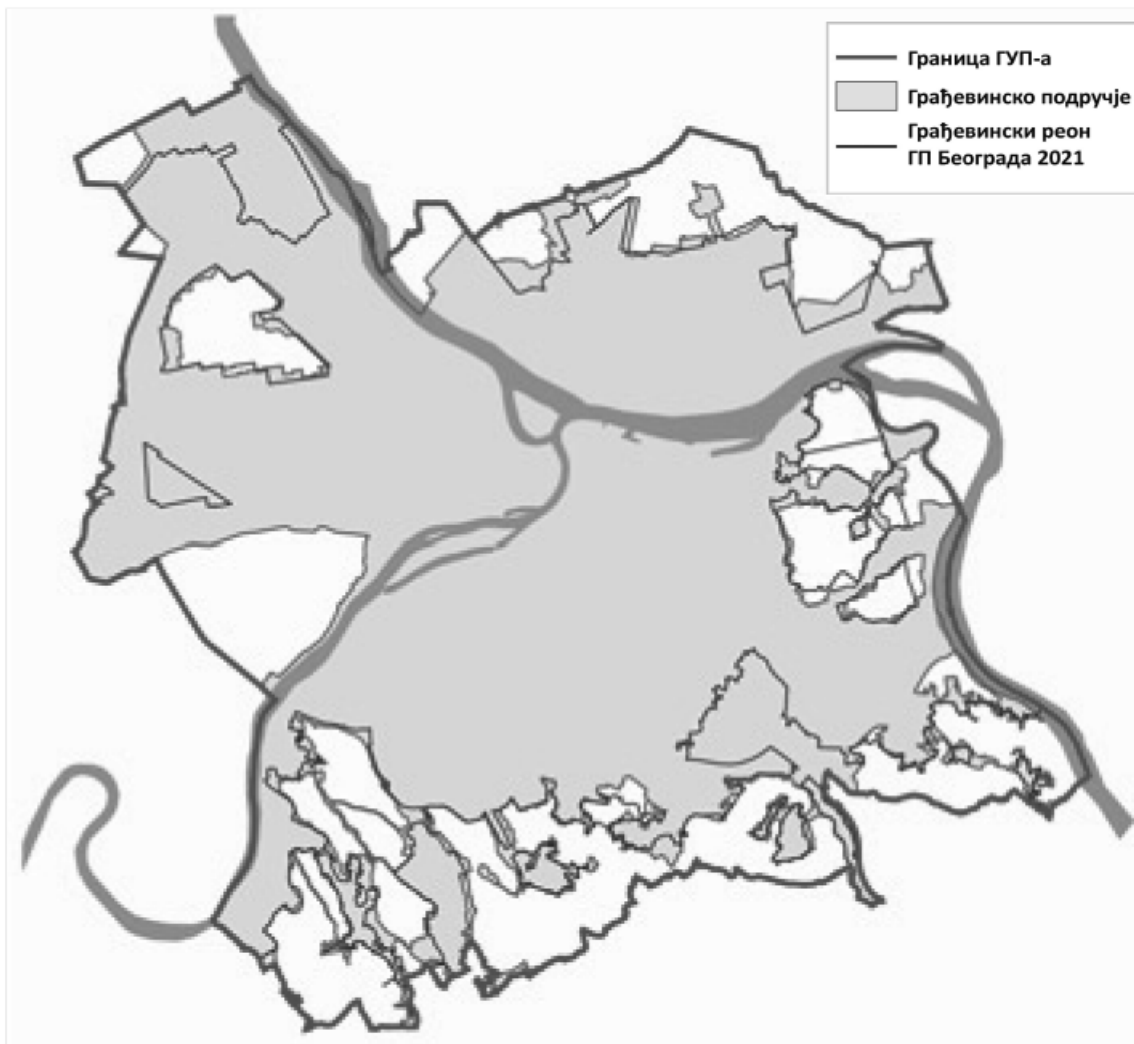
Површина територије обухваћене предложеном границом грађевинског подручја износи око 56.540, од чега је грађевинско земљиште површине око 51.970 ha. Укупно повећање грађевинског подручја у оквиру границе плана износи око 980 ha, односно 1,8% у односу на грађевински реон из Измена и допуна Генералног плана Београда 2021 из 2009. године.

Граница грађевинског подручја обележена је на графичким приказима и обухвата граничне линије како следи:

ПРВИ ДЕО: На истоку, почев од тромеђе између КО Крњача, Вишњица и Панчево, граница грађевинског подручја се пружа низводно Дунавом и поклапа са границом Генералног плана². Код катастарске парцеле 1744/37 у КО Велико село, граница грађевинског подручја скреће у КО Велико село и поклапа се са спољним међама следећих катастарских парцела: 524/1, 524/4, 524/2, 524/3, 1338, 1339/2, 1339/1, 1340/2, 1340/1, 1341, 1342, 1343, 1344, 1345, 1346, 1347, 1734/1. Дошавши до тромеђе катастарских парцела 1734/1, 1678/4 и 1678/1 граница у правој линији долази до тромеђе катастарских парцела 1599, 1734/1 и 1736. Од ове тромеђе граница иде на југ поклапајући се са спољним међама катастарских парцела 1599, 1588, 1587, 1411/1, 1411/3, 1115/1, 1495/1, 1774/2, 1513, 1512/1, 1512/2, 1511/1, 1511/2, 1511/3, 1510/4, 1510/6, 1510/2, 1510/3, 1841, све до тромеђе катастарских парцела 1841, 1531/3 и 1857/5, од које у правој линији долази до тромеђе катастарских парцела 1857/5, 1532/2 и 1852. Од ове тромеђе граница грађевинског подручја се пружа на исток, поклапајући се са спољним међама катастарских парцела 1852 и 1853, до тромеђе катастарских парцела 1532/2, 1853 и 1540. Од ове тромеђе у правој линији граница грађевинског подручја, долази до тромеђе катастарских парцела 1540, 1541/2 и 1541/1 одакле у правој линији долази до следеће тромеђе катастарских

² За опис границе грађевинског подручја овог плана коришћена је граница Генералног плана Београда 2021 („Службени лист Града Београда”, бр. 27/03, 25/05, 34/07, 63/09 и 70/14).

парцела 1541/1, 1541/2 и 1542. Од ове тромеђе, такође у правој линији граница грађевинског подручја долази до тромеђе катастарских парцела 1542, 1544 и 1543/1, од које даље иде спољном међом катастарске парцеле 1543/1 до тромеђе катастарских парцела 1543/1, 1543/2 и 1742. Од ове тромеђе граница у правој линији долази до следеће тромеђе катастарских парцела 1742, 1940 и 1941/1, од које граница иде на југ поклапајући се са спољном међом катастарске парцеле 1742 до тромеђе катастарских парцела 1924, 3092 и 1742.

Слика 1. Граница Генералног урбанистичког плана Београда са предлогом границе грађевинског подручја

Од ове тромеђе граница се поклапа са спољним међама следећих катастарских парцела: 1924, 1926, 1927, 1928, 1929, 1930, 1937/2 до тромеђе катастарских парцела 1937/2, 1998 и 3094. Од ове тромеђе граница грађевинског подручја у правој линији долази до тромеђе катастарских парцела 3094, 2002 и 2004, од које се пружа на југ поклапајући се са спољном међом следећих катастарских парцела: 3094, 2411/3, све до тромеђе коју чине катастарске парцеле 2031, 3032/1 и 2411/3. Од ове тромеђе граница скреће на запад и у правој линији долази до тромеђе коју чине катастарске парцеле 2411/3, 2410/2 и 2409/1. Од ове тромеђе граница грађевинског подручја се поклапа са спољним међама следећих катастарских парцела: 2410/2, 2410/1, 2412/2, 2412/3, 2412/1, 2415, 2416/3, 2432/1, 2432/2, 2432/3, 2434, 2433, 2428/1, 2428/2, 2428/3, 2426, 3112, све до тромеђе коју чине катастарске парцеле 2398, 3116 и 3112. Од ове тромеђе граница грађевинског подручја у правој линији долази до тромеђе коју чине катастарске парцеле 3112, 2395 и 2394. Од ове тромеђе граница у правој линији долази до тромеђе коју чине катастарске парцеле 3118, 2381 и 2380/2. Од ове тромеђе граница се поклапа са спољним међама катастарских парцела 2381, 2378/2, 2377/1, 2376, 2374, 2373/1 све до тро-

међе коју чине катастарске парцеле 2373/1, 2371 и 3113. Од ове тромеђе у правој линији долази до тромеђе коју чине катастарске парцеле 3113, 2761 и 3694, а од ње до тромеђе коју чине катастарске парцеле 3694, 2738/1 и 2738/2. Од ове тромеђе граница грађевинског подручја прати спољне међе катастарских парцела 2738/2 и 2738/3. Продужавајући правац јужне међе катастарске парцеле 2738/3 граница грађевинског подручја долази до источне међе катастарске парцеле 2760/4 где скреће на север и даље се поклапа са спољним међама следећих катастарских парцела: 3122/1, 2759, 2758/2, 2758/4, 2758/3, 2758/1, 2753/2, 2750, до тромеђе коју чине катастарске парцеле 2750, 2749/2 и 3119. Од ове тромеђе граница у правој линији, долази до тромеђе коју чине катастарске парцеле 2568, 2588/4 и 3119 од које се даље поклапа са спољним границама следећих катастарских парцела: 2588/4, 2587, 2575, 2577, 2578, 2580/1, 2580/2, 2553/2, 2546/2, 2535/2, 2535/3, 2534/2, 2533/2, 2532/4, 2532/3, 2531/2, 2530/5, 2530/4, 2530/3, 2530/2, 2530/1, 2528, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511/1, 2511/2, 2512, 2515. Продужавајући правац источне границе катастарске парцеле 2515, граница грађевинског подручја долази до северне међе катастарске парцеле 2625/3 и одатле скреће на запад поклапајући се са

спољном међом катастарске парцеле 3136 све до тромеђе катастарских парцела 3136, 3246 и 2628/1. Од ове тромеђе граница се поклапа са спољним међама следећих катастарских парцела: 3246, 3247/1, 2628/21, 2628/5, 2628/6, 2628/9, 2628/10, 2628/12, 2628/18, 2628/19, 2628/31, 2628/32, 2628/33 до тромеђе катастарских парцела 2628/33, 2628/1 и 3126. Од ове тромеђе продужавајући правац источне међе катастарске парцеле 2628/33 граница грађевинског подручја долази до северне међе катастарске парцеле 2636/11 где скреће на запад поклапајући се са спољним међама катастарских парцела 3126, 3305/2, 3699 до најјужније тачке катастарске парцеле 3359/2. Од ове тачке граница скреће на исток поклапајући се са границом између КО Велико село и КО Винча до међе између катастарских парцела 3486/3 и 3599/2. Одавде граница грађевинског подручја, скреће на север поклапајући се са спољним међама следећих катастарских парцела: 3599/2, 3599/1, 3598/2, 3598/1, 3597/1, 3594, 3593, 3590/3, 3590/2, 3590/1, 3589, 3586/2, 3585/2, 3582, 3581/3, 3581/1, 3578, 3577/2, 3577/1, 3574, 3573, 3570/2, 3570/1, 3569, 3566/2, 3565, 3562/2, 3562/1, 3561, 3558, 3557/2, 3557/1, 3553, 3552/2, 3552/1, 3548/2, 3548/1, 3547/2, 3547/1, 3543/2, 3543/1, 3542, 3539/2, 3539/1, 2852, 2855/2, 2856/2, 2856/3, 2859, 2860, 2863, 2864, 2867, 2868, 2871/2, 2871/3, 2872, 2875/2, 2875/1, 2876/1, 2876/2, 2876/3, 2879, 2880/4, 2880/1, 2880/3, 2880/2 све до тромеђе катастарских парцела 2880/2, 2824/1 и 2883/2. Од ове тромеђе граница грађевинског подручја скреће на исток поклапајући се са спољним међама катастарских парцела 2880/2, 2881/2, 2881/3, 2983/1 и 3001. Доласком до тромеђе катастарских парцела 3001, 3002/1 и 3131 граница грађевинског подручја у правој линији продужава до тромеђе катастарских парцела 3131, 3007 и 3008/1. Од ове тромеђе граница иде на југ поклапајући се при томе са спољном међом катастарске парцеле 3131 до тромеђе коју чине катастарске парцеле 3131, 3056 и 3011/3. На овој тромеђи граница скреће на север поклапајући се са спољним међама следећих катастарских парцела: 3056, 3052, 3049, 3046, 3045 и 1744/5, дошавши до Дунава.

Граница грађевинског подручја затим пресеца рукавац Дунава дошавши да границе катастарске општине Велико Село, наставља средином Дунава поклапајући се са источним границама катастарских општина Велико Село, Винча и Ритопек, онда иде кроз катастарску општину Ритопек по спољашњим ободима кп бр. 252/10, 501/2, 455 (пут), 495/4, 495/3, 495/2, 495/1, 497, 529 (пут), 485, 487, 481/4, 481/2, 481/1, 448/2, 448/1, 447, 620 (пут), 1993 (пут), пресеца пут, онда иде по спољашњем ободу к.п. бр. 1991/1, пресеца пут к.п. бр. 2607, наставља по спољашњим ободима к.п. бр. 2607, 1993 (пут), 1970/5, 526 (пут), 2604 (пут), 2238/2, 2238/1, 2237/1, 2603 (пут), пресеца пут, затим граница иде по спољашњим ободима к.п. бр. 1977/3, 1977/2, 1982/1, 1982/2, 1982/3, 1983, 526 (пут), 1979/1, 1979/3, 1979/4, 1971/2, 1971/1, 1948/1, 1948/2, 1947/2, 1947/1, 1921, 1923, 437, 436/2, 433, 434, 435, 1920, 1950 (пут) а онда пресеца пут. Граница Плана наставља по спољашњим ободима к.п. бр. 1930, 1932, 1933, 1934, 1935, пресеца пут к.п. бр. 2602, онда иде по спољашњим ободима к.п. бр. 2602 (пут), 1949 (пут), 523 (пут), пресеца пут, наставља по спољашњим ободима к.п. бр. 1608/1, 1608/2, 1611/2, 1611/1, 523 (пут), 1915/2, 1915/1, 388, 385, 386, 1180, 525 (пут), 1179, 379/6, 381, 380/1, 380/2, 378/2, 1169, 1168, 1167/1, 1167/2, 1167/3, 1167/4, 1167/5, 1166/1, 1166/2, пресеца к.п. бр. 1210/1 идући до тромеђе к.п. бр. 1210/1, 1141 и 1172/1, потом иде по спољашњим ободима к.п. бр. 1210/1, 1159/1, 1158, 1145, 1208/1 (пут), 1206 (пут), пресеца пут, затим граница иде по спољашњим ободима к.п. бр. 1137, 1135, 1132, 1133/2, 1133/1, 1207/2 (пут), 1128, 1204 (пут), опет пресеца пут к.п. бр. 1204, наставља

по спољашњим ободима к.п. бр. 1113/1, 1113/2, 1114/1, 1116, 1117/1, 1117/2, 1121, 1105 (пут), 904/2, 916/2, 915/1, 912/4, 912/3, 912/2, 912/1, 921, 1203 (пут), пресеца поменути пут, онда иде по спољашњим ободима к.п. бр. 929/2, 928/2, 924/2, 923/1, 934/1, 934/2, 935, 937, 940, 941/4, 941/1, 949/2, 951/1, 951/2, 504(по планираној регулацији пута), 978, 977, 979/2, 979/1, 504(по планираној регулацији пута), 986, 991, 992, 993/3, онда иде по источној планираној регулацији пута к.п. бр. 1199, пресеца поменути пут, потом иде спољашњим ободима к.п. бр. 1502/1, 1043/5, 1043/4, пресеца к.п. бр. 1043/4, наставља спољашњим ободима к.п. бр. 1043/3, 1044, 1199 (по планираној регулацији пута), 1038/1, 1037/7, 1036/4, 1035/2, 1035/3, 1036/3, 1036/7, 1034/2, 1034/5, 1197 (пут), 1196/1 (пут) 998/2, 998/4, 998/1, 999, 1000/1, 1001/3, 1002/3, 1002/2, 1002/5, 1002/7, 1003/4, 504(по јужној планираној регулацији пута), 1397/2, 1397/3, 1396/2, 1395/2, 1395/1, 1398/1, пресеца к.п.бр. 1398/1 и 1393 (по планираној регулацији пута), затим иде по спољашњим ободима к.п.бр. 1393, 1388/4, 1388/3, 1387/2, 1430/2. Граница наставља северним ободом Смедеравског пута у дужини од око 1.200 метара, затим се одваја од њега и иде по спољашњим ободима к.п. бр. 1743/1, 1750, 1758/1, 1762/1, 1763/1, 1764, 1765/1, 1765/2, 1765/3, 1766/1, 1766/2, 1770, 1771/3, 1773, 1772/3, 1772/2, 1825/1, 1825/2, 1826/1, 1826/2, 1827, 3235/5, 3235/4, 3235/2, 3235/1, 1830, 3252/2, 3252/1, 3252/6, 3252/7, 3253, 3254, 3255/1, пресеца пут к.п. бр. 523, наставља по спољашњим ободима к.п. бр. 523 (пут) као и северном регулацијом Смедеревског пута у дужини од 450 метара, а онда по спољашњим ободима к.п. бр. 2676/3, 2675/5, 2675/1, 2675/2, 2677/7, 2677/1, 2677/11, 2677/5, 2678/2, 2678/3, пресеца пут к.п. бр. 1912, онда иде по ободу к.п.бр. 2679/2 (пут), 2460 (пут), 2680/1, 2671/3, 2671/7, 2671/9, 2671/8, 2671/3, 2685/3, 2458/1, 2457/4, 2457/3, 2457/2, 2457/1, 2451/1, 2451/2, 2445/1, 2443, 2442/2, 2442/1, 2443, онда граница пресеца пут к.п. бр. 1910, затим иде по спољашњим ободима к.п. бр. 1910 (пут), 2469/1, 2469/2, 3469/3, 2469/4, 2469/6 (пут), 1910 (пут), 2688, 2689/1, 2690/1, 2690/3, 2690/4, 2693/3, 2693/2, 2710, 2689/1, 1910 (пут), 2929/7, 2928/6, 2929/11, 2925/1, 2925/2, 2925/3, пресеца пут к.п. бр. 3228, потом иде по спољашњим ободима к.п. бр. 3228 (пут), 2926/1, 2926/2, 2920/1, 2920/3, 2920/4, 2920/5, 2920/6, 2920/15, 2920/7, 2920/14 (пут), 3037/6 (пут), 3039/4, 3038/3, 3044, 3045/1, 3045/6, 3045/4, 3045/2, 2919 (пут), 2909/2, 2910/2, пресеца пут к.п. бр. 526, граница наставља по спољашњем ободу к.п. бр. 526 (пут), опет пресеца пут, онда иде по спољашњим ободима к.п. бр. 3060/2, 3060/1, 3060/3, 3062/1, 3064/1, 3064/2, 3064/3, 3065/1, 3065/3, 3070/2, 3069/2, 3069/4, 3071/3, 3072/2, 3072/3, 3072/4, 3072/5, 3072/6, 3072/7, 3229 (пут) а онда пресеца пут. Граница грађевинског подручја затим иде по спољашњим ободима к.п. бр. 3050/2, 3023/1, 3023/4, пресеца к.п. бр. 3025, онда иде по спољашњим ободима к.п. бр. 3033, 3032, 3031, 3029, 3010/5, 3010/7, 3010/4, 3010/2, 3011/2, 3012, 3019/11, 3019/8 (пут), 3229 (пут), пресеца пут, наставља по спољашњим ободима к.п. бр. 3107 (пут), 3092/1, 3092/5, 3097/1, 3097/3, 3097/2, 3094/1, 3093/1, 3093/17, 3093/13, 3093/10, 3347, 3348, 3354, 3357, 3359/1, 3359/2, 3361, 3374/4, 3374/1, 3374/5, 3374/11, 3374/2, 3374/9, 3374/3, 3373/9, 3373/10, 3373/15, 3373/12, 3373/13, 3373/8 (пут), 3372/5, 3390/1, 3389/2, 3389/1, 3388/7 (пут), 3388/4, 3387/6, 3387/5, 3387/1, 3387/3, онда пресеца пут к.п.бр. 526, иде по спољашњим ободима к.п. бр. 3404/9, 3401/1, 3404/5, 3404/6, 3404/8, 3404/7, 3402/3, 3401/3, 3401/9, 3401/5, 3399/1, 3399/2, 3399/3, 3399/4, 3398/1, 3398/2, 3398/3, 3398/1, 3400/1, 526 (пут), 3397, 3395/2, 3395/1, 3394/3, 3394/1, 3393, 3381/10, 3380/8, 3380/1, 3378/6, 3378/5, 3376/4, 3376/3, 3376/6, 3376/2, 3376/5, 3376/1, 3375/2, 3353/4, 3352/10, 3419, 3233/1 (Смедеревски пут), 3250/1, 3250/2, 3250/3, 3241, 3242, 3243/1, 3243/4.

Граница грађевинског подручја онда прелази из катастарске општине Ритопек у катастарску општину Болеч идући по спољашњим ободима к.п. бр. 1597, 1594, пресеца пут к.п. бр. 2034, наставља по спољашњим ободима к.п. бр. 2034 (пут), 1948 (пут), 1555, 176, 175/1, 1546/1, 1546/2, 1383, 2019 (пут) 1373, 1375, 941, затим пресеца к.п. бр. 1954 (пут), наставља по спољашњим ободима к.п. бр. 1954 (пут), 183, 159, 155, 153/3 до планиране регулације Лозовичког потока чијом јужном регулацијом иде у дужини од око 500 метара, одваја се од регулације и наставља по спољашњим ободима к.п. бр. 1952/4, 1952/3, 1952/2, 1952/1, 404/3 (пут), 403/3, 413/5, 413/4, 413/3, 413/1, 413/2, 413/6, 402, 401/1, 401/4, 1954 (пут), пресеца пут к.п. бр. 1954, онда граница иде по спољашњим ободима к.п. бр. 362, 374, 372/4, 372/2, 372/3, 372/6, 372/5, 372/6, 365, 367/1, 367/3, 367/2, 314/4, 314/3, 321/3, 321/1, 321/2, 322/3, 322/2, 323, 324, 347, 355/1, 355/5, 355/6, 355/2, 355/7 (пут), 426/2, 426/1, 425/4, 425/3, 425/2, 424/2, 424/1, 423/1, 1955 (пут), пресеца пут, затим иде по спољашњим ободима к.п. бр. 891/3, 890/2, 890/4, 890/5, 890/1, 431/3, 432/2, 432/1, 440/3, 439/2, 439/1, 440/2, 440/1, 1958 (пут), 439/1, 437/2, 436/2, 436/7, 436/6, 436/1, 885/3, 885/2, 885/1, 885/6, 885/7, 885/8, 898/3, 898/4, 898/5, 898/7, 902/2, 902/8, 902/7, 929, 927, 1955 (пут), пресеца пут а онда наставља по спољашњим ободима к.п. бр. 916/2, 909/2, 914, 1338, 1339, 878/4, 1340/3. Граница потом пресеца пут к.п. бр. 2019, онда иде по спољашњим ободима к.п. бр. 2019 (пут), 1958 (пут), опет пресеца пут, затим иде ободом к.п. бр. 1267/12, 1968 (пут), 1301, 1304/2, 2015 (пут), 1309/4, 1309/3, 1309/2, 1309/1, 2015 (пут), 1307/3, 1979 (пут), пресеца пут к.п. бр. 1979, граница наставља по спољашњим ободима к.п. бр. 1278/2, 1278/1, 1279/6, 1279/7, 1279/3, 1286/3, 1283/2, 1283/3, 1283/7, 1283/8, 1282/2, 1282/3, 1282/1, 1281/5, 1281/4, 1974/1 (пут), онда пресеца к.п. бр. 1974/1 (пут), 1266/6, 1265, 2014 идући до тремеђе к.п. бр. 2014, 1263 и 1260/3, затим иде по спољашњем ободу к.п. бр. 2014, пресеца пут к.п. бр. 2013, онда иде по спољашњим ободима к.п. бр. 2013, 1249/8, 1249/3, 1249/7, 1249/2, 1980, 780/1, 776/2, 776/3, 1942/1 (по планираној регулацији пута), пресеца поменути пут, граница наставља по спољашњим ободима к.п. бр. 696, онда идући по јужној регулацији пута пресеца к.п. бр. 691, 689/2, 690/1, наставља иде по спољашњим ободима к.п. бр. 690/1, 688, 686/1, 685/2, 685/4, 685/5, 684/3, 675, пресеца пут к.п. бр. 1992 (пут). Граница плана затим иде по спољашњим ободима к.п. бр. 1992 (пут), 664/2, 665/2, 666, 1105/5, 1104/3, 1109/4, 1109/1, пресеца пут к.п. бр. 2002, наставља по спољашњим ободима к.п. бр. 2002 (пут), 1984/1 (пут), 1072/3, 1072/5, 1072/7, 1072/1, 1085/5, 1073/3, 1078, 1076/1, 1102, 1095/3, 1095/4, 1095/1, 1095/5, 1094/5, 1094/6, 1094/3, 1088/4, 1088/1, 1088/2, 1088/3, 1086/7, 1086/18, 1086/21, 1086/17, 1086/20, 1086/14, 1086/2, 1081/2, 1081/1, 1985 (пут), 981/2, 1985 (пут), 979/1, 977/2, 576/2, 573/1, 572/2, 572/1, 570/2, 569/1, 569/7, 569/6, 567, 565/2, 1984/1 (пут), пресеца к.п. бр. 991/2 и 992 (по граници ПДР за део ауто-путске и железничке обилазнице), онда иде по спољашњим ободима к.п. бр. 993/5, 994, 995, пресеца к.п. бр. 1000/3 дошавши до тремеђе к.п. бр. 1000/3, 1000/4 и 1000/6 од које наставља по спољашњим ободима к.п. бр. 1000/4, 1000/5, пресеца к.п. бр. 999/4, 999/3 и 999/2 све до тремеђе к.п. бр. 999/1, 999/2 и 999/5, затим иде по спољашњим ободима к.п. бр. 999/1, 998/4, 1014/1.

Граница грађевинског подручја прези у КО Лештане поклапајући се са границом ПДР за део ауто-путске и железничке обилазнице у дужини од око 700 метара све до пута к.п. бр. 1766, затим иде по спољашњим ободима к.п. бр. 1766 (пут), 1667/2, 1667/3, 1746 (пут), пресеца пут, онда иде по спољашњим ободима к.п. бр. 1696/5, 1696/4, 1651/5,

1696/6, 1696/2, 1696/7, 1696/8, 1696/9, 1696/12, 1696/10, 1696/11. Граница грађевинског подручја наставља по граници зоне забрањене градње војног комплекса у дужини од око 1260 метара пресецајући к.п. бр. 1612/1, онда иде по спољашњем ободу к.п. бр. 1612/1.

Граница грађевинског подручја се онда ломи ка југу идући источном планираном регулацијом пута (к.п. бр. 261/1 КО Зуце) у дужини од око 500 метара, затим пресеца пут и наставља кроз катастарску општину Зуце по спољашњем ободу к.п. бр. 261/1, до границе парцеле (путног земљишта) ауто-пута Београд–Ниш. Даље на југ граница грађевинског подручја се поклапа са границом Генералног плана Београда, све до доласка на границу између Катастарских општина Врчин и Зуце.

Кроз Катастарску општину Зуце, граница грађевинског подручја се поклапа почев од границе са Катастарском општином Врчин, са спољашњим међама катастарских парцела 102/2, 444/2, 102/2, 804, 792/1, 792/2, 798/1, 798/2, 798/3, 798/4, 910/9, 910/5, 910/3, 910/2, 909, 905/1, 903/1 и 904/3 до регулационе линије улице Нова 12, па даље регулационом улице Нова 12 до катастарске парцеле 886/1. Одатле се граница грађевинског подручја даље поклапа са спољашњим међама катастарских парцела 886/1, 873/3, 872/3, 871/2, 871/1, 860/1, 859/1, 1475, 1476, 1478/1, 1488, 1487, 1186, 1479/5, 1479/4, 1703, 1550, 1567/30, 1567/31, 1567/32, 1567/33, 1567/34, 1567/35, 1567/36, 1567/37, 1567/38, 1567/39, 1567/40, 1567/41, 1567/42, 1567/43, 1567/44, 1567/45, 1567/46, 1567/47, 1567/48, 1567/49, 1567/50, 1567/51, 1567/51, 1567/52, 1568/39, 1579, 1580/10, 1580/11, 1580/12, 1580/13, 1580/14, 1580/15, 1580/33, 1580/18, 1580/36, 1580/37, 1580/38, 1580/40, 1580/41, 1580/24, 1580/42, 1580/25, 1580/26, 1380/6, 1592/60, 1592/53, 1592/17, 1283/1, 1259/3, 1259/78, 1259/86, 1259/85, 1259/84, 1259/83, 1259/82, 1259/81, 1257, 1256, 1254, 1238, 1232, 1063, 1050, 1048, 1047/2, 1039/1, 1035/1, 1034/2, 1028/1, 1019/2, 1019/1, 180, 976/4, 976/1, 974/4, 974/2, 981, 984, 985, 1007/3, 1008/1, 1008/2, 1006/1, 1001/7, 1000/1, 1282, 1277/11, 1277/9, 1277/10, 1276/1, 1276/2, 1276/3, 1280/10, 1280/9, 1280/11, 1280/38, 1280/14, 1280/13, 1280/12, 1326/4, 1327, 1322/1, 1322/3, 1321/1, 1992/2, 1992/1, 1317/11, 1311/7, 1311/5, 994/6, 994/12, 994/11, 1308/1, 1308/2, 1308/4, 994/5, 994/14, 994/2, 993/1, 993/2, 992/4, 992/5, 991/1, 991/2, 988/3, 988/6, 988/2, 988/1, 670/6, 670/8, 670/3, 670/2, 666/3, 666/2, 666/1, 666/4, 666/5, 665, 663/2, 663/1, 631/2, 632, 631/1, 634/3, 634/2, 634/1, 626/2, 628, 627/2, 628, 624, 623/2, 623/1, 606/1, 595/4, 595/3, 595/2, 595/1, 136/3, 136/2, 136/1, 138/1, 138/2, 139/2, 139/1, 139/3, 556/1, 555, 560, 564/3, 724, 714/3, 712/1, 712/3, 712/2, 710/1, 710/2, 710/3, 710/4, 708/1, 705/2, 707/3, 705/3, 702/2, 700, 699/2, 727/2, 727/1, 726/2, 737, 789/2, 588/2, 588/3, 587/3, 586/2, 565/2, 585/2, 579, 580/2, 580/1, 578, 575, 574/1, 574/2, 571, 546/1, 545/1, 545/3, 542, 544, 522, 523, 524, 1283/1, 527/2, 527/3, 528/3, 530, 531, 767/5, 767/4, 767/3, 767/1, 765, 774/2, 774/1, 776/2, 777/4, 777/5, 781, 772/2, 782, 919, 917, 794/1, 794/3, 794/2, 790/3, 790/1, 790/2, 791/1, 791/2, 791/3, 491/1, 491/6, 491/2, 491/3, 491/4, 491/5, 484/3, 484/1, 485, 484/1, 471, 102/2, 102/1, 168/2, 167/4, 167/3, 167/1, 167/2, 103/2, 104, 105/2, 105/1, 106, 107, 108/4, 108/3, 108/2, 108/1, 109/4 до границе са катастарском парцелом 1990 коју сече и улази у Катастарску општину Бели поток.

Од границе са Катастарском општином Зуце па кроз Катастарску општину Бели поток, граница грађевинског подручја се поклапа са спољашњим међама катастарских парцела 757/3, 757/4, 756/1, 755, 754, 753, 889/1, 1362/1, 1360, 1356/1, 1342, 1341, 1340, 1336, 1333/1, 1345/1, 1333/1, 1346/10, 1346/13 и 1346/12 до новопланиране регулације улице Васе Чарапића, па регулацијом улице до катастарске парцеле 1473/3, а затим поново спољашњим границама

катастарских парцела 1473/3, 1473/1, 1471/4, 1471/3, 1471/5, 1470/1, 1470/4, 1470/2, 1469/2, 1469/1, 1466/3, 1521/2, 1521/3, 1718, 1451/1, 1451/2, 1450/2, 1522, 1528, 1529, 1530, 1534/2, 1535/1, 1536, 1537/1, 1537/2, 2061/2, 2061/3, 2061/1, 2062, 2063/2, 2064, 2065, 2058, 2057, 2056, 2055, 2045/2, 2045/1, 2040, 2039/2, 2037/1, 2037/2, 2035, 2032, 2030, 2077/2, 2079, 2080, 2078/2, 2076, 2075, 2073, 2072, 2488/1, 2069, 2084/3, 2084/2, 2088/2, 2088/1 и 2089/1 до тачке са координатама (Y=7462824.34, X=4951285.16). Од ње је граница такође дефинисана координатама тачака (Y=7462832.06, X=4951278.81), (Y=7462825.72 X=4951271.08), (Y=7462823.40, X=4951271.07) и (Y=7462812.54, X=4951257.25), до катастарске парцеле 2190/2 а од ње поново спољним границама катастарских парцела 2190/2, 2190/1, 2197/1, 2197/2, 2199/1, 2200/2, 2200/7, 2200/8, 2203/2, 2284/1, 2391/1 и 2392/1 до најјужнијег прелома катастарске парцеле 2284/2. Ту сече катастарске парцеле 2392/1 и 2270 до катастарске парцеле 2285, па од ње наставља спољашњим међама катастарских парцела 2285, 2299/2, 2303/3, 2302/3, 2302/1, 2302/2, 2317, 2318, 2319, 2345/2, 2385/1, 2385/2, 2387/5, 1958/10, 1958/9, 1958/8, 1958/7, 1958/11, 1955/2, 1955/4, 1954/3, 1954/2, 1953/2, 1953/3, 1953/1, 1952, 1967/3, 1963/35, 1963/48, 1963/49, 1963/50, 1963/19, 1963/4, 1963/20, 1963/21, 1963/22, 1963/23, 1963/24, 1963/54, 1963/26 до границе са Катастарском општином Пиносава.

Од претходно описане границе у Катастарској општини Бели поток, граница грађевинског подручја даље наставља по граници између Катастарских општина Пиносава и Бели поток, до катастарске парцеле 1510 у Катастарској општини Пиносава, где скреће на запад, улази у Катастарску општину Пиносава и поклапа се са спољашњом међом катастарске парцеле 1510, сече катастарску парцелу 1512 по регулацији новопланиране саобраћајнице до парцеле 1437, па се затим поклапа са спољашњим међама катастарских парцела 1437, 1438, 1439, 1440, 1441, 1442, 1443, 1444, 1445, 1446, 1447, 1448/1, 1448/2, 1449, 1450/1, 1475, 1477, 1480, 1481, 1482, 1483, 1484/1, 1484/2, 1487, 1488, 1489/1, 1490, 1491, 1493, 1579, 1580, 1581, 1582, 1587, 1588, 1589, 1590, 1591, 1402/1, 1402/13, 1594/1, 1593, 1594/1, 1595/2, 1595/1, 1594/1, 1594/2, 1402/236, 1402/250, 1402/251, 1402/252, 1402/253, 1402/254, 1402/255, 1402/335, 1402/332, 1402/333 и 1402/334 до њеног најзападнијег прелома границе. Од овог прелома граница по правој линији сече катастарску парцелу пута 1402/286, до најјужнијег прелома границе катастарске парцеле 1402/229, одакле наставља на северо-запад и поклапајући се са спољашњим границама катастарских парцела 1402/229, 1402/219, 1402/197, 1402/196, 1402/195, 1402/194, 1402/193, 1402/192, 1402/191, 1402/190, 1402/189, 1402/188, 1402/187, 1402/186, 1402/185, 1402/184, 1402/183, 1402/182, 1402/181, 1402/180, 1402/179, 1402/178, 1402/177, 1519/1, 1402/176, 1402/175, 1402/174, 1402/173, 1402/159, 1605, 1606/2, 1606/1, 1607/2, 1607/1, 1609/2, 1609/1, 1610, 1611, 1612, 1625/3, 1626/2, 1627/3, 1628, 2443, 2161/1, 2445, 2141/2, 2143/1, 2143/2, 2143/13, 2143/2, 2143/4, 2143/8, 2143/9, 2143/10, 2191, 2124, 2125, 2122/2, 2122/1, 2121, 2120, 2119, 2120, 2121, 2122/1, 2122/2, 2125, 2124, 2123, 2126/1, 2126/2, 2127, 854, 2083/2, 2084, 2085/2, 2085/1, 2074/2, 2072/1, 2072/2, 2071/1, 2071/2, 753/1, 852, 697, 2066, 694/4, 694/2, 675/2, 845, 2062/2, 666/2, 664/2, 665/2, 667/1, 661, 660/2 и 660/1 долази до новопланиране регулације улице Нова 3. Одатле се граница поклапа са регулацијом улице Нова 3 до њеног пресека са границом катастарске парцеле 620 а затим се поклапа са спољашњим границама катастарских парцела 620, 618/3, 618/2, 618/1 и 823 до до јужне регулације планиране комуналне стазе за прилаз локалном Постројењу за пречишћавање отпадних вода „Пиносава”. Одатле се граница поклапа

са јужном регулацијом комуналне стазе границе катастарске парцеле 822/1. Одатле се граница поново поклапа са спољним међама катастарских парцела 822/1, 361/2, 360/2, 359/2, 359/3, 359/6, 536/3, 821/3, 841/3, 841/1, 509/2, 509/3, 510/2, 511, 513, 514/1, 514/2, 514/3, 506/5, 506/4, 840/1, 6/2, 477/1, 476/2, 476/1, 469/1, 469/3, 469/4, 469/5, 2491, 474/1 до границе са Катастарском општином Ресник.

Граница грађевинског подручја одатле наставља на север по граници између КО Пиносава и Ресник до катастарске парцеле 1307/1 у КО Ресник, где скреће у КО Ресник и поклапа се са спољашњим међама катастарских парцела 1307/1, 2906/2, 2531, 2548, 2540/3, 2540/5, 2545/1, 2546/2, 2546/5, 2546/4, 2668/2, 2665/1, 2668/6, 2668/7, 2667, 2664/9, 2664/1, 2665/6, 2663/1, 2662, 2619/3, 2620/12, 2620/9, 2620/15, 2620/4, 2648/1, 2648/2, 2645, 2641, 2638, 2637/2, 2637/1, 2635/2, 2566, 2565/1, 2565/2, 2564, 2563/3, 2661/1, 2330/2, 2330/1, 2328, 2327, 2326, 2323, 2322, 2320/2, 2319, 2318, 2317, 2316, 2315/2, 2315/1, 2314, 2313, 2311, 1028, 1027/2, 1027/1, 1026, 1025, 1024, 1023, 1022, 1021/1, 1021/2, 1021/3, 1029/1, 1030, 1017, 1016, 1015, 1014, 1011, 1010, 1007, 1006, 1004/2, 1003/1, 984/3, 984/2, 984/1, 981/2, 981/1, 980, 978/1, 1315, 993/2, 2278/2, 2277, 2276, 2275/1, 2275/2, 2271/3, 2271/2, 2271/1, 2267, 2268, 2263, 2262, 2260/1, 2256/1, 2256/3, 2256/2, 2721, 1315, 392/30, 392/31, 2754/2, 2753/1, 2757/3, 2759/1, 2750, 2747, 2446, 2247/3, 2247/2, 2920/1, 2247/1 до границе са КО Кнежевац. Ту скреће на југ, поклапа се са границом између КО Ресник и Кнежевац, и простире се до тромеђе између КО Кнежевац, Ресник и Рушањ.

Од тромеђе између КО Кнежевац, Ресник и Рушањ, граница грађевинског подручја се даље поклапа са границом између КО Кнежевац и Рушањ, до катастарске парцеле 118 у КО Рушањ, где скреће у КО Рушањ и поклапа се са спољашњим међама катастарских парцела 118, 119, 124/1, 124/2, 124/3, 124/4, 126/1, 126/2, 177/2, 181/2, 181/1, 182, 183, 184/2, 184/4, 184/6, 184/8, 186/2, 186/4, 187, 188, 197, 200/3, 200/2, 200/4, 200/5, 200/1, 203/1, 1258/1, 1259/1, 1260/1, 1260/3, 1260/1, 1260/2, 570/2, 571/2, 572/7, 572/8, 572/5, 572/6, 1261, 578/1, 578/4, 584/5, 584/2, 584/1, 583/1, 625, 611/1, 611/2 и 612 до пресека са ДУП-ом насеља Рушањ („Службени лист Града Београда”, бр. 22/80, 13/84 и 30/1/90). Одатле граница грађевинског подручја наставља границом ДУП-а насеља Рушањ („Службени лист Града Београда”, бр. 22/80, 13/84 и 30/1/90) на исток до катастарске парцеле 633/1. Одатле се граница грађевинског подручја поклапа са спољним међама катастарских парцела 633/1, 633/4, 635/1, 635/4, 635/5, 635/2, 635/3, 788/3 до границе са ДУП-ом насеља Рушањ („Службени лист Града Београда”, бр. 22/80, 13/84 и 30/1/90). Граница онда скреће на север и поклапа се са границом ДУП-а насеља Рушањ („Службени лист Града Београда”, бр. 22/80, 13/84 и 30/1/90) до катастарске парцеле 801/1. Ту се граница одваја од границе ДУП-а насеља Рушањ („Службени лист Града Београда”, бр. 22/80, 13/84 и 30/1/90) и поклапа са спољним међама катастарских парцела 801/1, 796/4 и 797/3 до тромеђе између катастарских парцела 797/1, 797/3 и 798/12. Одатле у правој линији граница сече катастарске парцеле 798/12, 798/9, 798/8, 798/5, 798/4, 798/2, 800/4 и 800/2 до најзападнијег прелома катастарске парцеле 800/10. Од тог прелома граница грађевинског подручја наставља на северо-исток границом катастарске парцеле 800/1, па по том правцу сече катастарску парцелу 800/5 до пресека са границом КО Ресник.

Од границе КО Ресник граница грађевинског подручја скреће на југ и поклапа се са границом између КО Ресник и Рушањ, и код катастарске парцеле 2955 у КО Ресник, скреће у КО Ресник. Одатле се граница поклапа са спољашњим међама катастарских парцела 2955, 2956/1, 2956/2, 2957/1,

2958/2, 2959/10, 2959/6, 2959/5, 2959/2, 2923/1, 2924/3, 2924/2, 2925/1, 2833/12, 2833/11, 2833/10, 2929/14 и 2929/2 где долази до границе са КО Рушањ.

Граница грађевинског подручја се даље поклапа са границом између КО Рушањ и Ресник, и простире се до границе ДУП-а насеља Рушањ („Службени лист Града Београда”, бр. 22/80, 13/84 и 30/1/90), где скреће на југ у КО Рушањ и поклапа се са границом ДУП-а насеља Рушањ („Службени лист Града Београда”, бр. 22/80, 13/84 и 30/1/90), до катастарске парцеле 1060/2. Одатле се поклапа са спољним међама катастарских парцела 1060/2, 1060/3, 1060/1, 812, 805/1, 813/34, 1189/1, 825/12, 844/9, 843/4, 831/1, 832/2, 1055, 1205/3, 1047/1, 1048/1, 1044/1, 1204, 1132/1, 1136/2, 1136/1 и 1137/2, сече 1135/1, па даље поново спољним међама катастарских парцела 1135/7, 1135/10 и 1135/9 до границе ДУП-а насеља Рушањ („Службени лист Града Београда”, бр. 22/80, 13/84 и 30/1/90) до катастарске парцеле 1153/4 а затим спољним међама катастарских парцела 1153/4, 1153/2 и 1154/1 до пресека са границом ДУП-а насеља Рушањ („Службени лист Града Београда”, бр. 22/80, 13/84 и 30/1/90). Даље на исток граница грађевинског подручја се поклапа са границом ДУП-а насеља Рушањ („Службени лист Града Београда”, бр. 22/80, 13/84 и 30/1/90) до пресека са границом катастарске парцеле 395. Од тог пресека граница се даље простире спољним међама катастарских парцела 395, 397/1, 397/2, 397/1, 349/1, 356, 357 и 359/2, до границе ДУП-а насеља Рушањ („Службени лист Града Београда”, бр. 22/80, 13/84 и 30/1/90), па одатле на запад границом ДУП-а насеља Рушањ („Службени лист Града Београда”, бр. 22/80, 13/84 и 30/1/90) до катастарске парцеле 1157/2. Ту се граница поклапа са спољним међама катастарских парцела 1157/2, 1157/5 до границе ДУП-а насеља Рушањ („Службени лист Града Београда”, бр. 22/80, 13/84 и 30/1/90). Даље на југ границом ДУП-а насеља Рушањ („Службени лист Града Београда”, бр. 22/80, 13/84 и 30/1/90) до катастарске парцеле 11704, а од ње спољним границама катастарских парцела 1170/4, 1168/1 и 1169/1 опет до границе ДУП-а насеља Рушањ („Службени лист Града Београда”, бр. 22/80, 13/84 и 30/1/90) Затим границом ДУП-а насеља Рушањ („Службени лист Града Београда”, бр. 22/80, 13/84 и 30/1/90) до катастарске парцеле 1165/7, па спољним границама катастарских парцела 1165/7 и 1165/16 до границе ДУП-а насеља Рушањ („Службени лист Града Београда”, бр. 22/80, 13/84 и 30/1/90) а одатле границом ДУП-а насеља Рушањ („Службени лист Града Београда”, бр. 22/80, 13/84 и 30/1/90) до пресека са границом катастарске парцеле 1208. Од тог пресека даље се граница грађевинског подручја поклапа са спољним границама катастарских парцела 1208, 1005/3, 1005/1, 1003/2, 1002, 990/12, 990/10, 990/1, 990/9, 990/3, 1878/5, 1878/6, 1878/7, 1878/14, 1879/1, 1879/4, 1887, 1889, 1892, 1893, 1995/1, 1412/2 (на запад), 1924/19, 1924/1, 1924/2, 1412/2, 1693/9, 1672/2, 1672/1, 1673/1, 1674/1, 1676/2, 1676/1, 1677/4, 1677/3, 1677/2, 1680/1, 1679/1, 1681/1, 1994, 1612/2, 1612/3, 1611/3, 1611/2, 1611/1, 1609/4, 1609/2, 1608/2, 1618/9, 1618/10, 1618/8, 1618/7, 1619, 1621, 1622/3, 1622/4, 1625/6, 1625/5, 1625/7, 1626/3, 1626/6, 1627/3, 1602/4, 1602/3, 1531/2, 1532/4, 1533/1, 1534/4, 1537/3, 1537/1, 1536/1, 1540, 1541, 1542/1, 1545/1, 1547/2, 1547/1, 1548/2, 1551/3, 1553/2, 1553/1, 1567/8, 1567/3, 1565, 1562/1, 1562/2, 1561/1, 1561/2, 1561/11, 1561/10, 1561/7, 1561/3, 1561/4, 1991, 1388/19, 1388/17, 1388/25, 1418/1, 2615, 1388/15, 1386/2 и 2610/2 до границе са КО Сремчица.

Од границе са КО Рушањ, граница грађевинског подручја даље наставља на запад у КО Сремчица спољном међом катастарске парцеле 335/4, која цела улази у грани-

цу грађевинског подручја. Након обухвата целе катастарске парцеле 335/4 граница се враћа у КО Рушањ.

Од границе са КО Сремчица граница грађевинског подручја даље улази у КО Рушањ и поклапа се са спољашњим међама катастарских парцела 1386/2, 1388/15, 2615, 693/6, 693/5, 693/4, 693/3, 692/2, 691/5, 691/2, 691/4, 691/1, 689/5, 689/4, 687/4, 685/1, 685/2, 1330/1, 1330/2, 1330/3, 1328/1, 1328/6, 1328/2, 1328/4, 1328/3, 1332, 1315, 1316, 1353, 1286/2, 1286/1, 1286/3, 1291, 1225, 1226/2, 1226/1, 1229, 1231, 1352, 1237, 56/1, 55/1, 61, 62, 63, 210, 93/2, 94, 95, 96, 97, 98, 99/1, 99/2, 99/3, 100, 101/2, 101/1, 102/2, 102/3, 102/1, 109/1, 108/2 и 108/1 до границе са КО Железник.

Од границе са КО Железник, граница грађевинског подручја даље наставља на запад границом између КО Рушањ и Железник, до тремеђе између КО Рушањ, Железник и Сремчица. Од тремеђе граница се даље поклапа са границом између КО Железник и Сремчица до катастарске парцеле 90 у КО Сремчица. Ту скреће у КО Сремчица и поклапа се са спољним међама катастарских парцела 90, 91, 92/1, 92/2, 93, 101/1, 101/6, 101/2, 101/3, 99/4, 101/4, 101/5, 2831, 98/6, 97/6, 97/4, 97/3, 97/2, 97/5, 97/1, 95, 86, 84/1, 84/2, 85/1, 85/2, 102/8, 102/1, 102/9 до границе са ПДР насеља Сремчица („Службени лист Града Београда”, број 47/10). Даље граница грађевинског подручја наставља на југ и поклапа се са ПДР насеља Сремчица („Службени лист Града Београда”, број 47/10) до њеног пресека са границом катастарске парцеле 2836 па одатле даље спољним међама катастарских парцела 471, 472, 464/1, 464/2, 2837, 239/1, 220/1, 220/3, 223/1, 223/3, 224/1, 224/2, 225, 231/6, 231/5, 231/3, 232/1, 232/2, 262/1, 262/11, 262/6, 262/7, 262/5, 262/4, 262/5, 262/2, 263, 298, 295/1, 294 до границе са ПДР насеља Сремчица („Службени лист Града Београда”, број 47/10). Одатле наставља границом ПДР насеља Сремчица („Службени лист Града Београда”, број 47/10) на југ све до пресека границе ПДР насеља Сремчица („Службени лист Града Београда”, број 47/10) са границом ДУП-а за изградњу остружничког канализационог система („Службени лист Града Београда”, број 28/1/91). Од тог пресека граница даље иде границом ДУП-а за изградњу остружничког канализационог система („Службени лист Града Београда”, број 28/1/91) и то левом границом Моштаничког потока, до тачке са координатама (Y=7450648.64, X=4946321.19). Од ове тачке граница је и даље дефинисана координатама и то (Y=7450491.82, X=4946058.05), (Y=7450505.68, X=4946022.63), (Y=7450621.37, X=4945980.37), (Y=7450614.55, X=4945972.48), (Y=7450609.48, X=4945953.45), (Y=7450573.91, X=4945963.21) и (Y=7450496.87, X=4945904.04). Одатле се граница грађевинског подручја поклапа са спољним границама катастарских парцела 1509/68, 1509/243, 1509/244, 1509/20 до границе ДУП-а насеља Велика Моштаница („Службени лист Града Београда”, бр. 22/80 и 30/85). Даље границом ДУП-а насеља Велика Моштаница („Службени лист Града Београда”, бр. 22/80 и 30/85), до катастарске парцеле 1509/22 а затим спољним међама катастарских парцела 1509/57 и 1509/24 до тачке на њеној западној граници која је наспрамна најсевернијем прелому катастарске парцеле 1509/246 а одатле сече катастарске парцеле 1509/24 и 1509/73 до најсевернијег прелома катастарске парцеле 1509/24. Одатле поново спољним међама катастарских парцела 1509/246, 1509/74, 1509/245, 1509/151, 1509/152, 1509/153, 1509/154, 1509/57, 1509/53, 1509/85, 1509/40 и 3106/2 до границе са Катастарском општином Барајево. Одатле граница граница грађевинског подручја скреће на југ границом између Катастарских општина Велика Моштаница и Барајево до тремеђе између Катастарских општина Велика Моштаница, Барајево и Мељак. Затим граница скреће на запад и поклапа се са границом између Катастарских општина Велика Моштаница и

Мељак до катастарске парцеле 3250/2 у Катастарској општини Велика Моштаница, где скреће у Катастарску општину Велика Моштаница. Одатле се граница грађевинског подручја поклапа са спољним међама катастарских парцела 3250/8, 3250/5, 3250/6, сече 3250/1 под правим углом и њеном спољном границом и спољном границом 3250/10 долази до 3267. Одатле се граница грађевинског подручја поново поклапа са спољним међама катастарских парцела 3267, 3252/2, 3253/14, 3233/1, 3233/7, 3232, 3228/3, 3230, 3223/2, 3223/1, 3222/2, 3222/1, 3221/2, 3221/1, 3220/1, 3219/3, 3219/5 и 3219/2 до тачке на њеној северозападној граници са координатама $Y=7451092,04$, $X=4943707,30$. Одатле правом линијом граница грађевинског подручја сече катастарске парцеле 3206/4, 3206/3, 3205/4, 3205/1, 3204, 3201/2, 3201/1, 3198/2, 3198/3 до тромеђе између катастарских парцела 3198/3, 3197/7 и 3197/8. Од тромеђе граница грађевинског подручја даље иде спољним међама катастарских парцела 3197/7, 3197/2, 3197/12, 3196/17, 3196/13, 3196/16, 3196/7, 3196/8, 3196/9, 3196/10, 3196/11, 3190, 3189/2, 3173/10, 3173/9, 3173/8, 3173/7, 3173/6, 3174/3, 3173/3, 3173/7, 3173/8, 3173/9, 3173/10, 3189/2, 3190, 3194, 3141/2, 3141/1, 3141/3, 3142/7, 3142/11, 3142/6, 3142/8, 3142/4, 3142/5, 3145/6, 3146/2, 3149/8, 3148/4, 3148/13, 3622, 3131/2, 3131/1, 3122/2, 3118/3, 3118/4, 3118/2, 3119/1, 3117/3, 3116/2, 3112, 3106/1, 3106/2, 3103/3, 3103/2, 3103/1, 3101/2, 3101/11 до границе ДУП-а насеља Велика Моштаница („Службени лист Града Београда”, бр. 22/80 и 30/85). Граница се даље протеже на север и поклапа се са границом ДУП-а насеља Велика Моштаница („Службени лист Града Београда”, бр. 22/80 и 30/85) до катастарске парцеле 2656, па одатле спољним међама катастарских парцела 2657, 2654, 2655, 3620, 2691/1, 2691/2, 2691/3, 2691/4, 2691/5, 2691/6 и 2585 до тачке са координатом ($Y = 7450153,23$, $X = 4944664,26$), а од ње правом линијом до тромеђе катастарских парцела 2691/6, 2585 и 2586. Од ове тромеђе граница даље наставља спољним међама катастарских парцела 2691/5, 2691/4, 2691/3, 2691/2, 2588, 3620, 2652, и 2653 до тромеђе катастарских парцела 2653, 2648/2 и 2648/6. Од ове тромеђе у правој линији граница наставља до следеће тромеђе између катастарских парцела 2653, 2654 и 3098/6, а даље границом ДУП-а насеља Велика Моштаница („Службени лист Града Београда”, бр. 22/80 и 30/85) до катастарске парцеле 1740/3, а од ње спољним међама катастарских парцела 1740/3, 1740/2, 1760/4, 1760/2, 1760/1, 1759/1, 1764/2, 1764/2, 1764/1, 1766/7, 1766/9, 1766/10, 1767/1, 1771/3, 1773/3, 1774/4, 1774/7, 1774/2 до границе ДУП-а насеља Велика Моштаница „Службени лист Града Београда”, бр. 22/80 и 30/85. Затим границом ДУП-а насеља Велика Моштаница („Службени лист Града Београда”, бр. 22/80 и 30/85) до катастарске парцеле 1792/2, а одатле спољним међама катастарских парцела 1792/2, 1792/1, 1790/1, 1789/3, 1787/3, 1784/1, 1783/3, 1782, сече 1783/3, па опет спољном међом катастарске парцеле 1784/1 до тачке са координатама ($Y=7448947,97$, $X=4945989,76$). Од ове тачке граница је такође дефинисана координатама и ($Y=7448949,66$, $X=4945815,32$), ($Y=7448895,31$, $X=4945690,30$), ($Y=7448878,00$, $X=4945441,95$), ($Y=7448884,03$, $X=4945392,47$), ($Y=7448840,30$, $X=4945391,03$), а од ове тачке у правој линији до тромеђе између катастарских парцела 1845/3, 1847/1 и 1847/4. Од ове тромеђе граница даље наставља спољним границама катастарских парцела 1847/1, 1848/2, 1850/1, 1849 и 1850/1 до тромеђе катастарских парцела 3617/1, 1850/1 и 1851. Одатле граница даље наставља спољним међама катастарских парцела 1815/11, 1815/2, 1815/8, 1815/10, 1814/4, 1814/2, 1816/1, 1816/4, 1816/8, до тромеђе катастарских парцела 1816/8, 1816/10 и 1817/5. Од те тромеђе граница грађевинског подручја у правој линији сече катастарске парцеле 1817/5, 1817/4 и 1817/1 до тромеђе катастарских парцела 1817/1, 1812/1 и 1811/2 а даље

се поклапа са спољашњим границама катастарских парцела 1812/1, 1810/6, 1810/5, 1810/3, 1823 до најјужнијег прелома катастарске парцеле 1818. Одатле правом линијом граница грађевинског подручја сече катастарску парцелу 1823 до најсевернијег прелома катастарске парцеле 1991, а од њега спољним међама катастарских парцела 3615 и 1808 долази до катастарске парцеле 2011 коју сече под правим углом и долази до границе са Катастарском општином Умка.

Од те тачке даље се граница грађевинског подручја простире на исток границом између КО Велика Моштаница и Умка до катастарске парцеле 1119/2 у КО Умка, где скреће у КО Умка и поклапа се са спољним међама катастарских парцела 1119/2, 1119/1 и 1127/1 до границе са КО Велика Моштаница. Одатле се граница грађевинског подручја даље протеже на северо-исток и поклапа са границом између КО Велика Моштаница и Умка до пресека са границом ДУП-а за изградњу остружничког канализационог система (поток Сибовица) („Службени лист Града Београда”, број 28/1/91). Граница грађевинског подручја даље наставља на север границом ДУП-а за изградњу остружничког канализационог система („Службени лист Града Београда”, број 28/1/91), све до катастарске парцеле 256/2 у КО Умка. Одатле се граница грађевинског подручја поклапа са спољашњим границама катастарских парцела 256/2, 256/1 и 255 до пресека са границом Регулационог плана насеља Умка („Службени лист Града Београда”, број 5/03). Затим на југ границом РП насеља Умка („Службени лист Града Београда”, број 5/03) до катастарске парцеле 395/1 где напушта границу Регулационог плана насеља Умка („Службени лист Града Београда”, број 5/03) и иде спољним међама катастарских парцела 394/1, 392, 391, 390, 389, 386, 385, 384, 382, 383 до границе Регулационог плана насеља Умка („Службени лист Града Београда”, број 5/03). Даље границом Регулационог плана насеља Умка („Службени лист Града Београда”, број 5/03) на југ до катастарске парцеле 607/1 у КО Руцка, где се одваја од границе Регулационог плана насеља Умка („Службени лист Града Београда”, број 5/03) и даље се поклапа са спољним међама катастарских парцела 607/1, 320/1 долази до 618, сече је и излази на границу са КО Велика Моштаница.

Од границе КО Руцка, граница грађевинског подручја даље иде на југ у КО Велика Моштаница, поклапа се са спољним међама катастарских парцела 2021/2, 2018/4, 2018/3, 2018/2 и 2018/5, и од ње продужава по истом правцу до границе са КО Мала Моштаница. Ту скреће на север и границом између КО Велика Моштаница и Мала Моштаница, долази до тромеђе између КО Руцка, Велика Моштаница и Мала Моштаница. Од тромеђе граница грађевинског подручја се даље простире на исток и поклапа са границом између КО Руцка и Мала Моштаница све до реке Саве тј. тромеђе између КО Руцка, Мала Моштаница и Бољевци. Граница грађевинског подручја даље иде низводно реком Савом, до тромеђе између КО Остружница, Јаково и Сурчин. Од изласка границе грађевинског подручја на границу са КО Мала Моштаница па до краја овог описа, граница се такође поклапа и са границом Генералног плана.

Од тромеђе између КО Остружница, Јаково и Сурчин граница грађевинског подручја се и даље поклапа са границом плана, тј. поклапа се са границом између КО Сурчин и Јаково, до тачке наспрам најзападнијег прелома катастарске парцеле 4690/7 у КО Сурчин. Ту скреће у КО Сурчин и поклапа се са спољним међама катастарских парцела 4690/7, 4690/5, 4707/5, 4695/18, 4695/16, 4689/5, 4689/7, 4696/6, 4688/3, 4688/2, 4705/1, 4704/1, 4704/2, 4681/5, 4823/5, и 4820/34 до границе са КО Нови Београд.

Од границе Катастарске општине граница грађевинског подручја се даље простире кроз КО Нови Београд и поклапа са спољним међама катастарских парцела 6626/2, 6623/2, 6622/3, 6621/3, 6620/2, 6618/3, 6617/3, 6616/3, 6615/3, 6614/3, 6613/3, 6612/1, 4411/1, 6610/1, 6559/1, 6560/1, 6561/1, 6562/1, 6563/1, 6564/1, 6565/1, 6566/1, 6567/1, 6568/1, 6569/1, 6570/2, 6571/2, 6477, 6134, 6135, 6140, 6142, 6143, 6145, 6146, 6147, 6148, 6149, 6150, 6151, 6152, 6154, 6089, 6088/2, 6088/1, 6086, 6085, 6084, 6083/3, 6083/2, 6082/1, 6081/2, 6076, 6075, 6629, 6748/1, 6030, 6029, 6028, 6027, 6026, 6025, 6024, 6023, 6022, 6020, 6019, 6017/1, 6017/2, 5997/2, 5977/2, 5976/2, 5975/2, 5974/2, 5973/2, 5972/2, 5971/2, 5970/2, 59769/2, 5968/2, 5967/2, 5966/2, 5965/2, 5964/2, 5963/2, 5962/2, 5961/2, 5960/2, 5959/2, 5958/2, 5957/2, 5956/2, 5955/2, 5954/2, 5953/2, 5952/2, 5951/2, 5950/2, 6766/2, 5903/2, 5904/2, 5905/2, 5902/2, 5901/2 и 5888 до границе са КО Сурчин.

Од границе КО Нови Београд граница грађевинског подручја улази у КО Сурчин, и поклапа се са спољашњим међама катастарских парцела 4671, 4596, 4597/2, 4598, 4599/16, 4599/15, 4599/14, 4599/13, 4599/12, 4599/11, 4599/10, 4599/2, 4600/5, 4600/6, 4600/7, 4600/8, 4601/9, 4601/1, 4601/8, 4601/7, 4601/10, 4601/6, 4601/5, 4601/2, 4601/3, 4602/2, 4668, 4547/7, 4547/4, 4547/5, 4547/1, 4547/3, 4508/1, 3205, 3204, 30205, 3202, 3205, 875/1, 875/14, 875/13, 3209, 724/1, 704/2, 703, 702, 701 и 699, а даље границом Генералног плана Београда на запад. Граница се затим поклапа са границом Генералног плана Београда, све до уласка у КО Батајница.

Граница грађевинског подручја у КО Батајница иде на север спољашњом међом катастарске парцеле 5607, сече катастарску парцелу 5688 и наставља спољним међама катастарских парцела 5606, 5603 и 4698. Након пресека катастарске парцеле 5601 иде спољном међом парцеле 5597, прелази преко парцеле 5681 и наставља спољном међом катастарске парцеле 5596, до пресека са границом Генералног плана Београда, одакле прати границу Генералног плана Београда. Граница грађевинског подручја прати границу Генералног плана Београда све до катастарске парцеле 1122, где скреће на исток пратећи спољне међе катастарских парцела 1122, 1144. Након пресека катастарске парцеле 5585 иде спољном међом парцеле 1180 и сече парцелу 5646. Даље наставља спољном међом катастарске парцеле 1232 до тромеђе катастарских парцела 1231, 1232 и 5555. Од ове тромеђе иде до тромеђе парцела 5676, 1221 и 5504. Од ове тромеђе преко катастарске парцеле 5504 пружа се под правим углом до спољне границе катастарске парцеле 825/1. Одавде

даље иде на север спољним међама катастарских парцела 825/1, 5551, 824 до пресека са границом Генералног плана Београда, одакле прати границу Генералног плана Београда, до пресека са границом између КО Батајница и Земун поље, где излази из КО Батајница и прелази у КО Земун поље.

У КО Земун поље, граница грађевинског подручја прати границу Генералног плана Београда, до пресека са границом између КО Земун поље и Ковилово, одакле прати границу између КО Земун поље и Ковилово, до тромеђе између КО Земун поље, Ковилово и Земун где излази из КО Земун поље и прелази у КО Земун.

У КО Земун, граница грађевинског подручја полази од тромеђе између КО Земун поље, Ковилово и Земун и даље иде границом између КО Земун и КО Ковилово, до пресека са границом Плана детаљне регулације за саобраћајницу Северна тангента од саобраћајнице Т6 до панчевачког пута – сектор 1 („Службени лист Града Београда”, број 58/09), где прелази у КО Ковилово.

У Катастарској општини Ковилово, граница грађевинског подручја, полази од пресека границе Плана детаљне регулације за саобраћајницу Северна тангента од саобраћајнице Т6 до панчевачког пута – сектор 1 („Службени лист Града Београда”, број 58/09) са границом између Катастарских општина Ковилово и Земун. Од овог пресека граница иде на исток пратећи северо-западну границу Плана детаљне регулације за саобраћајницу Северна тангента од саобраћајнице Т6 до панчевачког пута – сектор 1 („Службени лист Града Београда”, број 58/09), до четворомеђе катастарских парцела 1049/1, 1049/2, 586/2 и 586/3. Одавде, граница скреће на север пратећи спољашње међе катастарских парцела 586/3, 585/3, 584/3, 857/3, 556/2 до тромеђе катастарских парцела 556/2, 555/3 и 1049/1. Од ове тромеђе граница грађевинског подручја скреће на северо-исток и у правој линији долази до најјужније тачке катастарске парцеле 846, од које скреће на југ, пратећи спољашњу границу катастарске парцеле 807/1, до њеног пресека са северозападном границом Плана детаљне регулације за саобраћајницу Северна тангента од саобраћајнице Т6 до панчевачког пута – сектор 1 („Службени лист Града Београда”, број 58/09), до тачке са координатама (Y=7454257.02, X=4972527.32). Од ње се граница даље протеже доследеће тачке (Y=7454244.45, X=4972547.89), па од ње по луку радијуса 72 метра који дефинишу тачке (Y=7454244.45, X=4972547.89), (Y=7454235.32, X=4972599.64) и (Y=7454263.79, X=4972643.82) до тачака (Y=7454347.09, X=4972703.89), (Y=7454358.94, X=4972713.51), од којих преко лука радијуса 81 метар, који дефинишу тачке (Y=7454358.94, X=4972713.51), (Y=7454368.60, X=4972722.92) и (Y=7454376.56, X=4972733.80) долази до Плана детаљне регулације за саобраћајницу Северна тангента од саобраћајнице Т6 до панчевачког пута – сектор 1 („Службени лист Града Београда”, број 58/09). Даље се граница у правцу североистока поново поклапа са северозападном границом Плана детаљне регулације за саобраћајницу Северна тангента од саобраћајнице Т6 до панчевачког пута – сектор 1 („Службени лист Града Београда”, број 58/09), па долази до границе Плана детаљне регулације за саобраћајницу Северна тангента од саобраћајнице Т6 до панчевачког пута – сектор 2 („Службени лист Града Београда”, број 24/10). Затим се граница грађевинског подручја поклапа са границом Плана детаљне регулације за саобраћајницу Северна тангента од саобраћајнице Т6 до панчевачког пута – сектор 2 („Службени лист Града Београда”, број 24/10), у правцу југа и југоистока до пресека са границама катастарских парцела 1161/3 и 1161/2 у Катастарској општини Борча.

Од овог пресека граница прелази на другу страну новопланиране регулације Зрењанинског пута, а одатле поново границом Плана детаљне регулације за саобраћајницу Северна тангента од саобраћајнице Т6 до панчевачког пута – сектор 2 „Службени лист Града Београда”, бр. 24/10, до пресека са границом катастарске парцеле 10010 у Катастарској општини Борча. Затим спољном међом катастарске парцеле 10011 на југ, па на запад до новопланиране саобраћајнице Нова 1. Ту граница скреће на југ и поклапа се са источном регулацијом ове саобраћајнице до њеног краја а затим се поклапа са спољним међама катастарских парцела 10995, 6120, сече 10937, па поново спољном међом 10114 до новопланиране саобраћајнице Нова 2, па њеном источном регулацијом на југ до њеног пресека са границом катастарске парцеле 10922. Од тог пресека граница плана скреће на исток и поклапа се са јужном границом катастарске парцеле пута

10977 до катастарске парцеле 10908 где сече пут и даље се поклапа са спољним међама катастарских парцела 10866, 10867, 10977, 10871, 10872, 10873, 10874, 10875, 10876, 10877 и 10878, сече катастарску парцелу пута 10974 па његовом источном границом протеже се на север до катастарске парцеле пута 10972, а одатле на исток његовом јужном границом до најсевернијег прелома катастарске парцеле 10718. Од овог прелома граница плана наставља правом линијом до тачака са координатама (Y=7460953,41; X=4971549,68) и (Y=7460992,85 ; X= 4971532,68) па даље спољним међама катастарских парцела 10665, 10666, 10667 и 10668 до тромеђе између катастарских парцела 10668, 10669 и 10969, а одатле правом линијом сечући катастарску парцелу пута 10969 до тачака са координатама (Y=7461035,82; X=4971871,82), (Y=7461022,64; X=4971954,82), (Y=7461135,05; X=4971972,67) и (Y=7461149,89; X=4971883,74). Од задње тачке граница наставља на исток, јужном границом катастарских парцела путева 10969, 10970 до источне границе катастарске парцеле пута 10955, па на југ његовом источном границом која је уједно и граница између Катастарских општина Борча и Овча. Овде граница скреће на исток, улази у Катастарску општину Овча где се поклапа са спољним међама катастарских парцела 3677/2, 3671/1, 766/3, 758/1, 5070/1, 767/3, 767/1, 768, 767/1 и 769/1 све до тромеђе катастарских парцела 769/1, 770/4 и 5107/1. Од ове тромеђе граница по истом правцу сече катастарску парцелу пута 5107/1, прелази на њену другу страну, ту скреће на југ и поклапајући се са границом између катастарских парцела 766/1 и 5107/1 долази до катастарске парцеле пута 3610/2. Овде граница скреће на исток, сече катастарску парцелу 5107/1 по правој линији до тромеђе између катастарских парцела 5107/1, 3578 и 3576/2, наставља по истом правцу и поклапајући се са северном границом катастарске парцеле 3576/2 долази до тромеђе између катастарских парцела 3578, 3576/2 и 5077. Од ове тромеђе ганица наставља по истом правцу, сече катастарску парцелу 5077 и даље се простира на исток спољном међом катастарске парцеле пута 3576/1 све до до катастарске парцеле пута 5105, коју сече и прелази на њену источну страну. Граница се даље поклапа са спољашњим међама катастарских парцела 887/2, 886, 883, 882 и 879 до тромеђе катастарских парцела 878, 879 и 5111. Од ове тромеђе граница у правој линији долази до тромеђе катастарских парцела 895/4, 895/2 и 895/1, а од ње такође у правој линији до тромеђе катастарских парцела 5109/1, 1042 и 5112. Од ове тромеђе граница прати северо-западну границу катастарске парцеле 5112 све до тромеђе катастарских парцела 1029, 5112 и 1028, где скреће на југ и у правој линији долази до следће тромеђе 5112, 1058 и 1059. Од ове тромеђе граница прати спољне међе катастарских парцела 1058, 1057, 1056, 1055, 1054, 1053, 1052, 1051, 1050, 1049 и 1048 до тачака са координатама (Y= 7464291,77 ; X= 4972325,77), (Y= 7464321,65; X= 4972349,11), и (Y= 7464399,93; X= 4972245,07). Код последње тачке граница скреће на исток пратећи при томе јужне међе катастарских парцела 1182, 1181, 1178, 1177, 1176, 1175, 1174, 1173, 1172, 1171, 1170, 1169, 1168, 1167, 1166/4, 1166/3, 1166/2, 1166/1. Дошавши до најјужније тачке катастарске парцеле 1163, граница скреће на југ и у правој линији долази до пресека правца који спаја најјужнију тачку катастарске парцеле 1163 и најсевернију тачку катастарске парцеле 2085, са северном међом катастарске парцеле 5113. Од овог пресека, граница скреће на исток пратећи при томе северну међу катастарске парцеле 5113 све до прелома те међе који се налази северно од тромеђе катастарских парцела 2056, 2055 и 5113/1, где скреће на југ и у правој линији долази до наведене тромеђе. Од ове тромеђе, граница скреће на запад пратећи спољашњу међу катастарске парцеле 2056, 2057 и 2060

до тромеђе катастарских парцела 2060, 6061 и 5113/1. Од ове тромеђе граница скреће на југ пратећи спољну међу катастарске парцеле 2061. Продужавајући западну међу катастарске парцеле 2060 граница плана у правој линији долази до северне међе катастарске парцеле 2086 где скреће на запад, пратећи северне међе катастарских парцела 2086, 2131, 2133/1, 5136 до тромеђе катастарских парцела 5136, 2134 и 5146/1. Од ове тромеђе граница скреће на југ пратећи западну међу катастарске парцеле 5136 до тромеђе катастарских парцела 5136, 2138 и 2139. Од ове тромеђе граница скреће на запад пратећи северну међу катастарске парцеле 2139, до тромеђе катастарских парцела 2139, 2138 и 5137. На овој тромеђи граница мења правац на југ пратећи спољашње (западне) међе катастарских парцела 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146/1, 2147, 2148, 2149/1, 2152, 2153, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2171, 2172, 2177, 2178, 2179, 2180, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2190, 2191, 2192, 2193/1, 2193/2, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2271/2, 2271/1, 2270, 2269, 2268, 2267, 2266, 2265, 2264, 2263, 2262, 2261, 2260, 2259, 2258, 2257, 2256, 2255, 2254, 2253, 2252, 2251, 2250, 2249, 2248, 2247, 2246, 2245, 2244, 2243, 2242, 2241, 2240, 2239, 2238, 2237, 2236, 2235. Дошавши до најјужније тачке катастарске парцеле 2235, граница у правој линији долази до најсеверније тачке катастарске парцеле 5083/1. Од ове тачке граница плана наставља на југ спољним међама катастарских парцела 5083/1, 5082 до тромеђе катастарских парцела 5082, 4144 и 5084. Од ове тромеђе, задржавајући исти правац, граница долази до западне међе катастарске парцеле 4548, где скреће на север и поклапа се са спољашњим међама катастарских парцела 4548 и 5087, сече 5084, скреће на северо-исток и поклапа се са спољашњим међама катастарских парцела 5084, 1528, и 1527, дошавши до најисточније тачке парцеле 1527 од које у правој линији прелази до тромеђе катастарских парцела 1476, 1480 и 1477. Од ове тромеђе граница прати спољне међе катастарских парцела 1476, 5084, 4519/1 све до прелома наспрам тромеђе катастарских парцела 5182, 4402 и 5067. Од ове тромеђе граница у правој линији долази до тромеђе катастарских парцела 4402, 5182 и 5067 а од ње до тромеђе катастарских парцела 4507/2, 4507/8 и 5067. Од ове тромеђе граница скреће на исток и поклапа се са спољним међама катастарских парцела 4507/2, 4507/3, 5119/1, 4488/7, 4488/1, 4488/2, 4487/1, 5118, 4474, 4473, 4471/1, 4472, 4476/15, 4476/1, 4477, 4478, 4479/1, 4480, 4481/2, 4481/3, 4482/13, 4482/14, 4482/1, 4483, 4484/1, 4484/2, 4484/7, 4485/5, 4486, 1450, 1449/2, 1449/3, 5126 све до тромеђе катастарских парцела 1453, 1454 и 5126. Од ове тромеђе граница у правој линији долази до следеће тромеђе катастарских парцела 1443/1, 1443/2 и 5126. Од ове тромеђе граница се поклапа са спољном међом катастарске парцеле 1443/2 до тромеђе катастарских парцела 1443/2, 1442 и 5125. Од ове тромеђе у правој линији граница долази до следеће тромеђе катастарских парцела 4410/1, 4410/5 и 5116. Од ове тромеђе граница иде на север поклапајући се са спољним међама катастарских парцела 4410/5, 4410/2, 4410/3, 4410/4, 4409/1, 4409/4, 4409/5, 4409/6, 4409/7, 4409/8, 4409/2, 4409/3, 4409/10, 4409/11, 4409/9. Од најсеверније тачке катастарске парцеле 4409/9 граница се пружа на исток задржавајући правац северне међе катастарске парцеле 4409/9 све до пресека са границом Генералног плана Београда „Службени лист Града Београда”, број 27/03. Од овог пресека граница грађевинског подручја, скреће на југ пратећи границу Генералног плана Београда „Службени лист Града Београда”, број 27/03, до почетне тачке описа границе грађевинског подручја тј. до тромеђе између Катастарских општина Крњача, Вишњица и Панчево. Граница грађевинског подручја за део из-

двојен од осталог грађевинског подручја је дефинисана на следећи начин: почев од тромеђе између КО Сремчица, Барајево и Рушањ, граница се простире на запад и поклапа са границом између КО Сремчица и Барајево, до катастарске парцеле 2794/1 у КО Сремчица, где скреће у КО Сремчица. Граница грађевинског подручја се у њој поклапа са спољним међама катастарских парцела 2796/3, 2795/10, 2795/3, 2795/4, 2795/6, 2795/5, 2795/7, 2795/2, 2798/2, 2798/1, 2880, 2866/1, 2880 до катастарске парцеле 1987/2, где прелази на другу страну катастарске парцеле 2880 тј. до границе са КО Рушањ. Кроз КО Рушањ граница грађевинског подручја се поклапа са спољним међама катастарских парцела 2588, 2591, 2592, 2593/1, 2593/5, 2593/6, 2593/7, 2593/4 до границе са КО Барајево. Одатле граница скреће на запад и поклапа се са границом између КО Рушањ и Барајево до тромеђе између КО Сремчица, Барајево и Рушањ тј. до почетне тачке овог описа границе.

За енклаве осталог земљишта које не припадају грађевинском подручју, означене бројевима 1 до 14, граница је дефинисана како следи:

ЕНКЛАВА 1

Граница енклаве 1 која се налази унутар границе грађевинског земљишта а која не припада грађевинском земљишту, поклапа се са спољашњим међама катастарских парцела и то:

1. У КО Добановци са следећим међама катастарских парцела – од границе са КО Земун, јужном међом катастарске парцеле 4107 и даље по истом правцу до пресека са границом парцеле 3772/1 а затим спољашњим међама катастарских парцела 3772/1, 4125, 3912, 3913, 3914/1, 3778/1, 4095, 3783, 4110, 4109, 3766, 3697, 3696, 3695, 3694, 3693, 3692, 3691, 3620/2, 3608 и 3600 до границе са КО Батајница.

2. У КО Батајница настављамо претходно завршену границу из КО Добановци и то спољашњим међама катастарских парцела 5626, 5465, 5464, 5695 а затим западном међом канала 5693 до његовог најјужнијег енклаве па по истом правцу до пресека са границом КО Земун поље.

3. У КО Земун поље од претходно завршене границе, настављамо на исток по граници између КО до тачке која настаје пресеком линије границе и линије паралелне са западном границом катастарске парцеле 120 на 75 метара, па онда том паралелном линијом на југ до пресека са границом катастарске парцеле 133. Одатле спољним међама катастарских парцела 133, 1347, 133, 135, 136 и 236. Од најјужнијег прелома парцеле 236 граница се даље простире на југо-запад границом између катастарских парцела 237 и 232 до прелома, где скреће на југо-исток такође границом између катастарских парцела 237 и 232 до следећег прелома. Од тог прелома граница наставља даље правом линијом до тромеђе између катастарских парцела 237, 238 и 1325. Одатле граница наставља спољним међама катастарских парцела 238, 239, 247, 248, 1325, 264/3, 267/1, 268, 269/1, 1335, 573/46, 573/119, 573/12, 573/13, 573/14, 573/15, 573/16, 573/17, 573/18, 573/19, 573/20, 573/21, 573/22, 573/23, 573/24, 573/25, 573/26, 573/27, 573/28, 573/29, 573/30, 573/31, 573/32, 573/33, 573/34, 573/35, 573/36, 573/37, 573/38, 573/39, 573/40, 573/41, 573/42, 573/43, 573/44, 573/45 и 573/122 до тромеђе између катастарских парцела 573/122, 573/121 и 573/119, ту скреће на југ и спољном међом катастарске парцеле 573/119 долази до тачке наспрам тромеђе између катастарских парцела 573/119, 573/114 и 573/113. Код ове тромеђе граница сече катастарску парцелу 573/119, па од ње даље наставља на запад границом између катастарских парцела 573/113 и 573/114 до пута 1335 кога по истом правцу сече, па спољном међом катастарске парцеле 279/1 долази до следећег пута са

број ем 278. Овде граница прелази на супротну страну пута, скреће на север и спољним међама катастарских парцела 278, 280, 276, 275/21, 274, 273/20, 269/22, 267/28, 265/21, 593, 947, 1327, 948, 949, 1330, 1329 долази до почетне тачке у КО Добановци.

ЕНКЛАВА 2-1

Граница енклаве 2-1 која се налази унутар границе грађевинског земљишта, а која не припада грађевинском земљишту, поклапа се са спољашњим међама катастарских парцела и то:

1. У КО Велико село од границе са КО Вишњица спољашњим међама катастарских парцела 498, 8/1, 10/1, 11/1, 13/1, 509/1, 15/3, 77/3, 77/2, 78/2, 79/1, 80/1, 85/3, 85/2, 85/1, 507, 86, 87/1, 87/2, 96/1, 96/2, 97, 98, 99, 100, 101, 102/2, 103/2, 103/1, 104, 105/2, 105/1, 416/2, 417, 418/2, 418/1, 420, 422, 424, 425/4, 426/1, 426/2, 516, 475, 474/2, 521, 474/4, 474/1, 474/7 и 474/1 до пресека са границом планираног „Коридора за изградњу тунелске деонице интерцептора са вентилационим отворима”, који је ширине 20 метара а осовина му је дефинисана са тачкама чије су координате (Y=7463250.00, X=4963595.00) и (Y=7468349.99, X=4964588.00) а даље северном границом коридора до пресека са западном границом катастарске парцеле 1779 у КО Вишњица.

2. У КО Вишњица, спољашњим међама катастарских парцела 1779, 1778, 1777, 1776, 1775, 1801/4, 1801/1, 1802/1, 1802/2, 1802/3, 1766, 1765, 1764, 1762, 1760, 1757/3, 1722, 1652, 1653, 1656, 1657, 1659/5, 1659/6, 1662/1, 1664, 1665, 786/10, 1674, 1672, 864, 871/1, 555, 554/1, 552, 461/2, 464/1, 465, 467, 468, 469/1, 469/2, 470, 471/1, 471/5, 471/4, 472, 473, 2238, 305, 2/22, 2/23, 2/24, 2/25, 2/24, 2/23, 2/22, 2/21, 2/20, 2/19, 2/18, 2/17, 2/16, 2/15, 2/14, 2/13, 2/12, 2/11, 2/10, 2/9, 2/8, 2/7, 2/124, 2/6, 2/5, 2/4, 2/3, 2/2, 2/110, 2/118, 2/111, 2/112, 2/113, 2/119, 2/120, 2/121, 2/122, 2/114, 2/115, 2/123, 2/1, 2/116, 3, 63, 305, 179, 178/1, 177/2, 176, 164, 163, 306, 162/2, 162/1, 161, 136, 130/1, 129/1, 128, 83, 39, 40/5, 40/4, 40/6, 40/3, 45/2, 47/1, 47/5, 49, 50, 51, 54, 56, 99, 100/2, 100/1, 100/4, 100/3, 104, 107 и 109 до почетне тачке у КО Велико село.

ЕНКЛАВА 2-2

Граница енклаве 2-2 која се налази унутар границе грађевинског земљишта, а која не припада грађевинском земљишту, поклапа се са спољашњим међама катастарских парцела и то:

1. У КО Велико село од пресека јужне границе планираног „Коридора за изградњу тунелске деонице интерцептора са вентилационим отворима” са источном границом катастарске парцеле 474/1 са спољашњим међама катастарских парцела 474/1, 786/2, 761/1, 761/2, 762/3, 762/1, 762/2, 762/4, 506, 1092/1, 1114, 1092/1, 1503/3, 1503/1, 1092/1, 1504, 1092/1, 1112, 1093/1, 3142, 3141, 1093/1, 1093/3, 1093/1, 1093/4, 1093/1, 1093/6, 1093/7, ту сече катастарске парцеле 1093/8 и 3696, па одатле спољашњим међама катастарских парцела 3153 и 3137/1 до најзападнијег прелома катастарске парцеле 3154, сече 3137/1 до најсевернијег прелома катастарске парцеле 3156 а одатле спољном међом катастарске парцеле 3137/1 до границе са КО Сланци.

2. У КО Сланци настављамо претходно завршену границу из КО Велико село и то спољашњим међама катастарских парцела 490, 494, 495, 496, 497/1, 497/2, 498/6, 498/3, 498/4, 470, 469, 468, 467/1, 474, 476/1, 476/2, 475, 467/2, 467/1, 435/3, 435/1, 408/2, 408/3, 407, 392/1, 393, 204/2, 203/2, 203/1, 384, 382, 200/2, 377/2, 376/2, 376/6, 193/1, 192/4, 192/1, 191/1, 190/1, 188/2, 188/3, 189/4, 189/3, 189/7, 174/3, 174/1, 168/2, 68, 154/1, 167, 166/5, 266, 265, 264, 293, 294, 296 и 297/1 до

тронеђе између катастарских парцела 297/1, 299/1 и 69, ту сече катастарску парцелу 69 по правој линији до најближег прелома границе катастарске парцеле 298 и даље наставља спољашњим границама катастарских парцела 298, 3372, 1313, 1321/6, 1321/1, 1321/5, 1321/4, 1326/2, 1327/2, 1329, 1337/3, 1337/1, 1341, 1340, 1339, 1338/1, 1363, 3343/3, 1275/8, 3338/1, 1275/3, 1275/2, 1275/1, 1275/4, 1269, 1266, 1265/1, 1265/2, 1262, 1261, 1258/1, 1258/2 и 1257 до границе са КО Вишњица.

3. У КО Вишњица од претходно завршене границе, настављамо спољним међама катастарских парцела 974, 973, 2041, 2016, 2017, 2024/1, 2024/2, 2025, 2026, 2027/1, 2027/2, 2028, 2029, 1784, 1782, 1781, 1780 и 1779, до њеног пресека са јужном границом планираног „Коридора за изградњу тунелске деонице интерцептора са вентилационим отворима”. Одатле јужном границом коридора до почетне тачке у КО Велико село.

ЕНКЛАВА 3

Граница енклаве 3 која се налази унутар границе грађевинског земљишта а која не припада грађевинском земљишту, поклапа се са спољашњим међама катастарских парцела и то:

1. У КО Мали мокри луг од тронеђе Катастарских општина Миријево, Винча и Мали мокри луг, спољашњим међама катастарских парцела 825/1, 826, 827/2, 828/4, 828/1, 828/3 које су уједно и границе између КО Мали мокри луг и Винча а даље спољашњим међама 828/2, 844, 843/2, 840/2, 839, 838, 913, 862, 857, 856/2, 856/3, 856/2, 1818, 759, 758, 757, 756, 1034, 1035/1, 1035/2, 1038, 1037, 1044, 1062, 1061, 1060, 1059, 1058, 1088, 1087, 1086, 1085, 1084/5, 1084/6, 1091/4, 1091/3, 1091/2, 1091/1, 1082, 1081/2, 1081/1, 1080, 1079, 1078, 1100, 1101, 1102, 1103, 1814, 1112, 693, 694/2, 694/1, 695/2, 695/1, 696/3, 697, 681, 682, 683, 677/5, 672, 677/2, 678/2 до границе са КО Миријево.

2. У КО Миријево настављамо претходно завршену границу из КО Мали мокри луг тако да се граница поклапа са границом спољашњих међа катастарских парцела 3208, 3209, 3214/2, 3214/1, 3215, 3258/2 и 3258/1 до границе са КО Мали мокри луг. Одатле даље границом између КО Миријево и Мали мокри луг до катастарске парцеле 3274 у КО Миријево. Ту улазимо у КО Миријево и даље спољашњим међама катастарских парцела 3583/1, 2386, 2387, 2389, 3562/1, 2395/3, 2399, 2402, 2404/1, 2374/2, 2374/1, 2375/1, 2376, 2375/2, 2365, 2366, 2358, 2355, 2354, 1853, 1855, 3530/71, 1754/1, 1755/1 до границе са КО Сланци.

3. У КО Сланци од претходно завршене границе, настављамо спољним међама катастарских парцела 2316/1, 2316/2, 2315/1, 2315/2, 2314, 2313/1, 2307, 2306, 2305, 2292, 2294/1, 2281, 2270/1, 1917, 1914, 1913, 1899/2, 1901, 1902, 1903, 1904, 1905, 1906, 1549, 1550/1, 1550/2, 1908/2 и 1552/1 до најисточније г прелома катастарске парцеле 1551/2, затим сече катастарске парцеле 1552/1, 1552/2, 1552/3, 1553, 1554, 1555, 1556 до најјужнијег прелома катастарске парцеле 1557, 1558, 1559, 1560, 1561, 1562/1, 1562/2, 1782, 1781, 1780, 1779, 1778/1, 1778/2, 1776/2, 1776/3, 1777, 1776/1, 1775, 1774, 1773, 1793, 1772, 1771, 3390, 1769, 3384, 1768/1, 1768/2, 1767, 1766, 1765, 1764, 1763, 1762, 1761/2, 1761/3, 1761/1, 1760/1, 1759/2, 1758, 3383, 1815/3, 3381, 1864, 1872, 1871, 1870, 1881, 1869/2, 1869/1, 1868, 1882, 1198/1, 1198/2, 1246/2, 1246/3, 1240, 2429/1, 2447, 2433/2, 3368, 2446, 2443/1, 2443/2, 2444/4, 2442, 2438/2, 2438/1, 2437/2, 1142/2, 1142/1, 1140/1, 1140/2, 1139/1, 1139/2, 1138, 1137, 1136/2 и 1136/1 до њеног најисточнијег прелома. Одатле сече катастарске парцеле 1135/3, 1135/2, 1135/1, 1134, 1133, 1131, 1130 и 3348 до тронеђе између катастар-

ских парцела 1129/2, 3348 и 3401, а даље спољним међама катастарских парцела 3401, 2574/3, 2574/2, 2574/4, 2574/1, 2573/2, 2573/3, 1116, 1115, 1114, 1110, 1095/2, 1095/1, 1094, 2582, 2581/2, 2581/1, 2580, 2579, 2565/2, 2565/3, 2565/1, 2565/6, 2565/4, 2565/5, 2564, 2557/2, 2557/1, 2546, 2549, 2551/3, 2551/1 и 2551/2 долази до тромеђе између катастарских парцела 2551/2, 2536 и 3348, где прелази на другу страну пута 3348 а даље спољним међама катастарских парцела 2507, 2508, 2509, 2510/2, 2511, 2525, 2513/3, 2513/2, 2522, 2513/4, 2515, 2516, 3408/1 и 3408/2, долази до тромеђе између катастарских парцела 3408/2, 2743 и 3348. Од ове тромеђе у правој линији граница ече парцелу пута 3348 до тромеђе између катастарских парцела 3348, 3079/2 и 3079/4, где скреће на југозапад и спољном међом катастарске парцеле 3079/4 долази до најзападнијег прелома границе катастарске парцеле 3079/3. Од овог прелома граница сече катастарску парцелу 3079/4 по правој линији до тачке (Y=7467230.36, X=4960960.28), ту скреће на југ и поклапа се са спољним међама катастарских парцела 3407, 3093/1, 3093/2, 3094, 3100/1, 3100/2, 3099/1, 3099/2, 3099/3, 3099/4, 3144 и 3403 све до прелома границе катастарске парцеле пута 3403 која се налази наспрам тромеђе између катастарских парцела 3403, 3161/1 и 3161/3. Овде граница сече катастарску парцелу 3403 по правој линији до тромеђе између катастарских парцела 3403, 3161/1 и 3161/3, а одатле спољним међама катастарских парцела 3161/1, 3161/2, 3162, 3163, 3167/1, 3168/3 и 3168/1 долази до најсевернијег прелома катастарске парцеле 3169. Од овог пресека граница се поклапа са тачкама чије су координате (Y=7467772.78, X=4961050.65), (Y=7467787.77, X=4961046.62), (Y=7467789.19, X=4961051.93), (Y=7467785.73, X=4961058.29), (Y=7467800.01, X=4961102.91), (Y=7467803.84, X=4961112.94), (Y=7467819.69, X=4961148.43), (Y=7467821.83, X=4961155.06), (Y=7467822.53, X=4961162.02), (Y=7467836.69, X=4961178.01), (Y=7467811.31, X=4961201.54), а даље спољним међама катастарских парцела 2701/2, 2701/1, 2703/2, 2634/2, 2634/1, 2633/1, 2633/2, 2632/3, 2623/1, 2624/1, 2591/1, 2591/2 до границе са Катастарском општином Велико село. Ту граница скреће на северозапад и поклапа се са границом Катастарских општина, до тачке са координатама (Y=7467778.83, X=4961756.95), где скреће у Катастарску општину Велико село, и у правој линији долази до тачке са координатама (Y=7467806.01, X=4961828.33). Од ове тачке граница наставља до најсевернијег прелома катастарске парцеле 3293/19, а одатле спољашњим међама катастарских парцела 3293/19, 3319/3, 3293/17, 3293/18, 3322/4, 3322/1, 3322/2, 3698, 3330 и 3331/1 до њеног најисточнијег прелома. Затим сече катастарску парцелу 3331/2 па спољном међом катастарске парцеле 3332 до тромеђе између катастарских парцела 3332, 3333 и 3331/3, сече катастарске парцеле 3333, 3336, 3337 до тромеђе између катастарских парцела 3337, 3338 и 3339, а даље спољним међама катастарских парцела 3338, 3335 и 3334 до тромеђе Катастарских општина Винча, Сланци и Велико село.

5. Одатле граница наставља поново кроз КО Сланци, спољашњим међама катастарских парцела 2677, 2678, 2679/2, 2680, 3224, 3223, 3226, 3223, 3222, 3246, 3245, 3242, 3244, 3307, 3312, 3317/3, 3316, 3331 и даље границом између КО Миријево и Сланци до тромеђе КО Миријево, Винча и Сланци.

6. Одатле граница даље наставља границом између КО Миријево и Винча до тромеђе између КО Миријево, Винча и Мали мокри луг, тј. до почетне тачке у дефинисању ове енклаве.

ЕНКЛАВА 4

Граница Енклаве 4 која се налази унутар границе грађевинског земљишта а која не припада грађевинском земљишту, поклапа се са границама катастарских парцела које се налазе у Катастарској општини Винча и то почевши

од тромеђе катастарских парцела 649/2, 650/1 и 2677/2 на југ, спољашњим међама парцела 649/2, 648/2, 648/6, 647/1, 645/1, 645/14, 645/7, 645/8, 645/9, 644/3, 644/2, 644/1, 643/3, 642/3, 700/2, 701/3, 701/2, 702/1, 702/2, 703/4, 703/3, 723/2, 723/1, 726/1, 727, 741/1, 741/2, 742/1, 742/2, 740/2 до тромеђе катастарских парцела 740/2, 740/3 и 738/3, па одатле правом линијом до тромеђе катастарских парцела 732/1, 864 и 863/1. Од те тромеђе поново спољним међама катастарских парцела 863/1, 863/3 и 863/2 до тромеђе катастарских парцела 863/2, 732/1 и 862/1, па по правој линији до тромеђе катастарских парцела 862/2, 862/1 и 861/2, а од ње спољном међом катастарске парцеле 861/2 до тромеђе катастарских парцела 861/1, 861/2 и 860/1. Од ове тромеђе по правој линији до тромеђе катастарских парцела 859, 858/1 и 858/2, па спољним међама катастарских парцела 858/1 и 857/2 до тромеђе катастарских парцела 857/1, 857/2 и 856/1. Од ове тромеђе сече катастарске парцеле 856/1, 856/2, 855, 869/1 и 869/2 до тромеђе катастарских парцела 869/2, 870/1 и 870/2, па по правој линији до тромеђе катастарских парцела 871, 853 и 854. Од ове тромеђе граница Енклаве се поново поклапа са спољашњим међама катастарских парцела 853, 847, 848, 849/1, 811/6, 811/3, 811/2, сече 2686 па поново спољашњим међама катастарских парцела 813/1, 813/2, 813/3, 813/4, 814, 815, 816/3, 818, 819, 820, 821/1, 821/2, 822, 789/1, 789/2, 789/3, 789/4, 788, 785, 784/1, 786/4, 786/2, 1637/6, 1637/4, 1617, 2686, 1614, 1602/2, 1602/1, 2713, 1624/1, и 1624/4 до њеног најјужнијег прелома, затим сече 678/19 до тромеђе између катастарских парцела 678/19, 1738/8 и 1738/1, а одатле поново спољним међама катастарских парцела 678/19, 1739/4, 1740/6, 1740/1, 1741/1, 1752/8, 1752/59, 1752/93, 1752/58, 1752/57, 1752/56, 1752/55, 1752/54, 1752/53, 1752/52, 1752/51, 1752/66, 1752/50, 1190/36, 1190/37, 1190/39, 1190/38, 2703, 1780/2, 1780/1, 1781/2, 1781/1, 1782, 1238/1, 1238/3, 1238/2, 1239/2, 1239/1, 1240/2, 1240/1, 1241, 1242/2, 1243, 1247, 1258/3, 2704, 1259, 1260, 1261/2, 1270/1, 1270/10, 1266/2, 1269/2, 2705/1, 1285/2, 1285/7, 1285/1, 1300/1, 1311/1, 1312, 1295/2, 1291/1, 1291/2, 1291/3, 2699, 1337, 1336/1, 1336/2, 1335, 1334, 1333/2, 1333/1, 1332, 1331, 1330, 1329/3, 1329/2, 1329/1, 1326/2, 1326/1, 1325/1, 1153, 1152/1, 1152/2, 1137/6, 1137/5, 1137/2, 1148, 1146/2, 1142/1, 1161/3, 1161/4, 1109, 1102/2, 1102/1, 1103, 1105/4, 1105/3, 1095, 1094, 1076, 1077, 1078, 1079, 1080, 1081, 2668/1, 900/11, 900/13, 900/14, 900/15, 900/16, 900/17, 900/18, 900/19, 691/3, 697/10, 697/13, 697/9, 697/14, 697/11, 2679/2, 678/25, 679, 678/42, 678/121, 678/11, 678/116, 675/1, 675/2, 673/1, 668/1, 668/2, 667, 663/3, 663/1, 652/5, 652/6, 649/4, 649/1, па на почетак до 649/2.

ЕНКЛАВА 5

Граница Енклаве 5 која се налази унутар границе грађевинског подручја а која не припада грађевинском земљишту, поклапа се са спољашњим међама катастарских парцела, које се налазе у Катастарској општини Остружница и то почевши од северне стране од границе Плана детаљне регулације стамбеног насеља Остружница (I фаза) („Службени лист Града Београда”, број 23/04) са међама следећих парцела: 1349/3, 1349/2, 1349/1, 1348, 1344, 1346, 1584/1, 1584/4, 1584/2, 1584/3, 1583, 1587/1, 1587/3, 1590/2, 1590/1, 1581/1, 1580, 1579, 1577/3, 1658/2, 1658/1, 1651/1, 1651/2, 1651/3, 1650, 1647/2, 1646/3, 1644/2, 1645/2, 1643/2, 1643/2, 1642/2, 1641/4, 1641/3, 1640/3, 1640/2, 1640/1, 1639, 1638/2, 1637/1, 1636, 1635, 1629/1, 1628, 1782, 1786 и 1783 до границе са Катастарском општином Железник. Одатле граница скреће на југ и поклапа се са границом Регулационог плана деонице ауто-пута Е-75 и Е-70 Добановци – Бубањ поток („Службени лист Града Београда”, број 13/99) до укрштања са границом Регулационог плана саобраћајнице

I-I („Службени лист Града Београда”, број 13/99). Од тог укрштања наставља даље на југ границом Регулационог плана саобраћајнице I-I („Службени лист Града Београда”, број 13/99) до њеног пресека са источном границом катастарске парцеле 7479 у Катастарској општини Железник. Одатле наставља спољним границама катастарских парцела 7479, 7480 и 7632 до границе Катастарске општине Сремчица. У Катастарској општини Сремчица граница Енклаве 5 се поклапа са спољашњим границама катастарских парцела 3/4, 3/5, 4, 35/4, 35/1, 35/3, 35/5, 35/2, 2832, 47, 48, 49, 50, 51, сече 145 и 144 и источном границом катастарске парцеле 143/1 долази до границе Плана детаљне регулације насеља Сремчица („Службени лист Града Београда”, број 47/10). Од тог пресека граница наставља на запад границом Плана детаљне регулације насеља Сремчица („Службени лист Града Београда”, број 47/10) до њеног пресека са границом Детаљног урбанистичког плана за изградњу Остружничког канализационог система („Службени лист Града Београда”, број 28/1/91). Одатле граница скреће на северо-запад и прати Границу Детаљног урбанистичког плана за изградњу Остружничког канализационог система тј. границу потока Пуповац („Службени лист Града Београда”, број 28/1/91) и улази у Катастарску општину Остружница.

У Катастарској општини Остружница граница Енклаве 5 и даље прати границу потока Пуповац до њеног пресека са границом катастарске парцеле 2496/3, а од тог пресека граница наставља на северо-запад спољним границама катастарских парцела 2595, 2596, 2046/1, 2046/11, 2046/2, 2046/22, 2046/3, 2046/2, 2046/23, 2046/5, 2046/28, 2048/2, 2093/7, 2099/1, 2099/2, 2100/1, 2109, 2094/7, 2094/6, 2116, 2118/2, 2118/2, 2094/2, 2094/3, 2093/5, 2093/4 и 2094/3 до пресека са границом Плана детаљне регулације стамбеног насеља Остружница („Службени лист Града Београда”, број 23/04) код катастарске парцеле 2094/3 у Катастарској општини Остружница. Ту граница грађевинског подручја прати границу Плана детаљне регулације стамбеног насеља Остружница (I фаза) („Службени лист Града Београда”, број 23/04) до почетне тачке овог описа границе.

ЕНКЛАВА 6

Граница енклаве 6 која се налази унутар границе грађевинског земљишта а која не припада грађевинском земљишту је дефинисана на следећи начин: од државног пута IB реда број 26 (Савска магистрала) па на исток, граница се поклапа са јужном границом Плана детаљне регулације стамбеног насеља Остружница (II фаза) („Службени лист Града Београда”, број 30/07) све до пресека са границом катастарске парцеле 2326/1, а затим са спољном границом катастарске парцеле 2326/1 до границе Плана детаљне регулације стамбеног насеља Остружница (I фаза) („Службени лист Града Београда”, број 23/04). Одатле границом Плана детаљне регулације стамбеног насеља Остружница (I фаза) („Службени лист Града Београда”, број 23/04) до пресека са границом Детаљног урбанистичког плана за изградњу Остружничког канализационог система („Службени лист Града Београда”, број 28/1/91). Од тог пресека граница скреће на југ и поклапа се са границом Детаљног урбанистичког плана за изградњу Остружничког канализационог система („Службени лист Града Београда”, број 28/1/91) (Остружничка река) све до пресека са границом Сепарата И-20.1 у КО Велика Моштаница, затим на југ границом Сепарата И-20.1 до пресека са границом катастарске парцеле 384/4, одакле скреће на север и поклапа се са спољашњим границама катастарских парцела 384/1, 3602/1, 385/6, 3602/1, 387/1, 387/2, 388/1, 391/4, 391/1, 396, 395/1, 289, 284, 283, 282, 279, 248/1, 225/1, 217/2, 234, 237, 240/1, 240/2 и 243 до

тронеђе између катастарских парцела 242, 243 и 245, а одатле сече парцеле 245, 246/7, 246/3, 246/5, 436/1, 436/2, 436/3, 436/4 до тронеђе између катастарских парцела 436/4, 440/2 и 440/13, па поново спољашњим међама катастарских парцела 440/2, 440/1 и 441 до најзападнијег прелома катастарске парцеле 440/9. Од тог прелома сече парцеле 441, 443/1, 443/2, 443/3, 433/1, 433/3, 433/5, 433/7, 432/1 и 429 до тронеђе између катастарских парцела 429, 428/1 и 428/4, па поново спољашњим међама катастарских парцела 428/1, 428/2, 455/2, 460/1, 460/2, 468/2 до границе Детаљног урбанистичког плана насеља Велика Моштаница („Службени лист Града Београда”, бр. 22/80 и 30/85) где скреће на југ до 470/2, па спољним границама катастарских парцела 468/2, 471, 472/3 и 473/3 до границе Детаљног урбанистичког плана за изградњу Остружничког канализационог система („Службени лист Града Београда”, број. 28/1/91). Ту скреће на север и поклапа се са границом Детаљног урбанистичког плана за изградњу Остружничког канализационог система („Службени лист Града Београда”, број 28/1/91) (Стојковачки поток) до њеног пресека са границом катастарске парцеле 264/2 у КО Умка. Одатле се граница даље поклапа са спољашњим границама катастарских парцела 264/2, 238/15, 263/2, 247, 246, 245/3, 245/2, 245/1, 244/1, 243/1, 243/4, 243/2, 243/3, 242/1, 241/4, 239/2, 239/1, 58, 51/5, 53/2, 53/1 и 53/3. Одатле даље иде на север границом између КО Умка и Остружница до државног пута IB реда број 26 (Савске магистрале), па спољним међама катастарских парцела 2422/1, 2427/1, 2428/1, 2426/1, 2393/1 и 2392/1 до почетне тачке овог описа границе.

ЕНКЛАВА 7

Границу Енклаве 7 која се налази унутар границе грађевинског подручја а која не припада грађевинском земљишту, почећемо са описом у њеном северо-западном делу, и то од пресека границе Детаљног урбанистичког плана за изградњу Остружничког канализационог система (јужна граница потока Пуповац) („Службени лист Града Београда”, број 28/1/91) са границом катастарске парцеле 2496/3 у Катастарској општини Остружница. Од тог пресека граница грађевинског подручја се поклапа са границом Детаљног урбанистичког плана за изградњу Остружничког канализационог система (јужна граница потока Пуповац) („Службени лист Града Београда”, број 28/1/91), пролази кроз Катастарске општине Велика Моштаница и Сремчица и долази до пресека са границом Плана детаљне регулације насеља Сремчица („Службени лист Града Београда”, број 47/10). Затим се простире на југ и поклапа са границом Плана детаљне регулације насеља Сремчица („Службени лист Града Београда”, број 47/10), улази у Катастарску општину Велика Моштаница до поновног пресека са границом Детаљног урбанистичког плана за изградњу Остружничког канализационог система (Сремачки поток) („Службени лист Града Београда”, број 28/1/91). Ту скреће на север и поклапа се са границом Детаљног урбанистичког плана за изградњу Остружничког канализационог система тј. Сремачким потоком („Службени лист Града Београда”, број 28/1/91) до њеног пресека са границом катастарске парцеле 360/1 у Катастарској општини Велика Моштаница. Одатле се поклапа са спољним границама катастарских парцела 348/1, 348/2, 347/4, 347/3, 347/2, 346/5, 346/4, 346/3 и долази до тронеђе између катастарских парцела 346/3, 346/1 и 351. Од ове тронеђе, граница грађевинског подручја у правој линији наставља до нове тронеђе и то између катастарских парцела 49, 3597 и 3595/1. Од ове тронеђе, граница грађевинског подручја се даље поклапа са спољним границама

катастарских парцела 3597, 46/1, 46/9, 314, 46/9, 46/1, 303, 302, 301 и 46/4 до пресека са границом Детаљног урбанистичког плана за изградњу Остружничког канализационог система („Службени лист Града Београда”, број 28/1/91). Одатле граница грађевинског подручја наставља на север границом Детаљног урбанистичког плана до њеног пресека са границом катастарске парцеле 3595/1 а од овог пресека спољним границама катастарских парцела 46/1, 42 и 46/1 до границе Катастарске општине Остружница. Затим границом између Катастарских општина Велика Моштаница и Остружница до катастарске парцеле 22 у Катастарској општини Велика Моштаница, па њеном спољном границом до тромеђе између катастарских парцела 22, 21 и 25 у Катастарској општини Велика Моштаница. Од ове тромеђе граница се у правој линији наставља до најзападније преломне тачке катастарске парцеле 20. Код ње граница грађевинског подручја прелази из Катастарске општине Велика Моштаница у Катастарску општину Остружница и поклапа се са спољним границама катастарских парцела 2650, 2599/1, 2650, 2665 и 2595 до почетне тачке овог описа.

ЕНКЛАВА 8

У границу Енклаве 8 која се налази унутар границе грађевинског земљишта а која не припада грађевинском земљишту улазе делови Катастарских општина Сремчица и Велика Моштаница. Граница Енклаве је дефинисана тако да се поклапа са границама Детаљног урбанистичког плана за изградњу Остружничког канализационог система („Службени лист Града Београда”, број 28/1/91) (на северу Сремачким потоком, на западу и југу Моштаничким потоком и везним каналом I) и Плана детаљне регулације насеља Сремчица („Службени лист Града Београда”, број 47/10) (на истоку), осим у следећа три случаја. На западу, у Катастарској општини Велика Моштаница, у једном делу се одступа од границе Моштаничког потока, тако да је ту граница Енклаве дефинисана од тачке пресека границе Моштаничког потока са границом катастарске парцеле 1084, спољним међама катастарских парцела 1084, 1085/2, 1086/2, 1039/3, 1038/2, 1092/3, 947/5, 947/4, 947/3, 971/6, 971/4 и 968/1 до пресека границе катастарске парцеле 968/1 са границом Моштаничког потока. На истоку у Катастарској општини Сремчица, из ове границе треба искључити катастарске парцеле 1320, 2456/2, 2456/3, 2457/1, 2457/2, 2453, 2454 и 2455, што значи да се у тим деловима граница Енклаве поклапа са спољашњим међама катастарских парцела 1323, 1321, 1317 и 1318, као и спољашњим међама катастарских парцела 2304/2, 2458 и 2456/1.

ЕНКЛАВА 9

У границу енклаве 9 која се налази унутар границе грађевинског земљишта а која не припада грађевинском земљишту улазе делови КО Умка, Пећани и Велика Моштаница. Граница енклаве је дефинисана тако да се поклапа са спољашњим међама катастарских парцела, које се налазе у Катастарској општини Пећани и то почевши од пресека границе Детаљног урбанистичког плана за изградњу Остружничког канализационог система („Службени лист Града Београда”, број 28/1/91) (Сибовачки поток) са границом катастарске парцеле 453/11, па даље спољашњим међама парцела 453/11, 453/9, 455/2, 451/2, 450, 449, 446, 443, 433, 434, 435, 436, 437, 441/1 и 447 до границе са КО Велика Моштаница. У КО Велика Моштаница граница се поклапа са спољашњим међама катастарских парцела 609, 610, 611, 614, 615, 618, 619/1, 619/2, 619/3, 620, 623, 625, 626/1 и 626/2 до границе са Детаљним урбанистичким планом насеља

Велика Моштаница („Службени лист Града Београда”, бр. 22/80 и 30/85). Затим на југ границом Детаљног урбанистичког плана насеља Велика Моштаница („Службени лист Града Београда”, бр. 22/80 и 30/85) до катастарске парцеле 450/10. Одатле спољашњим међама катастарских парцела 720/2, 452/4 и 3607/1 до границе Детаљног урбанистичког плана насеља Велика Моштаница („Службени лист Града Београда”, бр. 22/80 и 30/85). Даље границом Детаљног урбанистичког плана насеља Велика Моштаница („Службени лист Града Београда”, бр. 22/80 и 30/85) до катастарске парцеле 740, сече 740 и спољашњим границама катастарских парцела 741/2, 742/2, 800/1, 803/1, 803/4, 836/3, 836/4, 836/5 и 843 поново се враћамо на границу Детаљног урбанистичког плана насеља Велика Моштаница („Службени лист Града Београда”, бр. 22/80 и 30/85). Затим опет границом Детаљног урбанистичког плана насеља Велика Моштаница („Службени лист Града Београда”, бр. 22/80 и 30/85) на југ до катастарске парцеле 1237/5, па спољашњим границама катастарских парцела 1238/1, 1238/2, 1255/1, 1255/2, 1255/1, 1254/3, 1253/2, 1252/1 и 1268/1 до границе Детаљног урбанистичког плана насеља Велика Моштаница („Службени лист Града Београда”, бр. 22/80 и 30/85). Затим на југ границом Детаљног урбанистичког плана насеља Велика Моштаница („Службени лист Града Београда”, бр. 22/80 и 30/85) до катастарске парцеле 1282/1, па одатле спољашњим међама катастарских парцела 1282/1, 1282/5, 1296/3, 1284/4, 1293, 1520/1, 1521/1, 1544/3, 1544/5, 1544/9, 1543/1, 1543/2, 1543/3, 1547/1, 1547/2, 1547/3, 1547/4, 1548/1, 1548/2, 1548/3, 1543/5, 1563, 1802, 1803/3, 1803/1 и 1805 до пресека са границом Детаљног урбанистичког плана за изградњу Остружничког канализационог система (Сибовачки поток) („Службени лист Града Београда”, број 28/1/91). Одатле на север границом Детаљног урбанистичког плана за изградњу Остружничког канализационог система (Сибовачки поток) („Службени лист Града Београда”, број 28/1/91) до почетне тачке овог пописа.

ЕНКЛАВА 10

У границу енклаве 10, која се налази унутар границе грађевинског земљишта, а која не припада грађевинском земљишту улазе делови Катастарских општина Ковилово и Борча. Граница енклаве дефинисана је тако, да се почевши од пресека источне међе катастарске парцеле 807/3 са јужном границом Плана детаљне регулације за саобраћајницу Северна тангента од саобраћајнице Т6 до панчевачког пута – сектор 1 („Службени лист Града Београда”, број 58/09) пружа на југ поклапајући се са источном међом катастарске парцеле 807/3 све до тромеђе катастарских парцела 563, 807/3 и 1039. Од ове тромеђе граница скреће на исток и поклапа се северним међама катастарских парцела 563, 1050, 567, 566/2, 566/1, 565/2, 565/1, 564, 859, 629, 1052, 862 и 630. Продужавајући правац северне међе катастарске парцеле 630, граница енклаве долази до границе између КО Ковилово и Борча, где скреће на југ пратећи границу између поменутих Катастарских општина, све до катастарске парцеле 863 у КО Ковилово, где скреће на исток и прелази у КО Борча.

У КО Борча, граница енклаве 10 прати спољашњу границу катастарске парцеле 4296/1, све до прелома те границе, који се налази северно од тромеђе 1448/2, 1448/3 и 4357. Од овог прелома граница прелази у правој линији преко реке Визеље, и долази до тромеђе између катастарских парцела 4296/1, 1365 и 4317/3. Од ове тромеђе граница енклаве иде на север пратећи при томе спољашње међе катастарских парцела 4296/1, 1366 и поново 4296/1 до пресека западне границе катастарске парцеле 4317/3 са границом Плана детаљне ре-

гулације за саобраћајницу Северна тангента од саобраћајнице Т6 до панчевачког пута – сектор 1 („Службени лист Града Београда”, број 58/09). Од овог пресека, граница енклаве 10 скреће на запад пратећи при томе јужну границу Плана детаљне регулације за саобраћајницу Северна тангента од саобраћајнице Т6 до панчевачког пута – сектор 1 („Службени лист Града Београда”, број 58/09), до тачке са координатама (Y=7454384.47, X=4972335.03), а од ње даље по правцу, такође по координатама (Y=7454381.81, X=4972278.69), (Y=7454360.82, X=4972279.23), (Y=7454363.51, X=4972335.69), (Y=7454360.35, X=4972335.79), затим по луку радијуса 286 метара који дефинишу тачке (Y=7454360.35, X=4972335.79), (Y=7454360.43, X=4972365.73), (Y=7454357.38, X=4972395.52), па одатле по луку радијуса 72 метра који дефинишу тачке (Y=7454357.38, X=4972395.52), (Y=7454351.10, X=4972412.32) и (Y=7454340.86, X=4972427.06), до тачке (Y=7454304.84, X=4972466.88) која се налази на регулацији Плана детаљне регулације за саобраћајницу Северна тангента од саобраћајнице Т6 до панчевачког пута – сектор 1 („Службени лист Града Београда”, број 58/09). Даље се граница у правцу запада поклапа са јужном границом Плана детаљне регулације за саобраћајницу Северна тангента од саобраћајнице Т6 до панчевачког пута – сектор 1 („Службени лист Града Београда”, број 58/09) све до почетне тачке овог пописа.

ЕНКЛАВА 11

Енклава 11, која се налази унутар границе грађевинског земљишта, а која не припада грађевинском земљишту налази се у Катастарској општини Пиносава. Граница зоне се поклапа са спољним међама катастарских парцела 880/4, 880/3, 880/2, 880/1, 881, 883, 884, 882, 894, 895, 905/1, 905/2, 905/3, 905/4, 910/1, 910/2, 910/3, 911, 912, 918/2, 917/3, 917/1, 920, 921, 1248/1, 1248/2, 1249/1, 1249/2, 1249/3, 1249/4, 1250/1, 1250/2, 1241, 1242, 1247/1, 1247/4, 1252/1, 1256/3, 921 и 1261/2 до тромеђе између катастарских парцела 1261/2, 1260/3 и 1498/1. Од ове тромеђе граница наставља у правој линији до тромеђе између катастарских парцела 1264/1, 1273/2 и 1265/1 па одатле поново спољним међама катастарских парцела 1265/1, 1265/2, 1265/3, 1266/1, 1266/2, 1272, 1274, 1277, 1278/2, 1281/2, 1282/3, 1282/4, 1303/1, 1304/2, 1311/1, 1311/2, 1310, 1304/2, 1303/1, 1303/2, 1303/3, 1302, 1301/2, 1301/1, 1300, 189, 188/2, 188/1, 1271/2, 1270/2, 1269/2, 1269/1, 1268/2, 1267/8, 1498/1, 871/4, 871/3, 871/2, 871/1, 873, 874, 877, 878/1, 878/2, 878/3, 879 и поново 880/4 са почетка овог описа.

ЕНКЛАВА 12

У границу енклаве 12, која се налази унутар границе грађевинског земљишта, а која не припада грађевинском земљишту улазе делови Катастарских општина Пиносава и Ресник. Опис ћемо почети од катастарске парцеле 859 у КО Пиносава. Граница зоне се поклапа са спољним међама катастарских парцела 859, 860, 861, 863, 865, 866, 867/1, 867/2, 867/3, 870/1, 870/2, 870/4, 870/3, 870/2, 183/1, 183/2, 184/2, 185/1, 868, 869, 187/2, 187/1, 220, 222, 171, 137/2, 137/1, 137/3, 137/4, 139, 140/2, 140/1, 112, 113, 114/1, 114/2, 115, 118, 89, 82/3, 82/2, 82/1 и 299/1 до тромеђе између катастарских парцела 299/1, 298 и 300/1. Од ове тромеђе граница даље наставља у правој линији до најсевернијег прелома катастарске парцеле 308, а одатле поново спољним међама катастарских парцела 308, 309/1, 309/2, 824, 316 и 317 до планиране комуналне стазе за прилаз локалном Постројењу за пречишћавање отпадних вода „Пиносава”. Одатле се граница поклапа са источном и северном регулацијом комуналне стазе све до границе катастарске парцеле 369/1. Од овог пресека гра-

ница скреће на север и поклапа се са спољашњим међама катастарских парцела 369/1, 369/2, 383/1, 384/1, 385/1, 385/2, 385/3, 417/2, 417/1, 418, 421, 420, 432/6, 432/5, 432/4, 432/3, 432/2, 432/1, 431/1, 430/1, 430/2, 440 и 441 до границе са КО Ресник. Од ове тачке граница се простире на запад границом између Катастарских општина, до катастарске парцеле 2194/2 из КО Ресник, где скреће у КО Ресник и поклапа се са спољашњим међама катастарских парцела 2188/6, 2188/2, 2181, 2180/2, 2178, 2045, 2044/3, 2044/2, 2032/2, 2043, 2042/1, 2042/3, 2041/1, 2041/2, 2041/3, 2040/1, 2040/2, 2039, 2038, 2080/1, 2079/1, 2079/3, 2079/4, 2078/2, 2075/2, 2074/2, 2071/2, 2070/2, 2067/2, 2062/1, 2062/2, 2062/3, 2063/1, 2063/2, 2064/2, 2064/3, 2089/1, 2089/2, 2091/1, 2091/2, 2094/1, 2094/2, 2097/1 и 2097/2 до границе са КО Пиносава. Граница се даље простире на север и поклапа са границом између КО Ресник и Пиносава, све до катастарске парцеле 2111/3 у КО Ресник, где скреће у КО Ресник и поклапа са спољним међама катастарских парцела 2968, 2110/6, 2120/5, 2110/1, 2109/1, 1890/2, 1890/1, 1886/2, 1886/4, 1886/3, 1886/1, 1886/5, 1885/4, 1884/3, 1884/1, 1884/2, 1870/2, 1870/1, 1870/4, 1774/1, 1771/3, 1770/2, 1769/3, 1768, 1775/1, 1775/2, 1776, 1785, 1784, 1783, 1782, 1783, 1784, 1793, 1794, 1797/2, 1798/22, 1798/21, 1798/20, 1798/41, 1798/38, 1798/39, 1421/96, 1421/249, 1421/95, 1421/98, 1421/100, 1421/102, 1421/104, 1421/107, 1421/108, 1421/109, 1421/112, 1421/113, 1421/114, 1421/117, 1421/124, 1421/127, 1421/132, 1421/131, 1421/139, 1421/140, 1421/142, 1421/143, 1421/149, 1421/212, 1421/150, 1421/210, 1421/303, 1421/305, 1421/306, 1421/154, 1421/163, 1421/162, 1421/223, 1421/169, 1421/160, 2007/1 и 2007/2 до границе са КО Пиносава, односно до почетне тачке описа границе.

ЕНКЛАВА 13

Енклава 13, која се налази унутар границе грађевинског земљишта, а која не припада грађевинском земљишту налази се у КО Бели поток. Граница зоне се поклапа са спољним међама катастарских парцела 1283/1, 1332, 1331/1, 1331/2, 1331/3, 1284/4, 1285, 1308, 1307, 1304, 1300, 1299, 1298/1, 1293, 1292/2, 1291/2, 1291/1, 1291/4, 1291/5, 1286/2, 1284/5, 1283/3, 1283/2.

ЕНКЛАВА 14

Граница енклаве 14 са истока од тромеђе катастарске парцеле бр. 1192, 819/1 и 825/1 (пут) КО Ритопек, наставља десним смером по спољашњим ободима катастарских парцела бр. 819/1, 819/2, 818/1, 818/2, 818/3, 814/4 (пут), 842, 843/1, 843/2, 845, 844, до тромеђе катастарских парцела бр. 844, 846 и 814/1, од тромеђе пресеца катастарску парцелу бр. 814/1 идући до тромеђе катастарских парцела бр. 814/1, 809/1 и 809/6, затим иде по спољашњим ободима катастарских парцела бр. 814/1, 774/1, 807/2, 807/1, 806/3, 774/2, онда пресеца пут катастарске парцеле бр. 1191, наставља по спољашњим ободима катастарских парцела бр. 764/1, 763/1, 762/8, 762/1, 760/1 и 760/2 до регулације локалног пута (катастарска парцела бр. 1186) чијом северном регулацијом иде у дужини од 470 метара, пресеца пут, затим иде по спољашњим ободима катастарских парцела бр. 735/3, 736/2, 739/2, 756, 755/1, 754/2, 754/1, 753, 752/1, 751, 750, 749, 743/2, 744, 746/3, 746/2, 747/1, 747/2, 747/3, 747/2, 747/1, 746/1, 746/2, 743/1, 743/2, 740, 732/1, 731/1, 731/2, 730/1, 729/4, 729/2, 728/5, 728/6, 728/3, 724/6, 724/17, 724/16, 725/1, 725/5, 708/1, 715/1, 714/1, 708/5, 707/1, 707/2, 707/7, 706/2, 707/6, 706/2, 706/4, 704/2, 704/1, 705/2, 684/2, 684/1, 661/5, 660/4, 667/2, 667/9, 667/8, 667/7, 680/1, 667/7, 667/8, 667/9, 667/1, 540/7, 540/8, 540/5, 540/3, 540/2, 542/3, 538/3, 538/2, 538/1, 538/4, 536/25, 208/6, 208/16, 208/18, 530, 531, 532/2, 532/9,

132/9, 1228, 1229, 1234/2, 1234/3, 1235/1, 1235/8, 686/1, онда пресеца катастарске парцеле бр. 686/1, 1425 (пут).

Граница енклаве затим иде по спољашњим ободима катастарске парцеле бр. 1236/1, 1236/2, 1326, 1325, 1323, наставља по планираној регулацији пута пресецајући катастарске парцеле бр. 1323 и 1322, затим иде по спољашњим ободима катастарских парцела бр. 1322, 1321, 1320, 1318, 1317/3, 1311/5, 1311/4, 1311/3, 1312/3, 1312/2, 1312/1, 1313/2, 1313/1, 1253, 1256/1, 1256/2, 1259, 1260/6, 1260/5, 1260/2, 1260/4, 1264, 1265, 1269, 1268, 1263/2, 1271, 1272/2 до планиране регулације саобраћајнице чијом северном регулацијом наставља у дужини од око 440 метара пресецајући катастарске парцеле бр. 1272/2, 1424 (пут), 1273, 1185, 1282/1, 1282/3, 1283. Граница енклаве наставља поклапајући се са границом ПДР за део ауто-путске и железничке обилазнице у дужини од око 2,5 километра, онда се граница ломи ка југоистоку идући ободом регулације планиране саобраћајнице у дужини од око 1.900 метара пресецајући катастарске парцеле бр. 165/1, 165/2, 166, 181/1, 179/1, 179/2, 193/2, 193/1, 194/2, 194/1, 211/5, 156/2 (пут), 237, 236, 235/4, 235/3, 234/7, 234/2, 234/3, 563, 570/2, 569/2, 577/1, 577/2, 577/4, 578/1, 578/2, 579/1, 579/4, 579/3, 581, 11908 (пут), 568/5, 1187/1 (пут), 594/1, 594/2, 613/1, 613/2, 622/3, 638/2, 639, 786, 785, 788 (пут), 815, 817 и 819/1 одваја се од регулације, онда наставља по спољашњем ободу катастарске парцеле бр. 819/1 све до тремеђе катастарске парцеле бр. 1192, 819/1 и 825/1 (пут) где се граница затвара.

Графички прилог 1. Границе плана и подела на зоне и целине

1.2 Правни и плански оквир

Изради Генералног урбанистичког плана Београда, приступа се на основу одредби Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС”, бр. 72/09, 81/09, 64/10, 24/11, 121/12, 132/14 и 145/14), Правилника о садржини, начину и поступку израде планских докумената („Службени гласник РС”, бр. 31/10, 69/10 и 16/11) и Одлуке о изради Генералног урбанистичког плана Београда („Службени лист Града Београда”, број 57/09). Одлуком о изради плана дефинисано је усклађивање и преиспитивање обима и садржаја Генералног плана Београда 2021. („Службени лист Града Београда”, бр. 27/03, 25/05, 34/07, 63/09 и 70/14), у складу са одредбама Закона о планирању и изградњи. У том смислу, Генерални план Београда 2021. потребно је сагледати у новом контексту и извршити његово усклађивање са одредбама Закона, а за плански период до 2021. године, хоризонт који је постављен Генералним планом Београда 2021.

Плански основ Генералног урбанистичког плана Београда садржан је у Изменама и допунама Регионалног просторног плана административног подручја града Београда („Службени лист Града Београда”, број 38/11).

РПП АП Града Београда представља један од основних инструмената у имплементацији идеје одрживог развоја подручја заснованог на принципима Агенде 21, ХАБИТАТ-а II, архуске, лисабонске, софијске и других декларација и повеља које обавезују Републику Србију и град Београд да их поштују и примењују како у планирању, тако и у остваривању планских решења заштите, уређења и развоја своје територије. Планом се дефинишу основна решења, смернице, политике и пропозиције заштите, уређења и развоја територије АП Београда, односно основних ресурса и вредности који се на њој налазе, чинећи јединствен комплекс са простором у функционалном регионалном окружењу.

Планска решења представљају обавезу одређених институција у реализацији, односно основ за обезбеђење ја-

вног добра и општег интереса, уз истовремену пуну подршку заштити приватног интереса и слободног тржишта.

РПП АП Града Београда за простор у оквиру граница Генералног урбанистичког плана Београда указује на следеће:

Централна зона Београда ће и даље бити простор у коме ће да се развија главни градски центар са претежно формираним функционалним и физичким профилем, али који захтева комплексну урбану обнову (економску, социјалну и физичку) и квалитетно унапређење. Централна зона Београда у ширем смислу обухвата следеће урбанистичке целине: на десној обали реке Саве историјски центар Београда, Савски амфитеатар и будућу железничку станицу са пратећом изградњом, део центра ослоњен на реку Дунав (део општина Стари град и Палилула); на левој обали реке Саве центар Новог Београда, са путничким терминалом, и новобеоградски део Савског амфитеатра. На Дунаву центар Земуна са језгром, и на левој обали нуклеус новог центра посебног профила у зони Борче и Крњаче.

Центри градских подцелина ће бити простори који обухватају већ претежно формиране линеарне концентрације на главним развојним правцима изван централне зоне: улице Угриновачка и Првомајска у Земуну, Булевар Јурија Гагарина на Новом Београду, улица Пожешка на Чукарици, улица Војводе Степе са тежиштем на Бањици, улице Борска и Варешка у Раковици, улица Вишњичка и пресек са Мистријевским булеваром, потез Булевар краља Александра и потез од Крњаче према Борчи.

Подручје града Београда у ужем смислу и у наредном периоду ће представљати окосницу просторног развоја индустрије у оквиру АП Београда. Најзначајније зоне у којима ће се у наредном периоду обављати индустријска делатност су Горњи Земун, ауто-пута на сремском делу и Панчевачки рит (Рева) на банатском делу територије АП Београда.

Концентрација материјалних и духовних вредности је у два урбана језгра Београда и Земуна, а затим, углавном линеарно, дуж значајнијих водених и друмских комуникација које пролазе кроз регион и настављају се у другим, ободним регионима.

Сматрајући културно наслеђе АП Београда и његовог метрополитена једним од фундаменталних елемената уређења и просторног развоја и имајући у виду принципе просторног развоја Републике Србије у складу са Просторним планом Републике Србије³, основни циљ је интегративна заштита културног наслеђа и управљање њиме, као генератором туристичког и ширег економског развоја, односно одрживог развоја целог подручја.

Централна пословна зона која се формирала на подручјима општина Стари град, Савски венац и Врачар поседује специфичне развојне потенцијале и органски је везана за шири сегмент урбаног појаса Београда који се састоји из изграђених површина осталих градских подручја, али без делова који улазе у категорију периурбаног подручја. Таквим подручјем располажу општине Палилула, Земун, Чукарица, Звездара и Вождовац.

Почетак комплексне урбане обнове (социјална, економска, еколошка и техничка обнова стамбеног фонда) у одређеним деловима урбаних центара један је од приоритетних стратешких циљева прописаних РПП АП Града Београда.

Стратегија развоја града Београда („Службени лист Града Београда”, број 21/11)

Са преко 140 насеља, од којих нека имају значај европске метрополе (Београд), неке субрегионалног центра у

3 Закон о просторном плану Републике Србије од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС”, број 88/10)

Србији (Обреновац, Лазаревац, Младеновац), неколико мањих урбаних центара, па све до великог броја сеоских и полуурбаних насеља, град Београд као метрополитен и део региона одликује велика разноликост. То чини основни елемент идентитета града, због географских, социјалних или функционалних карактеристика. У њему се посебно истиче насеље Београд, као највећа агломерација, центар привреде, пословања, културе и администрације, који представља основни кохезиони фактор, не само града Београда, и који управља великим системима насеља, предела и функција.

Капитални симбол европског идентитета града Београда је његово „Природно језгро” – ушће Саве у Дунав са Великим ратним острвом, док препознатљивости на националном и регионалном нивоу у мањој мери доприносе значајни природни и изграђени елементи као што су: стара језгра Београда и Земуна, Нови Београд, Београдска тврђава са парком Калемегдан, али и појединачне „урбане иконе”: споменик Београдски победник, Храм Светог Саве, Парк пријатељства, Ада Циганлија, Парк Топчидер, Авала са торњем и други.

Пажња града и надлежних институција биће посвећена елементима идентитета који припадају области урбаног дизајна и архитектуре, који су недовољно промовисани у архитектури београдске модерне и неомодерне, недовршеним градским трговима и др. Промоцији идентитета у контексту савремене комуникације европских региона увелико помаже представљање значајних културних пејзажа кроз интегралне пројекте. Неки од тих, релевантни за подручје Генералног урбанистичког плана Београда су истраживање, припрема и реализација великих развојних пројеката дуж градских обала Саве и Дунава уз изоштравање критеријума за обнову и уређење историјских урбаних целина старог језгра Земуна и централне зоне Београда.

Очувано и атрактивно историјско наслеђе, најзначајнији простори и објекти природне и културне баштине, локације и комплекси индустријске археологије треба да постану културна и туристичка атракција. Посебна пажња ће бити посвећена културним стазама из римског периода дуж Дунава, Великом ратном острву, даљем уређењу Аде Циганлије и Чапље. Симбол европског идентитета представља својеврсни археолошко природни парк поред Дунава „Неолитско налазиште у Винчи са пределом античког Ритопека” и раскошним воћњацима трешњевих засада.

Уређење Савског амфитеатра на обе обале Саве, рехабилитација и активирање Старог сајмишта, историјског места и меморијалног комплекса, трансформација индустријског комплекса старе Шећеране, Старог млина и зграде Београдског издавачког графичког завода, све су пројекти који кроз нова урбанистичка и архитектонска решења треба да дугорочно сачувају идентитет и историју Београда.

Да би компактан град Београд био конкурентан у југоисточној Европи, неопходно је да се одреди према неким локалним и неким савременим, глобалним проблемима савремених градова. Као и целој Србији, његов проблем су нерешена власничка структура, денационализација имовине у најави, пренета права и управљање земљиштем, као и неажуран катастар земљишта везан за власнички статус. То су проблеми који директно утичу на врсту и динамику инвестиција, јавних и приватних, профил инвеститора, али и механизма за управљање простором. У том погледу велики проблем Србије, па и Београда представља наслеђена нелегална градња. Она ће бити санкционисана према Закону, а већ изграђени делови, ван површина јавних намена и када нису сметња изградњи капиталне инфраструктуре, биће прилагођени и укључени у градско ткиво преко урбанистичких планова и посебних услова.

Оперативни циљеви и задаци су:

- урбана обнова и интензивно коришћење постојећих урбаних структура повећањем квалитета, компактности, густина, трансформацијом превазиђених индустријских и комуналних зона у савремене урбане намене;

- инсистирање на традиционално мешовитим наменама, обезбеђењу и очувању целодневне активности, атрактивности и виталности свих градских зона;

- рационално ширење градског грађевинског земљишта и очување неизграђеног, посебно природно квалитетног земљишта. Подршку ће добити стамбена, посебно непрофитна и комерцијална изградња кроз унапређење, трансформацију и ревитализацију изграђених делова, а затим само рационална изградња рубних и неизграђених подручја;

- одржавање, ревитализација и промоција културних добара, на целокупној територији града. Укупно културно наслеђе један је од основних елемената уређења и просторног развоја Града, а циљ Стратегије развоја Београда је и интегративна заштита и управљање као покретач туристичког и уопште економског, а ипак одрживог развоја целокупног подручја;

- евиденција и планирање изградње и уређења уважавајући вредне елементе природе, предела и еколошки осетљивих подручја (Велико ратно острво, форланд Дунава и сл.); очување и унапређење еколошки вредних делова у приобаљу Саве и Дунава;

- очување и унапређење постојећих слободних, природних, уређених и спонтано формираних зелених зона, које представљају равнотежу високоурбанизованим деловима насеља.

Циљеви промовисања катализатора развоја постижу се:

- утврђивањем могућих великих пројеката града израдом студија оправданости за најреалније пројекте;

- искоришћавањем недовољно ефикасно коришћеног градског земљишта, рехабилитацијом и урбанизацијом, посебно некадашњих индустријских зона и комуналних зона приобаља (brownfields);

- омогућавањем ефикасних инвестиција и изградње на плановима предвиђеним локацијама (привредне зоне, привредни паркови уз обилазнице, комерцијалне зоне Београда, нове стамбене зоне);

- промоцијом и подршком индустрије знања, креативног сектора, научних, технолошких и привредних паркова у окружењу комерцијалних и стамбених зона;

- изградњом и уређењем туристичких капацитета и инфраструктуре, промоцијом урбаних вредности и атракција за дневни туризам, посебно са Дунава и Саве.

1.3 Извод из Концепта плана

Израда новог Генералног урбанистичког плана Београда иницирана је доношењем новог Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС”, бр. 72/09, 81/09, 64/10, 24/11, 121/12, 132/14 и 145/14), који је дефинисао карактер и садржину овог планског документа. У том смислу, важећи Генерални план Београда 2021 („Службени лист Града Београда”, бр. 27/03, 25/05, 34/07, 63/09 и 70/14), потребно је сагледати у новом контексту и извршити његово усклађивање са одредбама закона.

Карактер новог Генералног урбанистичког плана Београда (у даљем тексту ГУП Београда) као стратешког плана и период планирања до 2021. године, имплицирају дефинисање генералних решења на бази стратегије и концепције урбаног развоја Београда, дефинисаних кроз градске и националне стратешке и развојне документе.

Имајући у виду временску дистанцу од скоро једне деценије од последњег свеобухватног сагледавања постојећег стања на територији плана, рађеног 2001. године за потребе израде ГП Београда 2021, у овој фази израде ГУП-а Београда било је неопходно поново га анализирати и актуелизовати за оцену стања 2010. године. При анализи и утврђивању постојећег стања коришћени су подаци надлежних институција прибављени у претходном периоду за потребе израде овог плана и низа других докумената чија је израда у току или завршена у периоду после 2001. године (Измене и допуне ГП Београда 2021, Стратегија развоја града Београда, Регионални просторни план АП града Београда, планови детаљне регулације, студије и анализе), као и оријентациони подаци добијени упоредном анализом фактичког стања са ортофото подлоге Београда из 2007. године и сателитског снимка из 2009. године.

Анализа и оцена постојећег стања, као и евидентирање промена у простору односу на стање из 2001. године извршена је по секторским областима. Оваквим праћењем индикатора у односу на базно стање, практично се могу евалуирати планска решења, утврдити трендови и реалније сагледати правци даљег урбаног развоја Београда. Закључци оцене су следећи:

- нереализоване су у великој мери планиране намене (саобраћајне и инфраструктурне површине и објекти, подручја на пољопривредном земљишту унутар грађевинског подручја);
- евидентирана је изградња на пољопривредним површинама (резултирало у редукцији ових површина од 3%);
- коришћење приобаља и водног земљишта је неадекватно;
- загађеност и лош квалитет вода, ваздуха и земљишта (еколошки ризици);
- неадекватно је развијена примарна саобраћајна мрежа и систем паркирања;
- наслеђени проблеми и даље су актуелни: недостатак логистичких и робно-транспортних центара, нерешено питање Београдског чвора и сл.;
- нерационалност у коришћењу земљишта и инфраструктурном опремању (бесправна станоградња, привредне зоне, улазни правци);
- у претходном периоду је доминантна изградња објеката вишепородичног становања, мање структуре станова и повећање густине становања у централној зони;
- неравномерност развоја и просторне дистрибуције комерцијалних садржаја;
- губитак идентитета и значаја градског центра; и
- свеукупна мешовитост и комплексна структура намена.

У следећој табели дат је приказ биланса површина ангажованог земљишта у границама ГУП-а Београда за 2010. годину:

НАМЕНА ПОВРШИНА	површина земљишта (ha)	
	учешће (%)	укупно
ШУМЕ И ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	6.4	4.977
ПОЉОПРИВРЕДНЕ ПОВРШИНЕ	49.1	38.252
ВОДЕ И ВОДНЕ ПОВРШИНЕ	4.9	3.810
САОБРАЋАЈНЕ ПОВРШИНЕ	1.4	1.061
ИНФРАСТРУКТУРНЕ ПОВРШИНЕ	0.4	0.346
СТАНОВАЊЕ	16.8	13.07 ⁴
КОМЕРЦИЈАЛНИ САДРЖАЈИ	1.1	0.796
ПРИВРЕДНЕ ПОВРШИНЕ	2.0	1.577
ЈАВНЕ СЛУЖБЕ	4.7	3.668 ¹
ЗЕЛЕНЕ ПОВРШИНЕ	13.2	10.290
УКУПНО	100.0	77.851

Табела 1. Биланс површина постојећег стања 2010.

4 У обрачун јавних служби су узете и површине посебних намена (Војска Србије, МУП РС).

Полазну основу у изради Концепта ГУП-а Београда представљају следећа опредељења:

- очување континуитета планирања и урбаног развоја Београда;
- дефинисање стратешких планских решења и праваца урбаног развоја града;
- очување и унапређење константи/кључних елемената урбаног развоја Београда;
- одрживи развој града, кроз заштиту природних, културних ресурса и животне средине;
- дефинисање приоритетних развојних целина и стратешких градских пројеката.

Елементи дугорочне концепције урбаног развоја дефинисани у ГП Београда 2021. и ГУП-у из 1985. године, задржавају се и у новом ГУП-у Београда као стратешка опредељења уз неопходну евалуацију и преиспитивање условљено економским, демографским и социјалним променама:

- унутрашња трансформација градског ткива (inner city development, компактни град);
- развој Београда кроз велике развојне пројекте;
- повезивање урбаног ткива са природним окружењем, природним и обновљивим ресурсима (одрживи развој);
- рационално планско чување земљишта и резервисање простора за потребе града у будућности (коридори саобраћаја и инфраструктуре);
- уважавање постојеће изграђености града и реалних процена физичких могућности за даље интервенције у граду;
- континуитет у планирању саобраћаја и инфраструктуре у складу са постојећим и планираним наменама површина;
- интеграција различитих садржаја, уколико се међусобно не угрожавају, уместо њиховог раздвајања;
- планирање заштите и развоја преосталих природних зелених масива дубоко урезаних у градско језгро, као и негована унутарградског зеленила.

За територију у оквиру граница ГУП-а Београда, Концептом плана дат је предлог генералне намене површина. У делу територије изван границе грађевинског подручја, површине су планиране за следеће намене:

- шуме и шумско земљиште;
- пољопривредне површине и
- воде и водне површине.

У оквиру грађевинског подручја, предложена је подела на следеће намене:

- саобраћајни систем и површине;
- инфраструктурни систем и површине;
- становање;
- комерцијални садржаји;
- привредне површине;
- специјализовани садржаји (јавне службе) и
- зелене површине.

У грађевинском подручју су, у складу са законски дефинисаним карактером Генералног урбанистичког плана, овим концептом плана предложене намене површина, односно начин коришћења простора. Оне представљају генералну препоруку за преовлађујућу, претежну намену простора, која подразумева присуство компатибилних садржаја и других намена на деловима територије и на појединачним парцелама. У склопу планираних намена, посебно у оквиру централне зоне, потеза уз главне саобраћајне правце и приоритетних развојних целина, пожељно је увођење комбинованих намена простора.

Циљеви уређења и основни програмски елементи по секторским областима су следећи:

Шуме и шумско земљиште

- очување и унапређење шума и шумског земљишта у садашњим границама;

- подизање нових шума (повећање заступљености, равномерна просторна дистрибуција, европски стандард квалитета животне средине, биодиверзитет).

Пољопривредне површине

- чување квалитетног пољопривредног земљишта у периферној зони (економски, социолошки и еколошки аспекти);
- успостављање еколошки оптималних односа између пољопривредних, шумских и других зелених површина (зелени систем);

- успостављање урбанистичких стандарда (неповољни ефекти пољопривреде).

Воде и водне површине

- интегрално уређење, заштита и коришћење вода на подручју града;

- уређење вода и водног земљишта као елемената животне средине ради стварања јединственог амбијенталног оквира;

- адекватно коришћење приобаља.

Саобраћајни систем

- стратешки саобраћајни пројекти (обилазница, УМП, СМТ, Београдски метро, итд.);

- унапређење бициклических и пешачких коридора;

- развој логистичких и робних терминала.

Инфраструктурни системи

- очување природних и енергетских ресурса;

- рационално планирање и развој мреже комуналне инфраструктуре;

- развој и примена обновљивих извора енергије.

Становање

- очување и унапређење квалитетног стамбеног ткива;

- трансформација и замена дотрајалог фонда, санација непланске изградње;

- изградња нових стамбених насеља;

- развој социјалног и приступачног становања;

- очување и планирање зелених и рекреативних простора уз становање;

- подизање нивоа инфраструктурне опремљености;

- оптималније коришћење земљишта и мере енергетске ефикасности објеката.

Комерцијални садржаји

- равномерна просторна дистрибуција (средња зона/шумадиски део);

- реафирмација градског центра;

- активирање потенцијала у зони приобаља, потези уз главне саобраћајнице и улазне правце у град.

Привредне површине

- н измештање из централног градског подручја;

- адекватно опремање локација за нове привредне паркове у периферној зони;

- развој технолошки савремених комплекса уз главне саобраћајне правце.

Специјализовани садржаји (јавне службе)

- ширење и унапређење постојеће мреже, комплекса и објеката у домену културе, здравства, образовања, социјалне заштите и спорта;

- увођење ових садржаја у структуру других претежних намена (комбиновање намена);

- развој центара за промоцију науке и научно-технолошких паркова;

- нове локације за специфичне и уникатне садржаје.

Зелене површине

- развој система зелених површина;

- очување и унапређење постојећих и планирање нових површина;

- равномерна просторна дистрибуција.

Графички прилог 2. Постојећа намена површина

1.4 Унапређење решења ГП Београда 2021.

Израда Генералног урбанистичког плана Београда у периоду после доношења новог закона, коинцидирала је са израдом планова генералне регулације грађевинског подручја седишта јединице локалне самоуправе – град Београд. За потребе израде ових планова извршени су преиспитивање и евалуација свих важећих планова детаљне урбанистичке разраде на територији ГУП-а Београда и међусобно усклађивање решења ГП Београда 2021, важећих детаљних планова и планова у изради. Кроз сарадњу са надлежним институцијама и јавним комуналним предузећима, иновирани су подаци и услови неопходни за конципирање нових планских решења, која су послужила као основ за генерална решења у оквиру ГУП-а Београда 2021.

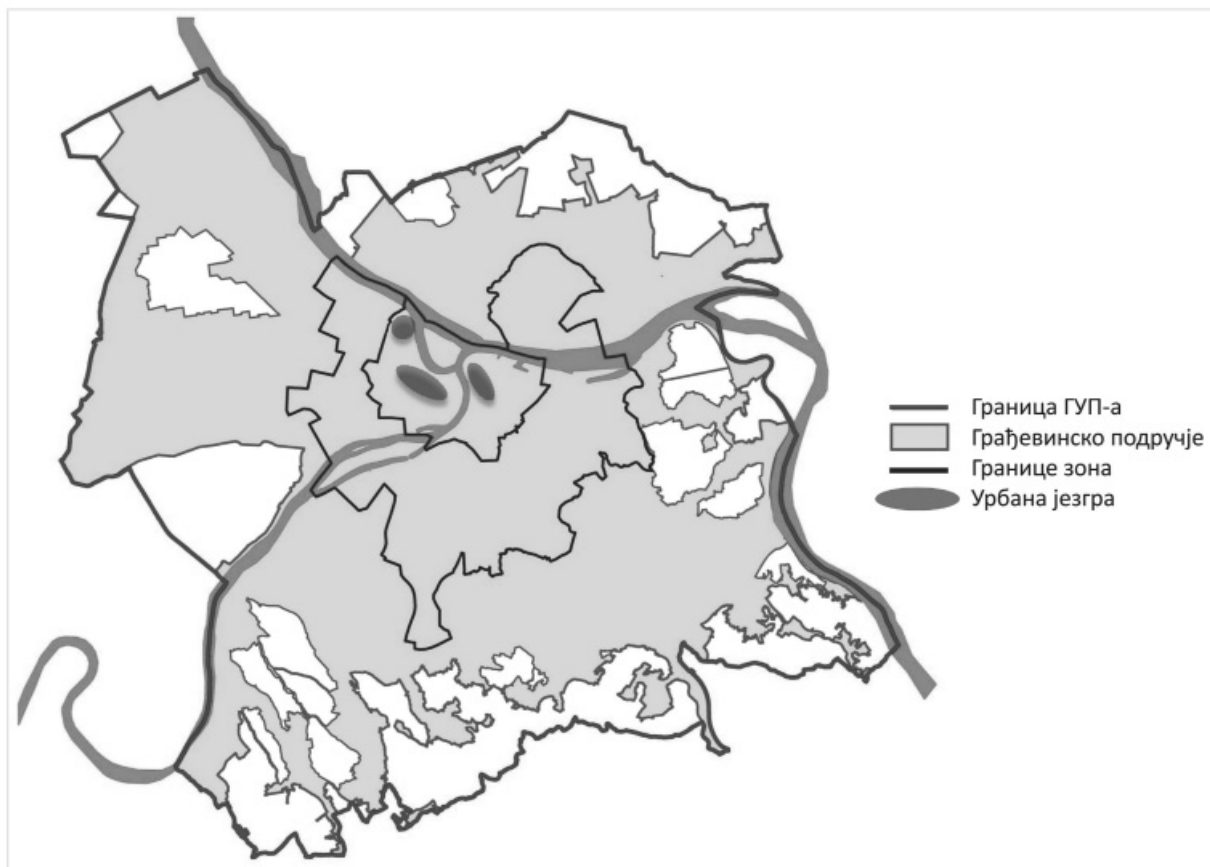
Елементи концепције урбаног развоја дефинисани у ГП Београда за период до 2021. године, задржани су као стратешка опредељења и у новом ГУП-у Београда, уз претходну евалуацију и преиспитивање условљено економским, демографским и социјалним променама, као и измењеним приоритетима градске управе.

У новом генералном урбанистичком плану посебно су унапређени сегменти планских решења који се односе на пољопривредне површине, верске објекте, високе објекте, Београдско приобаље, заштиту животне средине, обновљиве изворе енергије и енергетску ефикасност објеката. Утврђивање потенцијалних локација за велике градске пројекте као простора од посебног интереса за град, рехабилитација и трансформација некадашњих индустријских и војних комплекса, уз раније дефинисана планска решења за привредне зоне и паркове, представљају окосницу планског развоја Београда.

Карактер новог ГУП-а Београда као стратешког планског документа диктирао је дефинисање генералних планских решења на бази стратегија и концепције урбаног развоја града на знатно мањем нивоу детаљности у односу на важећи Генерални план Београда 2021. У том смислу имплементација ГУП-а Београда вршиће се кроз планове генералне регулације са смерницама за обавезну израду планова детаљне регулације и друге посебне инструменте спровођења, дефинисане овим планом.

2.1 Подела на просторне зоне и урбанистичке целине

На основу анализе и оцене целокупне територије плана, која је обухватила постојеће коришћење земљишта, типолошке, морфолошке, амбијенталне и друге релевантне карактеристике простора и садржаја, као и планска и стратешка опредељења урбаног развоја Београда, дефинисан је предлог основне зонске поделе.

Слика 3. Просторне зоне и урбана језгра Београда

Границе зона су дефинисане на основу:

- зонске поделе из ГП Београда 2021;
- статистичких територијалних јединица и кругова;
- карактеристичних урбанистичких целина и подцелина;
- преиспитивања планова детаљне урбанистичке разраде;
- преовлађујућих карактеристика намене, типологије изградње и начина просторне организације и уређења;
- званичних статистичких података (концентрација и густина становништва, запослених, стамбеног и пословног простора итд.);
- предлога граница грађевинског подручја; и
- планских и стратешких решења везаних за будући развој града.

Просторне зоне у оквиру планираног подручја су:

- централна зона (3.236 ha);
- средња зона (11.538 ha); и
- периферна зона (63.077 ha).

У оквиру централне зоне налазе се 3 урбана, историјска језгра града: стари Београд, старо језгро Земуна и језгро Новог Београда и природно језгро, Велико Ратно острво, на ушћу река Саве и Дунава и зеленим уређеним или неуређеним појасом у приобаљу. Ову зону поред историјских и амбијенталних одредница, карактерише доминантан урбани и јавни градски карактер, компактност урбаног ткива и комплексност и вишеслојност намена и функција. Три

језгра имају карактеристичне урбане матрице и структуру, у складу са временом настанка и планирања.

Средња зона обухвата подручје континуално изграђеног простора града изван централне зоне и карактеришу је организовани комплекси стамбене изградње, концентрације градских функција уз главне градске саобраћајнице, већа заступљеност зелених површина, али и мањи ниво компактности урбане структуре.

Периферну зону града карактеришу претежно породична стамбена изградња организована у виду енклава, подручја непланске и неорганизоване изградње са често неадекватним нивоом опремљености саобраћајном и комуналном инфраструктуром и мањим степеном доступности и покривености јавним градским функцијама и садржајима, у појединим деловима карактер приградских и сеоских насеља, као и заступљеност пољопривредних и шумских површина. Делови зоне налазе се изван грађевинског подручја.

Урбанистичке целине

Територија у оквиру ГУП-а је у циљу оперативније даље планске разраде подељена на 20 просторно-функционалних целина. Ове целине су у највећој мери засноване на претходној подели простора на 57 целина коју је увео ГП Београ-

да 2021. Ове целине су представљале статистичке јединице настале груписањем статистичких кругова. Новим предлогом извршено је груписање и сажимање ових 57 целина на 20 целина, с тим да су границе у мањем обиму кориговане према функционалној припадности, не узимајући за приоритет границу статистичког круга. 57 целина дефинисаних претходним ГП Београда 2021, користиће се за даљу планску разраду подцелина унутар 20 целина планова генералне регулације грађевинског подручја.

Целина I – Центар Београда

Целина I – Центар Београда, обухвата историјски центар Београда – „Варош у шанцу”, Теразије, Славију, Светосавски плато, луку Београд, Савски амфитеатар и Прокоп.

Ова целина одражава историјски развој и раст града од градског нуклеуса – Београдске тврђаве, београдском гредом и Улицом краља Александра ка Смедеревском путу и раст ка обалама Саве и Дунава. Она се развија у старом градском језгру формирајући матрицу компактних блокова са потпуно дефинисаном парцелацијом, регулацијом улица и зграда са претежно ивичном изградњом и припадајућим отвореним јавним просторима. У погледу капацитета, центар Београда и даље остаје простор највеће концентрације становника, запослених, изграђених објеката и атрактивних функција. По урбаним карактеристикама, типологији изграђености, споменичким, амбијенталним и другим вредностима, ова целина представља најсложенији и најатрактивнији простор Београда.

Целина II – Булевар краља Александра, Јужни булевар, Звездара

Ова целина заузима простор који се од Храма Светог Саве, Вуковог споменика и Новог гробља непосредно надвезује на целину I. Центар Београда обухватајући дуж Булевара краља Александра, Чубуру, Неимар и Црвени крст – на делу општине Врачар, као и Стари Ђерам, Булбулдер, Славујев поток и Врачарско поље на делу општине Звездара.

По традицији, начину изграђености и типологији блокова и уличне мреже, ове урбанистичке целине имају нека обележја градског ткива у централном градском подручју, нарочито у важнијим улицама, али са доминантним учешћем становања у односу на централне садржаје.

Целина III – Карабурма, Ада Хуја, Вишњица

Територију целине чини простор приобалног појаса Дунава са Адом Хујом, затим потез од Панчевачког моста до Омладинског стадиона, укључујући и стадион и потез од Партизанске улице до Миријевског потока укључујући Стару и Нову Карабурму. У овој урбанистичкој целини јасно се издвајају шири приобални појас Дунава са Адом Хујом и стамбене целине Стара и Нова Карабурма.

Највреднији потенцијал за будући развој ове целине је простор где се овај део града спушта на реку, између Вишњићевог улице и обале Дунава, који је данас највећим делом неизграђен. Природна ограничења у овој целини су активна клизишта на падицама Звездаре и несанирана депонија Ада Хуја.

Вишњица се налази у приобалном појасу Дунава, од Миријевског потока и насеља Карабурма до рукавца Дунава према острву Чакљан. У оквиру границе своје катастарске општине обухвата насеља Вишњицу и Вишњичку бању. Захваљујући положају у непосредној близини Београда и на топографски привлачној позицији на обали Дунава, аутохтоно насеље Вишњица је ширењем града преко Карабурме и приобалног појаса уз Аду Хују постало саставни део град-

ског простора, задржавајући обележја присаједињеног самосталног насеља са специфичним особинама.

Целина IV – Сланци, Велико село

Ову целину образују два самостална насеља у оквиру граница својих катастарских општина на источном шумадијском делу општине Палилула, која се граничи са урбанистичком целином III и рукавцем Дунава, наспрам острва Чакљан и Доња ада, на панчевачкој територији. Насеља Сланци и Велико село налазе се у долини Врелског потока, уз стрме нагибе терена околиних узвишења, која су међусобно повезана Сланачким путем, као главном саобраћајницом у оба насеља и једином везом са осталим деловима Града. Веће делове катастарских површина чини неизграђено пољопривредно земљиште са развијеним повртарством у приобаљу Дунава и воћарским културама и мањим шумским парцелама на теренима са стрмијим нагибима.

Целина V – Крњача, Панчевачки рит

Целину на левој обали Дунава чине стамбена насеља Крњача и Котеж, језеро Велико блато и Привредна зона Панчевачки рит, велико пољопривредно залеђе и приобални озелењени појас форланда. Приметан је велики раскорак између природних потенцијала и реализованих простора, те план, као приоритет, дефинише развој активности које су градског или ширег значаја и које ће допринети да насеља на банатској страни постану четврти београдски ентитет. Тај потенцијал су нова привредна зона између Дунава и железничке пруге и туристички спортско-рекреативни центар „Велико блато”.

Целина VI – Овча, Борча, Црвенка

Поред првобитних насеља – Борче и Овче, као и планског насеља Котеж са вишепородичним становањем, највећи део стамбеног ткива чине неплански настали породични објекти, различите типологије, али спојени у скоро јединствену целину. Изграђени су на неповољним теренима са високом нивоом подземних вода, непотпуном инфраструктурном опремљеношћу и неразвијеном мрежом централних и пратећих садржаја. Овча је приградско насеље војвођанског типа, правилне ортогоналне матрице са знатним учешћем пољопривредног становништва.

Целина VII – Центар земуна, горњи Земун, Велико ратно острво

Центар Земуна чине „Старо језгро Земуна” и „Модернистичка целина Земуна”, као и отворени стамбени блокови формиран у послератном периоду. Језгро Земуна карактерише матрица компактних блокова са скоро потпуно формираном регулацијом улица и објеката, парцелацијом и ивичном изградњом која је због својих вредности проглашена за просторну, културно-историјску целину од великог значаја за Републику која има статус културног добра.

„Старо језгро Земуна” евидентирано је као културно добро од великог значаја, археолошка локација римски Таурунум је културно добро, а „Модернистичка целина Земуна” је добро које ужива претходну заштиту. У графичком прилогу бр. 6 Трајна добра Београда приказане су значајне визууре, стајном тачком и углом сагледавања. Градски парк, као и зеленило дуж обале Дунава, фиксни су елементи система зеленила.

Горњи Земун се простире на лесном платоу између обале Дунава, Тошиног бунара, ауто-пута, до саобраћајнице Т6, обухватајући и нивелационо више делове Старог језгра Земуна, као и насеље „Нова Галеника”. Развијен из градских

предграђа, основаних крајем 18. и у 19. века, има сачувану исторјску матрицу, која је парцијално и у незавршеним целинама промењена, стварајући просторне конфликте и ексцесе. Развој пратећих, централних и осталих функција само делимично је праatio раст стамбеног ткива.

Аде на ушћу Саве у Дунав, Велико и Мало ратно острво и неколико спрудова, чине јединствену хидрогеолошку творевину и приречни и шумски влажни екосистем, остатак некадашњих влажних станишта Дунава, непоновљив елемент природе у центру Града, претходно су заштићене као „опште добро од изузетних природних вредности” под заједничким именом „Велико ратно острво”. Смештено између два историјска језгра, Београдске тврђаве и Земунског средњовековног утврђења, налази се на правцу најважнијих градских визура са Дунавског пута. Велико ратно острво, забележено на старим картама и гравирама, јесте незаобилазни елемент историјске слике и просторног идентитета Београда и Земуна. То је један од најважнијих простора града са којим се Београд идентификује и у складу са тим ужива урбанистичку заштиту.

Целина VIII – Алтина, Камендин, Батајница

Основни карактер ове целине чине стамбена насеља Батајница, Алтина, Камендин, Плави Хоризонти и привредна зона Горњи Земун у оквиру које се налазе и научноистраживачке институције као Институт за кукуруз Земун поље, Банка биљних гена и слично.

Целину чине две подцелине.

Подцелина Алтина, Камендин простиру се између Дунава, насеља „Нова Галеника” и саобраћајнице Т6, ауто-пута Београд – Загреб, а са западне и северне стране границу чине пољски путеви у пољопривредним површинама. Позиција на улазно-излазним правцима допринела је да су присутни врло различити типопви градње и намена, укључујући и пространо високобонитетно пољопривредно земљиште, које служи као огледно добро наведених института.

Друга подцелина обухвата приградско насеље Батајницу у границама своје катастарске општине. То је самостално насеље војвођанског типа, које се налази на крајњем северо-западном делу општине Земун и територије града Београда. Последњих двадесет година, од типичног равничарског села са претежно пољопривредним становништвом, постало је насеље мешовитог типа и вишеструко увећаним бројем становника. Овај раст није праћен развојем осталих градских функција.

Целина IX – Центар Новог Београда, Првобитни Нови Београд

Подцелина Центар Новог Београда налази се између Дунава, Саве, железничке пруге и Улице омладинских бригада и обухвата језгро Новог Београда, први ободни ред блокова, простор Старог сајмишта и парк на Ушћу. Један део централног језгра Новог Београда је изведен реализацијом стамбених блокова и великих јавних зелених површина дуж обале Дунава и уређењем приобалног појаса Саве, а делови који су били планирани за централне активности су само делимично реализовани. Језгро Новог Београда обухвата девет блокова у центру, од којих се четири ободна могу сматрати репрезентима историје урбанизма модерне (21, 23, 28 и 30) и блок са зградом Палате федерације.

Подцелина првобитни Нови Београд обухвата простор између Улице 22. октобра, Тошиног бунара, ауто-пута, Улице омладинских бригада и реке Дунав. Првобитни Нови Београд се надовезује на Центар Новог Београда и обухвата првобитно изграђене блокове Новог Београда са Студент-

ским градом, новоизграђене блокове „Ретензија” и Блок 33 са западним капијама Београда и центрима „Фонтана” и Четвртим рејонским центром. Основна карактеристика ове урбанистичке целине је слободни систем изградње стамбених и пратећих садржаја у функцији становања, као и појединачних или груписаних објеката комерцијалних и специјализованих централних делатности, на површинама пространих грађевинских блокова. Централни садржаји су формиран на потезима Булевара Михаила Пупина, улица Париске комуне и Гоце Делчева, као и делом дуж Булевара Николе Тесле. У свим стамбеним блоковима изграђени су објекти установа за бригу о деци предшколског узраста, основног образовања и центри месних заједница, док су средње школе изграђене у појединим блоковима, зависно од гравитације и обухвата очекиваног броја ученика.

Целина X – Новобеоградски блокови, Бежанијска коса

Подцелина Новобеоградски блокови налази се у алувијуму Саве, између железничке пруге, одсека лесног платоа Бежаније, Улице др Ивана Рибара и реке Саве. Новобеоградски блокови као део Новог Београда изграђени су као посебна градска целина, са величином и функцијама „сателитског града”. Веза са централним делом Новог Београда остварена је моћном магистралном саобраћајницом, Улицом Јурија Гагарина, на коју се преко широких појасева намењених за централне садржаје и активности, наслањају велике стамбене блоковске целине. Знатан део територије заузимају индустријски и комунални објекти, а блокови око железничке станице Нови Београд само су делимично изграђени. Ови блокови су уједно и највећи развојни потенцијал целине и имају шири градски значај.

Подцелина Бежанија налази се на лесном платоу, између ауто-пута и улица Б. Моше, Тошин бунар, Војвођанске, М. Голубића и Хуга Клајна. Обухвата стамбено насеље „Бежанијска коса”, Бежанијско гробље и зоне комерцијалних садржаја у Блоку 51 и уз Улицу Тошин бунар.

Целина XI – Аеродром, зона ауто-пута, Сурчин

Карактер ове целине чине привредна зона ауто-пута, Аеродром „Никола Тесла”, насеље Сурчин и неплански формирано насеље Ледине. Подцелина Аеродром се налази између ауто-пута Београд–Загреб и Сурчинског пута и обухвата привредну зону ауто-пута, Аеродром „Никола Тесла”, викенд насеље и пољопривредне површине. Аеродром „Никола Тесла” и привредна зона ауто-пута имају градски и републички значај, и највећи су развојни потенцијал ове целине.

Подцелина Сурчин обухвата насеље Сурчин, привредну зону Сурчин–Добановци, комплекс зеленила на простору Јаковачки кључ и Тврдњава и пољопривредно земљиште северно од ауто-пута до границе са Батајницом. Привредна зона Сурчин–Добановци је лоцирана између два насеља, непосредно уз обилазни ауто-пута.

Целина XII – Макиш, Ада Циганлија

У овој целини се налази и подцелина уз Сурчински пут која се наслања на ужу зону заштите водоизворишта па се морају уважити ограничења и поступци одређени за ову територију. Територија водоизворишта испресецана је густом мрежом мелиорационих канала, који су и у функцији пољопривредне производње. Њих је потребно санирати на ширем простору. Услови за коришћење водоизворишта Велики Макиш, који ће бити дефинисани и прецизирани кроз велики пројекат, важиће и за зону водоизворишта на левој обали Саве.

Саобраћајнице Јурија Гагарина и Војвођанска улица се продужавају у правцу југозапада.

Потез Улице Јурија Гагарина се из Сурчинског поља усмерава ка комплексу Аеродрома и представљаће једну од алтернативних веза Аеродрома са градом (у фази детаљне разраде овог потеза треба резервисати простор за развој ЛРТ система у будућности). Правац Војвођанске улице се усмерава ка обилазном ауто-путу, спољном простору општине Сурчин, ка Обреновцу.

Целина XIII – Баново брдо, Железник

Простор Бановог брда представља посебну функционалну целину града, у којој су изграђене структуре и коришћење земљишта у великој мери сагласни са морфолошким карактеристикама терена. На стрмијим, источним падинама, према Топчидерској реци, подигнута је парк шума Кошутњак. На блаже нагнутим падинама Макишког амфитеатра изграђено је пространо стамбено насеље у више урбанистички организованих делова, различитог типа градње и разноврсних садржаја комерцијалних и специјализованих централних делатности – спортско-рекреативних објеката и центара, комуналних и других делатности локалног и ширег градског значаја. Као стамбене подцеле издвајају се: Чукарица, Баново брдо, Јулино брдо, Жарково, Репиште, Беле воде, Церак – Церак виногради, Видиковац, Лабудово брдо и Петлово брдо. Све ове подцеле су изграђене по посебним урбанистичким решењима, тако да осим делова са породичном стамбеном изградњом, немају типизираних регулација блокова. Посебна вредност овог градског подручја су велике зелене шумске и спортско-рекреативне целине у оквиру парк шуме Кошутњак са припадајућим спортским центром и комплексом спортског центра Факултета спорта и физичког васпитања.

Подцелина Железник се налази на јужном делу макишког амфитеатра граничи са подцелином Баново брдо. Железник је једно од оних насеља које је ранијим плановима дефинисано као самостално, функционално заокружено насеље на ширем подручју града, уз постојеће насеље сеоског типа. Делимично су реализовани планирани индустријски капацитети, насеље је делом урбанизовано изграђеним стамбеним комплексом вишепородичне изградње, а делом је задржало карактеристике сеоске мешовите и породичне стамбене изградње.

Целина XIV – Остружница, Умка, Пећани, Сремчица, Велика Моштаница

Ово је група насеља на југозападном делу општине Чукарица, у непосредном и ширем приобаљу реке Саве, која по природним морфолошким карактеристикама и типологији изграђености имају слична и заједничка обележја разбијених насеља шумадијског типа, али су због распрострањености површина издвојена у целине својих катастарских општина.

Целина XV – Раковица, Ресник

Раковицу, као урбанистичку подцелину образују стамбена насеља на источној страни раковичке долине, између Улице патријарха Димитрија, граница Манастирске и Миљаковачке шуме, Каљавог потока и Борске улице.

Због изузетних амбијенталних карактеристика околине Раковица је некада била излетиште Београђана, а после рата је реализована као индустријска зона Београда са масовном изградњом објеката за вишепородично становање типа отвореног блока, коју нису пратили одговарајући пратећи садржаји и повезаност са центром града.

У границама катастарске општине, Ресник се простире између Манастирске шуме, Јелезовца и, пресецајући Кружни пут, граничи са целинама Раковица село, Бели поток, Пиносава, а са јужне стране Рушњем и преко падине Врбиног потока спушта у долину Топчидерске реке, којом заокружује целину на почетку Манастирске шуме.

Положајем на узвишеној заравни од брда Стражевица ка истоку и у близини раковичке индустријске зоне и Кружног пута, део Ресника је изграђен у духу радничких насеља из периода индустријализације вишепородичном средњеспратном и нижеспратном стамбеном изградњом у централном делу насеља, са деловима некадашњег села које се у потпуности трансформисало у блокове породичне изградње.

Целина XVI – Бањица, Дедиње

Просторна целина Бањица се налази на територији општине Савски венац а једним мањим делом на територији општине Вождовац док се просторна целина Дедиње (Сењак, Дедиње) у потпуности налази на територији општине Савски венац. Ове целине се протежу од Хиподрома Улицом кнеза Вишеслава, обухватајући Кошутњак до раковичког стадиона, Улицом патријарха Димитрија, обухватајући комплекс дворова и комплекс болница, Булеваром ЈА до Аутокманде, изнад стадиона „Партизана“, обухватајући Топчидерско брдо и део Сењака до Булевара војводе Мишића.

Морфолошка посебност и положај ових целина у односу на град предодредили су изузетност овог брежуљкастог простора за специфичне намене и висок квалитет изградње и уређења његових репрезентативних подцелина, породичног и резиденцијалног становања, уз неколико мањих целина за вишепородично становање.

Целине карактерише велики број вредних архитектонских остварења која су проглашена за културна добра или добра која уживају претходну заштиту. У овој целини су, поред концентрације болничко-клиничких установа, значајне велике парковски уређене и шумске зелене површине, од којих је топчидерски комплекс заштићен као културно добро од изузетног значаја. У целинама постоје и дрвореди као и појединачна стабла која су заштићена као споменици природе. Највећи део овог простора дефинисан је у ГУП као трајно добро Београда. Висок степен заштићености и амбијенталне целовитости, јединствен за Београд, одређује све будуће интервенције у овом простору.

Целина XVII – Вождовац, Шумице, Коњарник

Целина обухвата део општине Вождовац – од Аутокманде до Улице Војислава Илића, између Улице господара Вучића и ауто-пута Београд – Ниш, односно део општине Звездара – између улица Војислава Илића, Господара Вучића и ауто-пута са делом звездарске падине уз Булевар краља Александра – од Цветкове пијаце до раскрснице са Устаничком.

Природне погодности терена (гребенска диспозиција, благо нагнута терени јужне и југозападне оријентације) и положај ове урбанистичке целине у односу на традиционалне саобраћајне правце Булевар краља Александра и Булевар ЈА, условили су предатно интензивно становање организовано као партаје и породична стамбена изградња, која је и данас присутна у већој мери, али је прожета парцијалним реконструкцијама мањих целина са вишеспратном стамбеном изградњом.

Целина XVIII – Миријево, Мали Мокри Луг, Велики Мокри Луг

Подцелину Миријево образују првобитно сеоско насеље Миријево и новоизграђена стамбена целина Миријево.

Оба дела ове стамбене целине, налазе се на полукружним рашчлањеним падинама хидрографске целине Миријевог потока, окружене узвишењима Звездаре, Зеленог и Стојчиног брда. Стамбена целина Миријево је планирана и изграђена у више типолошки различитих стамбених подцелина, условљених тешком конфигурацијом и инжињерско-геолошким карактеристикама терена. Део постојећег ткива чини велики број објеката спонтане стамбене изградње, реализован на геолошки нестабилним теренима. Приоритети за реализацију у овој целини су санација клизишта, побољшање интерне уличне мреже и приступачности у односу на друге делове града.

Подцелина Мали Мокри Луг обухвата морфолошку целину Зелено брдо и део Стојчиног брда, са насељском целином дуж Булевара краља Александра – до насеља Коњарник и Кружног пута до Улице Николе Груловића, којом се граничи са насељем Калуђерица и до надвожњака на ауто-путу за насеље Велики Мокри Луг. Насеље Мали Мокри Луг спада у карактеристично, некада самостално сеоско насеље, присаједињено континуално изграђеном подручју града изградњом стамбених насеља на периферији Београда.

Велики Мокри Луг у границама своје катастарске општине заузима положај на северним и североисточним падинама гребенске морфолошке целине на правцу Стојчино брдо – Баба-Велка – Мокролушко брдо – Торлак, обухватајући простор од ауто-пута Београд – Ниш до насеља „Медаковић“, од падине Митровог брда до границе катастарске општине Кумодраж, којом се спаја до Бубањ потока. Велики мокри луг је у већој мери регулисан уличном мрежом и правилном парцелацијом породичне нижеспратне изградње – од гребенског узвишења Стражарска коса до центра насеља. Стари део насеља и део који се надовезује на Митровачку падину истоветни су по уређењу и незадовољавајућој уличној мрежи. Највећи потенцијал овог насеља је атрактивна диспозиција у односу на предеоно окружење са пространим шумским залеђем дела Степиног луга, на југоисточној страни гребенског потеза ка западу и врху брда Торлак.

Целина XIX – Кумодраж, Јајинци, Бели поток, Пиносава, Зуце и Раковица село

Насеља ове целине, Кумодраж, Јајинци се својим катастарским општинама непосредно граниче са насељем Бањица и горњим Вождовцем, обухватајући простор између Миљаковачке шуме, Железничког потока и границама КО Ресника, Раковице села и Великог Мокрог Луга, од Бубањ потока до падине Митровог брда, где на горњем Вождовцу заокружују целину.

Иако по типолошким карактеристикама ова насеља немају заједничка обележја, оба се континуално надовезују на градски део општине Вождовац, на главне паралелне саобраћајнице – Авалски пут, односно Улицу војводе Степе. Истовремено, представљају примере углавном успешне трансформације сеоских насеља у градско ткиво. Релативна уређеност насеља, приступачност и амбијентално квалитетно окружење постојећих шума на јужном ободу целине, представљају главне развојне потенцијале овог подручја.

Поред заједничких карактеристика са осталим подвалским селима, Зуце представља изразито разбијен тип сеоског насеља. Величина и организација парцела су прилагођене доминантном учешћу пољопривредних домаћинстава у насељу и у том контексту га треба у даљој планској разради третирати.

У подручју ове целине налази се један од најзначајнијих чворова у коме се укрштају два ауто-пута, нови обилазни са краком према Винчи и градски ауто-пута. Такође се од железничке станице Бели поток у предложеном коридору

планира и траса железничке пруге. На северозападном делу подручја, на месту укрштања обилазног ауто-пута и новог Авалског пута планира се реализација денivelисаног чвора.

Целина XX – Гроцка

Целина обухвата Калуђерицу са насељем Лештане у континуитету, насеља Болеч, Винчу и Ритопек. Заузима простор дуж Смедеревског пута до Болечке реке, чијим се делом и настављањем до узвишења Завојница – Осоје, граничи са КО Болеч, затим гребеном брда Осоје до спуштања у Бубањ поток граничи са катастарским општинама Врчин, Зуце и Бели поток, а од Бубањ потока до надвожњака за насеље Велики Мокри Луг граничи са катастарском границом тог насеља и катастарском границом са насељем Мали Мокри Луг се заокружује под Стојчиним брдом на продужетку Булевара краља Александра до општинских граница Звездаре и Гроцке.

Због тога што се налази у непосредној близини Београда, насеље Калуђерица је нагло и стихијски изграђено у последњих тридесет година на слободним теренима дуж Смедеревског пута, тако да је постало пример непланске градње у окружењу Београда. Међутим, вишегодишњим урбанистичким планирањем овог насеља, које је пратило бесправну градњу, у појединим новијим деловима успостављен је извешан ред у формирању грађевинских парцела и регулација стамбених улица. Упркос томе – због теренских непогодности (стрми нагиби, парцијалне и шире појаве клизишта) и уске приступне уличне мреже, отежано је уређење и комунално опремање насеља у целини, што представља стални проблем насељеног становништва.

Винча и Ритопек образују просторну подцелину овог дела Београда, а које припада општини Гроцка, у границама својих катастарских општина које су дефинисане обалом Дунава, односно приближно Смедеревским путем и границама КО Калуђерица, Лештане и Болеч. Конфигурација рашчлањених терена хидрографске целине Болечке реке и излазак на Дунав условили су положај насеља Винча и Ритопек, али и целе заједнице насеља овог дела општине Гроцка.

Болеч, као подцелина, има карактеристике самосталног насеља на ширем подручју града и представља целину у границама своје катастарске општине. Насеље Болеч је тип полузбијеног сеоског и делом приградског насеља са прилично јасним границама грађевинског подручја према пространим комплексима воћњака ПКБ који заузимају највећи део ове катастарске општине, а недефинисаним на правцу ширења ка насељу Лештане дуж Кружног пута у долини Болечке реке.

Графички прилог 2. Границе плана и подела на зоне и целине

2.2 Генерална урбанистичка решења уређења простора и изградње

Генералним урбанистичким планом Београда дефинисана су генерална урбанистичка решења са претежним наменама површина и генералним правцима система коридора за саобраћајну и комуналну инфраструктуру. Ова решења базирана су на циљевима уређења и основним програмским елементима утврђеним у фази Концепта плана, заснованих превасходно на претходним планским решењима ГП Београда 2021, оцени стања и стратешким документима донетим у претходном периоду.

2.2.1 Генерална намена површина

Према законској дефиницији, „намена земљишта јесте начин коришћења земљишта одређен планским докумен-

том. Претежна намена земљишта јесте начин коришћења земљишта за више различитих намена, од којих је једна преовлађујућа”.

У складу са наведеним принципом, овим планом су утврђена генерална решења намене земљишта, које чине претежне, односно преовлађујуће намене.

Планом обухваћена територија у границама грађевинског подручја планирана је за:

- јавне службе;
- спортске комплексе;
- зелене површине;
- остале зелене површине;
- комуналне површине и објекте;
- саобраћајне површине;
- инфраструктурне системе и површине;
- становање;
- комерцијалне садржаје; и
- привредне површине.

У делу територије изван границе грађевинског подручја, површине су планиране за намене:

- шуме и шумско земљиште;
- воде и водне површине;
- пољопривредне површине.

Све намене су поред поделе по припадности грађевинском подручју, сврстане у две основне групе, површине јавне намене и површине осталих намена.

У следећој табели дат је приказ биланса планираних намена површина:

НАМЕНА ПОВРШИНА	површина земљишта (ha)	
	учешће (%)	укупно
ШУМЕ И ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	12.8	9.994
ВОДЕ И ВОДНЕ ПОВРШИНЕ	5.9	4.568
ПОЉОПРИВРЕДНЕ ПОВРШИНЕ	18.4	14.344
ЈАВНЕ СЛУЖБЕ	4.0	3.121
СПОРТСКИ КОМПЛЕКСИ	1.6	1.230
ЗЕЛЕНЕ ПОВРШИНЕ	7.7	5.965
ОСТАЛЕ ЗЕЛЕНЕ ПОВРШИНЕ	7.1	5.535
КОМУНАЛНЕ ПОВРШИНЕ И ОБЈЕКТИ	0.9	0.741
САОБРАЋАЈНЕ ПОВРШИНЕ	10.8	8.413
ИНФРАСТРУКТУРНИ СИСТЕМИ И ПОВРШИНЕ	0.9	0.693
СТАНОВАЊЕ	19.8	15.419
КОМЕРЦИЈАЛНИ САДРЖАЈИ	3.8	2.925
ПРИВРЕДНЕ ПОВРШИНЕ	6.3	4.903
УКУПНО	100.0	77.851

Табела 2. Биланс планираних намена површина

На графичком прилогу 3. План намене површина дат је синтезни приказ планираних намена које представљају претежне намене у одређеном просторном обухвату. Минимална површина намене приказана на овом графичком прилогу је 5 ha. У плановима генералне регулације са смерницама за израду планова детаљне регулације, на основу конкретних услова локације, дефинишу се детаљно претежне и компатибилне намене, као и специфични услови уређења и коришћења простора.

У секторским картама, које су саставни део документације плана, дат је детаљнији приказ сваке појединачне намене која се може наћи у оквиру претежне намене, са циљем да се јасније прикаже њена просторна дистрибуција на територији ГУП-а Београда.

Графички прилог 3. План намене површина

2.2.1.1 Површине јавне намене

Земљиште које је планирано за уређење површина јавне намене и изградњу јавних објеката, је оно земљиште које је важећим планским документом одређено за ту намену, у складу са одредбама закона.

Генералним урбанистичким планом одређује се начин коришћења, односно намена земљишта. У складу са карактере-

ром и генералним препорукама овог плана, појам површина јавне намене не дефинише аутоматски и својински статус. Површине јавне намене обухватају просторе и објекте у јавној употреби, а својински статус грађевинског земљишта као јавног мора се утврђивати кроз процедуре утврђивања јавног интереса и у складу са посебним законом.

Површине јавне намене у плану обухватају:

- шуме и шумско земљиште;
- воде и водне површине;
- јавне службе;
- зелене површине;
- комуналне површине и објекте;
- саобраћајне површине; и
- инфраструктурне системе и површине.

2.2.1.2 Површине осталих намена

У оквиру површина осталих намена земљиште се користи за⁵:

- становање;
- комерцијалне садржаје;
- привредне површине;
- пољопривредне површине; и
- остале зелене површине.

2.2.1.3 Површине јавне и/или осталих намена

У оквиру површина јавних и/или осталих намена земљиште се користи за:

- спортске комплексе.

2.3 Општи урбанистички услови за уређење и коришћење простора

Свака намена је у овом плану посебно обрађена, са детаљним описом и структуром намене, планским решењима по зонама и условима уређења и коришћења простора. Свака намена подразумева и друге могуће компатибилне намене, према табелама датим за сваку намену појединачно и одговарајућим условима. За секторске области саобраћајне и комуналне инфраструктуре, дат је приказ планских решења и услова коришћења и изградње објеката по урбанистичким целинама.

Услови који се односе на компатибилне намене, дефинисани су за сваку претежну намену и у даљој планској разради се примењују на нивоу блока, односно просторног обухвата планиране намене.

Општи и посебни услови за уређење и коришћење простора представљају генерална просторно-програмска усмерења плана на нивоу ширих просторних захвата, која се детаљније разрађују и формулишу кроз планове генералне регулације са смерницама за израду планова детаљне регулације, па је у том смислу дозвољено и могуће прецизније дефинисање општих услова уређења и коришћења простора.

У даљој планској разради неопходно је дефинисати услове у складу са стандардима приступачности, којима се површине и објекти јавне намене чине приступачним особама са инвалидитетом. При планирању и пројектовању саобраћајних површина, прилаза објектима и других елемената уређења и изградње простора и објеката применити одредбе Закона о спречавању дискриминације особа са инвалидитетом („Службени гласник РС”, број 33/06), као и одредбе Правилника о условима за планирање и пројектовање објеката у вези са несметаним кретањем деце, старих, хендикепираних и инвалидних лица („Службени гласник РС”, број 18/97) и Правилника о техничким стандардима планирања, пројектовања и изградње објеката, којима се осигурава несметано кретање и приступ особама са инвалидитетом, деци и старим особама („Службени гласник РС”, број 22/15).

5 У поглављу 2.3.3.6 наведени су и посебни садржаји у оквиру других намена, који сами не могу бити дефинисани као основне намене.

2.3.1 Уређење и изградња површина и објеката јавне намене

2.3.1.1 Шуме и шумско земљиште

Претежна намена: шуме и шумско земљиште

Могуће компатибилне намене: зелене површине, саобраћајне, инфраструктурне површине и објекти у функцији основне намене

Намене које нису дозвољене: пољопривредне површине, комуналне површине, становање, јавне службе, комерцијални садржаји, привредне површине и сл.

Под шумом се подразумева површина земљишта већа од пет ари обраста шумским дрвећем, шумски расадници у комплексу шума и семенске плантаже, као и заштитни појасеви дрвећа површине веће од 5 ари. Шумско земљиште јесте земљиште на коме се гаји шума, земљиште на коме је због његових природних особина рационалније гајити шуме, као и земљиште на коме се налазе објекти намењени газдовању шумама, дивљачи и остваривању општекорисних функција шума. Очување, заштита, планирање, гајење и коришћење шума, располагање шумама и шумским земљиштем уређено је Законом о шумама („Службени гласник РС”, бр. 30/10 и 93/12). Као природни ресурс, шуме представљају добро од општег интереса, како за град Београд, тако и за Републику Србију.

Очување, заштита и унапређење стања шума, оптимално управљање, коришћење свих потенцијала шума и њихових функција, као и подизање нових шума јесу делатности од општег интереса, и као такве представљају једно од основних опредељења и најважнијих стратешких циљева одрживог развоја Београда. Дугорочна концепција урбаног развоја подразумева повезивање урбаног ткива са природним окружењем, природним и обновљивим ресурсима, као и планирање заштите и развоја постојећих шума. Планиране шуме и шумско земљиште на подручју ГУП-а Београда чине „спољашњи прстен” система зелених површина града.

Приоритетни циљеви развоја шума и шумског земљишта на територији ГУП Београда јесу:

– очување шума и шумског земљишта у садашњим границама као значајних природних ресурса и чинилаца који позитивно утичу на квалитет животне средине;

– унапређење шума и шумског земљишта са циљем побољшања њихове општекорисне функције (заштита и унапређење животне средине, очување шумских екосистема и биодиверзитета, уравнотежавање водних односа и спречавање бујица и поплавних таласа, прочишћавање воде, снабдевање и заштита подземних токова и изворишта пијаћом водом, заштита земљишта, насеља и инфраструктуре од ерозије земљишта, узгој дивљачи и развој ловства, могућност рекреације и др.), као и очувања и унапређења карактера београдских предела;

– подизање нових шума са циљем повећања заступљености, равномерне просторне дистрибуције, међусобне повезаности, као и повезаности са зеленим површинама у грађевинском подручју у јединствен систем зелених површина града, достизања европских стандарда квалитета животне средине и очувања биодиверзитета; и

– примена конвенција, стандарда и норми заштите и развоја шума, реформа инструмената, мера и политика.

Остваривање постављених циљева одрживог развоја шума и шумског земљишта предвиђено је реализацијом следећих планских решења:

– очување постојећих шума у државном власништву, у границама дефинисаним основама газдовања шумама, на површини око 4.851 ha (Рушањске шуме, Рипањске шуме, Горичка шума, Сремачки рт, Руцка, Авала, шума Дунава

у форланду леве обале Дунава, шума Рит у Панчевачком Риту, шума Милићево брдо, шуме у форланду леве овале Дунава, шуме у Риту, Макишка шума, Кошутњак, Манастирска шума, шума у спомен парку Јајинци, Степин луг, Бањичка шума, Шумице, Звездарска шума, Милићево брдо, Топчидерско брдо, Графичар, шума Лисичији поток, шума уз ауто-пута, шума на Бежанијској коси, Ада Циганлија, Ада Међица, Велико и мало ратно острво, Ада Хуја и др.);⁶

– простор уз водотокове препустити природној сукцесији шума или у складу са могућностима пошумити;

– очување постојећих влажних станишта (бара, ритова, тршћака, влажних ливада) на подручју шума и шумског земљишта;

– подизање нових шума у виду зелених коридора планирано је дуж малих градских водотокова;

– нова пошумљавања предвиђена су на земљишту изузетно неповољном за изградњу, подручјима потенцијалних клизишта, земљишту лошије бонитетне класе (VI и VII), на правцима дувања доминантних ветрова подизањем ветрозаштитних појасева, као и на правцима непланске изградње;

– планирана је реконструкција постојећих и подизање нових шума примарно у функцији рекреације становника (функционалним рашчлањавањем шума, обезбеђивањем приступачности, коришћењем аутохтоне вегетације и увођењем адекватних садржаја за рекреацију у природи);

– задржава се функционална подела ловишта на предметном простору и у наредном планском периоду.

На подручју периферне зоне изван границе грађевинског подручја ГУП-а Београда, планирано је повећање шума и шумског земљишта на површини од 3.017 ha.

ПРОСТОРНА ЗОНА	шуме и шумско земљиште (ha)
	2021. година
ЦЕНТРАЛНА ЗОНА	204
СРЕДЊА ЗОНА	860
ПЕРИФЕРНА ЗОНА	8.930
УКУПНО СВЕ ЗОНЕ	9.994

Табела 4. Биланс планираних шума и шумског земљишта 2021.

Намена шума и шумског земљишта утврђује се, у складу са приоритетним функцијама шума, у плану развоја шумског подручја⁷. Шуме имају општекорисну и привредну функцију.

Општекорисне функције шума су:

– општа заштита и унапређивање животне средине постојањем шумских екосистема;

– стварање повољних услова за здравље људи;

– очување биодиверзитета;

– очување генофонда шумског дрвећа и осталих врста у оквиру шумске заједнице;

– ублажавање штетног дејства „ефекта стаклене баште” везивањем угљеника, производњом кисеоника и биомасе;

– пречишћавање загађеног ваздуха;

– уравнотежавање водних односа и спречавање бујица и поплавних таласа;

– прочишћавање воде, снабдевање и заштита подземних токова и изворишта пијаћом водом;

– заштита земљишта, насеља и инфраструктуре од ерозије и клизишта;

– повољни утицај на климу и пољопривредну делатност;

– естетска функција;

⁶ Списком су обухваћене и шуме које се налазе унутар грађевинског подручја, због свеобухватног сагледавања система шума.

⁷ према члану 6, Закона о шумама („Службени гласник РС”, бр. 30/10 и 93/12)

- обезбеђивање простора за одмор и рекреацију;
- развој ловног, сеоског и екотуризма;
- заштита од буке и др.

Привредна функција шума остварује се коришћењем шумских производа и валоризацијом општекорисних функција шуме ради остваривања прихода.

Према утврђеним приоритетним функцијама, шуме или њихови делови, могу бити: производне шуме и шуме са посебном наменом. Шуме са посебном наменом су: заштитне шуме, шуме за очување и коришћење генофонда шумских врста дрвећа, шуме за очување биодиверзитета гена, врста, екосистема и предела, шуме значајне естетске вредности, шуме од значаја за здравље људи и рекреацију, шуме од значаја за образовање, шуме за научно-истраживачку делатност, шуме културно-историјског значаја, шуме за потребе одбране земље, шуме специфичних потреба државних органа и шуме за друге специфичне потребе. Шуме у склопу заштићеног природног добра имају приоритетну функцију шуме са посебном наменом.

Рекреативне активности које спадају у домен спонтане рекреације (шетња, разонода, одмор у природи, пливање, игра и сл.), не изискују посебно изграђене и опремљене површине и објекте. За овај облик рекреативних активности посебно су значајни шумски комплекси. Одвијање рекреативних активности планирано је у оквиру појединих шума или делова шума, при чему као императив стоји очување природе. За потенцијалне кориснике степен атрактивности квалитативно се увећава пажљиво одабраним садржајима који би се инкорпорирали, или афирмисањем затечених природних потенцијала који би се учинили лако доступним: видиковци и осматрачнице, пешчане плаже, терени за лов и риболов, каптирани извори, лековите воде, историјски и етнографски значајна места, споменици природе, трим стазе, стазе здравља, стазе за рекреативни бициклизам, национални ресторани, планинарски и ловачки домови, уређени кампови.

На предметном подручју за спонтану рекреацију грађана посебно је значајна Авала, а планирано је унапређење могућности рекреације у шумама Сремачки рт, шума Горица и у шумама у приобаљу Саве и Дунава. Пошто се рекреативне активности одвијају у оквиру појединих шумских комплекса, оне су као површине приказане у укупном билансу зелених површина, али су посебном ознаком означене као подручја за рекреацију у секторској карти.

Изградња водова (електро, ПТТ и жичара) у функцији газдовања шумама, изградња шумских путева и других објеката који служе газдовању шумама, отварање противпожарних линија ради гашења високих шумских пожара, просецање пролаза за извршење геодетских радова, геолошких истраживања и других радова, сузбијање биљних болести и штеточина, научноистраживачки огледи, поновно коришћење копова и одлагалишта пепела на површинама које су пошумљене по пројектима рекултивације, као и друге природне појаве којима је угрожена већина шумског дрвећа, ако се тиме не угрожавају заштитне функције шума, могуће су пратеће намене, ради којих се чиста сеча шуме не сматра променом намене шума⁸.

На подручју шуме и шумског земљишта дозвољена је техничка инфраструктура (шумске саобраћајнице, противпожарне пруге и други објекти који служе газдовању шумама), која се планира, гради, одржава и користи на начин који не угрожава: изворишта вода и водне токове, станишта значајна за опстанак дивљих биљних и животињских врста, процес природног подмлађивања у шуми, културну и историјску баштину, остале општекорисне функције шума, као и стабилност земљишта и не узрокује ерозију и бујице⁹.

У постојећим шумама није дозвољено планирање других намена, осим компатибилних, ако то захтева општи интерес утврђен посебним законом или актом владе.

Општи услови

Шуме и шумско земљиште је добро од општег интереса, а очување, заштита и унапређење стања шума, коришћење свих потенцијала шума и њихових функција, као и подизање нових шума јесу делатности од општег интереса.

Заштита општег интереса обезбеђује се чувањем и заштитом шума као чиниоцима животне средине, забраном трајног смањивања површина под шумама, као и забраном отуђивања шума у државној својини, осим у случајевима предвиђеним Законом о шумама („Службени гласник РС”, бр. 30/10 и 93/12).

Ради очувања шума, осим када је то Законом о шумама другачије прописано, забрањено је¹⁰: 1) пустошење и крчење шума; 2) чиста сеча шума која није планирана као редован вид обнављања шума; 3) сеча која није у складу с плановима газдовања шумама; 4) сеча стабала заштићених и строго заштићених врста дрвећа; 5) подбељивање стабала; 6) паша, брст стоке, као и жирење у шуми; 7) сакупљање осталих шумских производа (гљива, плодова, лековитог биља, пужева и другог); 8) сеча семенских састојина и семенских стабала која није предвиђена плановима газдовања шумама; 9) коришћење камена, шљунка, песка, хумуса, земље и тресета, осим за изградњу инфраструктурних објеката за газдовање шумама; 10) самовољно заузимање шума, уништавање или оштећивање шумских засада, ознака и граничних знакова, као и изградња објеката који нису у функцији газдовања шумама; 11) одлагање смећа и штетних и опасних материја и отпадака, као и загађивање шума на било који начин; 12) предузимање других радњи којима се слаби приносна снага шуме или угрожава функција шуме.

Чиста сеча шума може да се врши ради отварања шумских просека, електроводова, комуникацијских водова, изградње шумских саобраћајница, жичара и других објеката који служе газдовању шумама и којима се обезбеђују унапређивање и коришћење свих функција шума, ако је то у складу с плановима газдовања шумама¹¹.

Грађани имају слободан приступ шуми у сврху уживања, одмора и рекреације, уз сопствену одговорност за личну безбедност и обавезу да не наносе штету шуми. Шума у спомен парку Јајинци има посебне услове коришћења у складу са условима заштите као културно добро – знаменито место.

Слободан приступ може бити ограничен у заштићеним деловима шума или у деловима шума у којима је угрожена безбедност људи.

Забрањено је у шуми без дозволе сопственика, односно корисника шума: 1) постављање привремених објеката, шатора и оснивање кампова; 2) организовање масовног окупљања које може нанети штету шуми; 3) постављање табли и ознака на начин којим се оштећују стабла; 4) постављање ограда; 5) кретање моторним возилима изван путева који су за то намењени, осим за службене потребе; 6) кретање у затвореним и забрањеним подручјима, путевима, ограђеним ловиштима, експерименталним и пословним објектима; 7) кретање на површинама на којима се врше шумски радови и пошумљавање, сеча, изградња објеката, лов и друго¹².

10 Према ставу 1, члана 9, Закона о шумама („Службени гласник РС”, бр. 30/10 и 93/12).

11 Према ставу 2, члана 9, Закона о шумама („Службени гласник РС”, бр. 30/10 и 93/12).

12 Према члану 51, Закона о шумама („Службени гласник РС”, бр. 30/10 и 93/12).

8 Према ставу 4, члана 10, Закона о шумама („Службени гласник РС”, бр. 30/10 и 93/12).

9 Према члану 64, Закона о шумама („Службени гласник РС”, бр. 30/10 и 93/12).

Одлагање отровних супстанци и осталог опасног отпада у шуми, на шумском земљишту и на удаљености мањој од 200 m од руба шуме, као и изградња објеката за складиштење, прераду или уништавање смећа, отровних супстанци и осталог опасног отпада.

У постојећим шумама, у функцији краћег или целодневног боравка и рекреације посетилаца, дозвољено је увођење садржаја прописаних основама газдовања, програмима и плановима управљања шумама. У шуми није дозвољена изградња спортских терена од чврстог, непорозног застора, спортских хала, балона и других објеката које подразумева Закон о спорту („Службени гласник РС”, број 24/11).

На подручју шуме или делова шуме која су проглашене за природно добро или у оквиру којих се налази заштићено природно добро обавезно је поштовати правила, мере и услове прописане у Решењима о заштити и Програмима и плановима управљања донетим за одређено природно добро.

При подизању нових шума са претежно рекреационом функцијом треба уважити принципе функционалног рашчлањавања, приступачности и врста вегетације. Приликом функционалног рашчлањавања неопходно је дефинисати зону пасивне и активне рекреације. Зона пасивне рекреације треба да је удаљена од зоне активне рекреације и од главних саобраћајница најмање 250–300 m. У овој зони треба планирати само основну опрему (нпр. шетне и трим стазе, рекреационе ливаде и др.). Зона активног одмора може да садржи додатну опрему (нпр. јахаће стазе, бицикличке стазе, трим стазе, игралишта за децу, мини голф, ресторан и др.). Део новопланиране шуме може да буде парковски уређен.

У планираним шумама дозвољено је увођење следећих садржаја:

- површине за комуникацију (пешачке стазе);
- вртно-архитектонски елементи (настрешнице, кућице, видиковци, павиљони и учioniце отвореног типа, заштитне колибе и сл.) од природних материјала;
- објекти (јавни тоалет, објекат службе одржавања, туристички пункт);
- терени за рекреацију (дечја игралишта од природног материјала, отворени терени за активну и пасивну рекреацију, трим стазе, стазе за рекреативни бициклизам, пропланци за игру на ливади, купалишта, авантура паркови и сл.); и
- мобилијар и опрема (клубе, столови, корпе за отпатке, канделабри, опрема за дечја игралишта, елементи визуелне комуникације – огласне табле и сл.).

У шуми није дозвољена изградња спортских терена од чврстог, непорозног застора, спортских хала, балона и других објеката које подразумева Закон о спорту („Службени гласник РС”, број 24/11).

Потребно је обезбедити лаку приступачност шуми са рекреационом функцијом. Паркиралишта треба лоцирати на главним прилазима шуми. Кроз комплекс шуме треба да буде обезбеђено само пешачко кретање, за лоцирање стаза користити шумске путеве и прогале, мрежа путева треба да омогућава кружно кретање различитих дужина са примарним, секундарним и терцијарним стазама и обезбедити неопходне стазе за снабдевање објеката који су у функцији шуме (при чему је пожељно избећи пресецање пешачких стаза).

Избор преовлађујућих врста дрвећа и шибља треба да одговара природној потенцијалној вегетацији. Дуж стаза, прогала и на рекреационим ливадама користити разноврснији избор врста дрвећа и шибља. Планирати степенасту, хармонично изграђену унутрашњу и спољашњу ивицу шуме са великим учешћем листопадног дрвећа и шибља, нарочито цветних врста, врста са јестивим плодовима и врста са богатим пролећним и јесењим колоритом. Планирати прогале и ливаде ширине од двоструке до петоструке висине околног дрвећа. Тежити следећим односима: отворене површине 15–20%, полуотворене 10–15% и затворене површине (шума) 65–70%.

Тежити формирању структурно разнородних, вишеспратних састојина.

Приликом подизања нових шума у форми заштитног зеленог појаса и зеленог коридора, избор врста и начин садње прилагодити примарној намени (заштита од ветра, клизишта, вода и др.).

За реализацију новопланираних шума неопходно је изградити планове пошумљавања и основе газдовања шумама.

Посебни услови

Промена намене шума и шумског земљишта може да се врши¹³: 1) када је то утврђено планом развоја шумског подручја; 2) ако то захтева општи интерес утврђен посебним законом или актом Владе; 3) ради изградње објеката за заштиту људи и материјалних добара од елементарних непогода и одбране земље; 4) у поступку комасације и арондације пољопривредног земљишта и шума; 5) ради изградње економских или стамбених објеката сопственика шума на површини до 10 ари; 6) ради изградње објеката за коришћење осталих обновљивих извора енергије малих капацитета (мале електране и други слични објекти, у смислу прописа којим се уређује област енергетике) и експлоатације минералних сировина, ако је површина шума и шумског земљишта за ове намене мања од 15 ha.

Промена намене шума, наведена под тачкама 4) до 6) претходног пасуса, врши се уз сагласност надлежног Министарства¹⁴.

За промену намене шума и шумског земљишта, за објекте наведене у тачкама 3), 5) и 6), а на основу прибављене сагласности, овим планом се даје смерница за израду плана детаљне регулације, односно израду урбанистичког пројекта, у случају да је већ формирана парцела.

Промена намене шума и шумског земљишта, за објекте наведене у тачкама 5) и 6), не може се вршити израдом урбанистичког пројекта у случајевима када се шуме налазе у оквиру подручја која су културна добра или добра под претходном заштитом, као и евидентирана и заштићена природна добра.

Секторска карта 1. Шуме и шумско земљиште и зелене површине

Секторска карта 11. Природа и природна добра
Графички прилог 6. Трајна добра Београда

2.3.1.2 Воде и водне површине

Интегрално управљање водним ресурсима базира се на чињеници да је вода један од три основна елемента живота, интегрални део екосистема и кључни фактор за друштвено-економски развој и квалитетан живот људи. Водним ресурсима треба да се управља кроз целовито сагледавање расположивих вода, потреба за водом, одрживог коришћења и заштите вода. У имплементацији ове политике приоритет треба да добију оне активности које ће пре свега промовисати одрживо коришћење вода и заштиту вода.

Површинске воде

Подручје обухваћено планом чине речни токови Саве и Дунава са приобаљем укупне површине око 10.000 ha, од чега је 6.700 ha приобаља и око 3.300 ha акваторија. Река Сава протиче у дужини од око 24 km и на територији града прима воде из осам притока са јако разгранатом хидрографском мрежом, укупне дужине око 160 km. Река Дунав протиче у дужини од око 50 km и на том делу тока прима воде из осам притока, са укупном хидрографском мрежом од око 115 km. Река Тамиш је гранични водоток у дужини од 2,5 km.

¹³ Према члану 10, Закона о шумама („Службени гласник РС”, бр. 30/10 и 93/12).

¹⁴ Према ставу 2, члана 10, Закона о шумама („Службени гласник РС”, бр. 30/10 и 93/10).

Посебно је карактеристична десна обала Саве и Дунава (шумадијски део) са распоном надморских висина од 69 до 300 мнв, због чињенице да кроз овај део територије протиче више бујичних токова, различитих величина и значаја. Они представљају природне реципијенте површинских вода Београда: Железничка река, Топчидерска река, Миријевски поток, Манастирски поток, Кумодрашки поток, река Болечица и др.

На подручју плана, од око 153 km обала изграђено је око 29 km обалоутврда и кејова са тежиштем на ужем градском подручју. На левој обали Саве, Дунава и Тамиша реципијенти су мрежа мелиорационих канала чије се воде преко црпних станица препумпавају у Саву и Дунав. Главни токови су: Галовица, Петрац, Визељ, Каловита и Сибница.

Београд је са хидрографског и хидролошког становишта угрожен од поплава на више начина. Северни део Београда у зони Дунава и Саве, угрожен је великим водама ових река. Посебну хидрауличку сложеност ствара успорни утицај једне реке на другу (преношење успора на дужем растојању у зони ушћа), што одбрану од поплава чини тежом и временски дужом. На простору Београда налази се око 100 мањих водотока бујичног карактера, који угрожавају делове града краткотрајним, али веома опасним поплавама. Заштита од таквих поплава, захтева коришћење мера ублажавања таласа у сливу, комбинованих са регулацијом и увођењем водотока у колекторе атмосферске канализације. Управо из тих разлога су реализоване акумулације „Ресник” у Реснику, Ретензија Б на Новом Београду итд., као и велики колектор дуж ауто-пута од „Аутокоманде” према Сави, у који је уведен доњи ток Мокролушког колектора, Булбудерски колектор до Панчевачког моста и Миријевски поток до Ада Хује.

Подземне воде

Територија Београда одликује се значајним ресурсима подземних вода, пре свега у оквиру алувијалних песковито-шљунковитих наслага и неогених тортонско-сарматских кречњачких наслага.

За потребе водоснабдевања подземним водама, подручје западно од Саве и Дунава (Нови Београд, Земун, Бежанија, Сурчин и Батајница) карактеристична је прва издан формирана у алувијалним седиментима дуж токова Саве и Дунава дубине 30–40 m. Експлоатациони објекти који захватају воде из ове издани обезбеђују значајне количине вода, која се креће између 15 и 25 l/sec. У оквиру ових творевина утврђен је значајан број рени бунара који чине окосницу водоснабдевања Београда. На дубини преко 150 m, могу се обезбедити значајне количине квалитетних вода (између 6–12 l/sec).

Терен на левој обали Дунава и територија северно од ње све до границе ГУП-а представља алувијалну зараван Дунава и Тамиша (насеља Овча, Борча и Крњача), за коју је карактеристична прва издан, формирана у оквиру шљунковито – песковитих седимента до дубине 25–45 m и објекти који захватају у просеку дају 8–12 l/sec по објекту. На дубини између 40 и 120 m налази се неколико водоносних хоризоната различите моћности који дају количине воде од 5 и 8 l/sec по објекту.

Јужно од Дунава и Саве (Винча, Калуђерица, подавалска насеља Сремчица, Умка и др.) не постоје услови за хватање воде за пиће.

У подручјима Железника, Чукарице и Кијева, Кумодрашког потока, Вишњици и Лештанима, утврђено је постојање кречњака. На наведеним локацијама ови седименти су на дубини од 100 m, а израда бунара омогућила би хватање од 3 до 10 l/sec воде.

Дуж ауто-пута Београд–Ниш, у долини Завојничке реке, утврђено је постојање песковитих седимената. Они се нала-

зе на дубини већој од 100 m. Из ове издани могу се захватити појединачни водозхвати капацитета од око 3–5 l/sec. Квалитет воде омогућава коришћење ове воде како за технолошке сврхе, тако и за водоснабдевање.

На десној обали Дунава и то од ушћа Саве до Аде Хује и алувијалне наслага подручја Великог Села, формирана је издан релативно богата водом, која се за потребе појединих индустријских објеката захвата експлоатационим објектима. Такви објекти дају између 5 и 10 l/sec у зависности од локације и техничких карактеристика.

На подручју алувијалних наслага Дунава у зони Великог села, издан се налази на дубини од 20 m, и представља средину погодну за техничку воду. Издашност водозхвата обезбеђивала би 5–10 l/sec.

Простор Великог ратног острва, Ада Циганлија и подручје Макиша су подручја са адекватном наменом простора, са изграђеним рени и цевастим бунарима на Ади Циганлији, Макишу и дуж приобаља код Сурчинског поља.

На територији града Београда врше се и вишегодишња геотермална истраживања. Треба истаћи да су минералне и термалне воде на овом подручју још увек недовољно истражене. На теренима које обухвата општина Земун утврђено је постојање термалних вода, у општини Стари Град постоје појаве подземних термалних вода. Извори термалне, минералне и термоминералне воде постоје у Овчи, насељу Браће Јерковић, у Болечу, Ритопеку, Лештанима, Винчи, Врчину, у долини Завојничке реке поред ауто-пута Београд–Ниш и у источном подножју Авале. Заједничко за све је слободно отицање и неорганизовано коришћење.

Хидрогеотермалне карактеристике подземних вода ниске енталпије чија температура не прелази 25 °C су на простору Београда интересантне као природни ресурс, који се може користити као један од видова обновљиве енергије. Њиховим захватањем преко истражно-експлоатационих бунара, проласком кроз топлотне пумпе и екстракцијом топлоте ствара се одговарајућа топлотна енергија коју је потом могуће користити за одговарајуће намене.

Основни циљ у области вода и водног земљишта је интегрално уређење, заштита и коришћење вода на подручју Града.

Концепција одрживог развоја водних ресурса на територији Генералног урбанистичког плана заснива се на следећем:

- заштити вода као ресурса и биотопа са циљем побољшања квалитета вода и њихово довођење у класу чистих вода;
- планској рационализацији потрошње воде и виšekратном рециркулационом коришћењу пречишћених вода – што је кључни стратешки захтев;
- приоритетном снабдевању водом из локалних изворишта, а недостајуће количине се обезбеђују из великих регионалних система, који се ослањају на изворишта републичког значаја;
- заштити алувијалних издани као потенцијално најзначајнијим извориштима;
- коришћењу споро обновљивих подземних вода највишег квалитета само за снабдевање насеља и оних индустрија које захтевају воду квалитета воде за пиће;
- коришћењу акумулација као кључних објеката за коришћење површинских вода и побољшање водних режима;
- уређењу вода као елемента животне средине; и
- уређењу и коришћењу водног земљишта у складу са Рамсарском конвенцијом и његовој заштити пре свега са становишта очувања, могућности несметане евакуације великих вода, одводњавања и очувања биодиверзитета у ширем обухвату акваторије.

За даљи развој система за заштиту од поплава на простору ГУП-а Београда дефинишу се следећи циљеви и критеријуми за дефинисање оптималних решења:

- обезбеђеност заштите је примерена вредности садржаја који се бране од поплава. Варира од заштите од тзв. двадесетогодишње велике воде за заштиту пољопривредних површина ван мелиорационих подручја, до заштите од тзв. двестогодишње велике воде, за зоне града у ужем градском језгру;

- заштитни системи се морају складно уклопити у урбано и остало окружење, по правилу добијајући вишенаменске функције: (а) линијски заштитни системи – као елемент урбаног уређења обала, водећи рачуна о функционалном повезивању насеља са рекама, (б) системи за одводњавање – за комплексне мелиорационе системе, (в) ретензије за ублажавање таласа великих вода – као елемент рекреационих површина насеља;

- на бујичним водотоцима заштита се обавља, где год је то могуће, активним мерама ублажавања поплавних таласа ретензијама-акумулацијама вишенаменског карактера;

- насипи се морају тако уклопити у све друге садржаје који се граде у близини, да не буде угрожена њихова функција (забрана градње у зони ножице насипа), уз захтев да се насипу може несматано прићи тешком механизацијом и да у његовој близини нема објеката који би могли да отежају или онемогуће његово одржавање у периодима дуготрајне одбране од великих вода (санирање расквашених насипа).

Остваривање концепције одрживог развоја водних ресурса предвиђено је реализацијом следећих планских решења:

- заштита, унапређење и рационално коришћење површинских и подземних вода са циљем остваривања одрживог и праведног управљања водним ресурсима;

- заштита свих водотока на територији ГУП-а, као и стајаћих вода са циљем побољшања квалитета и њихово довођење у класу чистих вода;

- заштита изворишта београдског водовода и заштита панчевачког изворишта које се налази на територији ГУП-а Београда;

- заштита и организовано коришћење изворишта термоминералних вода;

- повећање степена обухваћености јавним канализационим системима, изградњом локалних постројења на деловима територије града где се још нису стекли услови за прикључење на један од пет главних градских канализационих система;

- приоритетна изградња канализационих система за прикупљање и одвођење отпадних вода, а нарочито на просторима предвиђеним за изградњу привредних објеката (привредна зона дуж ауто пута, Батајничког, Панчевачког, Зрењанинског пута, Северне тангенте и сл.) и насељима изграђеним на теренима са високим нивоима подземних вода и у зонама заштите водозворишта;

- изградња објеката/постројења за одвођење и пречишћавање отпадних вода насеља и индустрија;

- пречишћавање комуналних отпадних вода у насељима у којима постоји организовано снабдевање водом, а које значајно утичу на непосредни реципијент и на квалитет вода у осетљивим зонама;

- унапређење контроле и спречавање нежељених ризика који могу да се јаве у ванредним ситуацијама, као што су поплаве, појаве леда и друго;

- уклањање свих нелегалних шљункара, а нарочито у зони лесног одсека, у урбаним градским зонама, спортско-рекреативним зонама;

- побољшање мониторинга површинских и подземних вода успостављањем нових мерних места;

- израда катастра површинских и подземних вода и ажурирање извора загађивања тих вода; и

- доношење Плана управљања водама за водно подручје Београда.

Општи услови

Отпадне воде испуштати у воде уз примену одговарајућег третмана, на начин и до нивоа који не представља опасност за природне процесе или за обнову квалитета и количине воде и који не умањује могућност њиховог вишенаменског коришћења. Заштита и коришћење вода остварује се спровођењем технолошких, водопривредних и организационо-економских мера чиме се чува квалитет и количина површинских и подземних вода и њихових резерви, обезбеђује заштита корита, обалних подручја и сливова, у складу са посебном законском регулативом. Применом мера за заштиту вода спречава се или ограничава уношење у воде опасних, отпадних и других штетних материја, обезбеђује се праћење и испитивање квалитета површинских и подземних вода, као и квалитета отпадних вода и њихово пречишћавање.

Према Закону о водама, ради заштите квалитета вода, забрањено је:

- уношење у површинске и подземне воде отпадних вода које садрже хазардне и загађујуће супстанце изнад прописаних граничних вредности емисије које могу довести до погоршања тренутног стања;

- испуштање отпадне воде у стајаће воде, ако је та вода у контакту са подземном водом, која може проузроковати угрожавање повољног еколошког или хемијског статуса стајаће воде;

- испуштање са пловних објеката или са обале загађујућих супстанци које директно или индиректно доспевају у воде, а потичу од било ког уређаја са брода или уређаја за пребацивање на брод или са брода;

- испуштање прекомерно термички загађене воде;

- коришћење ђубрива или средстава за заштиту биља у обалном појасу до 5 m;

- испуштање у јавну канализацију отпадних вода које садрже хазардне супстанце:

- изнад прописаних вредности;

- које могу штетно деловати на могућност пречишћавања вода из канализације;

- које могу оштетити канализациони систем и постројење за пречишћавање вода; и

- које могу негативно утицати на здравље лица која одржавају канализациони систем;

- коришћење напуштених бунара као септичких јама;

- остављање у кориту за велику воду природних и вештачких водотока и језера, као и на другом земљишту, материјала који могу загадити воде;

- прање возила, машина, опреме и уређаја у површинским водама и на водном земљишту; и

- испуштање отпадне воде непосредно у реципијент без претходног пречишћавања до нивоа који одговара граничним вредностима емисије, односно до нивоа којим се не нарушавају стандарди квалитета животне средине реципијента.

Посебни услови

Одрживи развој подразумева оптимално управљање, очување и унапређење квалитета вода и њихово рационално коришћење. Интегрално управљање водним ресурсима се мора остваривати на нивоу речног басена (слива), као основне управљачке јединице. Подземне воде биће под посебном контролом као јавно добро од великог значаја.

Град Београд ће у планском периоду изворишта водоснабдевања резервисати и чувати као подручја и вредности која се из стратешких разлога не смеју заузимати ни деградирати. Заштита изворишта подразумева предузимање свих неопходних мера у циљу очувања квалитета подземних вода од случајних или намерних загађивача или штетних дејстава која могу привремено или трајно утицати на здравствену исправност воде. Заштита изворишта и резерви подземне воде обезбеђује се формирањем зона и појасева санитарне заштите, дефинисањем услова и мера заштите, мониторингом и контролом корисника простора.

Заштита изворишта се спроводи у складу са:

– Правилником о начину одређивања и одржавања зона санитарне заштите изворишта водоснабдевања („Службени гласник РС”, број 92/08);

– Решењем о зонама санитарне заштите на административној територији града Београда за изворишта подземних и површинских вода која служе за водоснабдевање града Београда (Министарство здравља бр: 530-01-48/2014-10 од 1. августа 2014. године); и

– Решењем о престанку важења појединих решења Градског комитета за здравство, рад и социјалну политику и Градског комитета за здравство („Службени лист Града Београда”, број 84/14).

Правилником о начину одређивања и одржавања зона санитарне заштите изворишта водоснабдевања („Службени гласник РС”, број 92/08), ближе се прописује начин одређивања и одржавања зона санитарне заштите подручја на ком се налази извориште које се по количини и квалитету може користити за јавно снабдевање водом за пиће.

Одржавање зоне III – шира зона санитарне заштите

У зони III не могу се градити или употребљавати објекти и постројења, користити земљиште или вршити друге делатности, ако то угрожава здравствену исправност воде на изворишту, и то:

– трајно подземно и надземно складиштење опасних материја и материја које се не смеју директно или индиректно уносити у воде;

– производња, превоз и манипулисање опасним материјама и материјама које се не смеју директно или индиректно уносити у воде;

– комерцијално складиштење нафте и нафтних деривата;

– спуштање отпадне воде и воде која је служила за расхлађивање индустријских постројења;

– изградња саобраћајница без канала за одвод атмосферских вода;

– експлоатација нафте, гаса, радиоактивних материја, угља и минералних сировина;

– неконтролисано депоновање комуналног отпада, хаварисаних возила, старих гума и других материја и материјала из којих се могу ослободити загађујуће материје испирањем или цурењем;

– неконтролисано крчење шума;

– изградња и коришћење ваздушне луке;

– површински и подповршински радови, минирање тла, продор у слој који застире подземну воду и одстрањивање слоја који застире водоносни слој, осим ако ти радови нису у функцији водоснабдевања; и

– одржавање ауто и мото трка.

Одржавање зоне II – ужа зона санитарне заштите

У зони II не могу се градити или употребљавати објекти и постројења, користити земљиште или вршити друге де-

латности, ако то угрожава здравствену исправност воде на изворишту, и то:

– изградња или употреба објеката и постројења, коришћење земљишта или вршење друге делатности као заширу зону санитарне заштите (зона III);

– стамбена изградња;

– употреба хемијског ђубрива, течног и чврстог стајњака;

– употреба пестицида, хербицида и инсектицида;

– узгајање, кретање и испаша стоке;

– камповање, вашари и друга окупљања људи;

– изградња и коришћење спортских објеката;

– изградња и коришћење угоститељских и других објеката за смештај гостију;

– продубљивање корита и вађење шљунка и песка; и

– формирање нових гробаља и проширење капацитета постојећих.

Одржавање зоне I – зона санитарне заштите

У зони I не могу се градити или употребљавати објекти и постројења, користити земљиште или вршити друге делатности, ако то угрожава здравствену исправност воде на изворишту, и то:

– изградња или употреба објеката и постројења, коришћење земљишта или вршење друге делатности из члана као за ужу зону санитарне заштите (зона II);

– постављање уређаја, складиштење опреме и обављање делатности који нису у функцији водоснабдевања;

– кретање возила која су у функцији водоснабдевања ван за то припремљених саобраћајница, прилаз возилима на моторни погон која нису у функцији водоснабдевања, коришћење пловила на моторни погон, одржавање спорта на води и купање људи и животиња;

– напајање стоке; и

– узгајање рибе ради комерцијалног изловљавања.

Графички прилог 7. Воде и водне површине

2.3.1.2.1 Подземне воде као вид обновљиве енергије

Геотермални потенцијал на простору ГУП-а Београда

Један од основних принципа развоја енергетске инфраструктуре града Београда јесте коришћење локално расположивих обновљивих извора енергије. Београд, као и већина градова у Европи среће се све чешће са проблемима попут нестанка енергената на светском тржишту, нестабилности њихових цена и повећања загађења животне средине. Наведени проблеми представљају три компоненте које учествују у примени програма енергетске ефикасности.

Експлоатација и коришћење обновљивих извора енергије представља један од услова за одрживи развој енергетике и задовољење домаћих потреба за енергентима, а истовремено се делује по законским прописима Европске уније чији је акценат на смањењу коришћења фосилних горива и заштити животне средине.

На простору Генералног урбанистичког плана Београда, у периоду од 2005. године до 2012. године, изведена су детаљна геолошка, хидрогеолошка и геотермална истраживања у циљу оцене геотермалне потенцијалности терена и енергетске валоризације подземних водних ресурса.

Изведена геотермална истраживања на простору ГУП-а Београда указала су на значајан енергетски потенцијал подземних водних ресурса, наиме, укупни енергетски потенцијал подземних вода на ужој територији града Београда износи око 1.200 MW. Та снага је довољна за скоро потпуно покривање базних енергетских потреба града, што овај ресурс сврстава у најпотенцијалније и стратешке.

На основу добијених резултата истраживања дефинисана су два хидрогеотермална система са одговарајућим подгрупама-ресурсима:

1. хидрогеотермални систем у оквиру седимената квартарне старости са ознаком HGTSQ:

- хидрогеотермални ресурси А1 – у оквиру песковито-шљунковитих седимената са *Corbicula flu minalis*;
- хидрогеотермални ресурси А2 – у оквиру песковито-шљунковитих седимената квартарне старости;

2. хидрогеотермални систем у оквиру седимената преквартарне старости са ознаком HGTST:

- хидрогеотермални ресурси Б1 – у оквиру пескова плиоценске старости;
- хидрогеотермални ресурси Б2 – у оквиру пескова сарматско-панонске старости;
- хидрогеотермални ресурси Б3 – у оквиру кречњака тортонске и сарматске старости;
- хидрогеотермални ресурси Б4 – у оквиру кречњака кредне старости.

Температуре подземних вода на ужој територији Града до дубине од око 300 m не прелазе 30°C, што условљава коришћење топлотних пумпи у циљу грејања/хлађења објеката.

На ужој територији града потенцијална подручја за коришћење хидрогеотермалне енергије су:

- територија Новог Београда;
- територија леве обале Дунава;
- територија Земуна/Бежанијске косе;
- централни делови Београдског побрђа, од Калемегдана, преко Ташмајдана, Славике до Дедиња; и
- територија Винче, Лештана, Болеча.

На територији Београда поред повољних могућности за експлоатацију геотермалне енергије из резервоара хидрогеотермалних система, постоје и повољне могућности за експлоатацију геотермалне енергије из сувих стена, тзв. геосонди. Експлоатација геотермалне енергије из сувих „хладних“ стена доживљава експанзију последњих година у Србији. Релативно једноставна технологија, „плитка“ дубина бушења доминатно до 100–125 m, као и сигурност система довели су до тога да многе индивидуалне стамбене куће користе овај вид енергије за грејање/хлађење својих простора.

Општи услови

Изведена хидрогеолошка – хидрогеотермална истраживања на делу територије града Београда и Студија „Детаљна истраживања субгеотермалних подземних водних ресурса града Београда – потенцијал, могућности развоја и енергетска валоризација”¹⁵, указују на постојање значајних количина подземних вода ниске енталпије, односно подземних вода повишене температуре и минерализације. Експлоатација подземних вода отвара могућност вишенаменског коришћења, а превасходно употреба подземних вода ниске енталпије као обновљивих извора енергије за потребе климатизације објеката. Значајан потенцијал подземних вода на овом терену требало би адекватно користити и валоризовати, односно правилно усмерити даљи урбанистички развој на начин да се овај ресурс оптимално експлоатише.

Питање квалитета искоришћене воде и њено враћање под земљу треба да буде у складу са законом, што значи да се ова вода може директно послати у реку или у подземље. Поред тога, како нема разлога за промену њеног састава током енергетског коришћења, иста вода би се могла вратити

и у земљу посебним системом. Међутим могућа је и промена регулативе и дефинисање више специфичних услова за контролу баланса георезервоара земље и подземне воде. За добијање потребних дозвола за коришћење подземне воде неопходно је спровести одређене истражне радње, припрему пројекта испитивања и припрему одговарајуће документације:

– израда пројекта хидрогеолошких истраживања за потребе дефинисања оптималног типа водообјеката и начина захватања подземних вода у количинама 300–400 l/s;

– прибављање сагласности меродавних републичких и градских институција (Завода за заштиту природе Србије, Завода за заштиту споменика културе града Београда, Министарства рударства и енергетике, Министарства пољопривредеи заштите животне средине – Дирекције за воде, Јавног водопривредног предузећа „Србијаводе”, Секретаријата за урбанизам и грађевинске послове града Београда (Сектора за геологију) и ЈКП „Београдски водовод и канализација” (у чијој је надлежности Београдско водоизвориште), до добијања решења о истражном праву;

– прибављање решења о истражном праву од стране Министарства рударства и енергетике, у чијој су надлежности подземне воде;

– реализација предвиђених испитивања, бушења, тестирања у току једне хидролошке године, те након прибављања сагласности, приступ реализацији експлоатационом водообјекту уз претходну израду одговарајуће пројектне документације;

– након ових радова, неопходно је пред републичком комисијом верификовати резерве и услове заштите од загађења подземних вода те стећи право на експлоатацију;

– по увођењу водообјеката у систем, а по посебном пројекту, неопходно је реализовати континуални мониторинг биланса подземних вода, али и квалитета захваћених, третираних и испуштених вода које се транспортују даље до коначног реципијента; и

– обезбеђење водопривредне дозволе за каптирање, експлоатацију и искоришћење подземних вода, у надлежности је Министарства за рударства и енергетике.

Графички прилог 7. Воде и водне површине

2.3.1.3 Јавне службе

Претежна намена: јавне службе

Могуће компатибилне намене: зелене површине, затворени и отворени спортски објекти и терени, инфраструктурне површине и објекти

Намене које нису дозвољене: пољопривредне површине, становање, комерцијални садржаји, привредне површине и сл.

У складу са стратешким документима, условима надлежних институција, ограничењима и потенцијалима, у планирању ове области постављени су следећи циљеви:

– ширење и унапређење постојеће мреже специјализованих центара – комплекса и објеката у области образовања и науке, културе, здравства, социјалне заштите и спорта;

– увођење комплекса и објеката јавних намена у структуру других намена (компатибилни садржаји);

– употпуњавање, кроз планове резервисаних локација, за развој јавних објеката специјализованих центара од највишег националног значаја новим локацијама;

– развој специјализованих центара, универзитетског и научнотехнолошког развоја, посебно у областима иновација и креативних индустрија, у циљу промоције на националном и међународном нивоу; и

– рационално коришћење и рестриктивно отуђивање објеката и простора наменски грађених за потребе услуга од јавног интереса, само по принципу јавно добро за јавно добро.

15 Студија „Детаљна истраживања субгеотермалних подземних водних ресурса града Београда - потенцијал, могућности развоја и енергетска валоризација”, Наручилац: Секретаријат за комуналне и стамбене послове градска управа града Београда, Управа за енергетику, Израдио Департаман за Хидрогеологију Рударско-геолошког факултета, Универзитета у Београду, 2012. године.

Установе у области јавних служби могу се сврстати у три основне подгрупе:

- обавезне и стога нужно доступне под приближно једнаким условима за све грађане;
- оне које се могу дефинисати као цивилизацијска тековина (стандардне установе) и као такве пожељне, константне и уобичајене у ткиву града, иако нису законски обавезне; и
- оне које се одређују као елитне, уникатне и знатно увећавају ниво урбанитета и социо-економског и културног идентитета града.

Комплекси јавних служби су просторно-функционалне целине које концентришу објекте једне делатности, али могу представљати и скуп сродних комплементарних функција и јавних служби од градског, макрорегионалног и републичког значаја. Јавне службе као што су предшколске установе, основне школе, установе основне и примарне социјалне и здравствене заштите, представљају социјалну инфраструктуру која је обавезан пратећи садржај других претежних намена, посебно становања.

Комплекси јавних служби препознати су у областима:

- образовања – стандардни ниво;
- научно-истраживачких центара и института;
- специјализоване здравствене заштите;
- социјалне заштите (установе за смештај корисника – стандардни ниво);
- културе – реонски (насељски) и елитни (уникатни) садржај;
- државне управе, државних административних служби; и
- објеката и комплекса посебне намене.

Намене специјализованих садржаја јавних служби чине претежну доминантну намену у оквиру које није дозвољено планирање намена становања, комерцијалних садржаја и привредних површина, а представљају компатибилне садржаје, односно могу се наћи у структури других претежних намена (становања, комерцијалних садржаја, привредних површина и сл.) и у планској разради се могу планирати и на површинама ових намена. Усмерени специјализовани центри са специфичном организацијом могу бити и компатибилне намене у оквиру зона за спорт и рекреацију, саобраћајне и комуналне површине, пољопривредне и друге површине, уколико је њихов карактер и интензитет коришћења простора такав да побољшава основну намену.

За развој јавних служби, односно објеката и површина јавне намене од највишег градског и регионалног значаја, поред већ постојећих, ГУП-ом се планирају и следеће микролокације (разврстане по садржају):

- установе образовања: блокови на Новом Београду (26, 32, 39, иза насеља „Др Иван Рибар“), Земун – Доњи град, развојни потез Богословија – Вуков споменик, Кошутњак – Топчидер, потез уз ул. Војводе Степе, подручје око паркуме Звездара;
- научне институције: парк – шума Звездара, Винча, Земун поље, Топчидер, као и у појасу дуж Ибарске магистрале;
- установе здравства: на Бежанијској коси, у Земуну – Доњем граду;
- установе социјалне заштите: на Бежанијској коси;
- установе културе: у Савском амфитеатру, Старом сајмишту, Ушћу, Косанчићевом венцу, на Теразијској тераси и у оквиру зоне око Трга Републике, у зони Богословије, Врачарског платоа, Кошутњаку, Винчи; и
- објекти посебне намене: локације су дефинисане у посебном прилогу који је саставни део ГУП-а Београда.

Средње образовање. Циљ је унапређење постојећих средњошколских центара груписањем сродних средњих школа и постепеном трансформацијом ка кампус систему – специјализованим образовним центрима.

Изградња кампуса Математичке гимназије (објекта средње школе, кампуса за ђаке), односно резервација перспективног простора комплекса војске (на основу Мастер плана Војске РС), уз Улицу цара Душана у Земуну у средњој зони, представља једно од могућих решења у овој области.

У оквиру комплекса средњих школа са кампус системом потребно је и пожељно, осим основне намене, планирати и прописима утврђене садржаје: интернате, спортско-рекреативне површине, као и пратеће комерцијалне, угоститељске и културно-забавне садржаје.

Високо образовање. Циљ је повећање гравитационог подручја ових установа, употпуњавање постојећих високошколских центара недостајућим елементима студентског стандарда, планирање и изградња кампуса на јединственој локацији за сродне факултете (специјализоване високообразовне центре).

Генералним урбанистичким планом планирано је више локација за специјализоване центре, са или без ближег одређивања њихове природе (блок иза насеља „Др Иван Рибар“, простор између ауто-пута, Тошиног бунара и Лаудоновог шанца, Блок 32, Блок 39 и др.).

Изградњу и формирање кампуса са обједињеним техничким факултетима Универзитета у Београду, Физичког факултета и Факултета организационих наука на јединственој локацији, могуће је реализовати у оквиру средње зоне, на једној од предложених локација.

Реализација измештања Универзитета уметности, односно преостала три факултета, на локацију блока 39 у централној зони, која је и планирана за потребе измештања и груписања уметничких факултета, и даље је актуелно решење за комплетирање универзитетских и факултетских комплекса и њихову интерполацију (уз постојеће блокове становања) са суседним блоковима.

Научни центри и институти. Циљ је просторно и функционално заокруживање постојећих научно-истраживачких центара, формирање и изградња нових објеката и центара, као и обједињавање компатибилних научних установа. Формирање ових центара захтеваће комбинацију изградње нових објеката уз умрежавање са постојећим научним установама.

Реализација овог циља подразумева обезбеђење локација које одговарају потребама изградње нове научне инфраструктуре, односно трансформацији постојећих научних центара и института уз усклађивање са актуелном ситуацијом и новонасталим потребама.

Изградња модерног, интерактивног центра у домену науке, Центра за промоцију науке у Београду (комплекса од националног и међународног значаја), као једног од најважнијих пројеката којим се потенцира инвестирање у знање и репрезентативне намене и објекте у граду, планирана је на локацији новог Универзитетског кампуса у оквиру блока 39 на Новом Београду, у централној зони.

Формирање научно-технолошких паркова, који треба да буду у функционалној вези са Универзитетом и осталим институцијама из области науке, планирано је на алтернативним локацијама посебних предиспозиција (Горњи Земун, Звездара, Винча, Панчевачки правац итд.), односно локацијама у средњој или периферној зони где су већ смештене поједине научне установе, као и у склопу нових привредних комплекса у периферној зони.

Специјализована здравствена заштита. Циљ је стварање услова за побољшање доступности и унапређење квалитета услуга здравствене заштите (уз спровођење програма друштвене бриге за јавно здравље, на сва три нивоа заштите: примарне, секундарне и терцијарне).

Ови субрегионални здравствени центри ће се развијати у оквиру постојећих комплекса и планом резервисаних комплекса, а у складу са програмима који функционално заокружују ову област.

Неки од приоритетних пројеката у овој области су:

- завршетак изградње и пуштање у функцију нових капацитета Клиничког центра Србије, којим би се употпунило постојеће капацитет до укупне пројектоване површине од око 70.000 m²;

- формирање кампуса за биомедицинска истраживања и биотехнолошке компаније на локацији Клиничког центра Србије и Медицинског факултета Универзитета у Београду у централној зони; и

- формирање новог Специјализованог здравственог центра за подручје ибарског развојног правца у спољној зони (подручје војног комплекса „Сремчица” – локација на сремачком рту).

Установе социјалне заштите. Стратешки циљ је ширење, унапређење и усклађивање постојеће мреже са реалним потребама грађана и развојним интересима града.

За изградњу нових домова за децу и омладину са посебним потребама и домова за одрасле и старе, могуће је користити оне локације које су утврђене важећом планском документацијом за наведену намену, као и просторе резервисане за јавну намену у оквиру или у околини комплекса одређених за примарну или специјализовану здравствену заштиту, у оквиру спортско-рекреативних или зелених површина и површина у еколошки чистим срединама (у средњој или периферној зони).

Једна од локација која се Генералним урбанистичким планом намењује за установе социјалне заштите је простор на Бежанијској коси између ауто-пута, Тошиног бунара и Лаудоновог шанца. Близина КБЦ-а Бежанијска коса односно комплекса одређених за примарну или специјализовану здравствену заштиту, пружа додатну погодност при избору ове локације.

Култура. Циљ је планирање нових и задржавање постојећих локација и објеката културе уз обезбеђивање могућности њиховог даљег развоја и унапређивања како би се обезбедила боља доступност садржаја културе (материјално и нематеријално културно наслеђе, културно стваралаштво, манифестације, актуелна догађања и др.), кроз функционално примерен просторни размештај институција културе на свим нивоима.

Остваривање овог циља подразумева наставак реализације битних стратешких пројеката у области културе, са посебним нагласком на: одређивање репрезентативних и ексклузивних локација за изградњу установа од највишег националног значаја, објеката Опере и Београдске филхармоније (као градских архитектонских и културних атракција), и завршетак започетих радова, односно реконструкцију и адаптацију Народног музеја, Музеја савремене уметности, Народне библиотеке, Музеја града Београда и друге, који истовремено представљају део свеукупних активности Приоритетног пројекта Стратегије Београда, а у циљу кандидовања Београда за Европску престоницу културе. Пројекат „Београд – културна престоница Европе 2020. године”, пружаће снажан допринос културном, политичком и економском развоју града, чијом реализацијом би се Београд позиционирао као јединствени културни центар Европе.

Најрепрезентативније локације за изградњу објеката културе од највишег националног значаја које се налазе у централној зони града су: Савски амфитеатар, Ушће, Косанчићев венац, простор Трга републике и сл. Поред наведених локација, као алтернатива је понуђена могућност коришћења старих привредних, комуналних и војних објеката за трансформацију у садржаје културе.

Објекти посебне намене. Основни циљ уређења простора са аспекта одбране земље је обезбеђење услова за оптимални мирнодопски развој насеља и активирање привредних потенцијала уз истовремено несметано функционисање комплекса од посебног значаја за одбрану земље и активирање војних потенцијала, односно објеката и комплекса Војске Србије који су предвиђени за отуђење и пренамену.

Концепција у области одбране земље је да се војни комплекси третирају као површина посебне намене (за коју се планира неопходна зона просторне заштите) и да се омогући пренамена неперспективних комплекса посебне намене (у складу са интересима локалне самоуправе, Републике и других заинтересованих субјеката) уз услове и сагласност Министарства одбране Републике Србије.

ПРОСТОРНА ЗОНА	јавне службе (ha)
	2021. година
ЦЕНТРАЛНА ЗОНА	335
СРЕДЊА ЗОНА	1.065
ПЕРИФЕРНА ЗОНА	1.721
УКУПНО СВЕ ЗОНЕ	3.121

Табела 5. Биланс планираних површина за јавне службе 2021.

Општи услови

Планиране намене у одређеној области јавних служби градиће се и уређивати према посебним програмима које прописују и дефинишу надлежне установе или институције. Уређење самог комплекса треба да буде прилагођено основној функцији центра. Пожељно је да се по ободу нађу атрактивни општеградски садржаји на који начин би се обезбедила компактнија урбана структура. При формирању нових центара оптимално учешће зелених површина је 40% од укупне површине комплекса, при чему их треба прилагодити расположивом простору и врсти центара. Нарочито је битно планирати висок проценат зелених површина у оквиру научно-истраживачких центара, универзитетских високошколских кампуса, уз домове за стара лица и специјализованим здравственим центрима, у средњој и периферној зони града. Уз помоћ зеленила и биоинжењерских мера треба решавати визуелне конфликти са суседним наменама, као и заштиту од прашине и буке. При планирању и реализацији нових комплекса потребно је максимално користити нова техничка и технолошка решења у циљу енергетски ефикасније градње. Потребни капацитети за паркирање и гаражирање ће се по правилу решавати на парцели. Нормативи којима се рачунају њихови капацитети биће предмет програма целине специјализованог центра.

Специфичност специјализованих центара, односно установа од изузетног значаја, је да се не утврђује њихово гравитационо подручје нити користе посебни нормативи, већ се усклађују са посебним програмским захтевима за ту установу.

Посебни услови

Образовање – стандардни ниво

Област образовања – стандардни ниво, чине установе средњег образовања и васпитања (основане као гимназије, средње, уметничке школе, стручне школе и установе ученичког стандарда), као и установе високог образовања (више школе, факултети Београдског универзитета, Универзитета уметности и установе студентског стандарда и сл.).

Постојеће локације васпитно-образовних установа могу се трансформисати у оквиру исте делатности уколико се

при томе задовоље основни урбанистичко-технички параметри и прописи утврђени законском регулативом. За планирану изградњу нових образовних комплекса треба преиспитати локације јавних намена које су утврђене важећом планском документацијом, а које нису реализоване. На територији Генералног урбанистичког плана, у оквиру средње зоне, а посебно на подручју Новог Београда, постоји више слободних локација овог типа.

У оквиру образовних комплекса (кампуса) потребно је и пожељно, осим основне намене, планирати и прописима утврђене садржаје: интернате, научно-истраживачке установе спортско-рекреативне површине, као и пратеће комерцијалне, угоститељске и културно-забавне садржаје.

Средње образовање

Под претпоставком да ће 50–80% популације деце узраста од 7–15 година похађати и средње школе утврђене су и потребе за просторним капацитетима у површини комплекса. У планирању укупних потреба за изградњу средњошколских установа у детаљнијој планској разради, а имајући у виду претпоставку о броју у потенцијалних корисника, могу бити примењени следећи стандарди: 40 до 100 ученика, односно корисника на 1.000 становника (4–10% од укупног броја становништва чини претпостављени број потенцијалних корисника средњих школа), односно 15–30 m² површине комплекса по ученику. Искуствено је потврђена норма да је за број од око 16.000 становника потребно планирати један објекат средње школе оптималног капацитета (око 960 ученика).

Просторе за средњошколске установе и кампусе могуће је планирати одговарајућом просторно-планском и урбанистичком регулацијом, коришћењем неискоришћених објеката јавне намене, као и равномерно дистрибуцијом на експанзивним правцима просторног развоја града. Војни објекти и комплекси који нису перспективни за даље коришћење у војне сврхе, чине драгоцен простор за организовање средњошколских центара у кампус систему и других активности од значаја за свеобухватни социјални и културни развој. Развој оваквог концепта организовања и резервације намене, односно режима коришћења комплекса се може очекивати првенствено у средњој и периферној зони града. Одређене установе средњошколског образовања могуће је планирати и у оквиру нових локација високошколских центара, односно универзитетских кампуса.

Високо образовање

Организовање високошколског образовања, базира се на подршци даљег развоја Београда као међународног универзитетског и научног центра, кроз интензивнији рад на обезбеђењу и реализацији погодних локација на којима би сродни факултети, односно сродни студијски програми били груписани у „кампус системе”. И даље је веома актуелна идеја формирања универзитетских центара на локацијама на Новом Београду и у зонама научно-истраживачких центара. У оквиру специјализованих високошколских центара могуће је и пожељно планирати и друге компатибилне намене: научно-истраживачке установе, студентске домове и интернате, спортско-рекреативне терене и пратеће комерцијалне, угоститељске и забавне садржаје.

Новим високошколским центрима могуће је прикључити и више и средње школе уз садржаје ђачког и студентског стандарда, као и мање научно – производне јединице сродне делатности.

Код димензионисања комплекса факултета јављају се два основна типа:

– локације у компактно изграђеном ткиву, где ће се поштовати урбанистички показатељи те зоне; и

– у новоформираним центрима и ређе наслеђеним деловима града где се може применити стандард 35–40 m²/студенту.

Специјализовани универзитетски центри могу се кроз даљу планску разраду планирати и у оквиру других претежних намена, као што су становање, комерцијални садржаји, привредне површине.

Научно-истраживачки центри и институти

Просторно и функционално заокруживање и умрежавање постојећих центара, формирање и изградњу нових објеката, могуће је реализовати формирањем научно-технолошких паркова на алтернативним локацијама посебних предиспозиција и трансформацијом расположивих објеката и парцела који су погодни за ову намену. Ови комплекси садрже просторе за едукацију, експерименталне и промотивне активности за своје специфичне области, са нужним садржајима интернатског или другог допунског програма: интерактивним изложбеним простором, научним клубом са лабораторијама и учионицама, вишенаменском конференцијском двораном и сл. Развој научних и технолошких паркова се може реализовати и на еколошки одрживим и опремљеним локацијама у склопу привредних површина и привредних паркова уз улазне правце у град.

Специјализована здравствена заштита

Овом категоријом стандардних јавних служби у здравству обухваћене су: опште болнице, специјалне болнице, клинике, медицински центри, специјални заводи, институти и клиничко-болнички центри. Субрегионални здравствени центри (клинички и клиничко-болнички центри) се развијају као модерни, савремено организовани специјализовани здравствени центри, са обједињеном поликлиничком и стационарном здравственом службом.

У овој области планира се реконструкција и унапређење постојећег фонда, употпуњавање стационарних капацитета (болничких постеља), формирање кампуса за биомедицинска истраживања и биотехнолошке компаније, као и формирање центара изврсно и академских истраживачких центара у приоритетним доменима. Установе социјалне заштите (старачки домови, домови за одрасла лица, услуге помоћи у кући и сл.) такође могу бити компатибилни садржаји у оквиру специјализованих здравствених центара.

У планирању укупних потреба, у целини посматрано, примењују се стандарди: 9–12 болничких постеља на 1000 становника, односно 80–150 m² површине комплекса по једној болесничкој постељи. Према стандардима за општи тип специјализованих здравствених установа око 20% парцеле је под објектима, 15% чине комуникације и двориште, 60% су парковске озелењене површине и 5 до 10% комплекса намењено је за потребе рехабилитације и проширења укупних капацитета. Волумен, спратност објекта и припадајуће земљиште су диктирани просторно-програмским захтевима.

Унутар комплекса већих стационарних здравствених центара треба обезбедити одговарајући број паркинг места према броју болничких постеља. Комплекси морају бити потпуно инфраструктурно опремљени у складу са својим енергетским потребама.

Социјална заштита (установе за смештај корисника – стандардни ниво)

Изградња потребних капацитета за вишедневни и трајни боравак корисника мањих капацитета представља примарни циљ развоја ове области.

Установе социјалне заштите подразумевају објекте за смештај деце без родитељског старања, домове за стара лица, установе за особе ометене у развоју, центре за социјални рад, колективне центре и избегличке кампове, дневне центре и сл. Највећи дефицит је у установама за заштиту старих, непокретних лица, као и у установама за смештај деце и омладине ометене у развоју.

У димензионасању укупних потреба могу се применити следеће оријентационе вредности: око 5% грађана користити услуге смештаја у домовима за старе и геронтолошким центрима. Такође Стратегијом развоја социјалне заштите РС предвиђено је смањење капацитета за услуге смештаја стационарног типа и приоритет дат развоју услуга „отворене заштите” у локалној заједници (услуге дневног боравка). На основу тога дефинисан је као оптималан став да се на свим градским општинама планира изградња објеката за дневне боравке деце и омладине ометене у развоју, деце са поремећајима у понашању и дневних боравака за одрасла и стара лица. Имајући у виду податке о повећању учешћа старијих од 65 година у укупном броју у становника намеће се дугорочни циљ да је у даљој планској разради потребно на свакој месној заједници плански омогућити просторе за даљи развој услуга дневног боравка наведених категорија становништва.

У садржајима лоцираним у три градска језгра и другим густо изграђеним деловима централне зоне прописана величина комплекса по кориснику може се смањити на реално доступну меру. Потребну величину новог комплекса и објекта социјалне заштите стационарног типа (дома за стара лица) планирати применом следећих норматива са смерницом за израду плана детаљне регулације: потребна површина земљишта је 40–50 m² по кориснику, уз то да се у оквиру комплекса предвиди одговарајући простор за седење, одмор и зеленило у декоративној, заштитној и рекреативној функцији.

Планирано је повећање капацитета изградњом нових домова за децу и омладину са посебним потребама и домова за одрасле и старе, у оквиру или у близини комплекса одређених за примарну или специјализовану здравствену заштиту, спортско-рекреативних или зелених површина (у еколошки чистим срединама).

У даљој планској разради потребно је планирати изградњу објеката намењених за дневно збрињавање деце, омладине и старијих особа са сметњама у развоју (дневни боравци – капацитета од око 50–100 корисника, нето површине од око 1.200–2.400 m²), објеката намењених за дневно збрињавање старих лица (клубови за старе – нето површине од 300–500 m²), као и нове површине намењене социјалном становању социјално угрожених породица.

Култура

Установе од највишег значаја за развој културе у Београду и Србији (национални музеји, позоришта, опера, балет, филхармонија, библиотеке, кинотеке, националне галерије и друге нове упоредиве институције), могуће је планирати и развијати у оквиру других претежних намена, под посебним условима и у зеленим површинама, уз одговарајуће стручне и јавне провере, евалуације локације и решења.

Као плански предуслови за ревитализацију зона београдске културне баштине, потребна је израда анализа, студија и нових планских докумената за простор Београдске тврђаве, Старо сајмиште, комплекс археолошког налазишта Винча и др.

У димензионасању укупних потреба, а у циљу подизања нивоа коришћења у области културе и равномерне расподеле садржаја и објеката, планирати изградњу специјализова-

них институција културе према следећим оријентационим вредностима: за полифункционалне културно-образовне центре (домове културе) 10–12 седишта/1.000 становника; за библиотеке 30–35 m²/1.000 становника (односно 0.012 m²/књизи) при чему се број књига креће од 2–4 књиге по становнику; за позоришта 6–14 седишта/1.000 становника; за биоскопе 20–25 седишта/1.000 становника. Потребна површина објекта одређује се према нормативу: за полифункционалне културно-образовне центре (домове културе) 4,6 m²/седишту, за позоришта и биоскопе 5 m²/седишту.

Планира се реконструкција постојећих и фомирање нових објеката културе: коришћење напуштених привредних, комуналних и војних објеката за трансформацију у садржаје културе, изградња централизованих депоа за музејску и позоришну делатност, лоцирање комплекса етно-парка на Авали и обезбеђење локације за изградњу објеката од националног значаја (опере и балета, концертне сале Београдске филхармоније и др.).

Државна и градска управа, државне административне службе

У ову групу јавних служби сврстани су објекти и комплекси републичке и градске управе, државних институција, посебних организације, јавних предузећа, судова, градских општина и сл.

Органи државне и градске управе се налазе у објектима на више локација у централној зони града и то на простору: Трга Николе Пашића, у Улици 27. марта, Тиршовој, Масариковој, Улица краљице Марије, Макензијевој, Немањиној, Кнеза Милоша, Булевар Михајла Пупина, итд., као и на бројним другим локацијама у склопу градског ткива. У димензионасању потреба примењују се услови и нормативи за планирање и пројектовање пословних објеката, а према посебним развојним програмима одређене републичке, односно градске управе (административне службе). Објекти државних административних служби, републичке, градске и општинских управа, концентрисане су највећим делом у централној градској зони и као такви се и даље развијају.

Објекти и комплекси посебне намене

У групу објеката и комплекса посебне намене сврстани су војни објекти и комплекси МУП-а Србије, чији су саставни део и ватрогасне станице и пунктови, као и објекти и комплекси установа за извршење кривичних санкција (казнено-поправни заводи, окружни заводи, васпитно-поправни домови и специјалне затворске болнице). Око перспективних комплекса посебне намене дефинисане су зоне просторне заштите које представљају простор са посебним режимом коришћења, уређења и изградње.

Будућа намена неперспективних комплекса посебне намене може бити резервисана за неку од осталих области јавних служби, становање са комерцијалним садржајима и др. Комплекси за пренамену се морају детаљније разрађивати плановима нижег реда, у складу са интересима града, уз услове и сагласност Министарства одбране Републике Србије.

Војни објекти и комплекси су због поверљивих података обрађени у посебном Прилогу мера заштите од интереса за одбрану земље, који је састави део ГУП-а Београда.

Ватрогасне станице су специјализовани јавни објекти и површине изграђене и организоване за пружање услуга заштите и спасавања људи и материјалних добара у ванредним ситуацијама (пожар, експлозија, опасне материје и друге акцидентне ситуације). Типологија ватрогасних станица (централна, велика, средња и мала ватрогасна станица и

ватрогасни пункт као специфичан тип) је заснована на појединачном значају сваке од станица у систему и у директној је вези са површином припадајућег комплекса, капацитетима изградње, број ем ватрогасних возила и садржајима у комплексу. За ову врсту објеката примењују се услови и правила из Плана генералне регулације мреже ватрогасних станица на територији обухваћеној ГУП-ом.

Установе за извршење кривичних санкција чине: казнено-поправни заводи, окружни заводи, васпитно-поправни домови и специјалне затворске болнице. На простору ГУП-а се налази Окружни затвор са специјалном затворском болницом у Бачванској улици. Ван територије обухвата плана се налази и Казнено-поправни завод у Падинској Скели.

Окружни затвор у Београду је полуотвореног типа у коме постоји одељење за смештај осуђених лица, затворено одељење и посебно одељење затвореног типа за смештај притворених лица. Капацитет Окружног затвора у Београду пројектован је за смештај око 900 лица, од тога 850 притворених и 50 осуђених лица. Просечно број но стање у овој установи је 700 притворених и 45 осуђених лица.

Специјална затворска болница је установа затвореног типа у коју се упућују лица према којима су изречене одређене мере безбедности у смислу обавезног психијатријског лечења и чувања у здравственој установи. Капацитет болнице је пројектован за смештај око 400 болесника, а њихов број се пење до 560, са тенденцијом сталног раста.

Развој и димензионисање потреба установа за извршење кривичних санкција се врши на основу услова и норматива издатих од стране надлежних институција према посебним развојним програмима.

Површине резервисане за јавне службе

Површине које су овим планом резервисане, планиране су за објекте и комплексе јавних служби, у складу са утврђеним нормативима и потребним капацитетима за одређену територију. Позиција и обухват ових површина су дати оријентационо.

У највећем броју у случајева се ради о појединачним парцелама у оквиру већих зона намењених становању, које нису разрађене плановима детаљније разраде, како би се резервисале површине за будућу изградњу објеката и комплекса јавних служби. У даљој планској разради ове површине ће бити прецизно дефинисане, у складу са условима надлежних служби и правилима овог плана.

Секторска карта 2. Јавне службе

2.3.1.4 Зелене површине

Претежна намена: зелене површине

Могуће компатибилне намене: јавне службе, инфраструктурне површине, саобраћајне површине, рекреативне површине и условно комерцијални садржаји

Намене које нису дозвољене: пољопривредне површине, становање, привредне површине, депоније и сл.

Зелене површине Београда представљају добро од општег интереса, климатску и еколошку инфраструктуру града и као такве их треба у потпуности сачувати и унапредити у целовит систем. Добробит и општи интерес зелених површина огледа се у њиховој мултифункционалној улози, и то:

- унапређењу квалитета животне средине у изграђеном подручју;
- позитивном ефекту на становништво;
- очувању биодиверзитета града; и
- остваривању економске добити.

Кључни ефекти зелених површина на квалитет животне средине у градовима су: ублажавање ефеката локалних топлотних острва, ублажавање ефеката ветра, редукција загађења, емисија испарљивих органских једињења, редукција буке, регулисање режима атмосферских вода и др.

Кључни економски ефекти зелених површина у граду су: уштеде везане за животну средину и енергију, повећана вредност земљишта у комерцијалним и стамбеним зонама у зависности од близине зелене површине.

Приликом планирања зелених површина примењени су следећи основни принципи:

- просторно и функционално повезивање зелених површина у јединствен систем;
- унапређење мултифункционалне улоге зелених површина (унапређење квалитета животне средине у изграђеном подручју, одвијање рекреативних активности, очување биодиверзитета града) адекватним просторним распоредом и типологијом зелених површина;
- приступачност зеленим површинама за становништво;
- очување и унапређење карактера Београдских предела кроз успостављање система зелених површина; и
- очување биодиверзитета интеграцијом вредних биотопа (шуме, влажна станишта) у систем зелених површина и успостављање еколошке мреже града.

Зелене површине Београда, на територији грађевинског подручја, планиране су као део јединственог система зелених површина града, чији неизоставни део представљају планиране шуме и шумско земљиште ван грађевинског подручја.

Јединствени систем зелених површина Београда, на територији ГУП-а, планиран је кроз четири основне компоненте система: језгро, унутрашњи прстен, спољашњи прстен и зелене везе. Компоненте система зелених површина града представљају подручја са различитом заступљеношћу постојећих и планираних типова зелених површина међусобно повезаних у систем.

Планско решење обезбеђује адекватну равномерну заступљеност, целовитост и непрекидност различитих типова зелених површина, као и достизање вишег стандарда за подручје Београда. Планирани систем зелених површина испуњава захтеве унапређења животне средине, равномерног распореда зелених површина које обезбеђују одмор и рекреацију становника, заштиту природних вредности и унапређење визуелних вредности града.

Нове зелене површине планиране су на подручјима угара, теренима са појавом активних клизишта, теренима неповољним и апсолутно неповољним за изградњу, пољопривредном земљишту лоше бонитетне класе, подручјима потпуне урбане реконструкције, дуж водених токова и др.

На територији грађевинског подручја Београда планирано је укупно 5.965 ха зелених површина.

ПРОСТОРНА ЗОНА	зелене површине (ha)
	2021. година
ЦЕНТРАЛНА ЗОНА	285
СРЕДЊА ЗОНА	1.313
ПЕРИФЕРНА ЗОНА	4.367
УКУПНО СВЕ ЗОНЕ	5.965

Табела 8. Биланс планираних зелених површина 2021.

Планирани су следећи типови јавних зелених површина:

- парк;
- сквер;
- посебни зелени комплекси;
- зелене површине у приобаљу;
- зелене површине у отвореном стамбеном блоку;
- зелени коридор;

- заштитни зелени појас;
- шума; и
- влажно станиште.

Дрвореди, као посебан тип зелених површина тема су детаљније планске разраде.

Зелене површине типа парк, сквер, посебни зелени комплекси (Ботаничка башта и зоолошки врт), зелене површине у приобаљу, зелене површине у отвореном стамбеном блоку, заштитни зелени појас и зелени коридор, представљају уређен или неуређен део отвореног простора града у којем су присутни природни елементи (биљке, вода и земљиште) и који заједно са грађевинским елементима, опремом и инсталацијама чине физичку, техничко-технолошку и биотехничку целину¹⁶.

Општи услови

Парк

Парк је зелена површина најчешће већа од 1 ha, намењена за јавно коришћење, која се уређује, опрема и одржава у циљу рекреације корисника, заштите животне средине, унапређења слике града и остваривања културних и образовних функција парковских садржаја.

У постојећим парковима дозвољени су следећи радови: санитарна сеча стабала, реконструкција цветњака, нова садња, реконструкција вртно-архитектонских елемената, реконструкција стаза, реконструкција постојећих објеката, подизање нових вртно-архитектонских елемената, подизање фонтана, реконструкција и поправка дечијих игралишта, ограђивање парка. Паркове треба опремити стандардном инфраструктуром и системом за наводњавање.

У постојећим парковима није дозвољена изградња објеката.

Приликом реконструкције постојећих паркова обавезно је сачувати парк у постојећим границама, уклонити привремене објекте и реконструкцију извршити у стилу у којем је парк и подигнут. Потребно је користити репрезентативне примерке вегетације. За реконструкцију паркова неопходно је израдити пројекат реконструкције, као и прибавити услове ЈКП „Зеленило – Београд” који, поред осталог, треба да садрже оцену вредности постојеће вегетације.

У новопланираним и постојећим парковима дозвољена је изградња садржаја намењених спонтаној рекреацији (спортски терени, дечија игралишта, трим стазе, стазе здравља, бицикличке стазе и сл.) на површини максимално 2% од територије парка и инфраструктурних објеката од општег интереса утврђених на основу закона. Такође, дозвољено је планирати места за постављање елемената урбаног мобилијара и вртне архитектуре (споменика, вештачких језера, фонтана, водних огледала). Садржаји треба да буду тематски концентрисани. При томе треба водити рачуна о величини зелене површине, микролокацији, њеном значају за просторну целину и град, природној и културној вредности простора. У новопланираним парковима површине веће од 2 ha дозвољено је изградити мањи угоститељски објекат са отвореном баштом, објекат у функцији одржавања парка и мањи отворени амфитеатар за културне манифестације, а према посебним условима за изградњу.

Сквер

Сквер је уређена зелена површина, површине мање од 1 ha, намењена јавном коришћењу, одржавана у циљу обезбеђивања услова за краткотрајан одмор становника и унапређење визуелног квалитета окружења.

Дозвољени радови у постојећим скверовима су: санитарна сеча стабала, реконструкција цветњака, нова садња, реконструкција вртно-архитектонских елемената, реконструкција стаза, реконструкција постојећих објеката, подизање нових вртно-архитектонских елемената, подизање фонтана, реконструкција и поправка дечијих игралишта, ограђивање скверова. Скверове треба опремити стандардном инфраструктуром и, према потреби, системом за наводњавање.

У постојећим скверовима није дозвољена изградња објеката.

Приликом реконструкције постојећих скверова обавезно је сачувати сквер у постојећим границама, уклонити привремене објекте и уважавати правце пешачког кретања.

Код подизања нових скверова потребно је уважавати правце пешачког кретања, стазе и платои могу да заузимају до 35% територије сквера, пожељно је да избор материјала и композиција застора буде репрезентативна, објекти могу да заузму до 2% територије сквера, на скверу могу да буду подигнути инфраструктурни објекти од општег интереса утврђени на основу закона. Вртно-архитектонске елементе, мобилијар и дечија игралишта планирати сагласно типу сквера. Вегетација треба да буде репрезентативна. Планирати цветњаке и водне површине.

Посебни зелени комплекси

Као посебни зелени комплекси сматрају се ботаничка башта, зоолошки врт, арборетум и простори за изложбе цвећа.

Ботаничка башта јесте посебно формирана зелена површина са богатом колекцијом биљака из различитих природних станишта и подручја света, који служе пре свега науци, образовању и заштити угрожених врста. Подразумевају обавезно присуство стакленика, учионица, лабораторија, хербаријума и библиотеке, као и свих потребних инсталација. Већи део површине ботаничке баште је интензивно негован. Ботаничка башта „Јевремовац”, која је заштићена као споменик природе ботаничког карактера и културно добро – споменик културе, једина је ботаничка башта у Београду. Планирано је њено очување, како у просторном, тако и у садржајном смислу. У комплексу Ботаничке баште „Јевремовац” дозвољено је уређење сагласно предвиђеној намени као и опремање и изградња објеката искључиво у функцији одржавања, истраживања и едукације, а у складу са категоријом њихове заштите.

Реконструкцијом постојеће ботаничке баште не сме се угрозити богата колекција биљака, а самим тим и сврха њиховог постојања.

Локација за нову ботаничку башту биће предвиђена даљом планском разрадом.

Зоолошки врт представља тип зелене површине, првенствено намењен држању и излагању животиња. Поред његове примарне функције, статуса туристичке атракције и могућности пасивне рекреације, модерни зоолошки вртови могу да учествују у програмима размножавања животиња, студијама заштите и едукације. Зоолошки врт се налази на Београдској тврђави која је непокретно културно добро од изузетног значаја.

Планом се задржава постојећа локација уз обавезу смањења броја врста као и одабира врста адекватно расположивом простору. За већи број животиња планира се нови зоолошки врт, чија ће локација бити одређена кроз израду студијске и планске документације.

Арборетум је збирка дендрофлоре на отвореном. Простор арборетума је често екстензивно негован и може да буде сличан шумским заједницама. Арборетум Шумарског факултета поседује вредну збирку дендрофлоре. Планирано је његово задржавање у постојећим границама.

¹⁶ Уређење и одржавање ових јавних зелених површина дефинисано је посебним актом Скупштине Града Београда – Одлуком о уређивању и одржавању паркова, зелених и рекреационих површина („Службени лист Града Београда”, бр. 23/2005 и 29/07).

У посебним зеленим комплексима дозвољени су следећи радови:

- уређење сагласно предвиђеној намени и опремање објектима искључиво у функцији одржавања, истраживања и едукације;
- реконструкција и обнова постојећих стаза и објеката;
- санитарна сеча стабала;
- реконструкција и подизање нових вртно-архитектонских елемената и опреме; и
- ограђивање.

Посебне зелене комплексе треба опремити стандардном инфраструктуром и системом за наводњавање.

Зелене површине у приобаљу

Зелене површине у приобаљу јесу уређене зелене површине непосредно уз регулацију Саве и Дунава, у ширини до 50 m рачунајући од унутрашње ножице, намењене јавном коришћењу у функцији рекреације становништва и очувања биодиверзитета града.

Планирано је задржавање постојећих зелених површина у приобаљу Саве и Дунава, а приликом реконструкције потребно је сачувати коридоре у постојећим границама, уклонити привремене објекте и уважавати правце пешачког и бицикличког кретања.

Приликом подизања нових зелених површина у приобаљу потребно је користити репрезентативне примерке вегетације, материјале за застор стаза и платоа. Такође, потребно је планирати места за дечја игралишта. У оквиру планираних зелених површина у приобаљу дозвољено је подизање угоститељских објеката, за шта ће посебна правила бити дата кроз планове генералне регулације са смерницама за израду планова детаљне регулације.

Зелене површине у отвореном стамбеном блоку

Зелена површина отвореног стамбеног блока јесте пејзажно уређена зелена површина, која најчешће садржи парковски уређен простор за миран одмор, дечја игралишта и терене за игру, планирана и одржавана примарно за потребе локалног становништва. Ове зелене површине планиране су и подизане у зони становања, према стандарду од 15–16 m²/стан. Имајући у виду опремљеност, уређеност и положај овог типа зелених површина, оне имају функцију локалног парка.

Планирано је задржавање и унапређење стања и квалитета ових зелених површина у постојећим границама. Изградња нових објеката није дозвољена.

У постојећим зеленим површинама отворених стамбених блокова дозвољени су следећи радови: санитарна сеча стабала, реконструкција цветњака, нова садња, реконструкција вртно-архитектонских елемената, реконструкција стаза, реконструкција постојећих објеката, подизање нових вртно-архитектонских елемената, формирање засена, подизање фонтана, реконструкција и поправка дечијих игралишта. Ове зелене површине треба опремити стандардном инфраструктуром и системом за наводњавање.

Зелени коридор

Зелени коридор представља креиран или природно озелењени простор, линијске или тракасте форме, са основном функцијом повезивања зелених површина у јединствен систем, чиме се обезбеђује и лакши приступ истим. У зависности од положаја и степена уређености, зелени коридори играју значајну улогу у активној и пасивној рекреацији ста-

новништва. Пружајући могућност кретања врста, зелени коридор игра значајну улогу у очувању биодиверзитета града.

Зелени коридори су планирани у приобаљу малих градских водотокова и канала у сремском и банатском делу, као и дуж јаруга и ручевитих терена. Зелени коридори могу бити формиран од различитих типова зелених површина, у зависности од ширине, облика и просторног положаја. Такође, поједини делови зеленог коридора могу бити уређени као парковске површине, шуме или подручја природне вегетације (вегетација настала процесом природне сукцесије).

Зелене коридоре треба опремити стандардном инфраструктуром и, према потреби, системом за наводњавање. Могу да садрже пешачке и бицикличке стазе са пратећом опремом и објектима. Избор врста и начин садње треба прилагодити примарној намени и доминантном садржају и величини. У новим зеленим коридорима дозвољени су следећи радови: садња, провлачење пешачких и бицикличких стаза, подизање пратећих објеката (места за одмор, угоститељских објеката, надстрешница, отворених спортских терена и др.), изградња ретензија и др.

Заштитни зелени појас

Заштитни зелени појас представља озелењен простор (најчешће линијске или тракасте форме) који има улогу заштите становништва, насеља или појединих његових делова и пољопривредних површина од штетног утицаја издувних гасова, буке моторних возила и ерозије земљишта, заштиту саобраћајница од удара ветра и наноса снега, као и улогу визуелне заштите.

Приликом подизања нових заштитних зелених појасева избор врста треба да је у складу са условима станишта, а начин садње треба прилагодити примарној функцији истог.

Шума

Под шумом се подразумева површина земљишта већа од 5 ари обрасла шумским дрвећем, шумски расадници у комплексу шума и семенске плантаже, као и заштитни појасеви дрвећа површине веће од 5 ари¹⁷.

Опште корисне функције шума јесу заштита и унапређење животне средине, очување шумских екосистема и биодиверзитета, уравнотежавање водних односа и спречавање бујица и поплавних таласа, прочишћавање воде, снабдевање и заштита подземних токова и изворишта пијаћом водом, заштита од удара ветра и снега, заштита земљишта, насеља и инфраструктуре од ерозије и клизишта, могућност рекреације и др.

Шуме представљају добро од општег интереса, где је очување, заштита, планирање, гајење и коришћење шума, као делатности од општег интереса, уређено Законом о шумама („Службени гласник РС”, бр. 30/10 и 93/12). Услови за очување, планирање и коришћење шума на територији ГУП Београда (укључујући и шуме унутар грађевинског подручја) наведени су у поглављу 2.3.1.1. Шуме и шумско земљиште.

Подизање нових шума планирано је на теренима угроженим ерозијом и клизиштима, на земљиштима лошије бонитетне класе (VI и VII), у водозаштитним зонама и другим подручјима одређеним овим планом. Нове шуме планиране су примарно у функцији заштите (заштитни зелени појас) и рекреације. За реализацију новопланираних шума и газдовање истим неопходно је израдити планска документа из области шумарства.

17 Очување, заштита, планирање, гајење и коришћење шума, располагање шумама уређено је Законом о шумама („Службени гласник РС”, бр. 30/10 и 93/12).

При подизању нових шума са претежно рекреационом функцијом треба уважити принципе функционалног рашчлањавања, приступачности и врста вегетације. За новопланиране шуме неопходно је извршити функционално рашчлањавање на зоне пасивне и активне рекреације. Зона пасивне рекреације треба да је удаљена од зоне активне рекреације и од главних саобраћајница најмање 250–300 m. У овој зони треба планирати само основну опрему (нпр. шетне и трим стазе, рекреационе ливаде и др.). Зона активног одмора може да садржи додатну опрему (нпр. јахаће стазе, бицикличке стазе, трим стазе, игралишта за децу, мини голф, кошаркаши терен, фудбалски терен на трави, ресторан и др.). Део новопланиране шуме може да буде парковски уређен.

У планираним шумама дозвољено је увођење следећих садржаја:

- површине за комуникацију (пешачке стазе);
- вртно-архитектонски елементи (настрешнице, кућице, видиковци, павиљони и учионице отвореног типа, заштитне колибе и сл.) од природних материјала;
- објекти (јавни тоалет, објекат службе одржавања, туристички пункт);
- терени за рекреацију (дечја игралишта од природног материјала, отворени терени за активну и пасивну рекреацију, трим стазе, стазе за рекреативни бициклизам, пропланци за игру на ливади, купалишта, авантура паркови и сл.); и
- мобилијар и опрема (клупе, столови, корпе за отпатке, канделабри, опрема за дечја игралишта, елементи визуелне комуникације – огласне табле и сл.).

У шуми није дозвољена изградња спортских терена од чврстог, непорозног застора, спортских хала, балона и других објеката које подразумева Закон о спорту („Службени гласник РС”, број 24/11).

Потребно је обезбедити лаку приступачност шуми, са паркинг простором лоцираним на главним прилазима шуми.

Избор преовлађујућих врста дрвећа и шибља треба да одговара природној потенцијалној вегетацији. У склопу шуме могу да се задрже или планирају воћњаци и виногради. Планирати прогале и ливаде ширине од двоструке до петоструке висине околног дрвећа. Тежити следећим односима: отворене површине 15–20%, полуотворене 10–15% и затворене површине (шума) 65–70% тежити формирању структурно разнородних, вишеспратних састојина. Приликом подизања нових шума у форми заштитног зеленог појаса и зеленог коридора, избор врста и начин садње прилагодити примарној намени (заштита од ветра, клизишта, вода и др.).

Влажно станиште

Влажно станиште је подручје чије земљиште је перманентно или сезонски zasiћено водом. Најчешће су у питању баре и ритови. Под барама се подразумевају стајаће воде у којима није изражена дубинска зона. Читава површина може да буде насељена вегетацијом литорала. Баре су постојане и само изузетно делимично или потпуно пресушују. Под ритовима се подразумевају површине које су само повремено под водом. У ствари ритови припадају плавним ливадама на којима се развија земљиште са врло изразитим хумусним акумулативним слојем. Таква подручја могу, делимично или у целини, да буду под плитким водним огледалом. Влажна земљишта се, поред шума, сматрају екосистемима са највећим биодиверзитетом.

Влажних станишта на територији предметног плана су: Велико блато, бара Рева, баре и мочваре у форланду леве обале Дунава, Панчевачки рит, Црвенка (Бељарица), Кожара, кубаци, Галијашка бара на Великом ратном острву, Великоселски рит, мелиорациони канали и депресије у ни-

зијским подручјима Саве и Дунава, обрасли трском и шева-ром. Наведена влажна станишта налазе се на подручју ушћа Саве у Дунав са приобаљем, на површини од 9.808 ha, које представља ИВА подручје (I mportant Bird Area) (RS017BA) и централно подручје еколошке мреже¹⁸. Планирано је очување влажних станишта и њихова интеграција, као посебног типа зелених површина, у јединствени систем, а примарно у циљу очувања биодиверзитета.

На подручју еколошке мреже неопходно је придржавати се прописаних мера у циљу очувања биолошке и предеоне разноврсности, одрживог коришћења и обнављања природних ресурса и добара и унапређења заштићених подручја, типова станишта и станишта дивљих врста у складу са законом којим се уређује заштита природе, и другим прописима, као и актима о проглашењу заштићених подручја и међународним уговорима.

За влажна станишта важе следећи услови:

- забрањено је уништавање и нарушавање постојећих влажних станишта као и уништавање и узнемиравање дивљих врста;
- забрањена је промена намена површина под природном и полуприродном вегетацијом;
- забрањена је промена морфолошких и хидролошких особина подручја од којих зависи функционалност коридора;
- предузети мере којима се обезбеђују спречавање, односно смањење, контрола и санација свих облика загађивања;
- на местима укрштања еколошких коридора са елементима инфраструктурних система који формирају баријере за миграцију врста, обезбедити техничко-технолошка решења за неометано кретање дивљих врста;
- изван зоне становања насеља забрањена је изградња објеката чија намена није директно везана за воду на растојању мањем од 50 m од обале стајаћих вода, односно линије средњег водостаја водотока; и
- применом одговарајућих техничко-технолошких и других решења елиминисати или ублажити негативне утицаје на живи свет.

На подручју баре Рева планом је предвиђена нова лука. До реализације планиране луке бара Рева мора се очувати у постојећем стању, а у случају не реализовања планиране намене, није дозвољено планирати другу намену већ трајно сачувати и унапредити влажно станиште.

Рекреација

Један од бројних бенефита зелених површина и шума јесте та што оне пружају могућност спонтане рекреације грађана. Рекреативне активности које спадају у домен спонтане рекреације (шетња, разонода, одмор у природи, игра и сл.), не изискују посебно изграђене и опремљене површине и објекте. Ове активности се одвијају у оквиру јавних зелених површина (паркова, зелених површина у приобаљу, зелених коридора) и шума на шумском земљишту и унутар грађевинског подручја у свим зонама града, при чему је императив очување природе.

Најзначајније рекреативне површине на територији ГУП-а Београда су Ада Циганлија, Кошутњак, Бањичка шума, Шумице, Звездарска шума, парк Калемегдан, парк Пријатељства и зелене површине у приобаљу. Укупна површина зелених површина које пружају могућност рекреације становника је око 3.041 ha, што у односу на постојећи број становника износи близу 23 m²/становнику. Посматрано по општинама стање је различито, тако Врачар има 2.42 m²/ст, док Вождовац има 52.47 m²/ст. Међутим, ако узмемо у обзир и стандардну пешачку дистанцу 10–15 минута (300–400 m), може се констативати недостатак од око 200 ha зелених површина и шума које становницима пружају могућност свакодневне рекреације.

¹⁸ Успостављена Уредбом о еколошкој мрежи („Службени гласник РС”, број 102/10)

Адекватно поменути реалним потребама, одређене новопланиране зелене површине типа парка, зеленог коридора и шуме планским решењем су предвиђене као зелене површине са примарно рекреативном функцијом.

Секторска карта 1. Шуме и шумско земљиште и зелене површине

Графички прилог 6. Трајна добра Београда

2.3.1.5 Комуналне површине и објекти

Комуналне површине обухватају објекте и комплексе потребне за функционисање система комуналних услуга, одвијање делатности градских комуналних предузећа и задовољење општих и заједничких потреба грађана. У склопу ове намене налазе се површине и објекти за одлагање комуналног отпада, гробља, пијаце и остале комуналне површине. Простори за комуналне површине организују се у складу са посебним прописима и условима, а према потребама и технолошким захтевима градских комуналних предузећа.

Планирање и развој комуналних површина треба да обезбеди равномернију дистрибуцију ових садржаја, опслуженост и покривеност целокупне територије ГУП-а, повећање квалитета комуналних услуга на територији града, изградњу нових и унапређење и проширење постојећих капацитета.

ПРОСТОРНА ЗОНА	комуналне површине (ha)
	2021. година
ЦЕНТРАЛНА ЗОНА	9
СРЕДЊА ЗОНА	273
ПЕРИФЕРНА ЗОНА	459
УКУПНО СВЕ ЗОНЕ	741

Табела 9. Биланс планираних комуналних површина 2021.

Површине и објекти за одлагање комуналног отпада

Претежна намена: комуналне површине и објекти за одлагање отпада

Могуће компатибилне намене: зелене површине, заштитно зеленило, инфраструктурне површине и објекти комунална дворишта нису дозвољена у контактної зони непокретних културних добара и подручјима природних добара и природних вредности

Намене које нису дозвољене: пољопривредне површине, становање, јавне службе, комерцијални објекти, привредни објекти и сл.

Стратегија управљања отпадом Републике Србије за период 2010–2019, односно Локални план управљања отпадом града Београда 2011–2020, предвиђа оснивање регионалног центра за управљање отпадом за 14 београдских општина. Центар, који је планиран на локацији поред постојеће депоније у Винчи, обухватиће регионалну санитарну депонију за комунални отпад, постројење за механичко-биолошки третман отпада, когенеративно постројење за производњу енергије из отпада, постројење за третман грађевинског отпада, постројење за сепарацију рециклабилног отпада, као и постројење за компостирање. Након његове изградње стећи ће се услови за затварање постојеће несанитарне депоније. За планирани Центар, неопходно је приступити изradi планско-техничке и студијске документације.

Кључни елементи будућег система за управљање отпадом, који се надовезује на постојећи, укључују и активности везане за рециклирање појединих компоненти комуналног отпада.

У складу са Локалним планом управљања отпадом града Београда 2011–2020. („Службени лист Града Београда”, број 28/11), систем рециклаже ће се базирати на сепара-

цији отпада на извору и на стварању центра за одвојено сакупљање рециклабилног отпада (рециклажно дворишта), који ће захтевати одређивање локације у урбаном подручју на којој ће грађани моћи да одлажу отпад. Центар за одвојено сакупљање рециклабилног отпада (рециклажно двориште) је место намењено разврставању и привременом складиштењу рециклабилног и кабастог отпада, као што су намештај и бела техника и материјал погодан за поновну употребу. Рециклажна дворишта имају значајну улогу у укупном систему сакупљања отпада и служе за повезивање грађана, овлашћених сакупљача и оператера.

У рециклажном дворишту могу се сакупљати следеће врсте отпада:

- корисне компоненте комуналног отпада (папир, стакло, пластика, метални отпад);
- кабастог отпад;
- опасан отпад из домаћинства; и
- грађевински отпад из домаћинства у количини мањој од 1 m³.

Планирана инфраструктура за управљање комуналним отпадом у Београду обухвата:

- замену постојећих контејнера у централној зони подzemним контејнерима;
- проширење обухвата сакупљања комуналног отпада;
- повећање броја „зелених острва” (са контејнерима за примарну селекцију отпада);
- изградњу 14 центара за одвојено сакупљање рециклабилног отпада – рециклажних дворишта;
- изградњу две трансфер станице;
- изградњу три линије за сепарацију рециклабилног отпада;
- изградњу Центра за управљање отпадом у Винчи;
- уклањање постојећих сметлишта;
- реконструкцију постројења за третман отпада животињског порекла;
- изградњу гробља за кућне љубимце;
- изградњу постројења за компостирање зеленог отпада; и
- изградњу постројења за рециклажу грађевинског отпада.

У циљу развоја система примарне селекције и рециклаже отпада, неопходно је формирати велики број „зелених острва” са три контејнера за примарну селекцију (зелени за папир, плави за метални отпад, наранџасти за ПЕТ амбалажу), као и рециклажна дворишта у свакој општини. У оквиру овог дворишта могуће је, под посебним условима, предвидети сакупљање одређених врста опасног отпада из домаћинства (отпадних уља, отпадних електричних и електронских апарата, отпадних батерија и др). Комунална дворишта нису дозвољена у контактної зони непокретних културних добара и подручјима природних добара и природних вредности.

Сортирање примарно издвојених рециклабила вршиће се на три локације:

- локација трансфер станице ТС1 за општине Земун, Сурчин, Нови Београд;
- локација трансфер станице ТС2 за општине Чукарица, Раковица, Вождовац; и
- локација у Центру за управљање отпадом у Винчи за општине: Савски венац, Врачар, Палилула, Стари град, Гроцка.

Такође, неопходно је даље развијати системе одвојеног сакупљања и третмана посебних токова отпада (амбалажни отпад, истрошене батерије и акумулатори, отпадна уља, отпадне гуме, отпадна возила, отпад од електричне и електронске опреме, отпадне флуоресцентне цеви које садрже живу, отпад контаминиран дуготрајним органским

загађујућим материјама (POPS отпад), медицински отпад, отпад животињског порекла, пољопривредни отпад, грађевински отпад и отпад од рушења). Неопасне и инертне делове ових отпадака, који се не употребљавају поново или рециклирају, могуће је даље третирати као комунални отпад, док се опасне компоненте даље морају посебно третирати, према условима домаће и ЕУ регулативе за ту врсту отпада.

За успостављање система управљања опасним отпадом планирана је изградња Националног центра за управљање опасним отпадом (у централној Србији), док је на територији града Београда неопходно дефинисати локације центара за сакупљање опасног отпада из домаћинства (отпадних уља, отпадних електричних и електронских апарата, отпадних батерија и др). Ови центри се могу формирати уз локације за одвојено сакупљање рециклабилног отпада.

Систем управљања медицинским отпадом, успостављен распоређивањем дробница и аутоклава за нискотемпературни третман дела медицинског отпада унутар клиничких центара и болница, се задржава.

Основни циљ је заштита примарних ресурса и успостављање одрживог система управљања отпадом заснованог на принципима смањења стварања, рециклаже и поновне употребе отпада, како би се постигло смањење загађења животне средине и деградације простора.

Основни циљ развоја комуналне инфраструктуре јесте пружање адекватних комуналних услуга свим корисницима на територији града Београда, формирањем одрживих, интегралних система.

Посебни циљеви су:

- модернизација и проширење капацитета комуналних услуга;

- регионализација и примена еколошких стандарда у управљању отпадом;

- успостављање система (инфраструктуре) за управљање опасним отпадом, као и посебним токовима отпада (отпадна уља, акумулатори, батерије, гуме, електронски отпад, медицински отпад, отпад животињског порекла, стара неупотребљива возила);

- смањење количине отпада, афирмација и подстицање рециклаже и поновног искоришћења отпада ради очувања природних ресурса и животне средине;

- смањење трошкова сакупљања и одлагања отпада услед реализације планираног проширења депоније у Винчи;

- обезбеђење капацитета за прихватање, сакупљање и обраду секундарних материјала;

- развој организоване сепарације на извору, која обезбеђује стабилан извор сировина за снабдевање индустрије секундарним материјалима; и

- унапређење индустрије и тржишта за рециклабилне материјале.

Концепција развоја система управљања отпадом заснива се на следећим активностима:

- едукација шире јавности о значају и друштвеној добити рециклирања како кроз економске ефекте, тако и због очувања природних ресурса, смањења загађења и трошкова одлагања;

- повећање квалитета комуналних услуга на територији Града;

- санација постојеће и изградња санитарне регионалне депоније у Винчи;

- санација постојећих сметлишта (дивљих депонија);

- интегрално управљање посебним токовима отпада;

- даљи развој примарне селекције и рециклаже; и

- одређивање локације за трансфер станице и рециклажна дворишта.

Депонија комуналног отпада

Изградња регионалне депоније у Винчи мора да се реализује уз поштовање домаће и ЕУ регулативе за ту врсту објеката, обезбеђујући између осталог и:

- да удаљеност насеља и осетљивих врста објеката не буде мања од 400 m, ако постоји природна или изграђена препрека, односно 1.500 m уколико нема препрека;

- да површина депоније буде довољна за изградњу свих планираних објеката, као и за манипулативне активности механизације;

- да је добро саобраћајно повезана и прикључена на комуналну инфраструктуру;

- да дно депоније буде водонепропусно (обложено прекривком од глине и геотекстила); и

- системе за дегазацију, као и системе за прикупљање процедурних и кишних вода, и постројења за третман отпадних вода.

Посебни услови

Планирање нових локација за депоније, условљено је смерницом за обавезну израду плана детаљне регулације и стратешке процене утицаја на животну средину. У наредном периоду потребно је приступити изради студија и Анализа за дефинисање локација за изградњу депоније, која би обухватила локације на територији административног подручја града Београда.

Трансфер станице

При планирању ових садржаја треба поштовати следеће услове:

- да удаљеност станице не буде већа од 30 km од подручја са ког се прикупља отпад (због транспортних трошкова), али ни много мања од 20 km од регионалне депоније (због економске оправданости изградње) и да је добро саобраћајно повезана и инфраструктурно опремљена (водовод и канализација, електрична енергија, телефон);

- да је лоцирана по могућству на девестираном простору, природној депресији, на терену који је погодан за изградњу (са становишта стабилности и угрожености од природних хазарда); да не угрожава животну средину и здравље људи (не сме да буде на мање од 400 m од стамбених кућа и вулнеабилних објеката), природна и културна добра и предеоне карактеристике; да није у зони санитарне заштите водоизворишта, водном земљишту, или зони богатој термоминералним водама; да није на пољопривредном земљишту I-IV бонитетне класе; да није на правцу доминантних ветрова;

- трансфер станица мора бити довољно велике површине да може прихватити возила за сакупљање отпада, да се на њој може управљати механизацијом за утовар, као и да може прихватити веће количине отпада (на трансфер станици мора бити довољно простора да се отпад може гомила до недељу дана. Такво држање отпада ће бити и више него довољно да компензује могуће неочекиване кварове на возилима због којих се отпад повремено не може транспортовати на регионалне санитарне депоније);

- подлоге станице мора бити чврста, непропусна, са системом сепарације и одвођења отпадних вода, а око локације мора се формирати заштитни појас високог зеленила (на припадајућој парцели);

- да буде ограђена мрежастом оградом, има регулисане улазе/излазе, мостну вагу, објекат за службе осигурања и администрације за вођење евиденције кретања возила и улаза и излаза отпада;

– главне радне површине и подручје где се држи отпад и контејнери морају бити наткривени.

Посебни услови

Планирање нових локација за трансфер станице условљено је израдом студије (анализе) истраживања локација, са смерницом за израду плана детаљне регулације и стратешке процене утицаја и сарадњом са надлежним институцијама.

Рециклажна дворишта

При планирању и димензионисању комплекса за рециклажу, поштовати услове:

– рециклажни центар – рециклажно двориште са линијом за сепарацију и складиштење рециклабилног отпада планирати и пројектовати у складу са смерницама и критеријумима дефинисаним Локалним планом управљања отпадом града Београда 2011–2020. („Службени лист Града Београда”, број 28/11);

– у рециклажно двориште одлаже се потпуно сортирани отпад, по врстама, у за то предвиђене контејнере. Папир и пластика пресују се на мобилној хоризонталној преси ради смањења запремине, а кабати и метални отпада пресују се пресом (која може да долази у рециклажно двориште по позиву), да би се смањили трошкови транспорта, на локацијама на којима је ова врста третмана планирана. Отпад се у рециклажном дворишту може складиштити најдуже шест месеци, осим биодеградабилног отпада, који се може складиштити најдуже недељу дана и то у затвореним условима;

– предвиђени простор треба да буде равна површина (непропусна), довољно велики за манипулацију возила која возе отпад, са гаражом за возила, слободном површином уз двориште за паркирање личних возила са теретним приколицима, и заштитним појасом високог зеленила;

– услови минималне техничке опремљености за рециклажно двориште су: ограда минималне висине 2 м са улазним вратима довољне ширине, која се могу закључавати; портирница; добро осветљење унутар круга и ван круга рециклажног дворишта; асфалтирана или бетонирана површина на местима где су постављени контејнери; асфалтирани пут одговарајуће ширине са ознакама смера кретања возила; затворени или наткривени простор одговарајуће величине за складиштење одговарајућих врста и количина кућног опасног отпада; отворена наткривена површина и/или површина на отвореном за складиштење контејнера за одговарајуће врсте и количине неопасног отпада; посуде са песком и пиљевином; други материјали за упијање (апсорбенти); ватрогасни апарати; ручна средства за рад; лична средства заштите на раду; телефон.

Посебни услови

Планирање нових локација за рециклажна дворишта условљено је израдом студије (анализе) истраживања локација за рециклажна дворишта, а посебни услови ће се дефинисати кроз планове генералне регулације грађевинског подручја и сарадњу са надлежним институцијама.

Гробља

Претежна намена: комуналне површине и објекти-гробља

Могуће компатибилне намене: зелене површине, инфраструктурне површине и објекти, комерцијални садржаји у функцији гробља

Намене које нису дозвољене: пољопривредне површине, становање, јавне службе, привредне површине, спортски објекти, комерцијални садржаји и сл.

Гробљем се сматра земљиште које је одговарајућим урбанистичким планом или одлуком скупштине општине одређено за сахрањивање умрлих. Ван гробља се могу вршити само сахране у случајевима предвиђеним посебним законом или на закону заснованој одлуци скупштине општине. Међутим, имајући у виду обичајно право, могуће је и сахрањивање при верским објектима, у храму, у порти или на гробљу одређеном за житеље манастира и то изузетно за лица која добију одобрење по изричитој одлуци управе манастира или храма.

Београд има децентрализован систем од шест старих гробља затвореног типа: Ново гробље у чијем је саставу и Јеврејско гробље, Централно, Топчидерско, Земунско, Старо бежанијско и Бањичко, као и седам нових градских гробља која су равномерно распоређена на територији Града: „Ново бежанијско”, „Орловача”, „Лешће 1”, „Лешће 2”, „Збер”, „Ново батајничко” и једно гробље на Авалском правцу, на територији градске општине Раковица, чији ће се комплекс дефинисати кроз израду плана детаљне регулације. Предложена локација гробља, која је приказана на графичком прилогу, је потенцијална за југоисточни правац и основ је за даља планска истраживања и анализе, а све у циљу изнајмања оптималног решења.

На десет градских гробља годишње се обави око 12.000 сахрана. Сахране на гробљима затвореног типа врше се углавном у постојећа гробна места и у мањем броју у на ексхумираним гробним местима. Кремације се врше једино на гробљу „Лешће”, а смештај урни на свим гробљима у одговарајуће колумбаријуме и розаријуме и у врт сећања, с тим што су на гробљима затвореног типа ти капацитети ограничени. Већа градска гробља затвореног типа опслужују целу територију Града а мања шире гравитационо подручје. Нова градска гробља опслужују шире гравитационо подручје а сахране се врше како у нова тако и у постојећа гробна места.

На територији Града постоји и велики број гробља о којима се не стара јавно комунално предузеће, већ су она у надлежности општина или месних канцеларија. Ова гробља се не уређују и не одржавају редовно и често се стихијски шире на околне парцеле.

Сахрањивање ће се на територији града обављати првенствено на постојећим и већ планираним површинама за сахрањивање, а на новопланираним гробљима обезбедиће се додатни капацитети довољни за сахрањивање до 2021. године.

Ради што равномерније покривености територије Града односно употпуњавања децентрализованог система градских гробља и њиховог рационалнијег коришћења, у пост планском периоду потребно је отворити нова градска гробља на сремском и авалском правцу као и у источном подручју града и сеоска гробља за потребе насеља Калуђерица и Лештане, Ритопек, Батајница и Сурчин.

Ради рационалног коришћења постојећих капацитета и смањења броја и површина нових гробља, у сваком поједином случају треба сагледати могућности оптималног проширења постојећих гробља.

У циљу задовољавања потреба града довољним капацитетима за сахрањивање до 2021. године овим планом планирано је следеће:

– за источно подручје града отвориће се ново гробље на површини од око 18 ha. Локација новог гробља обухвата терен са нагибом 5–100, ниво подземне воде је већи од 5 m. Терен је условно стабилан;

– на авалском правцу града локација новог гробља на површини од око 30 ha, на повољним теренима;

– између насеља Калуђерица и Лештане отвориће се ново гробље на површини од око 8 ha. Локација новог

гробља припада условно повољном терену. Терен је нагиба 5–100, ниво подземне воде је мањи од 5 m и терен је условно стабилан. Коришћење овог терена условљава нивелационо прилагођавање природним условима;

– за потребе насеља Ритопек отвориће се ново гробље на површини од око 0,5 ha. Локација новог гробља припада условно повољном терену. Терен је нагиба 5–100, а ниво подземне воде је око 5 m;

– за потребе насеља Сурчин отвориће се ново гробље на површини од око 2 ha. Локација новог гробља, са инжењерскогеолошког аспекта припада условно повољним теренима, који условљавају одређена ограничења при коришћењу овог простора (ниво подземне воде је на око 5 m). Налази се на деловима лесне заравни од коте 77.50 – 85.00 мнв; и

– за потребе насеља Батајница отвориће се ново гробље на површини од око 10 ha. Локација новог гробља, са инжењерскогеолошког аспекта припада најпогоднијим теренима, без ограничења у коришћењу. Налази се на лесној заравни изнад коте 85.00 мнв. Терен је са нивоом подземне воде већим од 10 m.

Као посебан садржај који постоји у већини европских градова потребно је обезбедити и место за сахрањивање животиња, односно кућних љубимаца. Локација гробља за кућне љубимце предвиђена је у Блоку 51 у Новом Београду, на површини од око 4 ha. Са инжењерско-геолошког аспекта припада најповољнијим теренима, без ограничења у коришћењу.

Регулативом ЕУ није дозвољено формирање сточних гробља. Планом се предлаже сукцесивна санација и ремедијација земљишта постојећих сточних гробља. Збрињавање животињских лешева вршити у складу са прописима који уређују ову област. Потребно је извршити реконструкцију односно техничко-технолошко унапређење постојећег крематоријума за животињске остатке до нивоа који испуњава еколошке захтеве.

Општи услови

Комплекс гробља је ограђен оградом минималне висине 2 m и треба да садржи: површине за сахрањивање, саобраћајне површине, зелене површине и објекте у функцији гробља.

Површине за сахрањивање су: гробови у низу, гробнице, гробови за урне, при чему је укупна површина свих површина за сахрањивање минимално 50% од површине комплекса гробља.

гробна места	димензије (m)	брuto површина
гробнице – двојне	2.50 x 2.75	око 12.0 m ²
гробови у низу	2.20 x 1.0 и 2.30 x 1.10	око 5.0 m ²
гробови за урне	–	око 1.2 m ²

Табела 10. Основни елементи за димензионисање површина за сахрањивање

Саобраћајне површине у комплексу гробља су: свечани приступни трг, трг за испраћај, интерне комуникације, при чему је укупна површина свих саобраћајних површина око 20% површине комплекса гробља.

Зелене површине у комплексу гробља уређују се као заштитно-изолациони појас, зелене површине око централних тргова и објеката, зелене површине парцела, линеарно зеленило (дрвореди) алеја, при чему је укупна површина свих зелених површина око 30% од површине комплекса гробља. Заштитно-изолационо појас је зелена површина на ободу комплекса минималне ширине 25 m од ограде.

У комплексу гробља дозвољена је изградња објеката у функцији основне намене, као што су административно-комеморативни објекат, капела, православни храм са

црквеним домом, економски објекат са гаражом за службена возила, мањи обим комерцијалних садржаја (пратећи садржаји у функцији гробља), сабирно место за смеће, при чему је укупна површина свих објеката до 2% од површине комплекса гробља.

Наведени општи услови се не примењују у свему на гробља која су културна добра и добра под претходном заштитом (Ново гробље, Земунско гробље на Гардошу, Гробље ослободилаца Београда и др.).

Елементи мобилијара у комплексу гробља су: чесме, фонтане, клупе, корпе за смеће.

Посебни услови

Планирање нових локација за гробља или реконструкција и проширење постојећих комплекса, условљени су смерницом за обавезну израду плана детаљне регулације и стратешке процене утицаја на животну средину. У наредном периоду потребно је приступити изради Студије гробаља града Београда, која би обухватила гробља на територији у границама ГУП-а.

Пијаце

Претежна намена: комуналне површине и објекти-пијаце
 Могуће компатибилне намене: зелене површине, инфраструктурне површине, комерцијални садржаји, јавне службе
 Намене које нису дозвољене: пољопривредне површине, становање, привредни објекти и сл.

На територији Генералног урбанистичког плана Београда ЈКП Градске пијаце Београд управљају са 35 локација површине комплекса 310.450 m². Међу њима су и локације намењене велепродаји и специјализоване пијаце (ОТЦ, депо и пијаца цвећа), као и 28 зелених пијаца.

Поред пијаца којима управља ЈКП на простору ГУП-а Београда функционише још 20 пијаца, којима управљају општинска и приватна предузећа. Оне обухватају локације намењене велепродаји, 4 специјализоване пијаце (ауто пијаца, пијаца старих ствари и две сточне пијаце) и 15 локација зелених пијаца. Основна карактеристика осталих зелених пијаца, са изузетком пијаца Бежанијска коса и Батајница, је мала површина комплекса.

Основни циљ је да се одмери и утврди реалан капацитет мреже пијаца у односу на укупан систем снабдевања у Граду. Посебни циљеви су:

– да се у јавном сектору задовоље основне потребе у снабдевању на простору највеће густине насељености, а да се посебним правилима омогући развој већег броја мањих осталих пијаца које ће адекватно задовољавати преостале потребе у снабдевању;

– да се, користећи висок потенцијал појединих локација у традиционалним језгрима, уједно повећа употребна вредност и омогући вишенаменско коришћење јавних простора;

– да се побољша приступачност пијацама решавањем паркирања у наменским и јавним гаражама;

– да се унапреде санитарно хигијенски услови на постојећим пијацама (подизањем хала за анималне производе и покривањем дела пијаца); и

– да се програми развоја пијаца прилагоде специфичним потребама и обележјима локалних заједница.

Према начину управљања и организације разликују се пијаце јавне намене и остале пијаце.

Пијацама са јавном наменом управља јавно комунално предузеће, оне су у овом Плану сврстане у комуналне површине и објекте и просторно одређене. Остале пијаце се према зонској припадности могу лоцирати у оквиру комерцијалних садржаја, привредних површина и условно у склопу становања. Локације ових пијаца нису просторно одређене, већ се за њих дају само општи услови и критеријуми за локације.

Планом се предвиђа комплетирање мреже, реконструкција постојећих пијаца и рационализација мреже локација пијаца јавне намене. Поред већ реализованог објекта велетржнице, комплетирање мреже пијаца обухвата:

- релокацију отвореног тржног центра из Блока 42 у Новом Београду и изградњу новог комплекса уз насеље Др Ивана Рибара;

- изградњу нових зелених пијаца у Вишњици, Медаковићу и Горњем Земуну; и

- реконструкцију и модернизацију постојећих пијаца.

Општи услови

Нове зелене пијаце могу се организовати и градити у оквиру следећих претежних намена површина предвиђених ГУП-ом:

- комерцијални садржаји: на целој територији ГУП-а;

- привредне површине: у средњој и периферној зони; и

- становање – породично становање: условно у средњој и периферној зони.

Основни критеријуми за одређивање микролокације за зелене пијаце су:

- број корисника у потенцијалном гравитационом подручју (у радијусу од 2 km);

- саобраћајна приступачност за кориснике и продавце (близина примарне саобраћајнице, близина станице јавног или међуградског превоза);

- погодност земљишта за уређење и изградњу (величина локације око 0,2 m² по становнику, нагиб терена, ниво подземне воде, правац ветра);

- комунална опремљеност (минималан капацитет техничке воде, канализација, струја); и

- повољан однос функција у суседству према пијаци (удаљеност од великих загађивача, депоније, далековода, ауто-пута и великих паркинга итд).

Реконструкција постојеће 21 локације стационарних пијаца на јавном земљишту обухвата:

- решавање паркирања;

- покривање заједничким кровом на делу пијаца;

- изградњу хале за анималне производе; и

- изградњу складишног простора.

Посебни услови се дефинишу кроз планове генералне регулације грађевинског подручја.

Остале комуналне површине и објекти

Претежна намена: остале комуналне површине и објекти, аутобазе, депои, бетонске базе, гараже, сервиси, истоварилишта, магацини и сл.

Могуће компатибилне намене: зелене површине, инфраструктурне површине и објекти

Намене које нису дозвољене: пољопривредне површине, становање, јавне службе, комерцијални садржаји

Остале комуналне површине, на простору обухваћеним ГУП-ом Београда, су површине које користе комунална предузећа за обављање својих основних делатности, као што су: комунални пунктови, аутобазе, гаражно-сервисни објекти, локације за истовар аутоцистерни, површине у функцији комуналних предузећа (ЈКП „Београдски водовод и канализација”, ЈКП „Градска чистоћа”, – ЈКП „Зеленило – Београд”, ЈКП „Паркинг сервис”, ЈКП „Београд-пут” и др.), локације за хитне интервенције, смештај дежурних екипа, магацини и сл.

Аутобазе су површине за потребе одржавања путне и уличне мреже на којима су смештене грађевинске машине и теретна возила, као и грађевински материјал за хитне правке и одржавање путева и улица (у зимским и летњим условима). Површине у функцији комуналних служби користе се за паркирање возила, гаражирање, прање и сервисирање механизације, складиштење опреме и средстава за редовно одржавање инфраструктурних система.

Основни циљ развоја ових површина јесте обезбеђивање технолошке и логистичке подршке функционисању комуналних предузећа, што за циљ има пружање адекватних комуналних услуга свим корисницима на територији града Београда.

Посебни циљеви су:

- равномерна покривеност и опслуженост територије Града;

- модернизација и повећање квалитета комуналних услуга.

Концепција развоја система комуналних површина заснива се на следећим активностима:

- дефинисање нових локација за потребе децентрализованог развоја система комуналних површина;

- изградња локације за истоварилиште аутоцистерни (до реализације ППОВ).

У циљу оптималног функционисања и одржавања путне и уличне мреже, као и свих комуналних система у Граду, неопходно је проширење постојећих и дефинисање нових локација ускладити са потребама развоја ових система.

Општи услови

У даљој планској разради, планска решења за ове намене прилагодити функцији, условима локације и техничким нормативима за ову врсту објеката. Због специфичности намене и објеката, као и посебних технолошких захтева, потребно је водити рачуна о доброј саобраћајној и инфраструктурној опремљености локација, позиционирању објеката у односу на доминантне правце ветра, удаљености од стамбених и других објеката, водних површина и сл. У појединим случајевима (истоварилиште аутоцистерни и други објекти који могу имати негативан утицај на животну средину или изазвати непријатности непосредном окружењу), потребно је претходно прибавити услове и сагласности надлежних институција, урадити посебне анализе, процену утицаја на животну средину и сл.

Секторска карта 4. Комуналне површине и објект

2.3.2 Изградња саобраћајне и комуналне инфраструктуре

2.3.2.1 Саобраћајна инфраструктура

Основу за прорачун потребног обима развоја транспортног система дају пројекције социо-економских параметара, као и пројекције саобраћајних параметара који исказују основне трендове саобраћајне понуде и потражње.

На подручју Београда, у граници Генералног урбанистичког плана је, према попису становништва из 2011. године, регистровано око 1.391.000 становника, док је према проценама¹⁹ било око 515.000 запослених. Уз коришћење историјских статистичких података и анализом просторних потенцијала у функцији планираних намена, применом урбанистичких параметара, процењени су број становника, број запосленог становништва као и површине намењене становању и развоју делатности за период до 2021. године. Тако се за број становника, за период до 2021. године, очекује пораст од око 5% до 7% у односу на 2011. годину, а број активног/запосленог становништва за око 15% до 18%.

Оčekиван број становника на територији ГУП-а Београда у 2021. години износио би око 1.440.000 становника што ће за последицу имати повећан број захтева за кретањима, који ће у циљној години износити између 3,6 и 3,9 милиона кретања на дан²⁰, што у односу на постојеће стање даје пораст од око 34%.

¹⁹ Процене су урађене на основу Саопштења број 23/12 Завода за статистику и информатику града Београда о броју у запослених у септембру 2011. године

²⁰ Саобраћајни мастер план Београда „СМАРТПЛАН”, Дирекција за грађевинско земљиште и изградњу Београда ЈП Београд, март 2008. године

На основу досадашњих истраживања мобилност грађана износила је 2.18 кретања по становнику на дан. У Студији „СМАРТПЛАН” рађеној на основу прогнозе дохода, као и других параметара кретања процењује се да ће мобилност становника у 2021. години порастати на 2,5 до 2,7 кретања по становнику на дан.

Такође, за период до 2021. године очекује се пораст степена моторизације, што ће за последицу имати пораст коришћења путничких аутомобила. С обзиром на успорен развој капацитетних шинских система, очекује се да степен коришћења путничког аутомобила у укупним дневним кретањима са 22% у постојећем стању досегне ниво од око 34%, што ће представљати знатно повећање захтева систему уличне мреже и паркирању. Раст степена моторизације ће несумњиво утицати на прераспodelу путовања на средства превоза, што може довести до извесног смањења учешћа јавног саобраћаја у односу на постојеће стање. Међутим, с обзиром на планирана квалитативна и квантитативна побољшања јавног саобраћаја, његово дугорочно учешће у укупној расподели на видове превоза кретаће се од 45 до 50%.

Из анализа спроведених у Студији „СМАРТПЛАН” произилазе следеће оцене трендова општих карактеристика саобраћајног система:

- степен моторизације убудуће ће се битно повећати и процењује се да ће се дугорочно најмање удвостручити;
- убудуће ће се и степен мобилности битно повећати и то најмање за 35%;
- дужина и квалитет путне мреже мора се повећати односно побољшати;
- потребно је повећати број и капацитет паркиралишта у центру Града;
- потребно је модернизовати цео систем јавног превоза, чиме ће се битно побољшати његов ниво услуге уз неопходну изградњу капацитетног шинског система; и
- потребно је дугорочно одржати учешће путовања јавним превозом од преко 45%, што ће имати утицај на смањење коришћења путничког аутомобила и подизање нивоа заштите животне средине.

Стратешки циљеви развоја саобраћаја су:

- одржавање постојећих и развој планираних капацитета транспортног система и инфраструктуре у функцији саобраћаја;
- повећање нивоа безбедности функционисања транспортног система, повећање приступачности и коришћења свих видова транспорта;
- смањење потребе за путовањем уз редукцију коришћења путничког аутомобила;
- развој свих подсистема у функцији јавног путничког превоза;
- стварање услова за веће и безбедније одвијање пешачког и бициклическог саобраћаја; и
- смањење саобраћајних загушења, буке и емисије издувних гасова.

Повећање степена приступачности и опслужености делова и целине града Београда, као највећег урбаног центра, захтеваће озбиљне интервенције у области саобраћаја и код свих саобраћајних подсистема ради повећања њихове ефикасности, комфора и безбедности.

У циљу очувања и заштите необновљивих вредности културног наслеђа, планирање нове изградње и реконструкција постојеће саобраћајне инфраструктуре у оквиру заштићених подручја, првенствено мора да се прилагоди условима заштите културних добара.

Улична и путна мрежа

Један од основних задатака у развоју уличне и путне мреже на подручју Београда у периоду до 2021. године је

реконструкција постојеће и изградња нове уличне и путне мреже. Проблеми постојећег стања који се огледају у недовољној сегрегацији градског и транзитног, као и путничког од теретног саобраћаја, недостатку алтернативних веза у повезивању градског подручја, малој пропусној моћи примарних градских саобраћајница и негативном утицају саобраћаја на животну средину, захтеваће да се у дефинисаном планском периоду спроводе активности са циљем отклањања поменутих недостатака.

Од примарне уличне и путне мреже, на подручју Генералног урбанистичког плана, у периоду до 2021. године приоритет у реализацији треба дати:

- Изградњи ауто-путске обилазнице, као дела друмског коридора Х и Х1, на делу Батајница-Добановци и на делу од Ибарске магистрале до Бубањ Потока (I фаза) и Бубањ Поток - Винча са новим мостом преко Дунава (II фаза). Овај путни правац преузеће на себе транзитни и тешки теретни саобраћај и тиме допринети квалитетнијем нивоу услуге на данашњем ауто-путу кроз Београд што ће имати директног утицаја на побољшање животне средине у централном подручју Града, а његова изградња отвориће могућности да се у непосредном коридору реализују логистички, пословни, услужни и слични центри. Изградњом ауто-путске обилазнице стварају се услови да се део постојећег ауто-пута кроз градску територију на деоници од Петље „Ласта” до денивелсаног укрштаја са улицом Тошин бунар категориче у рангу градског ауто-пута.

- За град важан саобраћајни правац је и ауто-пута Јужни Јадран (Е-763). Траса ауто-пута Јужни Јадран се од петље „Обреновац” према територији Генералног урбанистичког плана разматра варијантно и то: десном обалом Саве (ДОС) до петље „Остружница” где се остварује веза са обилазним ауто-пута ем и левом обалом Саве (ЛОС), преко сремског подручја, до петље „Сурчин” преко које се остварује веза са обилазним ауто-пута ем. По варијанти (ЛОС) од петље „Сурчин”, у рангу магистрале планира се нова траса Војвођанске улице до саобраћајнице Т-6, преко које се овај правац везује са постојећим ауто-пута ем, Северном тангентом, Банатским подручјем и ширим подручјем централне зоне Града. Ревизиона Комисија надлежног министарства је Закључком бр. 350-01-00628/2013-04 од 8. јула 2013. године, извршила избор оптималне варијанте и дала предлог да се приступи даљој разради техничке документације, Главном пројекту ауто-пута Е-763, Београд - Јужни Јадран, на левој обали реке Саве.

- Активностима на наставку формирања унутрашњег магистралног полупрстена (УМП) око Централне зоне Београда. Траса овог потеза има пет функционалних целина (Сектора). Сектор 1, је већ реализован и на њему је потребна делимична реконструкција и то на делу од саобраћајнице Т-6 до Улице Тошин бунар. Сектор 2/1 овог потеза, који је у фази изградње, чини деоница од Улице Тошин бунар на Новом Београду до Улице Патријарха Павла (Раковичког пута) са мостом преко Саве. Сектор 2/2, тунелом испод топчидерског брда, повезује Сектор 2/1 са Аутокомандом. Сектор 3 простире се од Аутокоманде, коридором постојећег ауто-пута до петље „Шумице”. Сектор 4 повезује петљу „Шумице”, трасом улице Грчића Миленка (евентуална тунелска деоница) до везе са Јужним булеваром. Сектор 5 трасом Улице Поп Стојанове, Тршћанске (евентуална тунелска деоница) до везе са Улицом Димитрија Туцовића. Сектор 6, од улице Димитрија Туцовића трасом Северног булевара, повезује се са Улицом деспота Стефана и Панчевачким мостом. Овим ГУП-ом задржава се траса сектора 3, 4, 5 и 6 и за њих је потребна израда техничке и планске документације.

– Изградњи Спољне магистралне тангенте (СМТ) – веза коридора Х преко чвора „Ласта” на ауто-путу са Панчевачким путем, укључујући нови мост преко Дунава на подручју Ада Хује као и комплетирање јужног дела СМТ-а на делу од чвора „Ласта” до Улице Патријарха Павла (Раковичког пута). Овај правац значајно би растеретио панчевачки мост као и уличну мрежу централног подручја града од транзитног и теретног саобраћаја.

– Реализацији Северне тангенте, на правцу Срем–Банат, са новим мостом преко Дунава и њене везе са саобраћајницом Т-6 на десној обали и Зрењанинским и Панчевачким путем на левој обали Дунава. И овај потез, као и претходно поменут, имаће значајан утицај на бољу сегрегацију саобраћаја као и допринос у смањењу негативних утицаја саобраћаја на животну средину најгушће насељених градских подручја.

– Реализацији новог Авалског пута на правцу од постојећег кружног пута до Кумодрашке улице и повезивање Кумодрашке улице од Дарвинове улице новом трасом до постојећег ауто-пута са којим се повезује преко реконструисаног чвора „Душановац” и новопланираног чвора „Шумице”. Овај правац од кружног пута до панчевачког моста формира тзв. Источну тангенту која даје алтернативне могућности повезивања југоисточних подручја са централним и северним деловима. Веза Новог Авалског пута и постојећег Кружног пута остварује се преко постојеће рампе која се реконструише (кружна раскрсница) и која се обрађује детаљном планском документацијом, док се веза постојећег Кружног пута и Обилазнице Београда остварује преко планираног денivelисаног укштаја типа „труба” у зони насеља Раковица село.

– Реализацији саобраћајнице, која железничку станицу „Центар” у Прокопу, поред постојећих веза са ауто-пута и са Булевару кнеза Александра Карађорђевића, повезује са централним градским простором. Од Булевару кнеза Александра Карађорђевића, овај саобраћајни потез у рангу улице првог реда, иде трасом Гучевске улице, прелази преко ауто-пута те новом везом долази до Булевару ослобођења. Овај потез треба да железничкој станици „Центар” као и планираним садржајима на овом локалитету обезбеди бољу повезаност са северним и централним подручјем града.

– Изради одговарајућих техничких и планских документата на детаљном дефинисању саобраћајних решења у савском и дунавском амфитеатру као подручјима у којима ће се у наредном планском периоду спроводити најзначајније урбане трансформације.

– У Савском амфитеатру, с обзиром на простор који обухвата десну и леву обалу Саве, потребно је планирати и ситуационо и нивелационо дефинисати два моста. Један од мостова (могућа је и тунелска веза), који би био централно постављен, имао би функцију интегрисања простора на десној и левој обали Саве, лако доступан за пешачки и јавни саобраћај, а други магистралног ранга, који би примарну уличну мрежу леве обале Саве повезивао са примарном мрежом на десној обали Саве. С обзиром на изразит недостатак веза које спајају дунавску са савском падином планирана је, у наставку магистралног моста преко Саве, тунелска веза која има за циљ бољу повезаност Савске и Дунавске падине.

– Изради одговарајуће студијске, техничке и планске документације којом ће бити проверена оправданост и сагледане све могућности повезивања леве и десне обале реке Саве на правцу саобраћајница Т 6 (Др Ивана Рибара) – Лазаревачки друм – Трговачка.

– У дунавском амфитеатру, од марине „Дорћол” до источног краја Ада Хује планира се реализација саобраћајног потеза кога чине Дунавске улице кроз подручје Дорћола, њена веза са Дунавском улицом кроз подручје луке као и траса планиране Дунавске улице кроз подручје Ада Хује. Дунавски амфитеатар је поред подужне саобраћајне уличне мреже потребно повезати и попречним саобраћајницама преко којих би се ово подручје повезало са централним подручјем.

– Изградњи и реконструкцији значајног броја саобраћајница унутар континуално изграђеног подручја које представљају делове или потезе примарне саобраћајне мреже и чијом се реализацијом стварају услови алтернативног међусобног повезивања делова Београда, штити централно подручје на десној и левој обали Саве од локалног транзитног и теретног саобраћаја. Реконструкцијом и изградњом ових потеза повећава се капацитетна способност саобраћајне мреже, чиме се смањују губици у времену путовања, повећава безбедност и значајно позитивно утиче на побољшање животне средине градског подручја.

Да би улична и путна мрежа на подручју ГУП-а Београда задовољила саобраћајне захтеве, проистекле као последица урбаних промена, потребно је до 2021. године приступити изградњи и реконструкцији око 33% од планиране укупне дужине примарне уличне мреже, која износи 942 км. У следећој табели, на нивоу 20 урбанистичких целина, квантификован је обим (дужина у km) уличне мреже по функционалним ранговима као и потребна активност на њеној раеализацији.

урб. целина	ИЗГРАДЊА				изградња укупно	РЕКОНСТРУКЦИЈА			реконстр. укупно	УКУПНО
	апут	I ред	II ред	маг		I ред	II ред	маг		
I	0.00	1.77	0.18	2.55	4.50	6.92	1.44	1.14	9.49	13.99
II	0.00	2.30	0.36	3.29	5.96	3.46	0.00	0.00	3.46	9.42
III	0.00	4.04	2.12	4.14	10.30	1.01	2.55	0.00	3.56	13.86
IV	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	3.45	0.00	3.45	3.45
V	0.00	0.00	0.00	5.96	5.96	0.00	0.00	0.00	0.00	5.96
VI	0.00	0.00	0.00	32.36	32.36	0.00	0.00	0.00	0.00	32.36
VII	0.00	3.41	0.90	4.59	8.90	3.57	0.00	0.00	3.57	12.47
VIII	4.10	0.75	11.77	5.65	22.27	10.82	0.00	0.00	10.82	33.08
IX	0.00	0.00	0.00	0.26	0.26	0.00	0.00	0.00	0.00	0.26
X	0.00	2.28	0.00	18.86	21.14	0.00	0.00	0.00	0.00	21.14
XI	5.38	0.56	7.83	5.25	19.01	8.55	0.00	0.00	8.55	27.56
XII	0.11	1.62	0.00	0.25	1.98	2.30	0.00	1.60	3.90	5.88
XIII	0.00	2.54	5.90	0.00	8.44	3.83	0.00	9.56	13.38	21.83
XIV	12.04	0.00	0.00	0.00	12.04	7.85	0.00	2.04	9.88	21.92
XV	5.41	0.00	0.00	5.04	10.45	0.00	0.00	1.76	1.76	12.20

урб. целина	ИЗГРАДЊА				изградња укупно	РЕКОНСТРУКЦИЈА			реконстр. укупно	УКУПНО
	анут	I ред	II ред	маг		I ред	II ред	маг		
XVI	0.00	1.22	0.00	7.58	8.80	0.42	0.00	1.02	1.44	10.24
XVII	0.00	4.36	0.00	7.33	11.69	0.23	0.00	1.19	1.42	13.11
XVIII	0.00	0.47	0.00	10.40	10.87	1.38	0.00	2.48	3.86	14.73
XIX	8.09	0.00	0.00	5.78	13.87	0.00	0.00	0.38	0.38	14.25
XX	9.06	0.00	0.00	0.00	9.06	0.00	0.00	11.19	11.19	20.25
УКУПНО	44.18	25.33	29.06	119.28	217.85	50.33	7.45	32.35	90.12	307.97

Табела 11. Активности на реализацији уличне и путне мреже у периоду до 2021. године

Из приложене табеле уочава се да изградња уличне и путне мреже мора бити доминантна активност у наредних 10 година. Најзначајније активности на изградњи треба усмерити ка реализацији магистралних и ауто-пута ских деоница и потеза. Активности везане за реконструкцију потребно је усмерити ка деоницама и потезима у рангу улица првог реда и магистралама.

У односу на укупно предложене активности на реализацији и оспособљавању уличне и путне мреже, урбанистичке целине у којима је обим интервенција највећи су оне које покривају периферну зону градског подручја. Кроз ту зону, како у постојећем стању тако и према планским решењима, пролазе најзначајнији ауто-путски и магистрални правци који поред градског имају и регионални значај.

Слика 4. Очекивана динамика реализације примарне путне и уличне мреже на подручју ГУП-а Београда

У границама Генералног урбанистичког плана поред градске уличне мреже налазе се и деонице државне путне мреже у складу са са Уредбом о категоризацији државних путева („Службени гласник РС”, бр. 105 и 119/13) и то:

- Државни пут IA реда A 1 (Нови Сад – Београд и Београд–Ниш);
- Државни пут IA реда A2 – Београд – Обреновац – Лајковац – Љиг – Г. Милановац – Прељина – Чачак – Пожега;
- Државни пут IA реда A3 – државна граница са Хрватском – Београд;
- Планирани државни пут IA реда A2 Београд – Јужни Јадран (траса левом и десном обалом реке Саве);

- Државни пут IB реда број 13 – Северна тангента;
- Државни пут IB реда број 26 – Београд – Обреновац (Савска магистрала);
- Државни пут IIA реда број 100 – Батајнички пут;
- Државни пут IIA реда број 153 – Смедеревски пут;
- Државни пут IIB реда број 319 – Добанованчки пут (Сурчин);
- Државни пут IIA реда број 149 – Авалски пут;
- Државни пут IIA реда број 154 – Кружни пут, деоница Бубањ поток – Лештане;
- Државни пут IIB реда број 347 – веза са државни путем број 149 – Врчин – Заклопача – Бећарево брдо;

- Државни пут IB реда број 22 – Ибарска магистрала;
- Државни пут ПБ реда број 346 – веза са државним путем број 22 – Рипањ – веза са државним путем број 149;
- Државни пут ПБ реда број 343 – Умка – Велика Моштаница – Мељак;
- Државни пут IB реда број 10 – Панчевачки пут;
- Државни пут IB реда број 47 (Београд (Штампарија) – Београд (Богословија)).

Јавни превоз путника

Заступљеност јавног превоза путника за период до 2021. године планиран је са високим учешћем, чиме се одражава политика Града да се обезбеди еколошки и економски одржив систем развоја саобраћаја у Београду. Активности планиране за период до 2021. године, са задатком да омогуће реализацију постављених циљева су:

- модернизација свих подсистема јавног градског превоза (тролејбуског, трамвајског и аутобуског) са циљем да се подстакне коришћење система јавног превоза. Развој аутобуског подсистема ће се усаглашавати са увођењем капацитетног шинског система. Он треба да опслужи секундарне коридоре дуж којих не саобраћају шински системи, као и да преузме улогу опслуживања градске и приградске железнице и метроа као тзв. напојни систем; и

- наставак планирања и изградње Београдског метроа на три линије: Линија 1 – Устаничка – Александра Дупчека (Творничка) са техничком везом према трамвајском депоу на Новом Београду у блоку 66, Линија 2 – Баново брдо – центар и Линија 3 – веза правца са Бановог брда преко новог моста на Ади са Линијом 1. Поменуте трасе које су дефинисане Изменом и допуном Генералног плана 2021 из 2009. године, представљају основу будуће мреже Београдског метроа. Приоритет у реализацији, за период до 2021. године, даје се Линији 1 која, преко најужег централног старог језгра Београда и преко централног подручја Новог Београда, повезује источно са западним подручјем града.

Имајући у виду правце развоја Београда као и досадашња сагледавања могућности даљег ширења мреже метроа у будућности предлажу се следећи правци које је у наредном периоду потребно технички и плански разрадити и дефинисати:

- у централном подручју града, на делу Линије 2, од Трга „Славија” ка Тргу републике и даље ка Карабурми, односно насељу Миријево;

- на подручју шумадијског дела града на правцу од Бановог брда до Петловог брда и Видиковца, Гробље Орловача;

- на подручју Новог Београда од Линије 1 у подручју железничке станице „Нови Београд” ка блоку 45 и ка аеродрому „Никола Тесла”; и

- на подручју Горњег Земунa ка насељу Алтина а у даљој перспективи ка насељу Галеника и индустријској зони.

Прву фазу изградње Београдског метроа, према садашњим сагледавањима и на основу до сада урађене документације, чини Линија 1, потез од Устаничке улице до Улице Александра Дупчека (Творничке улице).

Овим планом дат је предлог траса развоја метро мреже у Београду на основу досадашњих сагледавања и израђене техничке документације. У наредном периоду, потребно је кроз израду студијске документације извршити анализу предложених траса узимајући у обзир све просторне промене, потребе и ограничавајуће факторе, након чега је потребно приступити изради планова са елементима детаљне планске разраде, којима ће бити дефинисани сви елементи регулације и нивелације као и позиције станица на траси.

линија	назив линије (деонице)	дужина (км)
линија-1	Устаничка-Александра Дупчека	12.35
линија-2	Баново брдо-Правни факултет	8.47
линија-3	Хиподром-Нови Београд (веза Л2 са Л1)	4.33
тех. веза	техничка веза према депоу у Блоку 66	1.20
укупно		26.36

Табела 12. Дужина основне мреже Београдског метроа по линијама

линија	назив линије (деонице)	дужина (км)
линија-1+	Александра Дупчека-Алтина	3.38
линија-2с+	Славија-Трг Републике-Карабурма	6.52
линија-2ј+	Баново брдо-Петлово брдо	4.39
линија-4	жел.станица Нови Београд-Блок45	4.27
линија-4+	блок 45-аеродром „Никола Тесла”	8.28
укупно		26.84

Табела 13. Приказ потенцијалних праваца ширења мреже са дужинама деоница

У наредној табели приказана је опслуженост урбанистичких целина системом Београдског метроа.

урбанистичка целина	линија	назив линије (деонице)	дужина (km)
I	линија -1	Устаничка-Александра Дупчека	3.56
	линија -2	Баново брдо-Славија	1.82
	линија -2с+	Славија-Трг републике-Карабурма	3.93
	линија -2оп	Славија-правни фак. (опционо)	1.15
	линија -3	Хиподром-Нови Београд	0.59
I укупно			11.06
II	линија -1	Устаничка-Александра Дупчека	2.15
II укупно			2.15
III	линија -2с+	Славија-Трг републике-Карабурма	2.59
III укупно			2.59
VII	линија -1+	Александра Дупчека-Алтина	3.38
VII укупно			3.38
IX	линија -1	Устаничка-Александра Дупчека	5.15
	линија -3	Хиподром-Нови Београд	1.61
IX укупно			6.76
X	линија -3	Хиподром-Нови Београд	1.94
	линија -4	жел.станица Нови Београд-блок45	4.27
	линија -4+	Блок 45-аеродром „Никола Тесла”	2.61
	тех. веза	веза према Депоу	1.20
X укупно			10.02
XI	линија -4+	блок 45-аеродром „Никола Тесла”	5.67
XI укупно			5.67
XIII	линија -2	Баново брдо-Славија	2.40
	линија -2ј+	Баново брдо-Петлово Брдо	4.39
XIII укупно			6.79
XVI	линија -2	Баново брдо-Славија	3.11
	линија -3	Баново брдо-Нови Београд	0.20
XVI укупно			3.30
XVII	линија -1	Устаничка-Александра Дупчека	1.49
XVII укупно			1.49
УКУПНО све линије			53.20

Табела 14. Опслуженост урбанистичких целина Београдским метроом

– Активности на развоју трамвајског подсистема подразумевају одржавање и модернизацију постојећих траса. Међутим, потребно је у зависности од процене саобраћајних захтева и динамике реализације Београдског метроа, оставити могућност да се, у уличним коридорима који имају потребну регулациону ширину, развија овај подсистем. У наредном периоду до 2021. године активности везане за развој трамвајског подсистема треба усмерити, поред модернизације, и ка дефинисању планско техничких решења нових коридора на подручју Новог Београда, Земунa и ширег подручја шумадијског дела Београда.

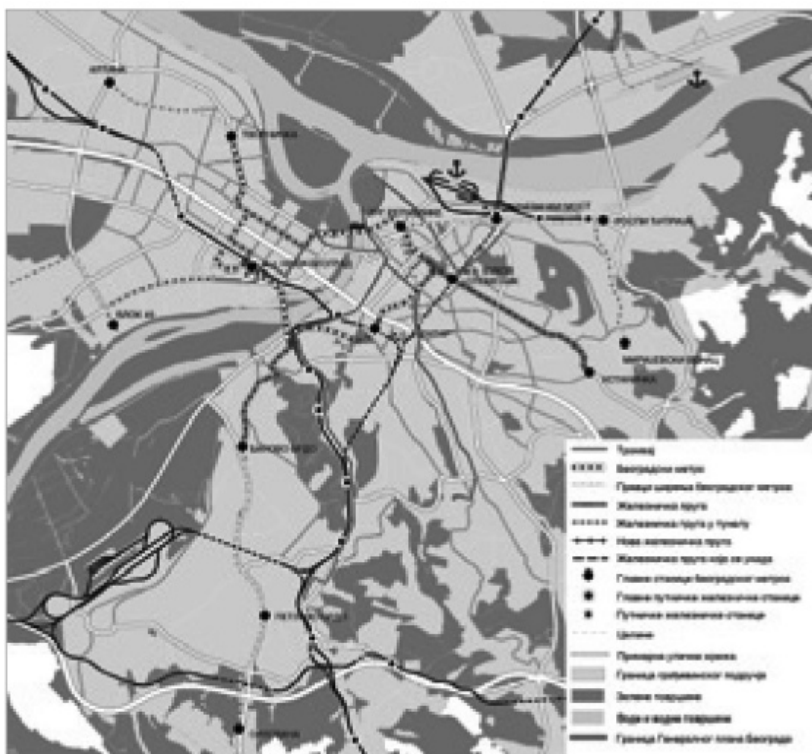
– Од капацитетних шинских система у функцији јавног превоза путника, у постојећем стању, у функцији је једино градска железница „БГ воз”. Са циљем повећања атрактивности овог вида превоза у наредном периоду потребно је приступити модернизацији и даљем развоју градско-приградске железнице и то на правцима према Батајници, Панчеву, Лазаревцу и Младеновцу.

– Уколико се покаже у саобраћајном смислу ефикасно и економски оправдано, како за кориснике тако и за превознике и град, потребно је у наредном периоду активности усмерити ка стварању услова за развој јавног саобраћаја на рекама Сави и Дунаву као и развоју комплементарних видова саобраћаја, као што су успињаче, лифтови, покретна степеншта, жичаре и сл. Развој комплементарних видова саобраћаја развијати на локалитетима и коридорима који поред природних предиспозиција за њихов развој имају и позитивне саобраћајне ефекте као и утицај на туристичку понуду града као нпр. повезивање савског и дунавског приобаља са Теразијским гробом, повезивање атрактивних

локалитета на десној обали Саве са сремским подручјима града, Адом циганлијом, Великим ратним острвом и др.

– У наредном периоду, у домену развоја система новопланираних аутобуских станица и стајалишта, кроз израду посебних анализа и студија преиспитаће се систем међумесног аутобуског саобраћаја са једном централном станицом, дефинисан урбанистичким плановима и постепено реализовати дисперзни систем станица и стајалишта у односу на основне улазно-излазне правце и саобраћајну доступност и опслуженост другим ситемима.

За депое који су у функцији јавног саобраћаја планира се њихова реорганизација и концентрација простора и садржаја. Локације депоа „Земун” и „Горњи депо” у Булевару краља Александра се укидају и тај простор се пренамењује. Такође је потребно обавити активности на постепеном измештању гаражног депоа за трамваје и тролејбусе „Дорћол” у Дунавској улици на адекватну локацију и његовој пренамени. Планиране су нове локације депоа и то: за аутобусе у индустријској зони „Горњи Земун” и „Врбин поток”, за метро друга фаза развоја „Лаудонов шанац” и за трамваје „Ада Хуја”.

Слика 5. Развој капацитетних шинских система

Паркирање

Потребно је систематско и потпуно регулисање паркирања у свим деловима града великих густина становања и пословања. То подразумева изградњу вануличних паркиралишта и паркинг гаража у централној зони, како наменских тако и за јавну употребу, са капацитетима који се утврђују уз примену урбанистичких норматива за паркирање а на основу конкретне намене простора и његове припадности зони одговарајућег коефицијента приступачности.

урбанистичке целине	постојеће		планирано		укупно гаража	укупно број ПМ
	број гаража	број ПМ	број гаража	број ПМ		
I	5	2.032	28	8.824	33	10.856
II	-	-	4	1.252	4	1.252
VII	-	-	5	1.035	5	1.035
IX	-	-	4	1.150	4	1.150
X	1	210	4	1.280	5	1.490
XI	1	534	-	-	1	534
XII	-	-	1	290	1	290

урбанистичке целине	постојеће		планирано		укупно гаража	укупно број ПМ
	број гаража	број ПМ	број гаража	број ПМ		
XIII	-	-	3	533	3	533
XVII	-	-	2	745	2	745
укупно	7	2.776	51	15.109	58	17.885

Табела 15. Број постојећих и планираних јавних гаража са оријентационим капацитетима²¹

Друга фаза подразумева: развој и висок ниво услуге јавног градског и приградског превоза, са циљем смањења броја аутомобила у централној зони, планирање и изградњу гаража и вануличних паркиралишта у зонама станица и стајалишта јавног градског превоза и то посебно на трасама капацитетних шинских система (метроа и „Београдског воза”) на ободу централне зоне са увођењем система „Park and Ride”.

21 План генералне регулације мреже јавних гаража („Службени лист Града Београда” број 19/11). Урбанистички Завод Београда ЈУП, 2011. године

Пешачки и бициклически саобраћај

Једна од основних активности у овој области треба да буде усмерена ка реализацији комфорних, безбедних и свим узрастима и потребама становништва доступних, површина за кретање пешака. Стога, у наредном периоду треба приступити:

- ослобађању површина намењених пешачком саобраћају од паркираних возила и других садржаја који заузимају пешачке површине као и реализацији нових и ширење постојећих пешачких улица, зона и подручја у свим урбаним центрима града;

- стварање услова за несметано и безбедно кретање пешака и лица са специфичним потребама (родитељи са малом децом, старе особе, лица са посебним потребама и сл.) на целој територији града;

- у наредном периоду наставиће се израда планске и техничке документације као и изградња пешачко – бициклических коридора (на подручју Аде Циганлије, према Авали, на Ада Хуји, према Великом ратном острву, на левој обали Дунава и другим атрактивним правцима као и у самом централном подручју града). Реализацијом бициклических стаза на подручју Београда стварају се услови за њихово повезивање са европским коридорима који пролазе кроз Београд и Србију; и

- изради анализа и истраживања и изради техничке документације као основе, да би се плански обрадиле посебне пешачке (мостовске) комуникације на позицијама Земунски кеј – Велико ратно острво и Нови Београд – Ада Међица, у складу са условима заштите пловног пута и одредбама Закона о пловидби и лукама на унутрашњим водама („Службени гласник РС”, број 73/10).

У наредној табели приказане су дужине постојећих и планираних бициклических стаза на подручју Генералног урбанистичког плана, по урбанистичким целинама.

урбанистичке целине	постојеће бициклическе стазе (km)	планиране бициклическе стазе (km)	укупно (km)
I	6.49	22.90	29.38
II	0.00	7.54	7.54
III	0.00	16.65	16.65
IV	0.00	5.82	5.82
V	0.00	20.52	20.52
VI	0.00	20.36	20.36
VII	1.04	12.42	13.46
VIII	0.00	8.72	8.72
IX	27.91	2.15	30.07
X	20.53	22.16	42.70
XI	0.00	7.16	7.16
XII	9.67	18.34	28.01
XIII	0.00	12.15	12.15
XIV	0.00	14.20	14.20
XV	0.00	18.83	18.83
XVI	0.00	17.39	17.39
XVII	0.00	15.50	15.50
XVIII	0.00	0.92	0.92
XIX	0.00	11.89	11.89
XX	0.00	2.92	2.92
УКУПНО	65.64	258.53	324.17

Табела 16. Дужина постојећих и планираних бициклических стаза

Железнички саобраћај

Развој железнице на подручју Генералног урбанистичког плана мора бити усмерен на два правца и то ка завршетку реализације новог железничког чвора и постепеном гашењу постојећег.

Непосредне активности за реализацију постављеног циља подразумевају:

- изградњу и модернизацију железничког чвора за путнички и робни саобраћај, довршетак нове железничке станице „Центар” у Прокопу, наставак изградње техничко – путничких станица у Земуну и Кијеву, изградња бар једне робне станице од планираних на локацији „Макиш”, изградња Интермодалног терминала у Батајници и укључење градско-приградске железнице („БГ воз”) у систем јавног градског превоза, изградњу и модернизацију железничких капацитета на деоници Београд Центар – Батајница, а за потребе пруге Београд-Будимпешта²²;

- израду планске документације за изградњу пруга на територији града и веза са окружењем: пруга Бели поток-Винча са мостом преко Дунава за повезивање са железницом на територији Панчева, пруга за повезивање аеродрома „Никола Тесла” за путнички и теретни саобраћај, која је у овом Плану приказана као стратешко решење повезивања два подсистема саобраћаја и чију је позицију као и начин увођења у аеродромски комплекс потребно кроз израду плана детаљне регулације, додатно преиспитати и ускладити са свим ограничењима који проистичу из технологије рада ова два саобраћајна подсистема и пруге и објекти за повезивање постојеће луке и луке на новој локацији у железничкој систем града. Након реализације пруге Бели поток – Винча – Панчево створиће се услови за укидање пруге око Калемегдана чиме ће железнички теретни саобраћај бити пребачен на обилазну пругу око града.; и

- са циљем повећања атрактивности градско приградске железнице потребна је реконструкција (доградња) постојећих и изградња нових пруга, железничких станица и стајалишта и њихово повезивање са другим саобраћајним системима, као и опремање централним градским садржајима.

У табели су, у односу на урбанистичке целине, приказане дужине железничких пруга постојећег стања, планираних за изградњу, као и дужине на којима су потребне интервенције у смислу реконструкције и доградње колосека.

урбанистичке целине	постојеће стање (km)	планирано за изградњу (km)	планирано за реконструкцију (km)
I	24.13	0.32	1.00
III	1.25	3.26	0.77
V	13.04	5.60	13.04
VI	2.71	0.00	0.00
VIII	19.02	5.24	16.69
IX	0.67	0.00	0.67
X	14.06	0.00	5.80
XI	13.54	14.03	2.02
XII	14.99	4.02	0.00
XIII	13.03	0.00	3.43
XIV	6.16	0.00	3.50
XV	17.35	0.00	7.86
XVI	6.90	0.00	0.00
XIX	14.69	4.78	14.69
XX	0.00	6.99	0.00
УКУПНО	161.52	44.25	69.48

Табела 17. Дужина железничких пруга

По извршеној техничкој провери могућности вођења железничких траса, кроз израду посебног планског документа неопходно је размотрити могућности:

²² за предметну пругу донета је Одлука о изради ПШПН инфраструктурног коридора железничке пруге Београд-Суботица-државна граница (Келебија) („Службени гласник РС”, број 31/15) и усвојена Студија изводљивости за модернизацију пруге Београд-Суботица-државна граница (Келебија) – Будимпешта у јулу 2015. године

– подземног вођење железнице (двоколосечне пруге) за потребе путничког саобраћаја на делу од Топчидерске долине до „Бетон хале” и даље ка Дунавској падини, са позицијама подземних стајалишта;

– повезивања Аеродрома „Никола Тесла” и централног градског подручја линијама „БГ воза” преко Станице Нови Београд у Блоку 42, подземним вођењем кроз подручје Савског амфитеатра; и

– детаљније обраде и сагледавања позиције планиране чеоне железничке станице код Београдског сајма.

Ваздушни саобраћај

– Проширење и модернизација аеродрома „Никола Тесла”. Овај пројекат треба да обезбеди прелазак аеродрома „Никола Тесла” у вишу категорију међународних ваздушних лука. Проширење аеродрома се односи пре свега на изградњу друге писте и формирање карго терминала што ће захтевати и повезивање аеродрома са железничком пругом за путнички и теретни саобраћај; и

– Оспособљавање војног аеродрома „Батајница” за цивилни – карго и нискотарифни саобраћај. Активирање војног аеродрома „Батајница”, у договору са Министарством одбране РС, треба да омогући летове компанија са ниским ценама и развој теретног авио саобраћаја.

Унутрашњи водни саобраћај

Активности које је потребно спровести у циљу даљег развоја водног саобраћаја на рекама Сави и Дунаву усмерене су ка:

– одржавању функције луке „Београд” на Дорћолу и изради студијске и планско-техничке документације за изградњу нове луке на левој обали Дунава у Панчевачком рити, у складу са стратешким документима развоја водног саобраћаја, у оквиру којих ће се преиспитати могућности реализације и утврдити оправданост раније предложених као и других локација за позицију луке у Београду. Такође треба преиспитати могућност евентуалне реализације више мањих лука на територији града, по систему терминализације лучког подручја по угледу на велике европске луке;

– у складу са стратешким документима и одлукама надлежних институција у вези са утврђивањем лучког подручја, у разматрање треба укључити и потенцијалне локације изван подручја ГУП-а Београда; у наредном периоду, кроз израду одговарајуће студијске и техничке документације, треба преиспитати могућност и оправданост реализације нове луке на левој обали Дунава у близини Пупиновог моста;

– модернизацији и проширењу путничког пристаништа на Сави и стварању услова за изградњу других путничких пристаништа за међународни, приградски и локални саобраћај као и пристана за потребе служби које су у функцији речног саобраћаја; и

– стварању услова за реализацију терминала за мала пловила (марине за јахте, једрилице, моторне чамце и бродиће) на локацијама које не ометају пловидбу и маневрисање пловним средствима. Потенцијалне локације за ове садржаје су Дорћол, земунска акваторија Дунава, Ада Хуја, Винча, Чукарчки рукавац и ада на левој обали Дунава. Све активности на реализацији поменутих објеката морају бити усклађене са законском регулативом и условима и стандардима надлежних институција.

Логистички центри

– Усклађивање функција луке у Београду са лукама у Панчеву и Смедереву, развој робно-транспортних центара (РТЦ) међународног значаја (лука „Београд”, подручје ин-

термодалног терминала Батајница, подручје Зуце–Врчин и аеродром „Никола Тесла”);

– Робно дистрибутивни центар као део лучке делатности постојеће Луке, ће уз редукацију простора који заузима и осавременавање логистичких система, бити у функцији до реализације луке на левој обали Дунава у Панчевачком рити или на некој другој локацији у складу са стратешким опредељењима, спроведеним анализама и студијама оравданости; и

– Изградња дистрибутивних центара планира се на локацијама: привредних зона „ауто-пут”, Горњи Земун, Сурчин – Добановци и на локацији Зуце–Врчин.

У наредној табели су на нивоу урбанистичких целина, приказане постојеће и планиране површине у функцији саобраћаја без површина које су намењене саобраћајним мрежама.

урбанистичке целине	површине у функцији саобраћаја (ha)
I	68.93
III	17.36
V	227.86
VII	8.31
VIII	406.35
IX	3.90
X	15.57
XI	1157.54
XII	213.81
XIII	9.80
XV	49.69
XVIII	12.78
XX	169.98
УКУПНО	2361.86

Табела 18. Планиране површине у функцији саобраћаја

У наредној табели приказани су биланси дужина постојећих и планираних саобраћајних мрежа и саобраћајних површина у односу на три карактеристичне просторне зоне (централну, средњу и периферну) и подручје Генералног урбанистичког плана.

Стање и планиране активности на развоју саобраћајних мрежа и површина	просторна зона			укупно ГУП
	ЦЕНТРАЛНА ЗОНА	СРЕДЊА ЗОНА	ПЕРИФЕРНА ЗОНА	
Примарна улична мрежа 2021. (km) ²³	129.50	336.98	509.85	941.61
Улична мрежа планирана за изградњу (km)	9.00	61.63	143.61	214.24
Улична мрежа планирана за реконструкцију (km)	9.49	17.24	59.94	86.67
Дужина основне три линије Београдског метроа планиране за изградњу (km)	17.02	9.34		26.36
Дужина Линије 1 планиране за изградњу + техничка веза (km)	9.91	3.63		13.54
Дужина Линије 2 планиране за изградњу (km)	2.97	5.51		8.48
Дужина Линије 3 планиране за изградњу (km)	4.14	0.20		4.33
Потенцијални правци ширења метро линија (km)	3.93	17.24	5.67	26.84
Дужина железничких коридора постојеће стање (km)	30.23	28.48	102.81	161.52
Железничке пруге планиране за изградњу (km)	0.32	3.26	40.67	44.25
Железничке пруге планиране за укидање (km)	4.17			4.17
Железничке пруге планиране за реконструкцију + један/два колосека (km)	7.73	10.27	51.48	69.48
Бициклическе стазе изграђене (km)	37.16	28.49	0.00	65.64
Бициклическе стазе планиране за изградњу (km)	33.92	107.88	116.73	258.53
Саобраћајне површине (ha) ²⁴	88.40	38.78	2234.68	2361.86

Табела 19. Биланси планираних саобраћајних мрежа и површина по просторним зонама

23 Примарну уличну мрежу чине четири (4) функционална ранга и то: ауто-путеви, магистрале, улице I реда и улице II реда.

24 Биланс саобраћајних површина обухвата површине: главних железничких путничких, техничких, ранжирних и робних станица, аутобуских, трелејбуских и трамвајских депоа, веће паркинг површине и површине у функцији аеродрома и лука.

Општи услови за изградњу саобраћајних мрежа и објеката

Услови за изградњу путне и уличне мреже на подручју Генералног урбанистичког плана у функцији су ранга саобраћајница, њихових капацитетних карактеристика као и очекиваних саобраћајних захтева исказаних бројем и структуром возила у вршном часу. Примарна улична и путна мрежа на предметном подручју рангирана је, у односу на улогу и значај сваког од саобраћајних потеза, на четири функционална ранга: ауто-путеве, магистрале, улице првог реда и улице другог реда. При реализацији путне и уличне мреже, решења морају бити базирана на важећим стратешким документима (просторни планови подручја посебне намене инфраструктурних коридора), као и законима, уредбама и правилницима који се односе на предметну област.

Ауто-путеви на подручју Града, поред несумњиво великог градског значаја, представљају путеве од највишег регионалног и ширег значаја и категорисани су у рангу државних путева првог реда. Минимални профил ауто-пута садржи две саобраћајне траке по смеру, зауставну траку и разделно острво. Сва укрштања са градском уличном мрежом морају бити денивелисана као и везе (чворови) са другим ауто-путским правцима и магистралама. Приступе околним садржајима на подручју ГУП-а Београда, у зони ауто-путева, могуће је остварити преко сервисних саобраћајница. Везе сервисних саобраћајница и ауто-путева остварују се у планираним или постојећим денивелисаним укрштајима или по систему улива-излива, односно према смерницама планске документације вишег реда уз прибављену сагласност управљача државног пута. Услови за изградњу и реконструкцију дефинисани су Законом о јавним путевима („Службени гласник РС”, бр. 101/05, 123/07, 101/11, 93/12 и 104/13). Пешачке комуникације за прелазак ауто-пута морају бити денивелисане. Трасом ауто-пута није дозвољено планирати пешачке и бицикличке стазе, као и аутобуска стајалишта, осим у сервисним саобраћајницама.

За магистрале које представљају делове државних путева, услови за изградњу и реконструкцију дефинисани су Законом о јавним путевима („Службени гласник РС”, бр. 101/05, 123/07, 101/11, 93/12 и 104/13). Попречни профил магистрала као градских саобраћајница садржи минимално: две траке по смеру, разделно острво, обостране тротоаре. Број трака по смеру, ширина тротоара као и ширина разделног острва су у функцији саобраћајних захтева, а код реконструкција и дефинисаним регулационим ширинама. У структури саобраћајног профила магистрала могуће је и присуство градских шинских система у средишњем острву или на спољној страни коловозних површина. У профилу магистралних саобраћајница није пожељно улично ивично паркирање на коловозу или тротоару. Међусобне везе магистралних потеза остварују се површинским раскрсницама осим уколико саобраћајни теренски услови не захтевају другачије. Пешачке комуникације за прелазак са једне на другу страну улице пожељно је решавати денивелисано парселама или пешачким подходницима.

Улице првог реда у профилу садрже две траке по смеру, обостране тротоаре и по потреби, уколико то омогућује ширина регулације, двосмерне или једносмерне бицикличке стазе. У структури саобраћајног тока на саобраћајницама овог функционалног ранга врло је честа појава траса линија јавног превоза што овим потезима даје посебан значај. Присуство овог вида саобраћаја по потреби захтева формирање жутих трака као и посебно уређених стајалишних површина. У профилу ових саобраћајница, уколико то дозвољавају регулационе ширине, могуће је у издвојеним „баштицама” планирати градски шински сис-

тем – трамвај. На овом рангу саобраћајница могуће је организовати улично ивично паркирање уз претходну проверу утицаја на динамички саобраћај и јавни градски превоз.

Улице другог реда су саобраћајнице које опслужују мање стамбене или пословне целине и њихов профил минимално садржи траку по смеру и обостране тротоаре. У профилу ових саобраћајница могуће је организовати улично ивично паркирање. Дуж ових саобраћајница пожељно је планирати једносмерне или двосмерне бицикличке стазе што зависи од расположивих регулационих ширина. Уколико су ове саобраћајнице у функцији јавног превоза потребно је обезбедити површине за стајалишта у посебним нишама, а притом и спровести потребну редукацију површина за улично паркирање.

Трасе линија јавног превоза путника морају се водити што је могуће више издвојеним саобраћајним површинама (жуте траке, трамвајске баштице и денивелисане трасе). На трасама са фреквентним линијама посебну пажњу треба посветити уређењу стајалишта по систему издвојених ниша чије димензије треба усагласити са бројем и фреквенцијом линија. За стајалишта у средишњем острву посебну пажњу посветити безбедности пешака и уколико то технички услови дозвољавају везу са тротоарима остварити денивелисано. Прилаз свим стајалиштима и средствима јавног превоза мора бити прилагођен особама са посебним потребама. Терминуси свих подсистема јавног превоза у најужој централној зони морају бити измештени на њен обод.

Паркирање – потребе за паркирањем, како у функцији појединих намена тако и за јавну употребу, утврђују се уз примену урбанистичких норматива за паркирање а на основу конкретне намене простора и његове припадности зони одговарајућег коефицијента приступачности. Паркирање у функцији стамбених, комерцијалних и других садржаја треба решавати на припадајућој парцели, а за јавну употребу на уређеним отвореним паркинџ површинама и јавним гаражама. Паркирање у уличним профелима треба постепено укидати што је у зависности од динамике реализације наменских и јавних паркинџ површина. Ослобођене површине треба препуштати развоју пешачког и бицикличког саобраћаја.

Железнички саобраћај – у наредном периоду мора се значајно подићи ниво услуга како у међуградском тако и у приградском и градском саобраћају. Активности које иду ка том циљу подразумевају оспособљавање станице „Центар” у Прокопу и њено повезивање са линијама јавног превоза како би доступност станице била могућа из свих делова града. Железничке правце у београдском центру треба унапредити и ујединити прстенастом везом од нове станице Сајам, планиране Просторним планом подручја посебне намене „Београд на води”, преко савског амфитеатра, кроз подручје „Београд на води” са рачвањем ка станици Нови Београд и ка дунавској падини испод Теразијског гребена (подземним вођењем) до везе са панчевачким правцем, а одатле и са Ада Хујом и са постојећом тунелском везом са Вуковим спомеником, станицом Центар у Прокопу. Да би се подигао ниво опслужености Града градско-приградском железницом потребно је оспособити постојеће и изградити нове станице и стајалишта, опремити их потребним пратећим и комерцијалним садржајима и повезати их у систем јавног градског превоза.

Обзиром на капацитет постојећих пруга потребно је поједине примарне железничке коридоре проширити за један до два колосека како би у перспективи могао ефикасно да функционише железнички даљински и градско приградски превоз.

Унутрашњи водни саобраћај – уколико се кроз анализе овог вида саобраћаја утврде његови позитивни ефекти на

градски саобраћајни систем потребно је дуж Саве и Дунава организовати мрежу пристана које је потребно повезати у систем јавног градског саобраћаја. Сваки од пристана мора добити површине за развој и уређење пратећих садржаја као и површине за паркирање пловила. За наутички туризам потребно је приступити реализацији нових и реконструкцији постојећих marina. Локације marina треба опремити потребним пратећим садржајима који су у функцији наутичког туризма.

Алтернативни видови саобраћаја подразумевају реализацију успињача, жичара, покретних степеништа и тротоара и сл. За дефинисање подручја примене ових видова саобраћаја потребно је претходно утврдити потенцијалне примарне кориснике као и ефекте и економску оправданост њихове реализације. Пожељно је да сви поменути системи буду увезани у систем јавног превоза путника а непосредне локације терминала тих видова превоза опремљене пратећим садржајима неопходним за функционисање система.

Секторска карта 5. Планирани саобраћај – Шински системи

Графички прилог 4. Генерално решење саобраћаја

2.3.2.2 Комунална инфраструктура

2.3.2.2.1 Систем снабдевања топлотном енергијом, гасом и нафтним дериватима

У домену техничке инфраструктуре стратешки циљ је сигурност снабдевања свих потрошача уз минималне трошкове и рационалну потрошњу а уз максимално очување енергетских и природних ресурса и животне околине. Упоредо са развојем конвенционалних енергетских система као што су систем даљинског грејања, гасоводни и електроенергетски систем, у Београду ће се посебна пажња посветити примени обновљивих извора као што су геотермална енергија, енергија сунца, ветра и друге, са новим технолошким решењима кроз експериментална и производна постројења, обзиром да су истраживања и мерења указала на присуство знатних потенцијала.

Систем снабдевања топлотном енергијом

Планирана решења топлификације Београда предвиђају даљи развој централизованог снабдевања топлотном енергијом са повећањем броја прикључених корисника на систем. Из овог стратешког циља произилазе сви секторски задаци на пољу снабдевања Београда топлотном енергијом, јер се очекује знатан раст укупне потрошње топлотне енергије из система даљинског грејања (топлота за грејање и припрему потрошне топле воде) услед повећања броја корисника, због уштеде горива и очувања и унапређења квалитета животне средине, повећања комфора и квалитета становања и планиране изградње.

Потврду и иновирање постојећих планских решења представљају следећа опредељења:

- систем даљинског грејања ЈКП „Београдске електране” мора бити развојно флексибилан и прилагођен на очекиване значајне промене у области потрошње топлотне енергије (повећање енергетске ефикасности објеката уз примену Директиве ЕУ о енергетској ефикасности зграда, либерализација тржишта топлотне енергије и друге) и у области њене производње (диверсификација извора, стицање статуса повлашћених произвођача когенерације и др.);

- коришћење домаћег угља из Колубарског басена за производњу базне топлотне енергије у постојећим термоелектранама и термоелектранама чија се изградња планира (когенерација);

- изградња постројења мале и средње снаге за производњу топлотне и електричне енергије коришћењем природног гаса као горива, на комплексима постојећих топлана;

- коришћење обновљивих извора енергије као основног горива за производњу базне топлотне енергије првенствено код постројења мале снаге који нису у перспективи за повезивање на велике грејне системе;

- планирани топлотни извори са когенерацијом треба да постепено преузимају улогу базних топлотних извора, замењујући котларнице и потискујући их у категорију вршних или резервних извора;

- коришћење природног гаса као основног горива за производњу топлотне енергије у новим котловском јединицама и прелазак са средњег лож угља (мазута) на коришћење природног гаса као основног горива у постојећим котловским јединицама;

- повезивање првенствено мањих топлотних извора који као гориво користе угљ или мазут на грејне системе топлана које као основно гориво користе природан гас; и

- све ово подразумева да се на адекватан начин примењују и стално унапређују мере заштите животне средине, енергетске ефикасности, али и остварено повећање сигурности снабдевања енергијом диверсификацијом извора уз смањивање увозне зависности, већим ослањањем на домаће енергетске ресурсе и друге, које су од посебне важности у сектору снабдевања топлотном енергијом.

За снабдевање Београда базном топлотном енергијом из постојећих термоелектрана ТЕНТ „А” и „Б” Обреновац и из термоелектране у изградњи ТЕ Колубара „Б” планирана је изградња ванградског магистралног топловода ТЕНТ А Обреновац – Београд. На основу до сада извршених анализа и пројеката ванградског топлодалековода предвиђено је подземно и надземно вођење трасе левом обалом Саве од ТЕНТ „А” у Обреновцу до ТО „Нови Београд”, а затим преко постојећих мостова све до ТО „Дунав” и ТО „Коњарник”, и другим правцем преко Остружничког моста подземно до ТО „Церак”, ТО „Миљаковац”, ТО „Вождовац” и ТО „Коњарник”.

Највећа изградња очекује се на постојећим топлотним изворима и грејним подручјима: топлане ТО „Нови Београд”, ТО „Дунав”, ТО „Коњарник” и ТО „Вишњичка бања”.

Грејно подручје топлане ТО „Нови Београд”: Планирана је изградња заменских котловских јединица укупног капацитета око 400 MW уместо постојећих старих више од 60 година. На овој локацији могућа је изградња постројења за комбиновану производњу електричне и топлотне енергије. Магистрална топловодна мрежа ће се проширити према подручју Горњег Земунa и преко постојећих мостова на реци Сави једним правцем ка подручју десне обале Савског амфитеатра, према локацији станице „Центар” у Прокопу, стадиону „Партизан”, Аутокоманди до ТО „Коњарник”, другим правцем ка Сењаку и спајању са планираном топловодном магистралом на мосту на Ади, трећим правцем „десном обалом реке Саве кроз подручје пројекта „Београда на води” до ТО „Дунав”, четвртим правцем преко новог моста на Ади до ТО „Баново брдо”, ТО „Миљаковац”, ТО „Церак” и петим правцем из правца насеља „Милева Марић Ајнштајн”, улицом Др Ивана Рибара и дуж саобраћајнице Војвођанска.

Планирано је повезивање грејног подручја топлане ТО „Земун” (КО „Сава Ковачевић”) са грејним подручјем топлане ТО „Нови Београд” завршетком изградње магистралног топловода, изградњом препумних станица, реконструкцијом ТО „Земун”. Реконструкцијом ТО „Земун” уместо котлова укупне снаге 60 MW, који као гориво користе средње лож угље (мазут), изградиће се три нова котла

укупне снаге 9 MW који ће као основно гориво користити природан гас, за производњу топлотне енергије за загревање топле потрошне воде.

Такође, планира се гашење производних капацитета котларница на подручју Сењака, Аутокоманде и превезивање и припајање њехових дистрибутивних мрежа на дистрибутивну мрежу грејног подручја топлане ТО „Нови Београд”. Са овог извора планира се потпуна топлификација целина IX и X и делимична топлификација целина I, II, VII, XVI и XI.

Грејно подручје топлане ТО „Дунав”: Планирано је да се производни капацитети повећају за 2 x 200 MW, на укупно 748 MW. Топловодна мрежа ће бити проширена изградњом магистрале МЗ кроз комплекс „Луке Београд” једним правцем према СЦ „Пионијер”, Богословском факултету до Карабурме и другим правцем према подручју Аде Хује. Такође, планира се гашење производних капацитета котларница Богословског факултета, стадиона ОФК Београд, котларница на подручју Карабурме и превезивање и припајање њихових дистрибутивних мрежа на дистрибутивну мрежу грејног подручја топлане ТО „Дунав”. На тај начин ће се на систем даљинског грејања остварити могућност прикључења потрошача у комплетној целини I и делимично у целинама II и III.

Грејно подручје топлане ТО „Коњарник”: Планирано је да се производни капацитети повећају за 70 MW, на укупно 302 MW. Топловодна мрежа ће бити проширена изградњом магистрале којом ће се повезати ТО „Миријево” са ТО „Коњарник”. На тај начин ће се остварити могућност прикључења потрошача на деловима целина II и XVII на систем даљинског грејања.

Грејно подручје топлане ТО „Вишњичка бања”: Планирана је изградња нове топлане у проширеном комплексу постојеће котларнице КО „Вишњичка бања”, која би се градила у две фазе. У првој фази капацитет би био изграђен за снабдевање постојећих потрошача и топлификацију зоне Карабурме (западни део целине III) где се налази велики број индивидуалних и блоковских котларница. У наредној фази планирано је проширење дистрибутивне мреже на зоне где се планира изградња на подручју од Сланачког пута до Миријевског потока, односно Миријевског булевар (источни део целине III).

У оквиру комплекса топлане ТО „Вишњичка бања”, предвидети гасификацију, као и могућност изградње посебне котларнице на биомасу као основно гориво за производњу базне топлотне енергије. Употреба биомасе као горива проузроковаће потребу за обезбеђивањем додатног складиштеног простора, што подразумева проширење постојећег комплекса топлане.

Грејно подручје топлане ТО „Вождовац”: Планирана је изградња комбинованог постројења за производњу електричне и топлотне енергије, електричне снаге до 10 MW, што ће довести до потребе за повезивањем рада дистрибутивних система ТО „Вождовац”, ТО „Медаковић” и ТО „Миљаковац”.

Грејно подручје топлане ТО „Церак”: Планирана је изградња магистралног топловода од постојеће магистрале у Трговачкој улици до улице Милорада Јовановића.

Планирана је изградња постројења за комбиновану производњу топлотне и електричне енергије спаљивањем РДФ горива, што ће довести до потребе за повезивањем рада дистрибутивних система ТО „Церак”, КО „Железник”, ТО „Миљаковац” и ТО „Баново брдо”.

Планирана је реконструкција и изградња магистралних топловода чиме би се омогућило повезивање у интегрисани рад мрежа ТО „Церак”, КО „Железник”, ТО „Миљаковац” и ТО „Баново брдо”.

Грејно подручје топлане ТО „Баново брдо”: Планирана је изградња топловодне магистрале од постојеће мреже на Чукарничкој падини и планираног магистралног топловода у Љешкој улици до подручја између Обреновачког пута и улице Милорада Јовановића у Макишу.

Грејно подручје топлане „Борча III”: У оквиру комплекса топлане КО „Борча”, предвидети гасификацију, као и могућност изградње посебне котларнице на биомасу као основно гориво за производњу базне топлотне енергије. Употреба биомасе као горива проузроковаће потребу за обезбеђивањем додатног складиштеног простора, што подразумева проширење постојећег комплекса топлане.

Као дугорочне циљеве ЈКП „Београдске електране” планирају и изградњу топлотних извора:

– ТО „Ада Хуја”: Топлана би се градила у зони код Пачевачког моста (низводно) и преузела би снабдевање топлотном енергијом делимично целина III и I.

– ТО „Горњи Земун”: Због неизвесности даљег рада енергана у фабричким комплексима „Галеника” и „Електронска индустрија”, планирана је изградња ове топлане која би се градила поред насеља Галеника са десне стране Батајничког пута. Дистрибутивна мрежа би се у почетној фази градила у циљу спајања новог производног комплекса са постојећом дистрибутивном мрежом насеља Галеника и Земун поље (целина VIII). Даље ширење мреже било би условљено интересовањем будућих потрошача у целинама VII и VIII (између насеља Галеника, Земун поље и Алтина).

– ТО „Крњача”: Планирана је изградња нове топлане првенствено за снабдевање стамбеног насеља „Рева расадници” (део целине V). Даљи развој дистрибутивне мреже овог новог грејног подручја предвиђа се за комерцијално-стамбени комплекс са десне стране ауто-пута Београд–Панчево (целина V).

– Предвиђена је реконструкција и гасификација следећих топлотних извора: КО „Сремчица”, КО „Ресник”, КО „Борча” и ТО „Вишњичка бања”, у циљу смањивања нивоа емисије штетних гасова, што може довести до потреба за проширењем комплекса топлана/котларница.

– Предвиђена је реконструкција постојећих котларница за рад са еколошки прихватљивим горивом, и то првенствено котларница које се не могу у перспективи прикључити на даљински систем већих топлана.

На основу урбанистичких показатеља датих Генералним урбанистичким планом Београда и усвојених норматива за снабдевање града топлотном енергијом, извршена је процена повећања топлотног конзума по целинама и дат начин снабдевања према топлотним изворима у табеларном приказу:

целине	топлотни извори из којих ће се вршити снабдевање топлотном енергијом	пораст топлотног конзума А* (MW)	пораст топлотног конзума Б* (MW)	укупно повећање топлотног конзума (MW)
I	ТО Нови Београд, ТО Дунав, ТО Ада Хуја	130,00	0	130,00
II	ТО Коњарник, ТО Дунав, ТО Нови Београд, ТО Миријево	37,11	0	37,11
III	ТО Вишњичка бања, ТО Дунав, ТО Ада Хуја	12,57	44,00	56,67
IV	гасоводна мрежа	-	-	-
V	ТО Крњача	25,15	32,00	57,15
VI	ТО Борча III	35,9	6,64	42,54
VII	ТО Нови Београд, ТО Горњи Земун	14,90	31,5	46,40
VIII	ТО Батајница, КО Галеника, ТО Горњи Земун	56,63	51,00	107,63
IX	ТО Нови Београд	30,00	0	30,00
X	ТО Нови Београд	133,27	0	133,27
XI	ТО Нови Београд	8,80	-	8,80
XII	ТО Церак, ТО Баново брдо	55,44	-	55,44

Систем снабдевања нафтним дериватима

Развој система за транспорт и складиштење нафтних деривата у Београду се планира као мрежа продуктовода чије ће трасе повезивати производне са складишно-дистрибутивним центрима и биће део интегралног система у Србији и шире. Овако конципиран цевни транспорт би у већој мери заменио дистрибуцију нафте и нафтних деривата друмским, као битно повољнији са еколошког, економског и безбедносног аспекта.

У том смислу планира се задржавање већ планиране локације складишно дистрибутивног центра Соко салаш са прикључним продуктоводом и претоварним терминалом на Дунаву чије би се трасе и локације у даљој планској разради преиспитале са становишта одрживости реализације и евентуално кориговале. Такође планира се и веза града са Рафинеријом Панчево преко деонице продуктовода Панчево–Београд од рафинерије до обале Дунава са преласком у зони моста код Винче и везом до складишно-дистрибутивног центра – термина „Београд” на обилазном ауто-путу у ширем подручју индустријске зоне Лештане одакле би се нафтни деривати до крајњих потрошача дистрибуирали друмским путем.

У складу са планираним измештањем постојећег складишта нафтних деривата на Чукарици и ослобађању тог простора за изградњу приступних саобраћајница које везују мост преко Саве (у изградњи), разматра се неколико нових локација која ће бити предмет детаљне анализе и евалуације са становишта економских, техничких и еколошких критеријума и које ће бити дефинисане у даљој планској разради.

Систем снабдевања природним гасом

Главни стратешки правац представља развој гасоводног система у правцу пласмана гаса у широкој потрошњи код домаћинства. Сходно томе, произилазе сви секторски задаци на пољу снабдевања Београда природним гасом.

Пласман гаса у широку потрошњу је императив због чињенице да се од предвиђених пола милиона станова за гасификацију у Србији, 40% налази на подручју града Београда обухваћеним Генералним урбанистичким планом Београда 2021, чија укупна процењена потрошња природног гаса до 2021. године износи око $V_h=950.000 \text{ m}^3/\text{h}$.

Резервни капацитети у гасоводној мрежи омогућавају да се велики број домаћинства која данас за грејање користе индивидуалне топлотне изворе (електричну енергију, угаљ и огревно дрво) прикључи на гасоводни систем, као и да се оствари усклађивање развоја гасификационог и топлификационог система на подручју града Београда.

У следећем табеларном прегледу приказани су новопројектовани капацитети како постојећих, тако и планираних ГМРС по појединим урбанистичким целинама, предвиђених за изградњу или реконструкцију у планском периоду.

гасни систем ГМРС-а	урбанистичка целина	планирани капацитет (m^3/h)
ГМРС „Добановци”	XI	17.000
ГМРС „Батајница”	VIII	13.000
ГМРС/МРС „Ресник”	XV	7.000
ГМРС „Сурчин”	XI	20.000
ГМРС „Авала”	XIX, XVII, XVI, XVIII, III, IV, I	108.000
ГМРС „Зуце”	XIX	58.000
ГМРС „Соко салаш”	XI, VIII	23.200
ГМРС „Падинска скела”	V, VI	149.300
ГМРС „Бежанија 2”	VII, IX, X, XI	173.000
ГМРС „Крњача 2”	V, VI	49.300
ГМРС „Церак”	XII	40.000
УКУПНО		657.800

Табела 22. Капацитети ГМРС-а према гасним подручјима ГМРС-а и урбанистичким целинама

целине	топлотни извори из којих ће се вршити снабдевање топлотном енергијом	пораст топлот-ног конзума А* (MW)	пораст топлот-ног конзума Б* (MW)	укупно повећање топлот-ног конзума (MW)
XIII	ТО Церак, ТО Баново Брдо	32,02	22,70	54,72
XIV	гасоводна мрежа	-	-	-
XV	ТО Церак, ТО Миљаковац,	30,73	23,30	50,73
XVI	ТО Нови Београд, ТО Миљаковац, ТО Баново брдо, ТО Вождовац	32,71	13,50	46,21
XVII	ТО Коњарник, ТО Вождовац, ТО Миријево, ТО Медаковић	59,40	0	59,40
XVIII	ТО Миријево	44,83	40,80	85,63
XIX	ТО Вождовац	0	5,15	5,15
XX	гасоводна мрежа	-	-	-

Табела 20. Процена повећања топлотног конзума и начин снабдевања урбанистичких целина

*А – пораст топлотног конзума у односу на новопланирану потрошаче по целинама, Б – пораст топлотног конзума у односу на део постојећих потрошача који ће се прикључити на даљински систем грејања

Повезивање грејних подручја стварањем реверзибилности у снабдевању топлотом је већ започети процес где су до сада остварене везе између три највећа грејна подручја – Нови Београд, Дунав и Коњарник. Повезивањем грејних подручја омогућава се равномерније коришћење производних капацитета, првенствено коришћење енергетски најефикаснијих производних капацитета, боља усклађеност између изградње нових производних капацитета и пораста конзума и повећава се сигурност снабдевања потрошача топлотном енергијом. Само једна од остварених веза може представљати системски значај и то је веза Бирчанинова – Краља Милана – Кнегиње Зорке (веза целина I и II). По завршетку реализације већ започетих инвестиционих пројеката (измењивачка станица магистрале М6 на локацији топлане Нови Београд, реконструкција магистрале М6 на мосту Газела, изградња препумпне станице Газела на магистралу М6) ова веза постаје системска.

У деловима топловодних мрежа без довољно притиска, надземно као слободностојећи објекти, као једно од решења за повећање капацитета дистрибутивне топловодне мреже планира се изградња препумпних станица.

За производњу топлотне енергије за систем даљинског снабдевања топлотном енергијом потрошача у Београду треба изградити дистрибутивну гасоводну мрежу и мерно-регулационе станице укупног капацитета од $383.600 \text{ m}^3/\text{h}$ природног гаса. У снаредном табеларном приказу дата је потребна количина природног гаса према постојећим и планираним топлотним изворима:

топлотни извори из којих ће се вршити снабдевање топлотном енергијом	потребна количина природног гаса (m^3/h)
ТО Нови Београд	120.000
ТО Дунав	80.000
ТО Коњарник	40.000
ТО Вождовац	30.000
ТО Церак	30.000
ТО Миријево	15.000
ТО Миљаковац	15.000
ТО Баново Брдо	14.700
ТО Медаковић	4.300
ТО Батајница	1.800
КО КБЦ Бежаниска коса	1.300
КО Земун	1.500
ТО Борча III	6.600
ТО Вишњичка бања,	4.700
ТО Горњи Земун	4.700
ТО Ада Хуја	14.000
УКУПНО	383.600

Табела 21. Потребне количине природног гаса у односу на топлотни извор

Новине у односу на важећи ГП Београда 2021. или потврде решења која нису била наглашена представљају следећи задаци:

– изградња почетне деонице магистралног гасовода (p=50 бар-а) Београд–Лазаревац–Ваљево у коридору планираног ауто-пута Београд–Пожега;

– изградња почетне деонице магистралног гасовода (p=50 бар-а) „Београд–Југ” од постојећег магистралног гасовода МГ 07 у зони насеља Зуце са везом на ГМРС „Зуце” према реци Дунав и до Панчева;

– изградња деонице разводног гасовода (p=50 бар-а) од постојећег магистралног гасовода МГ 05 јужно од Сурчина до ГМРС „Бежанија 2”, паралелно са постојећим разводним гасоводом РГ 05-02;

– изградња разводног гасовода притиска p=30, 50 бар од ГМРС „Бежанија 2” и од ГРС „Бежанија” до ТО „Нови Београд”, за рад гасних турбина и комбиновану производњу електричне и топлотне енергије;

– изградња деонице разводног гасовода (p=50 бар-а) од постојећег магистралног гасовода МГ 05 до планиране ГМРС „Соко салаш”;

– изградња деонице разводног гасовода (p=50 бар-а) од постојећег разводног гасовода РГ 04-05 до планиране ГМРС „Крњача 2”; и

– изградња 6 главних мерно-регулационих станица (ГМРС) на постојећим и планираним магистралним и разводним гасоводима (ГМРС „Зуце”, ГМРС/МРС „Ресник”, ГМРС „Добановци”, ГМРС „Соко салаш”, ГМРС „Бежанија 2” и ГМРС „Крњача 2”); и

– доградња и реконструкција постојеће ГМРС „Бежанија2”.

Довршетак градског гасоводног прстена око Београда на широком потезу од ГМРС „Падинска Скела” до ГМРС „Зуце” у дужини од око 75 km је важна ставка у заокруживању снабдевања гасом подручја самог Београда. Тиме би се завршило комплетирање примарне дистрибутивне-градске мреже која би повезала све главне мерно-регулационе станице на нивоу радног притиска p=12 бар.

На основу урбанистичких параметара датих важећим Генералним планом Београда и усвојених норматива за снабдевање града природним гасом, извршена је процена повећања потрошње природног гаса по целинама и дат начин снабдевања према главним мерно-регулационим станицама (ГМРС) у следећем табеларном приказу:

цели-не	ГМРС из којих ће се вршити снабдевање природним гасом	пораст потрошње природног гаса А* (m ³ /h)	пораст потрошње природног гаса Б* (m ³ /h)	пораст потрошње природног гаса В* (m ³ /h)	укупни пораст потрошње природног гаса (m ³ /h)
I	ГМРС Авала, ГМРС Бежанија 2, ГМРС Падинска скела	10.000	12.000	38.600	60.600
II	топловодна мрежа	-	-	-	-
III	ГМРС Авала	26.000	2.000	7.465	35.465
IV	ГМРС Авала	720	1.550	0	2.270
V	ГМРС Крњача 2	4.000	16.240	9.075	29.315
VI	ГМРС Падинска скела, ГМРС Крњача 2	8.490	18.540	1.460	28.490
VII	ГМРС Земун, ГМРС Бежанија 2	2.365	7.655	12.700	22.720
VIII	ГМРС Батајница, ГМРС Земун	9.000	8.100	8.260	25.360
IX	ГРС Бежанија 2	0	24.000	0	24.000
X	ГРС Бежанија 2	21.165	8.160	5.100	34.425
XI	ГМРС Сурчин, ГМРС Соко салаш, ГМРС Добановци, ГМРС Бежанија 2	34.955	0	0	34.955

цели-не	ГМРС из којих ће се вршити снабдевање природним гасом	пораст потрошње природног гаса А* (m ³ /h)	пораст потрошње природног гаса Б* (m ³ /h)	пораст потрошње природног гаса В* (m ³ /h)	укупни пораст потрошње природног гаса (m ³ /h)
XII	ГМРС Церак	8.800	1.170	0	9.970
XIII	ГМРС Железник, ГМРС Нови Железник, ГМРС Церак	8.690	5.710	0	14.400
XIV	ГМРС Умка, ГМРС Нови Железник	5.435	9.055	0	14.490
XV	ГМРС Церак, ГМРС/МРС Ресник	4.880	6.220	1.110	12.210
XVI	ГМРС Авала, ГМРС Церак	5.195	14.110	0	19.305
XVII	ГМРС Авала, ГМРС Церак	9.435	8.265	0	17.700
XVIII	ГМРС Авала, ГМРС Зуце	7.120	8.880	12.080	28.080
XIX	ГМРС Авала, ГМРС Зуце	6.545	14.605	0	21.150
XX	ГМРС Зуце	3.500	7.655	0	22.720

Табела 23. Процена повећања потрошње природног гаса и начин снабдевања урбанистичких целина

*А – пораст потрошње природног гаса у односу на ново-планиране потрошаче по целинама, Б – пораст потрошње природног гаса у односу на део постојећих потрошача који ће се прикључити на даљински систем грејања, В – пораст потрошње природног гаса градских топлана

Обновљиви извори енергије (ОИЕ)

Према „Стратегији развоја енергетике Републике Србије до 2015. године” основне циљеве у овој области представљају ефикасније коришћење сопствених потенцијала у производњи енергије, смањење емисија гасова са ефектом стаклене баште и смањење увоза фосилних горива.

ОИЕ су још увек скупљи од класичних извора, како због додатних трошкова за њихову промену и коришћење (биомаса, комунални отпад), тако и због цене модерних високих технологија (фото-напонско претварање сунчеве енергије у електричну).

Процењено учешће ОИЕ у укупном енергетском потенцијалу Београда у периоду до 2030. године креће се око 8.36%. За развој и коришћење обновљивих извора енергије (ОИЕ) даје се подстицај потенцијалним инвеститорима, уз предуслов усвајања законске регулативе, нарочито подзаконских аката, која би прецизније одредила начин изградње оваквих врста објеката и постројења. Још један од механизама подршке производњи електричне енергије добијене из обновљивих извора енергије представља фаворизовање опције система повлашћене тарифе.

Биомаса: Има примену у производњи електричне и топлотне енергије (у когенеративним постројењима мање снаге), биогаса и биодизела и као таква представља значајан енергетски потенцијал на подручју Београда. Уз огревно дрво које је доминантни обновљив извор енергије, енергетску вредност имају дрвени отпад шума, паркова и зелених површина, биљни остаци ратарске производње, остаци обраде у воћарству и виноградарству и др. Планираним пошумљавањем Београда и шума посебне намене (заштитних и енергетских) енергетски потенцијал отпадне дрвне масе и огревног дрвета би могао бити удвостручен до 2030. године.

Соларна енергија: Укупна годишња сума дозрачене енергије за територију града Београда износи око 5200 MJ/ m² год, што значи да Београд има веома повољне услове за коришћење сунчеве енергије за задовољење локалних ниско-температурних потреба, у првом реду припреме потрошне топле воде и примену топлотних пумпи. За Београд, поред директног коришћења сунчеве енергије, много је интересантније пасивно коришћење сунчеве енергије, које је еко-

номски и енергетски знатно повољније за потребе грејања, посебно у зонама ниже густине становања. Такође, последњих година развила се технологија фотонапонске конверзије у посебним колекторима или уградњом специјалних материјала у зидове и кровове зграда, тако да се може очекивати да ће овај начин коришћења сунчеве енергије бити све више примењиван јер превазилази количине које се тренутно користе за производњу топлотне енергије за загревање и санитарну топлу воду.

Геотермална енергија: Према постојећим геолошким индикацијама, на територији ГУП-а Београда приступачни су геотермални ресурси, који се према својој врсти, квалитету и количинама могу користити за следеће сврхе: топлификацију појединих делова Београда (делови града у алувијалној равни Саве и Дунава, као што су Нови Београд, део Земунa, Борча и остала насеља), изградњу балнеомедицинских центара, туризма, спорт и рекреацију (Кумодрашки поток, Вишњичка бања, Велико ратно острво, Ада Циганлија), за грејање појединих великих атрактивних објеката (Ботаничка башта, зграда Скупштине, зграда Народне банке Србије на Славији, центар Сава, зграда Савезне владе, све спортске хале у граду, итд.). Потенцијал геотермалне енергије на планском подручју још увек није довољно истражен. Перспективне локације за интензивније енергетско коришћење овог обновљивог извора су подручја Новог Београда, Земунa, Авале, Вишњице и Сланачког кључа, где би се могле очекивати термалне воде температура и преко 80 °C. Овај вид обновљивих извора енергије детаљно је обрађен у поглављу 2.3.1.2.1 Подземне воде као вид обновљиве енергије.

Енергија ветра: Имајући у виду да је подручје града Београда изложено специфичној врсти ветра-кошави, може се рећи да град располаже значајним потенцијалом енергије ветра. У зони максималног енергетског потенцијала ветра у Београду (5÷6 kWh/m² дан) при чему је дијапазон брзина са највећом учестаношћу од 3,9 m/s, која се протеже дуж обала Дунава, у општинама Палилула и Звездара могу се градити фарме ветроелектрана. На основу обављених истраживања и мерења интензитета јачине ветра у зони гробља Лешће, разматра се изградња експерименталног постројења – ветрогенераторског поља за производњу електричне енергије и њен пласман потрошачима преко електроенергетске мреже.

Комунални отпад: Енергетски потенцијал овде представља сагорљиви део чврстог отпада и депонијски гас који настаје његовим распадањем. Количине смећа које се сакупљају и износе са територије Београда данас се крећу око 1.528 t дневно или 557.720 t/годишње, са просечном топлотном вредношћу око 8 MJ/kg. Очекује се да ће ове вредности расти, тако да пројекција за 2024. годину износи око 1.35 kg/ст дневно или 615.755 t/год. Национални програм заштите животне средине предвиђа да ће после 2015. године степен рециклирања у Београду износити 25%. У том циљу управљање отпадом треба да се базира на затварању постојеће несанитарне депоније у Винчи и изградњу Центра који је планиран на локацији поред постојеће депоније (у чијем склопу ће бити и постројење за коришћење депонијског гаса). У централним градским општинама треба приступити организованом рециклирању отпада.

Течни нафтни гас: Променом и изградом незаконских аката стварају се услови подстицаја изградње посебних инсталација ТНГ-а и у склопу нових станица за снабдевање горивом. За масовнију употребу течног нафтног гаса (ТНГ) неопходно је проширити могућности његове куповине на пумпама, продавницама мешовите робе и стовариштима.

Општи услови

Изградња објеката и мрежа техничке инфраструктуре, као и изградња у близини ових објеката и мрежа, дефинише се у

складу са карактеристикама и специфичностима појединих инфраструктурних система. У складу са специфичностима изградње и експлоатације, законским прописима и правилницима који третирају одређене инфраструктурне системе, успостављен је систем заштите, односно дефинисане су заштитне зоне/појасеви и режим заштите у њима, као и услови и начин изградње објеката и мрежа предметне инфраструктуре.

Полагање мрежа у појасу државног пута, железнице и водног земљишту, условљено је прибављањем услова и сагласности надлежних јавних предузећа и институција.

Заштитне зоне за гасоводну мрежу и објекте

- магистрални гасовод (p=50 bar) – 30 m обострано од ивице гасоводне цеви;
- разводни гасовод (p=50 bar) – 30 m обострано од ивице гасоводне цеви;
- дистрибутивна градска гасоводна мрежа (p=6/16 bar) – 3 m обострано од ивице гасоводне цеви;
- дистрибутивна разводна гасоводна мрежа (p = 1/4 bar) – 1 m обострано од ивице гасоводне цеви;
- ГМРС – 15, 50 m у радијусу;
- МРС – 15 m у радијусу.

На правцима постојеће и планиране гасоводне мреже у прописаним заштитним зонама забрањена је изградња објеката високоградње. Изградња у непосредној близини гасоводне мреже и објеката условљена је „Правилником о условима и техничким нормативима за пројектовање и изградњу градског гасовода”, а за добијање сагласности за изградњу објеката у близини гасоводних мрежа и објеката потребно је поштовати стандарде надлежног предузећа – управљача система.

Правила за изградњу гасоводне мреже и објеката

- гасоводна мрежа се полаже подземно, изван конструкције саобраћајница;
- код паралелног вођења са другим подземним инсталацијама гасовод мора бити удаљен минимално 0,4 m, а код укрштања 0,2 m. Уколико није могуће постићи ова растојања дозвољено је и мање, уз уградњу обавезне заштитне опреме;
- дубина укопавања гасовода, зависно од теренских услова, дефинисана је минималним надслојем земље изнад горње ивице цеви. У габариту саобраћајнице износи 1,3 m изнад горње ивице заштитне цеви, а на осталим теренима уобичајено око 0,8 m;
- минимална дубина гасовода при укрштању са путевима износи 1,0 m, а са железничком пругом 1,5 m;
- гасовод се полаже у ров ширине 50 cm + d (d = пречник гасовода).

Заштитне зоне за топоводну мрежу и објекте

- заштитне цеви у које се постављају топоводне инсталације – 1 m обострано од ивице цеви.
- забрањена је изградња објеката високоградње у заштитној зони. Услове за изградњу објеката у непосредној близини топовода издаје надлежно предузеће.

Правила за изградњу топоводне мреже и објеката

- топоводне инсталације се полажу на дубини од 0,80-1,0 m, на растојању 1,0 m од регулационе линије; и
- у истом рову се не полагажу електроенергетски водови и топоводи или пароводи.

Графички прилог 5.1. Генерална решења система снабдевања топлотном енергијом, гасом и нафтним дериватима

2.3.2.2.2 Систем снабдевања електричном енергијом

Снабдевање подручја ГУП-а електричном енергијом и даље ће се вршити из ширег електроенергетског система

Србије, из ТЕ „Обреновац” и ХЕ „Ђердап”, планиране ТЕ „Колубара Б” и других мањих електрана. Пораст вршне снаге предметног конзума пратиће повећање инсталисане снаге што условљава изградњу нових и реконструкцију постојећих електроенергетских објеката.

Електроенергетска мрежа расподеле и дистрибуције електричне енергије и даље ће се развијати као четворонапонска (110/35/10/0.4 kV) и тронапонска (110/10/0.4 kV), с тим што ће се тронапонска развијати на ужем градском подручју и на просторима са већом густином површинског оптерећења, а четворонапонски на рубном подручју града, односно ван континуално изграђеног подручја.

Објекти и мрежа напонског нивоа 400 и 220 kV

У наредном периоду планира се завршетак изградње ТС 400/110 kV „Београд 20” (предвиђена у шумадијској зони, целина 18), са прикључним двоструким надземним водом 400 kV на надземни вод 400 kV, веза ТС 400/220 kV „Београд 8” и ТС 400/220 kV „Панчево 2” и са разводним постројењем 110 kV у комплексу ТС „Београд 1” (целина III) са напојним електроенергетским водовима 110 kV. Изградња надземног вода 2x400 kV од ТС 400/110 kV „Београд 20” ка ТС 400/220 kV „Панчево 2” – граница Румуније. Изградња надземних водова 400 kV од ТС 400/220 kV „Београд 8” до РП 400 kV „Дрмно”. Затим, изградња надземних водова 400 kV од ТС 400/110 kV „Београд 20” до планиране ТЕ „Колубаре Б”. Потребно је заменити постојеће водове 220 kV, веза „Београд 8-Београд 17” водовима 400 kV на истој, или делимично измењеној траси, а самим тим и трансформација ТС 220/110 kV „Београд 17” у ТС 400/110 kV (Sinst =2x300 MVA), (целина XVII). Затим, замена трансформације 400/220 kV у ТС „Београд 8” трансформацијом 400/110 kV (1x300MVA), (целина XX) и повезивањем водовима 400 kV са планираном ТЕ „Колубара Б”. Такође, потребно је реконструисати ТС 220/110 kV „Београд 3” на Sinst =2x250 MVA, ТС 220/110 kV „Београд 5” на Sinst =4x250 MVA, (целина XV).

Можемо закључити да је главни циљ да се на највишем напонском нивоу побољша енергетска ситуација изградњом ТС 400/110 kV са прикључним водовима 400 kV и 110 kV и омогући прикључење нових ТС 110/X kV на предметном подручју.

Такође, потребно је реконструисати мрежу са 220 kV на 400 kV, а постојеће коридоре 220 kV искористити за изградњу вишесистемских надземних водова 400 kV и 110 kV.

Објекти и мрежа напонског нивоа 110 kV

Реализацијом објеката и мрежа на напонским нивоима 400 и 220 kV, тежи се концепцији напајања ТС 110/10 kV на страни високог напона, којом је предвиђено прикључење на једну петљу две ТС 110/10 kV (тренутно су на једну петљу прикључене четири ТС 110/10 kV), што има за последицу повећање могућности оптерећења ТС 110/10 kV и повећање сигурности снабдевања електричном енергијом потрошача електричном енергијом.

Напајање планираних потрошача електричном енергијом у оквиру зона и целина, биће из постојећих, реконструисаних и планираних ТС 110/X kV.

Шумадијска зона

У оквиру ове зоне изграђене су ТС 400/220 kV „Београд 8”, ТС 220/110 kV „Београд 3” и ТС 220/110 kV „Београд 17”, које посредством надземних и подземних водова 110 kV снабдевају следеће ТС 110/X kV:

- ТС 110/10 kV „Београд 1” (Sinst=80 MVA), целина III;
- ТС 110/10 kV „Београд 13 (Вождовац)”, (Sinst=63 MVA), целина XVII;

- ТС 110/10 kV „Београд 14 (Калемегдан)”, (Sinst=80 MVA), целина I;
- ТС 110/10 kV „Београд 15 (Славија)”, (Sinst=80 MVA), целина I;
- ТС 110/10 kV „Београд 16 (Филмски град)”, (Sinst=63 MVA), целина XV;
- ТС 110/10 kV „Београд 19 (Миријево)”, (Sinst=80 MVA), целина XVIII;
- ТС 110/10 kV „Београд 21 (ВТИ)”, (Sinst=31,5 MVA), целина XIII;
- ТС 110/10 kV „Београд 28 (Пионир)”, (Sinst=80 MVA), целина I;
- ТС 110/10 kV „Београд 32 (Водовод Макиш)”, (Sinst=40 MVA), целина XII;
- ТС 110/10 kV „Београд 33 (Калуђерица)”, (Sinst=31,5 MVA), целина XX;
- ТС 110/10 kV „Београд 36 (Обилић)”, (Sinst=80 MVA), целина II;
- ТС 110/10 kV „Београд 38 (Жарково)”, (Sinst=80 MVA), целина XIII;
- ТС 110/35 kV „Београд 1” (Sinst=61,5 MVA), целина III;
- ТС 110/35 kV „Београд 2” (Sinst=63 MVA), целина XIII;
- ТС 110/35 kV „Београд 4” (Sinst=249 MVA), целина XVII;
- ТС 110/35 kV „Београд 6” (Sinst=120 MVA), целина I;
- ТС 110/35 kV „Београд 11” (Sinst=126 MVA), целина XV; и
- ТС 110/35/10 kV „Београд 35 (Сремчица)” (Sinst=63 MVA), целина XIV.

За потребе напајања контактне мреже електровучних возила железнице изграђена су ТС 110/25 kV у насељу Ресник, целина XV. Планирана максимална једновремена оптерећења (P) у оквиру шумадијске зоне дата су табеларно.

урбанистичка целина	P _i (MW)
I	145
II	19
III	7
IV	3
XII	31
XIII	22
XIV	17
XV	16
XVI	16
XVII	30
XVIII	17
XIX	16
XX	11

Табела 24. Планирана максимална оптерећења – Шумадијска зона

За планиране потрошаче електричне енергије у оквиру шумадијске зоне планирана је изградња следећих ТС 110/10 kV:

- ТС 110/10 kV „Ада Хуја”, планирана у целини I;
- ТС 110/10 kV „Подстаница”, планирана у целини I;
- ТС 110/10 kV „Центар”, планирана у целини I;
- ТС 110/10 kV „Савски амфитеатар”, планирана у целини I;
- ТС 110/10 kV „Београд на води”, планирана у целини I;
- ТС 110/10 kV или ТС 110/35 kV „Вишњичко поље”, планирана у целини III;
- ТС 110/10 kV „Железник”, планирана у целини XIII;
- ТС 110/10 kV „Аутокоманда”, планирана у целини XVII;
- ТС 110/10 kV „Мали мокри луг”, планирана у целини XVIII;
- ТС 110/10 kV „Падина”, планирана у целини XVIII;
- ТС 110/10 kV „Јајинци”, планирана у целини XIX;
- ТС 110/35 kV „Зуце”, планирана у целини XIX;
- ТС 110/10 kV „Булевар”, планирана у целини XVII;

- ТС 110/10 kV „Ресник”, планирана у целини XV; и
- ТС 110/10 kV „Умка”, планирана у целини XIV.

Планиране ТС 110/10 kV и ТС 110/35 kV у оквиру ове зоне напајати посредством надземних и подземних водова 110 kV из разводног постројења 110 kV у комплексу ТС „Београд 1”, ТС 400/110 kV „Београд 20”, ТС 220(400)/110 kV „Београд 17”, ТС 220/110 kV „Београд 3”.

Банатска зона

У оквиру ове зоне, потрошачи се снабдевају електричном енергијом из ТС 110/35 kV „Београд 7 (Крњача)”, (Sinst = 126 MVA) која се налази у целини 5. Трансформаторска станица ТС 110/35 kV „Београд 7 (Крњача)” је са два надземна вода 110 kV повезана са напојном ТС 400/110 kV „Панчево 2” (Sinst=600 MVA). Планирана максимална једновремена оптерећења (Pj) у оквиру банатске зоне дата су табеларно:

урбанистичка целина	P _j (MW)
V	16
VI	36

Табела 25. Планирана максимална оптерећења-Банатска зона

У оквиру банатске зоне предвиђена је изградња следећих ТС 110/X kV:

- ТС 110/10 kV „Крњача”, целина V;
- ТС 110/10 kV „Црвенка”, целина VI; и
- ТС 110/10 kV или ТС 110/35 kV „Збег”, целина VI.

Планирану ТС 110/10 kV „Крњача” напајати посредством подземних водова 110 kV из разводног постројења 110 kV у комплексу ТС „Београд 1” и ТС 400/110 kV „Београд 20” или подземно-надземних водова 110 kV из ТС 400/110 kV „Панчево 2”. Планирану ТС 110/10 (110/35) „Збег” повезати посредством надземних водова 110 kV са постојећим надземним водом који повезује ТС 110/35 kV „Београд 7” и ТС 400/110 kV „Панчево 2”.

Сремска зона

Напајање електричном енергијом потрошача у оквиру ове зоне реализована је из ТС 220/110 kV „Београд 5” (Sinst = 900 MVA), која се налази у целини 10. Трансформаторска станица ТС 220/110 kV „Београд 5” се напаја са четири надземна вода 220 kV из ТЕ „Обреновац”. Постојеће ТС 110/X kV у оквиру ове зоне су:

- ТС 110/10 kV „Београд 12 (ФОБ)”, (Sinst=63 MVA) целина X;
- ТС 110/10 kV „Београд 27 (Бежанија)”, (Sinst=80 MVA), целина X;
- ТС 110/10 kV „Београд 40 (Блок 20)”, (Sinst=80 MVA), целина IX;
- ТС 110/35 kV „Топлана Нови Београд”, (Sinst=200 MVA), целина X;
- ТС 110/35 kV „Београд 5”, (Sinst=200 MVA), целина X; и
- ТС 110/35 kV „Београд 9”, (Sinst=126 MVA), целина VIII.

За потребе напајања контактне мреже електровучних возила железнице изграђена је ТС 110/25 kV у Земуну, целина X. Планирана максимална једновремена оптерећења (Pj) у оквиру сремске зоне дата су табеларно:

урбанистичка целина	P _j (MW)
VII	9
VIII	28
IX	12
X	40
XI	41

Табела 26. Планирана максимална оптерећења – Сремска зона

Подаци у табелама за планирана максимална оптерећења (Pj) су оријентациони. За велики део територије у оквиру целина ГУП-а, у току је израда планских докумената, чијим ће усвајањем у наредном периоду бити одређена коначна Pj.

За планиране потрошаче електричне енергије у оквиру сремске зоне предвидети изградњу следећих ТС 110/X kV:

- ТС 110/10 kV „Земун нови град”, планирана у целини VII;
- ТС 110/10 kV „Алтина”, планирана у целини VIII;
- ТС 110/10 kV „Блок 32”, планирана у целини IX;
- ТС 110/10 kV „Сингидунум”, планирана у целини XI;
- ТС 110/35 kV „Сурчин”, планирана у целини XI; и
- ТС 110/10kV „Батајнички пут”, планирана у целини VIII.

Планиране ТС 110/10 kV и ТС 110/35 kV у оквиру ове зоне напајати посредством надземних и подземних водова 110 kV из ТС 220/110 kV „Београд 5”, ТЕНТ.

У зависности од динамике изградње стамбених и других објеката у оквиру целина, планиране ТС 110/X kV је могуће градити фазно, са уградњом једног трансформатора (Sinst=40 MVA или Sinst=31,5 MVA) у првој фази, а у крајњој фази са уградњом и другог трансформатора (Sinst=2x40 MVA или Sinst=2x31,5 MVA).

Основна стратегија даљег развоја електроенергетског система је да створи оптимално решење довољно сигурног, квалитетног и економичног снабдевања електричном енергијом потрошача на подручју града, али уз рационалну употребу електричне енергије и снаге од стране потрошача. Такође, у наредном периоду треба посветити већу пажњу изворима обновљивих видова енергије.

Општи услови

Планиране ТС 400/110 kV градити као отворена постројења са 400 kV и 110 kV постројењем и трансформаторима 400/110 kV смештеним на отвореном простору.

Планиране ТС 110/X kV градити као отворена или затворена постројења са 110 kV постројењем и трансформаторима 110/X kV смештеним на отвореном простору или у објекту тј. у затвореном простору.

За планирану трафостаницу предвидети простор димензија сса 70x60 m (отворено постројење) и сса 40x30 m (затворено постројење).

ТС 110/X kV предвидети саприпадајућим пословним простором за сопствене потребе.

Пристап планираним трафостаницама остварити преко постојећих и планираних саобраћајница. Трафостанице ће бити даљински управљане из диспечерских центара.

Надземне водове 400 kV и 110 kV извести на челично-решеткастим или цевастим стубовима у складу са техничким прописима из ове области. Такође, потребно је извршити реконструкцију и адаптацију дотрајалих надземних водова.

Такође, у постојећим коридорима надземних водова 400, 220 и 110 kV и постојећим ТС (ПП), могуће је радити санације, адаптације и реконструкције, а све у складу са Законом о енергетици („Службени гласник РС”, број 145/14), „Правилником о техничким нормативима за изградњу надземних електроенергетских водова називног напона од 1 kV до 400 kV („Службени лист СФРЈ”, број 65/88, „Службени лист СРЈ”, број 18/92) и осталим стандардима и техничким прописима из ове области.

Каблрање постојећих надземних водова 110 kV је могуће, уколико постоји сагласност ЈП „Електромрежа Србије”, и ако за то постоје просторно-техничке и урбанистичке могућности.

Подземне 110 kV водове полагати у коридору планираних и постојећих саобраћајница, у рову потребних ди-

мензија. Приликом полагања напојних водова 110 kV, паралелног вођења или укрштања са осталом комуналном инфраструктуром, придржавати се прописаних међусобних растојања.

Свака градња испод и у близини надземних водова и у близини подземних водова, условљена је:

– Законом о енергетици („Службени гласник РС”, број 145/14);

– Законом о планирању и изградњи („Службени гласник РС”, бр. 72/09, 81/09 – исправка, 64/10 – одлука УС, 24/11, 121/12, 42/13 – одлука УС, 50/13 – одлука УС и 98/13 – одлука УС, 132/14 и 145/14);

– Правилником о техничким нормативима за изградњу надземних електроенергетских водова називног напона од 1 kV до 400 kV („Службени лист СФРЈ”, број 65/88, „Службени лист СРЈ”, бр. 18/92);

– Правилником о техничким нормативима за електроенергетска постројења називног напона изнад 1000 V („Службени лист СФРЈ”, број 4/74);

– Правилником о техничким нормативима за уземљења електроенергетских постројења називног напона изнад 1000 V („Службени лист СРЈ”, број 61/95);

– Законом о заштити од нејонизујућег зрачења („Службени гласник РС”, број 36/09) са припадајућим правилницима и

– Стандардима:

– SRPS N.C0.105 – Техничким условима заштите подземних металних цевовода од утицаја електроенергетских постројења („Службени гласник СФРЈ”, број 68/86);

– SRPS N.C0.101 – Заштитом телекомуникационих постројења од утицаја електроенергетских постројења – Заштита од опасности;

– SRPS N.C0.102 – Заштитом телекомуникационих постројења од утицаја електроенергетских постројења – Заштита од сметњи („Службени гласник РС”, број 68/86).

За изградњу објеката у близини или испод надземних водова 400, 220 и 110 kV и подземних водова 110 kV, потребна је сагласност ЈП „Електро mreжа Србије”. „Правила уређења дефинисана су правилницима и техничким нормативима важећим за ове области.

Полагање мрежа у појасу државног пута, железнице и водном земљишту, условљено је прибављањем услова и сагласности надлежних јавних предузећа и институција.

Графички прилог 5.2. Генерална решења система снабдевања електричном енергијом и телекомуникационим услугама

2.3.2.2.3 Систем снабдевања телекомуникационим услугама

На основу планираних телефонских прикључака приказаних у Табели 27. и у складу са Стратегијом развоја Телекома Србија за потребе предметног конзума предвиђено је следеће:

– реконструкција и проширење капацитета постојећих главних телекомуникационих чворовишта;

– изградња планираних планираних мрежних чворовишта, односно просторија или простора за смештај телекомуникационе опреме (у даљем тексту: ТКО) у оквиру предметних целина, од којих је потребно формирати нова кабловска подручја за планиране телефонске претплатнике;

– замена постојећих аналогних комутационих система (аналогне АТЦ), уз неопходно укидање двојничких и инсталацију дигиталних телефонских прикључака;

– убрзање фиксно-мобилне конвергенције са циљем рационализације мрежне инфраструктуре и смањења ОПЕХ-а (оперативних трошкова);

– пружање мултимедијалних услуга (Pay TV и IP TV);

– континуирано развијање и унапређење сервисних профила и пакета услуга за све сегменте друштва (резиденцијални и пословни корисници);

– увођење нових технологија и мрежних архитектура следеће генерације (NGN – Next Generation Network); и

– сарадња са другим телекомуникационим операторима у земљи и иностранству.

урбанистичка целина	број телефонских прикључака
I	21.450
II	5.900
III	1.950
IV	950
V	4.500
VI	10.650
VII	2.650
VIII	8.200
IX	2.100
X	13.300
XI	10.800
XII	4.600
XIII	8.100
XIV	4.600
XV	4.700
XVI	4.200
XVII	8.400
XVIII	3.800
XIX	3.800
XX	2.300

Табела 27. Планирани број телефонских прикључака

Основни принципи при планирању оптичких мрежа је задовољење следећих захтева:

– реализација широкопојасних сервиса (коришћењем технологија ADSL2+, SHDSL AT M, VDSL итд.);

– реализација „triple play” сервиса (POTS, приступ Интернету са већим протоком, дистрибуција ТВ програма и филмова, интерактивне игре);

– реализација „последње миље” за везе тачка–тачка неопходне бизнис корисницима;

– повезивање планираних мрежних чворовишта (ТКО) коришћењем оптичких каблова;

– имплементација FTТх технологија (x = Н-Но me, B-Building, C-Curb, P-Pre mises); и

– коришћење оптичких каблова великог капацитета (96, 144, 240, 288 влакана и више).

У наредном периоду, за потребе мобилне телефоније инсталирати комутационо-управљачке центре на локацијама које омогућавају оптимално повезивање са фиксном телекомуникационом мрежом. Базне радио станице распоредити на потребним локацијама у границама ГУП-а, ради обезбеђивања захтеване количине услуга и квалитетнијег сигнала унутар зграда у густо развијеној урбанистичкој инфраструктури. За међусобно повезивање комутационо-управљачких центара, контролера базних станица и базних радио станица, користити фиксну телекомуникациону мрежу или радио релејне станице. Радио релејне станице изградити на локацијама базних радио станица.

У области радио дифузних система планира се увођење предајничких места са дигиталним преносом радио и ТВ програма и других сервиса, повезивање радио дифузних капацитета оптичким кабловима, као и њихово повезивање оптичким путем са објектима од државног и националног значаја, културним, спортским и другим значајним објектима.

Кабловско дистрибутивни систем (КДС) на територији Београда ће се градити према глобалном идејном решењу које ће омогућити изградњу КДС као вишенаменског широкопојасног телекомуникационог система намењеног двосмерном преносу сигнала. Овако осмишљен систем треба да омогући примену свих постојећих и сада извесних

будућих сервиса (једносмерних и интерактивних) дистрибуцију РА и ТВ сигнала, приступ интернету, видео на захтев, теленадзор, телерад, игрице на захтев и друге сервисе и апликације. Систем треба да буде отворен у смислу будућих проширења у погледу сервиса, нових технологија и интеграције са другим телекомуникационим системима.

С обзиром на очекивано интензивно ширење КДС-а у Београду и потребу да се избегну непотребна накнадна ископавања јавних површина, при планирању и изградњи кабловске канализације предвидети бар једну цев за КДС.

Општи услови

Планиране ТКО изградити у склопу грађевинских објеката (indoor) или као слободностојеће објекте (outdoor) и повезати их оптичким кабловима са матичним централама.

Планирани телекомуникациони каблови полажу се кроз телекомуникациону канализацију или слободно у земљу у коридорима постојећих и планираних саобраћајних површина. Дистрибутивне телекомуникационе каблове који су постављени кроз телекомуникациону канализацију или су положени у земљу, а чији капацитет не задовољава потребе планираних корисника телекомуникационих услуга, заменити новим већег капацитета.

Предвидети проширење постојеће, фазну изградњу и изградњу нове ТК инфраструктуре, као и постављање нових мрежних чворишта.

Уређаји базних радио станица и радио релејних станица инсталирају се у планираним објектима, постојећим објектима уз минималне адаптације, на крововима постојећих и планираних објеката (тип кровног контејнера), или на земљи (контејнерска варијанта). Антене базних радио станица и радио релејних станица монтирати на типским носачима који се фиксирају за постојеће грађевинске објекте или на посебним самостојећим антенским стубовима потребне висине.

Правила уређења су дефинисана правилницима и техничким нормативима важећим за ове области. Полагање мрежа у појасу државног пута, железнице и водном земљишту, условљено је прибављањем услова и сагласности надлежних јавних предузећа и институција.

Графички прилог 5.2. Генерална решења система снабдевања електричном енергијом и телекомуникационим услугама

2.3.2.2.4 Систем снабдевања водом

Изворишта Београдског водовода простире се дуж обаља реке Саве (на десној обали до Остружнице – Ада Циганлија и Макиш, а на левој обали до Купинова). У билансу вода захвата се 60% подземне и 40% воде из река Саве и Дунава које се путем пет производних погона („Макиш”, „Беле воде”, „Баново брдо”, „Бежанија” и „Винча”) пречишћавају, а потом упуштају у дистрибуциони систем.

Постојећи капацитет изворишта београдског водовода је око 5,0 m³/s подземне воде и 3,5 m³/s речне воде. Укупан расположиви капацитет изворишта је око 8,5 m³/s, што није довољно имајући у виду перспективу ширења београдског водовода као регионалног система и константног опадања издашности рени бунара.

У погледу изворишта стратешко опредељење је потреба за резервацијом и санитарном заштитом изворишта на левој обали Дунава, левој обали Саве, алувиону Дрине, изградња за инфилтрацију на локалитету „Зидине”. У будућем опредељењу која изворишта треба активирати, поред издашности потребно је ставити акценат и на техноекономске критеријуме.

Због топографских карактеристика терена Београд је подељен у пет висинских зона између кота 70.0 мнв и 325.0

мнв. Цела прва зона прстенасто је повезана и простире се од Прогара до Калуђерице и од Умке до Овче.

Све остале висинске зоне снабдевају се водом директно из Постројења за пречишћавање или посредно из система прве зоне путем црпних станица.

У погледу обезбеђења резервоарског простора треба подићи капацитет са данашњих око 30% на 50% максималне дневне потрошње изградњом нових и доградњом постојећих резервоара.

Према Водопривредној основи Републике Србије стратешко опредељење је да београдски водовод добије карактер регионалног водовода снабдевањем општина прикључењем на системе околних општина (Младеновац, Сопот, Барајево, Гроцка, Обреновац и Лазаревац са припадајућим селима), Панчевом, као и повезивањем и проширењем на регион „Источни Срем”.

Постојећи капитални објекти београдског водоводног система су: тунелски довод од ПП „Баново брдо” – ЦС „Ташмајдан” и делимично изграђен Регионални систем ПП „Макиш” – Р „Петлово брдо” – Младеновац са пратећим објектима.

Од циљева задатих претходним ГП-ом Београда 2021 реализовани су следећи објекти:

- настављени су радови на регионалном систему ПП „Макиш” – Р „Петлово брдо” – Младеновац од хидротехничког тунела „Бели поток” ка Младеновцу;

- изграђен је цевовод Ø1.200 – Ø1.000 mm ПП „Бежанија” – Угриновачка; и

- изграђен је резервоар „Топчидерска звезда” са припадајућим везама на ЦС „Топчидер” и постојећи Ø1.000 mm код моста „Газела”.

Да би се остварила сигурност снабдевања свих потрошача уз минималне трошкове и рационалну потрошњу енергије и уз максимално очување ресурса, главни стратешки правци су:

- у погледу изворишта је, да се Београд ослони на постојећа изворишта подземних и површинских вода из алувиона реке Саве која су законом заштићена од загађења (Макиш, Ада циганлија, лева обала Саве);

- потребне додатне количине воде биће обезбеђене из великих санитарно обезбеђених изворишта (Јабучки риг и др.), као и коришћењем метода вештачког прихрањивања (Зидине);

- у погледу постројења за пречишћавање воде за пиће стратешки правац је, и даље, да се лева обала Саве снабдева водом са постројења ППВ „Бежанија”, а десна обала Саве и лева обала Дунава са постројења за пречишћавање на десној обали Саве (Макиш, Беле воде, Баново брдо и Винча) уз модернизацију технолошког процеса и опреме на свим постројењима за пречишћавање; и

- такође, стратешко опредељење је да Београдски водовод добије карактер регионалног водовода снабдевањем општина прикључењем на системе околних општина (Младеновац, Сопот, Барајево, Гроцка, Обреновац и Лазаревац са припадајућим селима), Панчевом, као и повезивањем и проширењем на регион „Источни Срем”.

У следећем табеларним прегледима приказани су главни планирани објекти водовода за снабдевање водом појединих система које је потребно изградити.

водоводни објекти	урбанистичка целина	висинска зона
Довршење изградње водовода Ø400 mm од Сурчина до Добановаца	VIII и XI	прва
Водовод Ø500 mm дуж Ауто-пута	VIII и XI	прва

Табела 28. Планирани објекти водовода на левој обали Саве (ППВ „Бежанија”)

водоводни објекти	урбанистичка целина	висинска зона
Р „Умка 2”, Водовод од ЦС „Умка 2” до Р „Умка 2”	XIV	друга
други тунелски довод од Р „Јулино брдо” до ЦС „Ташмајдан”	II, III, IV, XV, XVI, XVII, XVIII и XIX	прва
Водовод Ø700 mm-Ø500 mm од постојећег водовода Ø700 mm на Дорћолу до постојећег водовода Ø400 mm у ул. Вука Караџића	I	прва
Пратећи објекти на другом тунелском доводу: ЦС „Топчидерска долина I и II”, ЦС „Мокролушка долина I и II” и ЦС „Димитрија Туцовића I и II” са пратећим примарним цевоводима I и II висинске зоне	II, III, IV, XV, XVI, XVII, XVIII и XIX	прва и друга
Водовод Ø600 mm од ЦС „Жарково 2” до Р „Петлово брдо 2”	XIII	друга
ЦС „Јајинци 3”, Р „Пиносава 3”, ЦС „Пиносава 4” и Р „Бели поток 4” са припадајућим цевним везама	XIX	трећа и четврта
проширење резервоара Пионир	V и VI	прва
Р „Вишњица 1” и Р „Вишњица 2” са доводним цевоводима	III	прва и друга
Р „Болеч”, Р „Ритопек 1” и Р „Ритопек 2” са доводним водоводима и црпним станицама	XX	прва и друга
Магистрални цевовод Ø800 Зучка капија – Калуђерица (делимично изграђен)	XX	прва
Примарни цевовод Ø600 кроз насеље Калуђерица	XX	прва
Резервоари Калуђерица 2 и Болеч	XX	друга

Табела 29. Планирани објекти водовода на десној обали Саве (ППВ „Макиш”, ППВ „Беле воде”, ППВ „Баново брдо”)

Општи услови

Водопривредна и хидротехничка инфраструктура

Изградња објеката и мрежа градског водовода и канализације врши се на начин и под условима утврђеним прописима којима се уређује изградња објеката, а према условима и сагласностима које одређује и даје јавно комунално предузеће на подручју града Београда (ЈКП „Београдски водовод и канализација”).

Полагање мрежа кроз путно земљиште вишег ранга, испод пруга, водотока и сл., условљено је прибављањем услова и сагласности надлежних јавних предузећа и институција.

Земљиште и водне површине у подручју заштите изворишта водоснабдевања, морају бити заштићени од намерног или случајног загађивања и других утицаја који могу неповољно деловати на издашност изворишта и здравствену исправност воде.

Правила понашања и заштите изворишта прописана су одговарајућим правилницима и решењима.

Водоводна мрежа и објекти

У појасу заштите није дозвољена изградња објеката или вршење радова који могу угрозити стабилност цевовода. Трасе водоводних цевовода водити јавним површинама у регулацији саобраћајница. Ако не постоји могућност вођења кроз јавно земљиште, трасу полагати кроз приватно земљиште, уз регулисање правно-имовинских односа, у складу са Законом (на бази сагласности, закупа, права службености пролаза и сл.).

У првој, другој и деловима треће зоне, цевоводи су минималних димензија Ø150 mm.

Успоставља се појас заштите око цевовода ван изграђеног дела града са сваке стране цевовода:

- Ø80 mm–Ø200 mm 1,50 m;
- до Ø300 mm 2,30 m;
- од Ø300 mm–Ø500 mm 3,00 m;
- преко Ø500 mm 5,00 m.

У изузетним случајевима појас заштите око главних цевовода износи са сваке стране минимално 2,50 m за пречнике веће од Ø300 mm.

Графички прилог 5.3. Генерална решења система снабдевања водом

2.3.2.2.5 Систем канализације атмосферских и отпадних вода

Канализацијом се евакуишу атмосферске, дренажне, употребљене санитарне и индустријске воде, као и делови површинских водотокова. Формирани су изливи фекалних и атмосферских вода у реку Саву и Дунав и друге градске водотокове без икаквог пречишћавања.

Канализација се развија у пет независних система (Централни, Батајнички, Болечки, Банатски и Остружнички) од којих на Остружничком до сада није отпочела градња канализације.

На Болечком систему није отпочела градња примарних објеката канализације (Болечког колектора) већ секундарног система у периферним деловима слива (насеља Зуце и Бели поток) са ослонцем на локално постројење за пречишћавање.

Стари део језгра града канализан је по општем систему (део Централног система), а новији делови града по сепарационом систему (ободни делови Централног система, Батајнички и Банатски).

Многе улице у самом градском ткиву немају изграђену канализацију. Такође, рубни делови града (приградска насеља) углавном немају изграђену канализацију. Недостају капитални објекти канализационог система (постројења за пречишћавање, колектори, црпне станице...).

Тешкоћу представљају некадашњи потоци који су прекривени саобраћајницама, без изградње потребних објеката за кишне воде, чиме је промењен природни режим отицања, те долази до стварања плавних зона у најнижим деловима града.

Од циљева задатих претходним ГП-ом Београда 2021. реализовани су следећи капитални објекти:

- завршена је изградња Мокролушког колектора до Душановачке улице са захватном грађевинам као и кишни колектор на Римском потоку; и
- завршена је изградња тунелске деонице интерцептора од Роспи Ђуприје ка Великом селу; и
- започета је изградња Кумодрашког кишног колектора I фаза.

Стратешко опредељење канализације кишних и отпадних вода и у следећем периоду остаје такво да се канализација развија у пет независних система (Централни, Батајнички, Болечки, Банатски и Остружнички).

Планирано је да се на изливу сваког од пет планираних система изгради једно постројење за механичко, биолошко и у коначној фази терцијарно пречишћавање како то прописују стандарди Европске уније у области заштите вода. За Болечки систем планиран је предтретман на локацији постројења „Винча”, док би се коначан третман отпадних вода обавио на постројењу „Велико село”.

Планирана је изградња недостајућих великих колектора, тунела, црпних станица, објеката за пребацивање отпадних вода из Савског слива у Дунавски, као и колектор – интерцептор за потребе одвођења свих градских отпадних вода са простора централног система на третман у оквиру постројења „Велико село”.

За ублажавање поплава таласа на неким водотоцима планирана је изградња брана-ретензија у узводним деловима слива.

Такође је принцип да се стари део језгра града канализише по општем систему (део Централног система), а новији делови града по сепарационом систему (ободни делови Централног система, Батајнички и Банатски).

У следећем табеларним прегледима приказани су неки од основних планираних објеката канализације вода за поједине системе које је потребно изградити.

канализациони објекти	урбанистичка целина	намена објекта
Колектор Добановци–Батајница	VIII	фекални
КЦС „Батајница“	VIII	фекални
КЦС „Шангај“	VIII	фекални
ПШОВ „Батајница“	VIII и XI	фекални
КЦС „Сурчин“	XI	фекални
КЦС „Земун поље 1 и 2“	VIII и XI	фекални
Колектор Ø3000 у С8	VIII и XI	кишни
Колектор 350/250 см РЗ „Ауто-пут“ – КЦС „Земун поље 2“	XI	кишни
Колектор Ø1000 мм од привредне зоне „Ауто-пут“ до КЦС „Земун поље 2“	XI	фекални
кишни колектор „Земун поље–Дунав“	VIII	кишни

Табела 30. Батајнички канализациони систем

канализациони објекти	урбанистичка целина	намена објекта
ПШОВ „Велико село“	VIII, IX, X, I, II, III, IV, VII, IX, X, XII, XIII, XV, XVI, XVII, XVIII и XIX	фекални
Интерцептор	VIII, IX, X, I, II, III, IV, VII, IX, X, XII, XIII, XV, XVI, XVII, XVIII и XIX	фекални
КЦС „Ушће“	VII, IX и X	фекални
Кумодрашки колектор	XII и VIII	кишни
Ретензије на Кумодрашком потоку	XII и VIII	кишни
Бањички колектор	XVI и XVII	кишни
Ретензија на бањичком потоку	XVI и XVII	кишни
Ретензија на железачком потоку	XVI и XVII	кишни
Колектор Језезовац	XVI и XVII	фекални
Канализациони тунел Хитна помоћ-Венизелосова	VIII, IX, X, XII, XIII, XV, XVI, XVII, XVIII и XIX	фекални
Колектор од КЦС „Мостар“ до Хитне помоћи	I, XII, XIII, XV, XVI	фекални
Ретензије на Мокролушком потоку (Ласта и Ласта петља)	XVIII, VII, II и VI	кишни
Мокролушки кишни колектор од ретензије „Ласта“ до постојећег Мокролушког кишног колектора у улици Стефана Првовенчаног	XVIII, VII, II и VI	кишни
КЦС „Газела“ – нова за потребе блокова 17, 18 и 18а,	IX	двојна
КЦС „Галовица“ – нова	X	кишна
КЦС „Нукарица“ са потисним водом Ø1200 мм до преливне грађевине у ул. Војводе Мишића	XVI	фекална
КЦС „Виноградска“	X	фекална

Табела 31. Централни канализациони систем

канализациони објекти	урбанистичка целина	намена објекта
ПШОВ „Крњача“	V и VI	фекални
КЦС „Крњача 1 и 2“	V и VI	фекални
КЦС „Овча“	VI	фекални
Колектор 70/125 см Овча- Панчевачки пут	VI	фекални
Колектор 70/125 см КЦС „Котез“-Зрењанински пут	VI	фекални
ПШОВ „Црвенка“ са потребном фекалном канализацијом за потребе планиране привредне зоне дуж северне тангенте	VI	фекални
КЦС „Батајница северозапад“	VIII	фекална

Табела 32. Банатски канализациони систем

Планиран је почетак изградње примарних објеката канализације, постројења за пречишћавање отпадних вода и главних фекалних колектора, у оквиру Болечког система (урбанистичка целина XX) и Остружничког система (урбанистичка целина XIV).

На предметним сливовима, до изградње капиталних објеката, као и на изолованим деловима система (приградска насеља), где не постоји могућност брзог прикључења на градску канализацију, планирана је могућност изградње локалног привременог постројења за пречишћавање са испуштањем у водоток, које би се уклонило након изградње капиталних објеката канализације.

За сва постројења, на укупној територији ГУП-а Београда, потребно је пре пуштања у рад ПШОВ урадити Студију управљања производним муљем на ПШОВ, којом ће се генерално одредити проблематика решавања производног муља на ПШОВ као и локације за централну прераду комуналног муља.

Градска канализација се састоји из објеката који служе за: пријем и транспорт атмосферских и отпадних вода и њихово пречишћавање.

У канализацију за отпадне воде смеју се уводити само оне воде које задовољавају услове прописане важећим Правилницима.

Трасе канализационих цевовода треба водити јавним површинама у коловозу око осовине пута, појас заштите око канализационе мреже и колектора је габаритно, обострано 2,50 m.

Минимална димензија цевовода сепарационог типа за атмосферске воде је Ø300 mm, а за фекалне Ø250 mm. Минимална димензија цевовода општег типа канализације је Ø300 mm.

Није дозвољено упуштање кишних вода у фекални канал, нити отпадних вода у кишне канале.

На подручјима где није изграђена градска, односно локална канализација, власник односно инвеститор објекта дужан је да изради водонепропусну септичку јаму или локално постројење за пречишћавање отпадних вода (ПШОВ). Власник објекта дужан је да одржава септичку јаму или „Постројење“ (ПШОВ) у исправном стању.

Септичке јаме се постављају у комплексу:

- мин 2,00 m од оградне комплекса;
- мин 5,00 m од објекта;
- мин 10,00 m од регулационе линије;
- мин 20,00 m од бунара.

Систем уређења водотокова

Подручје обухваћено Генералним урбанистичким планом чини слив река Дунав и Сава. Лева обала Саве и Дунава се одводњава путем мреже мелиорационих канала и црпних станица. Та подручја налазе се испод максималних кота Саве и Дунава и изложена су плавлњу. Заштићена су насипима који су на појединим местима стари и недовољне висине.

Десна обала Саве и Дунава (шумадијски део) испресецана је са више бујичних токова, од којих су неки који пролазе кроз градско језгро затворени у колекторе, неки су делимично регулисани, а изграђене су и две акумулације у сливу Топчидерске реке.

У претходном периоду су реализовани следећи капитални водопривредни објекти:

- изведена је регулација реке Болечице од km 2+310 до km 2+554;
- реконструисан је насип на Ади Циганлији на довољну висину; и
- изграђен је насип на Дунаву у Земуну у дужини 350 m.

Сва планирана решења развоја система заштите од спољашњих и унутрашњих вода остају на снази а у складу са Стратегијом развоја града Београда.

У погледу заштите од спољних и унутрашњих вода ниских делова градског подручја приоритет остаје реконструкција и доградња постојећих система мелиорационих канала и насипа. За простор леве обале Дунава, насеље Крњача, планирана је заштита од унутрашњих (подземних вода) изградњом три линије дренажних бунара.

Планирана одбрана од поплава на бујичним водотоцима на десној обали Саве и Дунава (шумадијски део) вршиће се активним (изградњом ретензионих и акумулационих простора за ублажавање поплава таласа) и пасивним методама (изградњом линијских система одбране од поплава-регулацијом корита).

Приликом израде планске и техничке документације задржати постојеће критеријуме за објекте заштите од великих вода Саве, Дунава и Тамиша и за димензионисање процијаних профила бујичних водотокова.

Успостављени критеријуми заштитног система одбране од поплава приобаља Саве, Дунава и Тамиша на подручју Београда од утицаја ХЕ „Ђердап” у условима рада за коти 69.5мнв и више су воде вероватноће појаве једном у сто година (Q1%), с тим што додатна висина обезбеђује заштиту и за повратни период од 500 до 1.000 година (Q0,2%- Q0,1%). Мередавни рачунски ниво на ушћу је 76.00 мнв. Надвишење изнад меродавног нивоа велике воде за одбрамбене насипе поред Дунава износи 1,5 m – 1,7 m, а за насипе поред Саве 1,2 m – 1,5 m. За кејске зидове заштитна висина се креће од 0,5 m до 1,2 m.

Треба тежити натуралном уређењу корита уз потребне биотехничке мере на сливном подручју уз формирање малих ретензионих и вишенаменских акумулационих простора и заштити вода од загађења. У следећем табеларном прегледу приказани су неки од основних планираних објеката заштите од поплава за поједине водотокове које је потребно изградити.

назив водопривредног објекта	урбанистичка целина	врста интервенције
Обалутврда на десној обали Дунава (узводно од Радецког)	VIII	Обалутврда – коси кеј, изградња
Одбрамбени насип на десној обали Дунава и левој обали Саве од блока 70а до Шарана	VII, IX, X и XI	Насип и обалутврда – планирани за реконструкцију и надвишење
Одбрамбени насип на десној обали реке Тамиш	V и VI	Насип планиран за реконструкцију и надвишење
Моштанички, Сремачки, Сибовачки, Стојковачки поток, поток Пуповац и Остружничка река	XIV	Регулација потока
Поток Мостирине и Крушик	XIII	Регулација узводних деоница потока
Топчидерска река са притокама	XV, XVI, XVII и XIX	Регулациони радови на узводним деоницама и притокама са изградњом ретензија у циљу заштите од поплава
Река Болечица	XX	Регулациони радови на узводним деоницама и притокама са изградњом ретензија у циљу заштите од поплава
Јелезовачки поток	XIX	Регулациони радови на узводним деоницама и притокама са изградњом ретензија у циљу заштите од поплава
Раковички поток	XV	Регулациони радови на потоку и притокама до улива у Топчидерску реку са изградњом ретензија у циљу заштите од поплава
Поток Сикијевац	XV	Регулациони радови на потоку до улива у Топчидерску реку са изградњом ретензије у циљу заштите од поплава
Кијевски поток	XV	Регулациони радови на потоку до улива у Топчидерску реку у циљу заштите од поплава

Табела 33. Планирани водопривредни објекти

Општи услови

Водно земљиште је земљиште на коме стално или повремено има воде и користи се за:

- изградњу водних објеката и постављање уређаја намењених водотоцима и другим водама;
- одржавање корита водотока и водних објеката; и
- спровођење мера заштите вода и од штетног дејства вода.

Ради очувања и одржавања водних тела површинских и подземних вода и заштитних и других водних објеката, у водном земљишту примењују се следеће забране и ограничења:

- на насипима и другим водним објектима не сме се копати и одлагати материјал и обављати радови којима се може угрозити стабилност тих објеката;
- не смеју се градити објекти којима се смањује пропусна моћ корита;

– не сме се садити дрвеће на одбрамбеном насипу у инундационом појасу ширине најмање 10,00 m од небрањене ножице насипа и у брањеној зони на удаљености до 50,00 m од унутрашње ножице насипа; и

– не смеју се копати бунари, ровови и канали поред насипа у појасу ширине најмање 10,00 m од небрањене ножице насипа према водотоку, односно 50,00 m према брањеном подручју.

За потенцијално загађене воде дати решење које ће обезбедити заштиту површинских и подземних вода, чиме неће бити угрожене карактеристике воде прописане за другу класу, и то изградњом објеката (постројења за пречишћавање, сепаратора и таложника) који ће бити дефинисани на основу правила за димензионисање према меродавном протицају и параметрима за прорачун, односно, будућег правилника за ову област. У плановима нижег реда, предвидети фазност, у циљу побољшања квалитета вода које се упуштају у водотокове пре дефинисања и реализације објеката за пречишћавање, постављањем сепаратора на самој канализационој мрежи унутар подсливова.

У плавним зонама свих водотока не дозвољава се изградња нових привредних, стамбених и других објеката, ширење већ постојећих, нити подужно вођење саобраћајних и инфраструктурних система испод кота до којих досеже велика вода вероватноће 0,5%.

Корита водотока димензионисати на стогодишње воде и са одговарајућим надвишењем.

За спровођење одбране од поплава, у обалном појасу мора бити обезбеђена стална проходност и приступ за механизацију службе одбране од поплава као и неопходан приступ грађанству.

Код укрштања инфраструктурних објеката са водотоцима, уважити следеће:

– код подземних укрштања ове објекте водити кроз заштитне цеви тако да горња ивица буде на минимум 1,50 m испод нивелете дна нерегулисаних, као и на минимум 0,80-1,00 m испод нивелете дна регулисаних корита; и

– у зонама водотока трасе планирати што даље од горњих ивица природних протицајних профила, уз примену техничких мера за очување како ових објеката тако и стабилности корита водотока.

Нивелете мостова, пропуста и прелаза преко водотокова, морају бити тако одређене, да доње ивице конструкције ових објеката имају потребну сигурносну висину-зазор изнад нивоа меродавних речних великих вода.

Полагање мрежа у појасу државног пута, железнице и водном земљишту, условљено је прибављањем услова и сагласности надлежних јавних предузећа и институција.

Графички прилог 5.4. Генерална решења система канализационе атмосферије и отпадних вода

2.3.3 Уређење и изградња површина и објеката остале намене

Планом су дефинисани опис и структура претежних намена, компатибилне намене и намене које нису дозвољене. За сваку појединачну намену дат је приказ планираних решења и дефинисана општа, а у неким случајевима и посебна правила за уређење и изградњу површина и објеката.

2.3.3.1 Становање

Претежна намена: становање

Могуће компатибилне намене: јавне службе, комерцијални садржаји, саобраћајне и инфраструктурне површине, спортски комплекси и зелене површине.

Намене које нису дозвољене: депоније, привредне површине, комерцијални садржаји који генеришу велико саобраћајно оптерећење (хипермаркети, дисконт центри и сл.), производња и обрада сировина, складишта, робни и дистрибутивни транспорт, садржаји који узазивају велику буку и сл.

Ова намена простора обухвата у плану становање као основну функцију, али и све друге делатности које су са становањем компатибилне као пратећи садржаји. То су дечије установе, школе, здравствене установе, трговине на мало, мањи локали за различиту занатску производњу, предузећа чија делатност није опасна по суседство, услуге, канцеларијско пословање и сл. Поред тога, у зонама становања се налазе и саобраћајне површине, улице, скверови и сл. као и комунална инфраструктура и зеленило. Површине које имају стамбену намену су оне у којима преовлађују стамбене површине над другим компатибилним наменама (више од 50%).

Под терминима становање и стан се подразумевају они који су дефинисани Хабитат Агендом. То је „... кров над главом, са адекватном приватношћу, адекватним простором, физичком приступачношћу, адекватном безбедношћу, сигурношћу станара, који је грађевински стабилан и отпоран, адекватно осветљен и проветрен, са адекватном основном инфраструктуром,... са одговарајућим квалитетима животне средине и одговарајућим здравственим чиниоцима... што све скупа мора да буде доступно по прихватљивој цени.”

Стамбена изградња заступљена је у градском ткиву у континуално изграђеном подручју у оквиру централне и средње зоне и у виду појединачних стамбених насеља у периферној зони.

Континуално изграђено подручје одликује се јасно изграђеном уличном мрежом која формира урбанистичке блокове и стамбеним објектима намењеним првенствено вишепородичном становању, са мањим бројем зона са породичним стамбеним објектима. У историјском центру града објекти су по правилу постављени на регулацији, двострано су узидани, тако да се унутар блока формирају слободне површине. Стамбена изградња новијег периода у форми је групација слободностојећих објеката, међусобно повезаних отвореним слободним зеленим површинама. Стамбена насеља у оквиру периферне зоне организована су првенствено као самостална у погледу развоја. Изграђена су слободностојећим породичним стамбеним објектима у оквиру припадајуће парцеле. Изузетно се могу уочити објекти вишепородичног становања мањег капацитета.

Приметан је тренд ширења континуално изграђеног подручја дуж постојећих главних саобраћајних праваца и спајање са насељима у непосредној близини.

Поред низа нерешених питања везаних за ову област, Београд ће се у наредном периоду срести и са три крупна задатка у стамбеној изградњи: са отварањем могућности нове стамбене индивидуалне изградње на новим локацијама (Савска тераса, Вишњица, Јелезовац – Сунчани брег, Сурчин, Батајница), као и у већ формираним подручјима и насељима претежно ниже спратности, затим са тежњом дела становништва да кроз реконструкције старих и централних делова града долази до нових станова и најзад, са потребом да се стихијски настали делови града (са значајним учешћем непланске изградње) унапреде у крајеве града са стандардним породичним становањем.

У циљу подизања квалитета становања и живота у граду, стамбена изградња треба да се заснива на адекватном димензионисању структуре станова и подизању нивоа опремљености инфраструктурном и саобраћајном мрежом. Један од важних аспеката је развој новог социјалног и приступачног становања за које је неопходно развити посебне механизме изградње, како државних субвенција тако и локалних прописа и одлука.

Да би се очувала и унапредила животна средина у површинама намењеним становању потребно је балансирано ангажовање земљишта за конкретну изградњу. Посебну пажњу треба усмерити на примену еколошки одрживих материјала и технологија, као и на енергетску ефикасност и планираних и постојећих објеката.

У планирању развоја града Београда морају се узети у обзир услови тржишта и нови власнички статус земљишта. Будућа стамбена изградња мора бити контролисана и плански дефинисана.

Планирани концепт развоја становања заснива се на очувању и унапређењу постојећег квалитетног стамбеног ткива, замени и трансформацији дотрајалог фонда и санацији неплански изграђеног ткива, као и изградњи нових стамбених насеља.

ПРОСТОРНА ЗОНА	становање (ha)
	2021. година
ЦЕНТРАЛНА ЗОНА	724
СРЕДЊА ЗОНА	3.956
ПЕРИФЕРНА ЗОНА	10.739
УКУПНО СВЕ ЗОНЕ	15.419

Табела 34. Биланс планираних површина за становање 2021.

Становање у најопштијем смислу дефинисано је као породично и вишепородично становање.

Као породично становање дефинише се становање на појединачним парцелама, са највише четири стамбене јединице у објекту, спратности П до П+1+Пк/Пс (изузетно до П+2). На једној грађевинској парцели може бити један или више стамбених објеката, а висина објеката и правила грађења зависе од зоне у којој се парцела налази.

Под вишепородичним становањем подразумева се већи број стамбених јединица (више од четири стамбене јединице у објекту) у оквиру једног објекта. На једној грађевинској парцели може бити један или више стамбених објеката, а висина објеката и правила грађења зависе од зоне у којој се парцела налази.

Прелазним обликом сматра се становање у низу, које иако припада породичном становању, има капацитете вишепородичног становања ниске спратности (број стамбених јединица, БРПП).

Планирано је да се већина данашњих блокова, који чине стамбено ткиво Београда постепено унапређује и трансформише у стамбено ткиво већег стандарда. Тај процес ће бити спор и дешаваће се једновремено на великом броју локација у граду. Вишепородично становање у стамбеним блоковима са објектима узиданим на бочне границе парцела данас се налазе углавном у централној зони града. Предвиђено је да се један мањи део ових блокова трансформише у зоне комбиноване намене, у којима ће минимално 30% површине бити намењено комерцијалним садржајима, јавним наменама и другим компатибилним наменама. Други, већи део ових блокова, остаће са карактеристикама које има и данас, али уз побољшање решења паркирања. Планира се да се зоне са ниским стамбеним објектима лошег бонитета, у зависности од позиције у граду, трансформишу у вишепородично становање, породично становање, комерцијалне садржаје и површине јавних намена. Блокови са породичним становањем или остају у тој категорији или се у својим деловима трансформишу у јавне намене, комерцијалне садржаје. Блокови са породичним становањем у периферној зони остају у тој категорији, а могу да се трансформишу у локалне центре и садржајима јавних намена, пословања или малих производних погона. Мешовити блокови, који су

делимично намењени породичним, а делимично вишепородичним објектима, осим тога што могу да остану мешовити, могу да се трансформишу и у друге типове блокова.

Типови становања су дефинисани као:

- породично становање (до П+1+Пк/Пс, изузетно П+2);
- вишепородично становање ниже спратности (до П+4+Пк/Пс);
- вишепородично становање више спратности (до П+8+Пк/Пс); и
- вишепородично становање високе спратности (преко П+8+Пк/Пс).

Социјално становање, као посебан вид становања које је намењено решавању стамбених потреба социјално угрожених и лако повредивих група, планирано је у свим типовима становања, породичног и вишепородичног.

Основни критеријуми за одређивање локација за социјално становање, које треба користити и у даљим поступцима планирања су:

- здраво и за становање природно прихватљиво место;
- близина постојећих стамбених насеља;
- доступност јавног градског превоза;
- постојање могућности за повезивање на одговарајућу комуналну инфраструктуру; и
- постојање основне социјалне инфраструктуре (школа, дечија установа, здравствена установа, снабдевање и сл.).

Социјално становање треба развијати у два типа и то унутар стамбених групација које су веће од 250 станова у којима треба обезбедити од 5 до 8% станова за ове потребе и на засебним локацијама. Које ће се локације користити за које групе корисника зависи преваходно од градске политике.

Породично становање

Блок са породичним становањем је скуп појединачно изграђених зграда на, оивичен улицама или другим јавним просторима. Објекти су изграђени по ободу блока, а у односу на регулациону линију блока постављени су на њу или су повучени. Објекти су стамбене намене, са једним и више станова, не више од четири стамбене јединице, претежно спратности до П+1+Пк/Пс, изграђени као слободностојећи објекти, ретко као двојни или зграде у низу. Објекти постављени на регулационој линији карактеристика су насеља у равничарском делу града, а са повученом грађевинском линијом за просторе јужно од Саве и Дунава. У овом случају изражена је изграђеност у предњем делу парцеле. У дубини парцеле простор је уређен као дворишни врт. На овим деловима парцеле понекад се појављују мањи помоћни, а у последње време и мањи пословни објекти.

Блокови са породичним становањем смештени су на широком простору града од централне зоне града, преко средње зоне, све до крајњих граница периферних делова града.

Овај тип ткива карактерише низак индекс изграђености и индекс заузетости парцеле, уређеност предњих и унутрашњих делова парцеле, са паркирањем у објекту или засебној гаражи на парцели и довољно зеленила.

Велики део блокова са породичном стамбеном изградњом изграђен је у претходним деценијама или чак и пре Другог светског рата (Звездара, Врачар, део Вождовца, део Земуна и др.), а шездесетих година 20. века интензивно и плански изграђени су нови велики комплекси на јужном делу града, на Бановом брду, Жаркову, Петловом брду, Белих водама и др. Карактерише их уређени амбијент, утврђена хоризонтална и вертикална регулација и парцелација, опремљеност социјалном и комуналном инфраструктуром.

У централној зони, на магистралама или улицама I реда,

објекти овог типа могу се трансформисати у вишепородично становање ниже спратности до П+2+Пк/Пс, тип урбане градске виле.

Планирано је да један део блокова и зона са породичним становањем настане у будућем планском периоду кроз трансформацију данашњих мање комфорних форми становања у деловима средње зоне и у периферној зони – непланско становање и неусловно у квалитетно породично становање опремљено социјалном и комуналном инфраструктуром.

Општи услови

Правила за породично становање у заштићеним културно-историјским целинама у централној и средњој зони треба да омогуће:

- очување постојеће урбане матрице уз неопходне интервенције на уличној мрежи;
- изградњу нових и реконструкцију постојећих породичних објеката у складу са околним квалитетним стамбеним ткивом, и
- очување амбијента, односно постојеће висинске регулације породичног становања ниже спратности (до П+1+Пк/Пс).

Правила за уређење постојећег квалитетног породичног становања у блоковима у централној и средњој зони са утврђеном урбаном матрицом, треба да омогуће:

- реконструкцију и замену дотрајалих објеката у складу са амбијентом породичних кућа на парцели, у зависности од провлађујућег положаја у ткиву; и
- очување типологије породичног становања ниже спратности (до П+1+Пк/Пс).

Правила за уређење постојећег квалитетног породичног становања у блоковима у средњој и периферној зони са делимично утврђеном урбаном матрицом, треба да омогуће:

- реконструкцију урбане матрице у циљу довршења саобраћајне мреже, увођења додатне инфраструктурне мреже и побољшања стандарда становања;
- реконструкцију и замену дотрајалих објеката у складу са околним амбијентом, у зависности од провлађујућег положаја у блоку; и
- очување типологије породичног квалитетног становања ниже спратности (до П+1+Пк/Пс).

Правила за санацију постојећег породичног становања у неплански изграђеним деловима града у средњој и периферној зони са неутврђеном урбаном матрицом, треба да омогуће:

- реконструкцију урбане матрице уз интервенције у погледу побољшања стандарда и проширења саобраћајне мреже и по могућности, увођење дрвореда;
- побољшање стандарда становања увођењем нових јавних садржаја примарне социјалне инфраструктуре (предшколска установа, основна школа, дом здравља) и пратећих комерцијалних садржаја;
- опремање потребном инфраструктурном мрежом; и
- изградњу нових породичних стамбених објеката ниже спратности према правилима грађења која дефинишу квалитетан стандард становања који ће чинити будући амбијент.

Вишепородично становање

Вишепородично становање, према висинској регулацији, као одредници која дефинише тип вишепородичног становања, дефинише се као:

- вишепородично становање ниже спратности (до П+4+Пк/Пс);

- вишепородично становање више спратности (до П+8+Пк/Пс); и

- вишепородично становање високе спратности (преко П+8+Пк/Пс).

По положају, објекат вишепородичног становања може бити слободностојећи или једнострано или двострано узидан.

У централној зони у наслеђеним централним деловима града и деловима средње зоне вишепородични стамбени објекти су углавном изграђени по ободу блока, а у односу на регулациону линију блока постављени су на њу или паралелно са њом. По правилу су двострано узидани, са ретким изузецима када је успостављено одстојање између два објекта. Сваком објекту припада део уличног фронта и део залеђа све до парцеле суседних објеката.

Планирано је да се ови блокови са јасно оформљеном парцелацијом, габаритима и целином урбане матрице у централној и средњој зони града и даље развијају и унапређују. Могу се и трансформисати у зоне комбиноване намене (централна градска језгра Земуна и Старог града, дуж Булевара краља Александра, Деспота Стефана, Краља Милана и др.)

Циљ је да се временом унапреди и знатно увећа стандард коришћења простора и то изградњом гаража и паркинга, ослобађањем унутрашњости блокова где год је то могуће и стварањем нових зелених површина, бољим проветравањем и осветљењем блокова, побољшањем услова становања у објектима.

Препорука је да се кроз јавне конкурсе за поједине микролокације обезбеде квалитетна решења за уређење слободних и зелених блоковских површина, уз увођење елемената урбаног дизајна и мобилијара и адекватног пејзажног уређења.

Приликом детаљније разраде тежити ка обезбеђењу заједничких озелењених простора у унутрашњости блока за децу и станаре блока као сукорисничких површина, уколико није могуће остварити одговарајуће нормативе за зелене површине на нивоу појединачних парцела.

За вишепородично становање у постојећим организованим насељима карактеристични су слободно постављени вишеспратни објекти, повучени у односу на регулациону линију блока, изграђени на јединственој заједничкој површини без парцелације. Слободни простори су уређени као велике блоковске зелене површине са просторима за дечију игру, спорт и рекреацију.

Овај тип становања се у највећој мери појављује на простору централне и средње зоне Новог Београда и у новим деловима града насталим на раније неизграђеним површинама у периферној зони града (Борча, Сремчица, Батајница и др.) или реконструкцијом градских ткива ниске густине. Грађени су масовно и брзо по унифицираним пројектима и савременим технологијама. Блок је отворен, оивичен јаким саобраћајницама са увођењем саобраћаја у унутрашњост блока (стамбене улице, следе приступне улице и паркинзи).

Све ово условило је да овај тип блокова захвата веће просторе, са урбанистичким параметрима који су представљали равнотежу између изражено великог слободног простора и велике спратности објеката, осим у периферној зони.

Овај тип стамбених насеља оцењује се као вредан допринос једног периода модерне архитектуре и урбанизма у развоју Београда. Током времена концепт отвореног блока показао је многе предности, па га у будућности треба треба чувати и унапредити.

Концепт организованих насеља грађених 80-тих и 90-тих година прошлог века формиран је са објектима спрат-

ности од П+4 до П+6+Пк/Пс, већег индекса изграђености и заузетости, односно већих густина у односу на овај тип блокова из 60-тих година. По положају на парцели су слободностојећи, али се углавном састоје из више узиданих ламела. То су насеља на Бежанијској коси, Чукарничкој падини, Борчи III, Камендину, Блоку 21 на Новом Београду и др.

Блокови унутар ових насеља не омогућавају велике промене у трансформацијском смислу, како унутар блока, тако и на ободу према саобраћајницама. Значајније ремоделовање простора и објеката, које би нарушило карактер ових блокова, није дозвољено. Постојећа насеља треба даље развијати са истим концептом, с тим што се уз важне саобраћајне правце могу формирати мешовити градски центри.

За интервенције у постојећим организованим насељима, планом детаљније разраде за минимално блок у целини, дефинисаће се могућност доградње, надградње или изузетно нове изградње, у контексту постојеће висинске и хоризонталне регулације. При томе се посебно мора водити рачуна о композицији блока, оствареним просторним вредностима и капацитетима, објектима примарне социјалне инфраструктуре и комуналне инфраструктуре, паркирању и постојећем зеленилу. За нове објекте потребно је формирати нове парцеле, не угрожавајући слободне, парковски уређене делове насеља и задржати изградњу објеката повучених од регулације како би се сачувао визуелни идентитет отвореног блока. У случајевима реализоване ивичне изградње-линијских центара, кроз даљу планску разраду обавезно је обезбедити њихову ремоделацију и адекватно уклапање у контекст постојеће физичке структуре кроз правила архитектонског обликовања.

Простори планирани за површине јавне намене не могу се користити у друге сврхе. Ове површине, до привођења земљишта планираној намени могу се привремено користити искључиво као зелене површине, дечија или спортска игралишта.

Вишепородично становање у новим насељима планирано је у свим типовима изградње (компактни блок, отворени блок, објекти у низу итд.). Нова стамбена изградња планира се на локацијама стамбених насеља дефинисаних плановима детаљне разраде који нису реализовани, као и нови комплекси. Локације које припадају првој групи реализоваће се на основу важећих планова. За планирање локација за нову вишепородичну стамбену изградњу даје се смерница за израду планова детаљне регулације или урбанистичких пројеката, на основу којих ће се ови комплекси реализовати. У зонама које се планирају за организоване облике изградње у средњој и периферној зони (Савска и Језерска тераса, Вишњичко поље, Лисичји поток, Камендин, Овча, Крњача и сл.), део насеља предвидети за садржаје социјалне инфраструктуре (школа, дечије установе, установе социјалне и примарне здравствене заштите и др.). Свака од ових локација, без обзира што јој је претежна намена становање, треба да буде реализована као комплетна урбана целина, са свим потребним пратећим садржајима.

Општи услови

Правила за заштиту и уређење вишепородичног становања у заштићеним културно-историјским целинама у централној и средњој зони треба да омогуће:

- очување основних урбанистичких и архитектонских карактеристика отвореног блока, и постојећег односа слободног и изграђеног простора;

- очување постојеће урбане матрице без увођења нових улица;

- очување постојеће различите висинске регулације, посебно имајући у виду обликовну заокруженост објеката;

– планирање нове изградње и реконструкције према утврђеним мерама заштите;

– очување постојећих јавних простора и урбаних амбијената; и

– уређење простора у унутрашњости блока уз могућу реконструкцију и замену објекта у циљу санације и афирмације вредности блока, али и специфичних услова за реконструкцију, доградњу и изградњу у централним градским зонама.

Правила за очување и унапређење вишепородичног становања у централној, средњој и периферној зони у блокувима са утврђеном урбаном матрицом, треба да омогуће:

– очување постојеће урбане матрице;

– очување висинске регулације, посебно имајући у виду обликовну заокруженост блока објеката;

– планирање нове изградње, замене и реконструкције постојећих објеката, не угрожавајући постојећи начин коришћења објеката у блоку, нарочито заштиту приватности и осунчања;

– уређење унутрашњих простора блока са двострано узиданим објектима на регулацији у циљу санације и афирмације вредности блока;

– очување постојећих јавних простора посебно код постојећег квалитетног вишепородичног становања у насељима са слободностојећим објектима на заједничкој парцели у јавном коришћењу;

– санацију кровова без нарушавања амбијенталног контекста насеља; и

– обезбеђење потребног паркинг простора, али не на штету квалитетних блоковских зелених површина, односно провером могућности вишетажног паркирања на већ постојећим паркинг просторима или укључивањем и других механизма за обезбеђење паркирања.

Правила за очување и унапређење вишепородичног становања у средњој и периферној зони у блокувима са делимично утврђеном урбаном матрицом, треба да омогуће:

– реконструкцију урбане матрице уз мање интервенције у погледу побољшања стандарда и проширења саобраћајне мреже и по могућности, увођење дрвореда;

– замену дотрајалог фонда трансформацијом постојећег породичног становања ниже спратности лошег бонитета и привредних комплекса у средњој зони, објектима вишепородичног становања, у зависности од ширине и ранга приступне саобраћајнице; и

– увођење комерцијалних и јавних садржаја у циљу одрживог развоја подручја.

Правила за изградњу породичног и вишепородичног становања у новим насељима треба да омогуће:

– изградњу нових објеката високог стандарда енергетски ефикасног становања, свих варијетета спратности и положаја објеката;

– висок стандард архитектонских и урбанистичких решења у складу са савременим трендовима, уз учешће стручне јавности у одлучивању и обавезно према принципима енергетске ефикасности;

– висок стандард опремљености инфраструктурном мрежом; и

– висок стандард социјалне инфраструктуре (предшколска установа, школа, дом здравља, парк, културни садржаји, спортски комплекси и др.).

Конкретна правила грађења и параметри биће дефинисани у плановима генералне регулације са смерницама за обавезну израду планова детаљне регулације.

Секторска карта б. Становање

2.3.3.2 Комерцијални садржаји

Претежна намена: пословање, трговина на мало и велико, угоститељство, изложбено-продајни салони, туризам,

забава, услужно занатство, финансијске, интелектуалне, информатичке и друге услуге

Могуће компатибилне намене: становање, јавне службе, комуналне, саобраћајне и инфраструктурне површине, мањи привредни погони (условно), спортски комплекси, зелене површине.

Намене које нису дозвољене: депоније, привредне површине, уколико су у оквиру или близини становања намене које генеришу велико саобраћајно оптерећење или изазивају буку, производња и обрада сировина, складишта, робни и дистрибутивни транспорт и сл.

Комерцијални садржаји обухватају широк спектар делатности пословања, трговине, угоститељства, туризма, забаве, занатства, финансијских, интелектуалних, информатичких и других услуга. Претежна намена комерцијалних садржаја обухвата следеће делатности и објекте:

– трговине на мало (продавнице прехрамбене, непрехрамбене, специјализоване и мешовите робе, мини, супер и хипермаркети, робне куће, општи и специјализовани трговински центри, бензинске станице и сл.);

– изложбено продајни простори (салони аутомобила, продаја намештаја и сл.);

– трговина на велико (велепродајни објекти, дистрибутивни центри, складишта);

– пословање (пословне и финансијске институције, представништва, привредна друштва и агенције за пружање пословних, интелектуалних, информатичких и других услуга, пословни паркови и сл.);

– угоститељство и туризам (хотели, пансиони, хостели, ресторани, туристичке агенције, кафеи, кампови, марине);

– забаве и рекреације (фитнес и велнес центри, мањи рекреативни и спортски садржаји, забавни паркови, планетаријуми, куглане).

– услужно занатство (личне услуге и услуге у домаћинству).

Због високог степена јавности и интензитета у коришћењу, комерцијални садржаји се често комбинују и са другим компатибилним наменама (култура, образовање, управа, здравство, спорт, становање, тргови, паркови, верски објекти итд.).

Учешће комерцијалних садржаја на подручју ГУП-а данас износи око 43% у укупном друштвеном производу, око 20% у укупном пословном простору, а око 40% у укупном броју у запослених. Од укупног пословног простора намењених комерцијалним садржајима у 2010. години, 46% се налази у централној, 46% у средњој и 8% у периферној зони града. Преко 18% укупног пословног простора се налази само у централном делу Новог Београда.²⁵ Комерцијалне делатности у 2001. години заузимале су земљиште (пословне комплексе) површине око 670 ha, а у 2010. години земљиште површине око 800 ha²⁶.

У складу са правцима развоја терцијарног сектора дефинисаним у стратешким документима, основни циљ развоја комерцијалних садржаја је динамичан раст и равномернији размештај.²⁷ Концепција развоја комерцијалних садржаја заснована је на следећим циљевима:

– реафирмација градског центра;

²⁵ Извор: подаци о пословном простору за 2010. годину из Евиденције о наплати накнаде за коришћење грађевинског земљишта у Београду, Секретаријат за финансије, Управа јавних прихода

²⁶ Подаци представљају оријентациону процену добијену са сателитског снимка Београда из 2009. године. У обрачун нису укључене локације у пословно-трговачким улицама и објектима чија претежна намена није комерцијална.

²⁷ Просторни план Републике Србије 2010–2014–2021 („Службени гласник РС”, број 88/10) и Стратегија развоја града Београда („Службени лист Града Београда” број 21/11)

– равномерна просторна дистрибуција (средња зона/шумадијски део);

– активирање потенцијала у зони приобаља и на потезима уз главне саобраћајнице и улазне правце; и

– промоција и туристичка афирмација подручја очуване природе у централној зони града и приобаљу.

Концепција развоја комерцијалних садржаја обухвата неколико поља активности. Једно је афирмација и развој комерцијалних садржаја у централној зони, која је у претходном периоду, претрпела одлив великог дела промета. Њена атрактивност, међутим, није смањена и она представља основ за значајне пројекте.

Један од најважнијих пројеката је формирање нових комерцијалних комплекса у Савском амфитеатру и на простору десне обале Дунава у зони Ада Хује. Важно је њихово повезивање са центром на гребену, преко Теразијске терасе и Дорћола, даљи развој центра Новог Београда и подршка афирмације и повезивању главних туристичких мотива и подручја (језгра Земуна и Београда, Ушће, приобаље, спортско рекреативне зоне).

Даљи развој и афирмација комерцијалних садржаја на потезима дуж главних пословно-трговачких улица, допуниће систем комерцијалних површина града.

Такође се планира интензивније активирање појасева уз улазне правце у Београд. Зона ауто-пута на сремској и шумадијској страни, појас уз нову обилазницу, Ибарска магистрала и други правци, као и зоне укрштања главних праваца са мрежом саобраћајница нижег ранга, због добре саобраћајне повезаности и фреквенције корисника подижу ниво атрактивности локација за изградњу већих капацитета. У склопу ових привредних зона планирани су комерцијални садржаји: складишта, робни и дистрибутивни центри, велики тржни центри, продајни салони, услужни центри и сл.

ПРОСТОРНА ЗОНА	комерцијални садржаји (ha)
	2021. година
ЦЕНТРАЛНА ЗОНА	460
СРЕДЊА ЗОНА	558
ПЕРИФЕРНА ЗОНА	1.907
УКУПНО СВЕ ЗОНЕ	2.925

Табела 35. Биланс планираних комерцијалних садржаја 2021.

Планирани комерцијални садржаји реализоваће се изградњом новог пословног простора, реконструкцијом и променом намене постојећих привредних предузећа и ослобађањем нових локација у центру града. У постојећим објектима у градским центрима планира се трансформација приземља, сутерена и евантуално осталих етажа у пословне и јавне садржаје.

Општи услови

Концентрације комерцијалних садржаја према основној форми, месту и функцији развијају се у три основна типа:

Језгра су концентрације комерцијалних садржаја у формираном ткиву, у густој мрежи традиционалних трговачко пословних улица, најчешће мале регулационе ширине. Језгра су најстарији делови града са објектима културно историјске вредности у којима су тргови и главне улице пешачке зоне или улице са умиреним саобраћајем (пешачка зона Кнез Михаилове улице и Трг републике у Београду, Господска улица, Трг победе и Омладински трг у Земуну).

Линеарни потези су концентрације комерцијалних садржаја, који се по правилу развијају дуж главних градских улица и булевара (изван стамбених улица) као: појединачне

пословне јединице у приземљу зграда, као читаве пословне зграде, као делови блокова ивичне изградње, а на појединим деоницама и као читави контактни блокови уз улицу (пословно-трговачке улице, булевари, главне улице самосталних насеља, главни улазни правци у град).

Линеарни потези, зависно од свог положаја и функције заједно са другим наменама, учествују у формирању дела главног градског центра кроз мрежу булевара у централној зони ван старих језгара (и у центру Новог Београда). У средњој зони формирају центре градских подцелина као концентрације садржаја дуж уводних праваца, а у периферној зони, ван континуално изграђеног ткива, главне улице самосталних насеља формирају центре насеља.

Посебни комплекси развијају у свим зонама града, а ван централне зоне најчешће као појединачни претежно пословни комплекси и објекти са доминантно комерцијалном наменом. Посебни комплекси могу бити различити по величини и структури: појединачни објекти, групација објеката, део блока, цео блок и више блокова. Велики и средњи посебни комплекси, се обично развијају у средњој и периферној зони града на укрштању или уз примарне саобраћајнице. То су претежно велики формати трговине на мало (трговински центри, дисконтни и outlet центри), трговине на велико, ванградски хотели, продајни салони.

Мањи комплекси развијају се у свим градским зонама као пословни објекти свих комерцијалних делатности, али у ткиву других претежних намена, а најчешће у становању као пратећи садржаји свакодневног снабдевања и услуга.

Посебни услови

Комерцијални садржаји у централној зони

У централној зони града јављају се сва три типа концентрације комерцијалних садржаја и то: стара језгра Београда и Земуна, линеарни потези и посебни комплекси.

У централној зони града развијају се два стара језгра: старо језгро Београда и старо језгро Земуна. Комерцијални садржаји у старим градским језгрима развијаће се у складу са савременим условима очувања, унапређења и презентације културно историјског наслеђа, традиционалних и савремених урбаних вредности, као и потребом разноврсне туристичке понуде смештаја и исхране.

Величина зграда треба да је примерена формираном градском ткиву и у контексту суседних објеката. Обавезан је континуитет развоја садржаја на нижим етажама стамбених и пословних објеката и гаража. Препоручују се садржаји са интензивним целодневним коришћењем са одговарајућим учешћем садржаја у функцији свакодневног снабдевања и услуга.

Основни принципи концепта одрживости у функцији оживљавања старих градских језгара су: креирање и заштита јавних простора, изражена мешовитост намена, човекомерност и континуитет у обликовању, интензивирање, сигурност и комфор пешачког кретања, стварања пријатног и привлачног пешачког амбијента. Урбани дизајн по мери човека, прилагођен првенствено потребама пешачког кретања од изузетног је значаја за унапређење ових простора (висина зграда према ширини улице и континуитет величине зграда).

Општи услови за заштиту и уређење у заштићеним културно историјским целинама су очување основних урбанистичких и архитектонских карактеристика отвореног блока, и постојећег односа слободног и изграђеног простора.

Складан архитектонски третман подразумева интересантне и примерене детаље зграда на нивоу улице и горњих

спратова, излоге, ритам отвора, облике кровова и генерално однос зграде и јавног простора односно улице, тргова и других отворених простора и јавних паркинга.

Комфор пешачког кретања подразумева одговарајућу заштиту од атмосферских утицаја применом колонада, аркада, надстрешница, заштитног зеленила, као и контролу утицаја моторног саобраћаја (бука, загађење), сигуран приступ зградама за пешаке и особе са посебним потребама.

У старим градским језгрима планира се:

- повећање приступачности старих језгара Београда и Земунa побољшањем јавног градског саобраћаја, изградњом јавних гаража, смањењем дефицита паркирања и даљим умиривањем моторног саобраћаја ради стварања пријатнијег пешачког и социјалног амбијента и смањења саобраћајног оптерећења;

- контрола виталности градских језгара посебним мерама заштите диверзитета и броја малих пословних јединица у традиционалним пословно трговачким улицама (трговинске радње прехрамбене робе, пекаре, продаја штампе, апотеке, поште), у односу на велике трговинске формате;

- модернизација или промена намене тржних центара (Сити пасаж, Миленијум, Чумићево сокаче, Стакленац, Земуникум);

- изградња нових хотела (Стара електрична централа у Земуну, Скадарлија) и унапређење мреже хотела са акцентом на малим смештајним капацитетима;

- реконструкција и модернизација старих хотелских капацитета (Гранд, Централ, Праг, Ројал);

- Реконструкција и модернизација робних кућа у старим језгрима.

Поред старих урбаних језгара, неопходно је брижљиво планирање и развој природног језгра Београда, уз поштовање савремених функционалних и естетских захтева, кроз:

- Израду посебног урбанистичког плана за подручје Београдске тврђаве ради формирања целовите урбанистичке концепције за ревитализацију, интензивније коришћење, економски оправдано и културно-историјски сврсисходно уређење Београдске тврђаве и Гардоша;

- Оживљавање водених булевару Дунава и Саве посебно у централној зони (са ресторанима, културним, спортским и забавним манифестацијама и ревијалним програмима на води) уз развој речног туристичког, градског путничког и такси саобраћаја.

У центру Новог Београда, булеварима и примарним улицама ван старих језгара (линеарни потези), планирају се слободностојећи и савремени енергетски ефикасни објекти. Намена и величина зграда одговара интензивно изграђеном ткиву централне зоне са објектима у функцији опслуживања управних државних и регионалних институција, трговине, пословних представништава, банака и финансијских институција, великих хотела, стамбено-пословних објеката, великих гаража на ободу старих градских језгара и гаража за потребе централне зоне.

У центру Новог Београда, булеварима и примарним улицама ван старих језгара планира се:

- развој централних комерцијалних садржаја са посебним акцентом на компактном развоју и ефикасном коришћењу земљишта. Реализација планираних решења инфраструктуре и саобраћаја, посебно капацитетног шинског система треба да обезбеди бољу доступност планираним садржајима;

- стављање у функцију укупног, за тржиште већ изграђеног, пословно-канцеларијског простора у савременим објектима А и Б класе;

- реконструкција и модернизација постојећих робних кућа; и

- изградња нових хотела увођењем више међународних хотелских ланаца.

Посебне комплексе у централној зони чине најчешће појединачни објекти пословне и комерцијалне намене у блоковима претежно стамбене или комбиноване намене.

Намена и величина зграда одговара густо изграђеном ткиву централне зоне са објектима у функцији трговине, пословних објеката и градских хотела.

Значајан део ових комплекса чине и потенцијалне локације за изградњу високих објеката, чија је реализација условљена изградњом анализе и потврде испуњености критеријума за изградњу високог објекта, на коју сагласност даје Комисија за планове Скупштине града Београда и Плана детаљне регулације. Урбанистичка и архитектонска композиција, као важан чинилац у формирању и очувању силуете града, потврђује се кроз посебне поступке и јавне конкурсе.

У централној зони планира се:

- изградња пословних објеката, градских хотела и трговинских центара (Блок 23, Блок 11а, Кнеза Милоша и сл.); и
- реконструкција и модернизација постојећих хотела (Југославија, Путник).

Комерцијални садржаји у средњој зони

У средњој зони града јављају се два типа концентрације комерцијалних садржаја и то: линеарни потези и посебни комплекси.

Линеарни потези у средњој зони су главне пословно-трговачке улице у тежишту великих градских подцелина које формирају центре градских подцелина.

Полазећи пре свега од тржишних критеријума, развој центара градских подцелина се планира у деловима града где постоји мањак разноврсног пословног простора у односу на тражњу и потребе, које се не задовољавају у довољној мери у централној зони града.

Ови линеарни потези настали су на коридорима, главним радијалним правцима, између граница централне и средње зоне града:

- потез Угриновачке, Цара Душана и Првомајске улице у Земуну;

- Булевар Јурија Гагарина у Новом Београду;

- потез Пожешке и Трговачке улице на Бановом брду;

- Булевар краља Александра;

- Улица војводе Степе-Бањица;

- Вишњићка улица; и

- Зрењанински пут, Крњача.

Ови потези, односно концентрације централних комерцијалних садржаја представљају израз уравнотеженог развоја у средњој зони града.

Најчешће намене објекта су у функцији задовољавања повремених потреба становника стамбених подцелина које опслужују (робне куће, пијаце, хотели, финансијске, интелектуалне и друге услуге, пословно канцеларијски простор, личне услуге и услуге домаћинства).

Облик и величину зграда прилагодити суседним објектима, ако су у компактним блоковима у традиционалним улицама у старим деловима града или су слободностојећи објекти у отвореним или мешовитим блоковима у булеварима у новијим деловима града.

Основни принципи концепта одрживог развоја у функцији оживљавања центара градских подцелина су: изражена мешовитост намена, човекомерност и континуитет у обликовању, интензивирање пешачког кретања, сигурности и комфора ради стварања пријатног и привлачног пешачког амбијента.

У линеарним потезима средње зоне планира се:

- реконструкција и модернизација постојећих робних кућа на добрим локацијама како би на тржишту биле конкурентне (некадашње Робне куће Београд, Бетекс, Атекс, Нови дом, Метал сервис и сл.);

– реконструкција и модернизација постојећих хотела и изградња нових хотела (Славија, Депо).

Посебни комерцијални садржаји у средњој зони су постојећи и планирани комплекси великих, средњих и малих објеката различитих делатности: пословних објеката, трговине на мало (тржни центри Меркур, Кика, Метро, робне куће), угоститељства и туризма, забавних и рекреативних садржаја. Једина ограничења у врсти и капацитету се могу односити на негативан утицај комерцијалних садржаја са високим степеном буке и великим обимом саобраћаја, у односу на непосредно стамбено ткиво.

У функцији једног од основних циљева, равномерног просторног развоја и децентрализације, планира се:

– нова пословно комерцијална зона на Ада Хуји која ће представљати једну од најатрактивнијих зона Београда, у виду проширења главног градског центра и урбаног ткива Карабурме на Дунавско приобаље. Мада се налази већим делом изван границе централне зоне, имаће све карактеристике развоја као ткиво главног градског центра у централној зони;

– изградња нових трговинских центара средњег формата који треба да зауставе садашњи тренд изградње у централној зони града и подрже децентрализацију у средњој зони града. Ови трговински центри се очекују на пресеку везних полупрстенова и радијалних праваца на следећим локацијама: Церак код топлане, Раковица (индустријска зона), Трошарина, Устаничка улица код окретнице трамваја, Миријево–Вишњица (циглана, Ада Хуја), локација у Земуну код Галенике, локације на Зрењанинском и Панчевачком путу.

Комерцијални садржаји у периферној зони

У периферној зони града највећа концентрација комерцијалних садржаја јавља се у два типа: линерани потези, у главним улицама самосталних насеља и посебни комплекси.

Линерани потези које чине главне улице самосталних насеља, представљају локалне центре, планирају се као један од главних фактора одрживог развоја, економске, социјалне и еколошке виталности локалне заједнице. То су насеља: Батајница, Сурчин, Железник, Остружница, Сремчица, Умка, Моштаница, Рушањ, Ресник, Зуце, Калуђерица, Болеч, Борча, Овча и друга мања насеља.

Комерцијални садржаји у функцији свакодневног снабдевања и услуга су претежно у приземљу док су на спрату могуће јавне намене (библиотека, вишенаменска сала), али и становање. Пожељан је континуитет трговачких радњи и занатских локала у приземљу.

Главне улице потребно је обликовно завршити и садржајно допунити савременим услугама које задовољавају потребе градског становништва у функцији слободног времена, забаве, спорта и рекреације.

У периферној зони планирани су велики (регионални) и средњи посебни комплекси на укрштању примарних саобраћајница (трговински, дистрибутивни и логистички центри) и мањи посебни комплекси трговине и услуга као пратећи садржаји становања. Као посебни комплекси у периферној зони могу се јавити и појединачне пословне зграде које се својим волуменом морају уклопити у урбани контекст.

Секторска карта 7. Комерцијални садржаји

2.3.3.3 Привредне површине

Претежна намена: привредни паркови, технолошки паркови, индустријски паркови, мануфактурна и занатска производња, грађевинарство, саобраћајна привреда, слободне зоне и сл.

Могуће компатибилне намене: зелене површине, инфраструктурне, комуналне и саобраћајне површине, комерцијални садржаји, спортски комплекси, научно-истраживачки комплекси, пословни паркови, складиштење и условно становање у оквиру привредних/пословних паркова

Намене које нису дозвољене: депоније, привредна предузећа категорије Д, нуклеарна постројења, производња угља, нафте и земног гаса, производња неметалних минерала, производња базних хемијских производа, прерада канцерогених, мутагенних и тератогених материја и сл.

У циљу ефикаснијег коришћења градског земљишта, постојећи активни и напуштени индустријски и привредни комплекси у централној зони града, предвиђени су за измештање, односно трансформацију у за окружење прихватљиве и савремене урбане намене и садржаје.

Површине намењене за привредно-производне делатности планиране су у већем обиму, из разлога што комплексна структура ове намене укључује и друге компатибилне садржаје, првенствено комерцијалне. Нове привредне површине су планиране на потезима главних саобраћајних и улазних праваца у град, које због низа локацијских предности погодују развоју и изградњи робних терминала, робно-транспортних центара и других објеката саобраћајне привреде.

Привредни развој Београда очекује се кроз ревитализацију и унапређење привредних делатности на постојећим локацијама или изградњу нових привредних објеката и комплекса, искључиво у периферној зони. Ово се посебно односи на нове привредне паркове, из домена greenfield инвестиција. Ради остварења ових циљева неопходно је адекватно опремање комуналном и саобраћајном инфраструктуром ових простора.

Најзначајније зоне у којима ће се у наредном периоду обављати привредне делатности су зоне са адекватном саобраћајном доступношћу и опслуженошћу локација, као што су:

– Горњи Земун, Сурчин – Добановци и ауто-пута на сремском делу;

– Панчевачки рит (Рева) на банатском делу и привредна зона Крњача; и

– територије око нове обилазнице и на улазним правцима града (Ибарска магистрала, ауто-пута ка Нишу, Батајнички друм, Врчин, Сурчин РТЦ и др.).

ПРОСТОРНА ЗОНА	привредне површине (ha)
	2021. година
ЦЕНТРАЛНА ЗОНА	0
СРЕДЊА ЗОНА	45
ПЕРИФЕРНА ЗОНА	4.858
УКУПНО СВЕ ЗОНЕ	4.903

Табела 36. Биланс планираних привредних површина 2021.

Производни комплекси и локације у средњој зони, због неадекватне намене у близини стамбених насеља и садржаја централне зоне, предвиђени су за пренамену или поступно измештање:

Индустријска зона Нови Београд у оквиру које су смештене ливница и производња трактора (Индустрија машина и трактора а.д. Београд, Фабрика одливака Београд), која у домену утицаја на животну средину представља привредну делатност са повећаним еколошким ризиком, овим планом је планирана за трансформацију у комерцијалне, стамбене и јавне садржаје у складу са околним градским ткивом.

Бродоградилште „Београд” заузима део Савског приобаља и својом садашњом наменом у колизији је са стратеш-

ким опредељењима и плановима будућег развоја Савског амфитеатра. У будућности ову зону треба постепено усмерити ка развоју јавних, комерцијалних и других компатибилних садржаја. Већи део локације налази се у ужој зони санитарне заштите водоизворишта, па је потребно извршити усклађивање намена са посебним прописима из ове области.

Привредна зоне уз Радничку улицу у којој се налази постројење „Југопетрола” дефинисана је као привредна локација са великим ризиком и планирана је за пренамену у централне функције. Заштићени индустријски објекти шећеране планирани су за реконструкцију и пренамену у објекте културе и рекреације, а даљом планском разрадом планирано је и њихово повезивање са комплексом Хиподрома.

Најзначајније привредне локације у оквиру периферне зоне су: Панчевачки рит, привредна зона Горњи Земун, привредна зона Батајнице, привредна зона ауто-пута, привредна зона Сурчин–Добановци, Сурчин РТЦ, површине уз Ибарску магистралу, индустријска зона Железник, Раковица, делови уз ауто-пута према Мокролушкој, привредна зона Кумодраж, Стојчино брдо, површине уз планирани саобраћајни потез-СМТ, привредне зоне у Врчину и Болечу.

Привредне зоне разликују се по преовлађујућој врсти делатности које се у њима одвијају, величини комплекса и објеката, начину њиховог организовања, прилагођености окружењу (нивоу еколошког оптерећења) и др. По преовлађујућој врсти делатности привредне зоне могу бити:

- привредни комплекси (индустријски паркови);
- привредно-комерцијални комплекси (привредни, технолошки паркови, научно-истраживачки центри и сл.); и
- мањи привредни погони у склопу других претежних намена.

Привредни комплекси

Привредни комплекси су простори намењени организовању производних делатности у којој преовлађује једна врста делатности и то су по правилу фирме које приликом обављања својих производних процеса представљају велико еколошко оптерећење за околину. Ови комплекси лоцирају се у периферној зони града, далеко од стамбених насеља и уз главне саобраћајнице, од којих су одвојени појасом заштитног зеленила. У овој групи комплекса су такође и привредне делатности чији технолошки процеси захтевају комплексе са великим заузећем земљишта (металопрерађивачка индустрија, појединачни погони хемијске индустрије, веће кланице, индустрија лекова, боја и сл.). Уколико у постојећим привредним објектима и комплексима у оквиру технолошких поступака није могуће управљати ризицима по животну средину и здравље људи или су они велики и могу имати озбиљне последице, обавезна је њихова трансформација у еколошки прихватљиве.

Привредно-комерцијални комплекси

У овим комплексима преовлађује једна врста производне делатности у комбинацији са другим сродним или компатибилним, првенствено комерцијалним садржајима. Овај тип комплекса планира су непосредно уз главне саобраћајне и улазне праваце у град, па због низа локацијских предности погодују развоју и изградњи робних терминала, робно-транспортних центара, сервисних делатности и производних (уколико се за исте у циљу свођења утицаја у границе прихватљивости не захтева изградња специјалних уређаја за предтретман технолошких отпадних вода, пречишћавање отпадних гасова, посебне мере заштите од хемијских удеса и које не генеришу опасан отпад), трговачких комплекса, посебне врсте тржних и услужних центара, спортских

активности и забаве. Представљају просторе атрактивне за различите пословне активности, развој предузетништва и мала и средња предузећа. Опремљени су инфраструктуром или имају могућност да се на њу прикључе и по правилу су простори који се могу у кратком року привести намени.

Привредни парк представља савремени облик организовања простора за технолошки, економски и еколошки напредне гране и јединице привреде, пословања и примењене науке, кога по правилу развија и одржава јединствени организатор, у склопу посебног комплекса. Садржи погодну мешавину привредних, активности, изразито квалитетан еколошки и естетски амбијент. Земљиште унутар комплекса укључује формирање функционалних целина од 10,0–25,0 ха, које се могу делити на мање јединице од 0,50–3,00 ха. Локације се могу врло прилагодити специфичним потребама различитих корисника. Привредни паркови у склопу комплекса могу лоцирати објекте за службе за одржавање и обезбеђење (ватрогасна јединица, обезбеђење, служба техничког одржавања и сл.) и различите услуге (трговине, ресторани, спортски терени и објекти).

Привредни паркови обухватају различите видове организованих привредних комплекса и њима компатибилних садржаја у виду технолошких, бизнис паркова, научно-истраживачких центара, слободних зона и сл. У оквиру привредних паркова могуће је и минимално учешће становања за службене потребе или организација ових комплекса у складу са „Live&Work” концептом. Ово последње подразумева оптимално избалансирану мешавину намена: становања, комерцијалних садржаја, обавезних пратећих основних и примарних садржаја социјалне инфраструктуре, уз велико учешће зелених, рекреативних и слободних површина, а која за циљ има успостављање високо квалитетних урбаних амбијената, уколико се кроз даљу планску разраду и стратешком проценом утицаја на животну средину утврди да је то могуће. Ова намена подразумева дугорочни квалитетни развој, одрживост и позитиван утицај на животну средину и ширу друштвену заједницу.

Мањи привредни погони

Појединачни привредни погони су мање производне јединице, које се могу лоцирати у ткиву у склопу других претежних намена, као што су комерцијални садржаји или становање. То су привредни садржаји категорије А и Б као што су мали занатски и производни погони: сервисне радионице, пекарска производња, механичарске радње, мања складишта грађевинског материјала, итд. Могу се организовати као самостални објекти или у склопу објекта: у приземној етажи, у делу објекта према задњем дворишту, у склопу помоћног објекта или као други објекат на парцели. За такве објекте важе општа правила у складу са типологијом околне изградње и додатна правила која се односе само на производне јединице (приступ производној јединици, организација парцеле, изглед и др.) која ће бити посебно регулисана у даљој планској разради.

Општи услови

Претежна намена у оквиру привредних површина је производња, односно привредна делатност са пратећим, компатибилним садржајима. Планирање комплекса и услови изградње објеката дефинишу се плановима детаљне разраде, у складу са техничко-технолошким захтевима производног процеса.

Дозвољена је изградња више објеката у склопу комплекса. Објекти су најчешће слободностојећи, груписани на различите начине у јединствени привредно-комерцијални или производни комплекс.

Комплекси у привредним зонама треба да буду организовани тако да су комерцијални објекти, административна или управна зграда или садржаји којима приступају посетиоци (изложбени салони, продајни простори, благајна и сл.), позиционирани према јавној површини (улици), а производни објекти (производне хале, магацини, складишта и сл.) у залеђу парцеле.

У склопу комплекса дозвољена је изградња посебних технолошки неопходних и инфраструктурних објеката, као што су димњаци, ветрогенератори, соларни панели, водоторњеви, рекламни стубови и др.

Зелене површине и паркинг простори обезбеђују се у свим привредним зонама у зависности од функције и услова локације, у складу са важећим нормативима. Дозвољено је подизање појасева заштитног зеленила, а избор типа и карактеристика зелених појасева дефинисаће се кроз урбанистичку и пројектну документацијом.

Посебни услови

Према потенцијалном еколошком оптерећењу утврђено је пет категорија привредних предузећа за која су посебни услови уређења и мере заштите животне средине дефинисани у поглављу 2.4.4.1 Мере заштите животне средине.

Категорија А – мале фирме чије је еколошко оптерећење знатно испод граничних вредности. Делатности ових фирми, као што су занатске услуге и поправка, технички сервиси, пекарске и посластичарске радионице, израда и поправка предмета од дрвета, стакла, папира, коже, гуме и текстила и сл.

Категорија Б – мале и средње фирме које могу имати мали, краткотрајни, локални утицај на окружење у случају удеса. Ова категорија фирми обухвата веће електро-механичарске радионице, израда производа од готових сировина пластичних маса, израда производа од дрвета, стакла, папира, коже, гуме и текстила, складишта грађевинског материјала и др.

Категорија В – фирме које у случају удеса могу имати умерени утицај на непосредно окружење. Ова категорија обухвата објекте и комплексе тржних центара и већих складишта – изнад 5.000 m², прехранбене индустрије, текстилне индустрије, итд.

Категорија Г – фирме које у случају удеса могу имати средњи утицај на животну средину. Овде припадају металопраерађивачка индустрија, појединачни погони хемијске индустрије, веће кланице, прехранбена индустрија и сл.

Категорија Д – фирме које могу имати веома велики утицај на животну средину ширег окружења у случају хемијског удеса. У питању су веће индустрије базне хемије, рафинерије нафте и петрохемија, веће индустрије лекова, енергетика, дистрибутивна складишта нафте и деривата и друге.

На територији ГУП-а не планирају се нове локације привредних делатности типа Д, нити се планира проширење и повећање капацитета постојећих фирми (ово се не односи на аеродроме „Никола Тесла” и „Батајница”).

Обавезна заштитна растојања између потенцијалних извора опасности у кругу стамбених насеља дата су у поглављу 2.4.4.1 Мере заштите животне средине.

Секторска карта 8. Привредне површине

2.3.3.4 Пољопривредне површине

Претежна намена: пољопривредна производња, пољопривредно земљиште и објекти у функцији пољопривреде

Могуће компатибилне намене: зелене површине, инфраструктурни објекти, туристички садржаји

Намене које нису дозвољене: депоније, комерцијални садржаји, привредне површине осим прерађивачких погона, итд.

Подручје намењено за пољопривредне површине обухвата првенствено периферну зону, ванградске, преоне просторе, као и зоне непосредно уз приградска села, изван грађевинског подручја. Пољопривредно земљиште са другим природи блиским системима као што су шуме, мочваре, зеленило на форландима и слично чини јединствени природни предео.

Пољопривредно земљиште на територији плана у 2003. години заузимао је површину око 39.200 ha, што је 51.1% од укупне територије обухваћене планом. У међувремену, од 2003. до 2010. године, дошло је до изградње на пољопривредним површинама, тако да су укупне пољопривредне површине смањене за око 1.330 ha²⁸. У складу са наведеним, пољопривредно земљиште на територији ГУП-а Београда у постојећем стању заузима површину од око 37.888 ha, што је приближно 49% територије. У складу са одредбама Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС”, бр. 72/09, 81/09, 64/10, 24/11, 121/12, 132/14 и 145/14), границом грађевинског подручја нису обухваћене пољопривредне површине, већ су задржане само у периферној зони, ван његове границе.

Основни циљ развоја је сигурно снабдевање становништва Београда довољном количином пољопривредно-прехранбених производа, одговарајућег квалитета и асортимана, што треба да обезбеди развијена пољопривредна производња, али тако да не угрози био-капацитет пољопривредног земљишта.

Посебни циљеви су:

- очување и заштита природних ресурса и ревитализација деградираних и загађене околине;
- очување квалитетног пољопривредног земљишта у периферној зони;
- елиминација запарложених површина;
- ефикасно управљање пољопривредним земљиштем, као интегралним ресурсом;
- очување равнотеже између земљишта погодног за пољопривреду и ослобађање земљишта за друге облике развоја (земљиште VI–VIII бонитетне класе, у складу са Стратегијом пошумљавања, обновом дотрајалих и оснивањем нових засада воћа и винове лозе на агро-еколошки и пејзажно погодним локацијама и др);
- производња на принципима одрживог развоја, економски исплативих и еколошки прихватљивих пољопривредних производа;
- успостављање еколошки оптималних односа између пољопривредних, шумских и других зелених површина;
- просторна и функционална синхронизација производних и прерађивачких капацитета;
- концепт аграрног развоја базиран на интензивној, конвенционалној пољопривредној производњи (интензивна обрада земљишта, гајење само једне врсте на већим површинама, примена минералних ђубрива, хемијска контрола корова, штеточина и болести), има за циљ повећање продуктивности. Да би се у будућности одржала плодност земљишта, даљи развој мора се базирати на принципима одрживости;
- одржива пољопривреда је начин производње који, посматран у дужем временском периоду, унапређује квалитет животне средине и ресурсе на којим се заснива производња, задовољава човекову потребу за храном, има економску исплативост и унапређује квалитет живота целокупног друштва;

– у складу са одредбама Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС”, бр. 72/09, 81/09, 64/10, 24/11, 121/12, 132/14 и 145/14), границом грађевинског подручја нису обухваћене пољопривредне површине, већ су задржане само у периферној зони, ван његове границе. Пољопривредне површине (VI–VIII катастарске класе) које су обухваћене границом грађевинског подручја, превасходно треба наменити пошумљавању (у складу са Стратегијом пошумљавања), тј. успостављању система зелених површина, еколошких мрежа и уопште унапређењу еколошких услова и услова заштите животне средине и других намена;

– концепт аграрног развоја базиран је на макропољопривредној рејонизацији, забрани конверзије пољопривредних земљишта I–IV бонитетне класе у друге намене и пољопривредној производњи базираној на принципима одрживости.

ПРОСТОРНА ЗОНА	пољопривредне површине (ha)
	2021. година
ЦЕНТРАЛНА ЗОНА	0
СРЕДЊА ЗОНА	0
ПЕРИФЕРНА ЗОНА	14.344
УКУПНО СВЕ ЗОНЕ	14.344

Табела 37. Биланс планираних пољопривредних површина 2021.

Општи услови

На пољопривредном земљишту је забрањена изградња. Изузетно је дозвољена:

- изградња објеката у функцији примарне пољопривредне производње;
- изградња објеката у функцији еко-туризма или етно-туризма;
- изградња објеката инфраструктуре, јавних објеката или јавних површина, и то првенствено на земљишту ниже бонитетне класе, у складу са правилима уређења и грађења за ту врсту објеката; и
- изградња објеката/комплекса за коришћење обновљивих извора енергије (ветрогенератори, постројења за прераду биогаса и сл.).

Принципи и правила уређења простора и грађења, у оквиру пољопривредних површина ГУП-а служе као смернице за израду урбанистичког плана.

На пољопривредном земљишту банатског, сремског и шумадијског дела периферне зоне могуће је градити:

- објекте у функцији пољопривреде и пољопривредне производње;
- објекте инфраструктуре;
- објекте за експлоатацију минералних сировина;
- водопривредне, комуналне и друге објекте у складу са ГУП-ом; и
- објекте у складу са пољопривредним основама јединице локалне самоуправе и одговарајућим урбанистичким планом уз услове надлежних органа и служби за заштиту природе, водопривреде, енергетике и др., као на пример за потребе сеоског туризма или експлоатацију минералних сировина. Услови и правила грађења за овакве комплексе, као и посебна ограничења дефинишу се на основу смерница за обавезну израду плана детаљне регулације.

На пољопривредном земљишту је могућа изградња објеката који се користе за примарну пољопривредну производњу као што су:

- сточне и живинарске фарме, рибњаци;
- објекти за смештај стоке, ергеле, хиподроми;
- производни и сервисно-радни објекти у функцији пољопривреде (хладњаче, магацини за репроматеријал-семе, вештачка ђубрива, саднице, прехранбени производни погони, готове производе и сл.);

– помоћни објекти који су у функцији пољопривреде (гараже за пољопривредну механизацију, машине и возила, кошеви, амбари, оставе, настрешнице и сл.);

- објекти за производњу поврћа у затвореном простору (стакленици);
- објекти за производњу гљива;
- објекти за гајење пужева; и
- објекти за производњу глистењака, тресетишта.

На пољопривредном земљишту је могућа изградња, адаптација или реконструкција следећих објеката:

- породичних стамбених објеката у оквиру пољопривредних домаћинстава;
- хидротехничких објеката (за одбрану од поплава, наводњавање, регулацију водотока) и сл;
- пољских путева; и
- објеката од општег интереса утврђених на основу закона.

Могућа је изградња објеката пољопривредног домаћинства – салаша, виноградарских кућица и сл.

На пољопривредном земљишту дозвољени су сви радови који су у функцији унапређења пољопривредне производње, уз строго поштовање еколошких ограничења за трајно очување биокапацитета укупног простора.

Дозвољено је подизање пољозаштитних појасева, као и пошумљавање пољопривредног земљишта од VI–VIII класе ако је рационализација коришћења земљишта предвиђена шумским основама. Избор типа и карактеристика зелених појасева одређује се пројектном документацијом.

Удаљеност привредних објеката у функцији ратарства од пута не може бити мања од 100 m, односно 500 m од грађевинског подручја насеља. Одредба о минималној удаљености од грађевинског подручја не односи се на стакленике и пластенике.

Заштитно одстојање између стамбених објеката и ораница, односно плантажних воћњака који се третирају вештачким ђубривом и пестицидима је најмање 800 m. У заштитном појасу између границе пољопривредних парцела и обале водотока од 10 m није дозвољено коришћење пестицида и вештачких ђубрива.

За изградњу објеката на пољопривредном земљишту на основу овог плана, према њиховој намени и карактеру, у складу са законском процедуром утврђује се потреба израде процене утицаја на животну средину.

За енклаве пољопривредног земљишта које се налазе у окружењу грађевинског земљишта важе општа и посебна правила дата овим Планом.

Посебни услови

Стамбени објекти у оквиру пољопривредног домаћинства

Породични стамбени објекти у оквиру пољопривредних домаћинстава на пољопривредном земљишту, могу се градити само за властите потребе и у функцији обављања пољопривредне делатности, уз следеће услове:

- парцела мора да има обезбеђен излаз на јавни пут и решен систем инфраструктурне опреме који обезбеђује законске услове заштите животне средине;
- грађевинска линија објекта мора да буде на прописаној удаљености од јавног пута у складу са Законом о јавним путевима, односно пружног појаса и др.;
- најмања површина парцеле за изградњу стамбеног објекта износи 800 m²;
- индекс заузетости парцеле свим објектима, постојећим и планираним, на парцели до 1.000 m² ограничава се на максимално 40%; на парцелама од 1.000 m² до 1.500 m² на

максимално 35%; на парцелама од 1.500 m² до 2.000 m² на максимално 30%;

- минимална удаљеност објеката од границе суседне парцеле је 10 m;

- спратност објеката за становање је максимално П+Пк/Пс;

- минимална удаљеност стамбеног објекта од стаје, свињца, живинарника је 15 m;

- помоћни објекти, оставе и гараже, могу бити у саставу стамбеног или као самостални објекти;

- бунари или цистерне се могу подизати тамо где нема водовода. По правилу свака парцела треба да има свој бунар, удаљен од зграде за становање и суседних зграда 7 m, а од ђубришта и нужничких јама 15 m минимално. Бунари се не смеју постављати у подрумима и близу железница и гробља;

- објекти за држање стоке и нужник морају имати септичку јаму са поклопцем, а ђубриште поред септичке јаме и осочару;

- нужничке јаме морају се израђивати по важећим прописима. Могуће је поставити уређаје за пречишћавање отпадних вода;

- сметлишта – ђубришта морају бити удаљена или одвојена од зграде за становање, да имају бетонiranу јаму озидану водонепропусним материјалом и поклопац;

- забрањено је постављање објеката за узгој и боравак животиња на грађевинску линију, према јавној површини; и

- зидови објеката за узгој и боравак животиња према суседу треба да буду водонепропустљиви, да имају изолациони ваздушни слој, морају се зидати са зидовима од чврстог материјала, потребно проветравање и под од бетона са прописаним падом за одвођење нечистоће.

Постојећи објекти на пољопривредном земљишту могу се адаптирати, реконструисати и доградити према параметрима, условима уређења и грађења дефинисаних овим Планом.

Фарме

Објекти за интензивни узгој стоке, перади и крзнаша, које имају преко 50 условних грла, не могу се градити на заштићеним подручјима природе и на подручју водозаштитних зона.

Мини фарме (до 50 условних грла стоке), мањи производни погони за прераду пољопривредних производа (мини мликарне, млинови, сушаре) могу се градити уз примену хигијенско-техничких и еколошких услова.

Изградња фарми, које могу имати пратеће прерађивачке капацитете, дозвољена је уз испуњење следећих услова, односно смерница за израду плана детаљне регулације:

- минимална заштитна одстојања између границе комплекса сточних фарми и стамбених зграда – 200 m;

- одстојања између границе комплекса сточних фарми од магистралних путева – 200 m;

- одстојања између границе комплекса сточних фарми од речних токова – 200 m;

- одстојања између границе комплекса сточних фарми од изворишта водоснабдевања – 800 m;

- фарме треба да буду повезане са мрежом јавних путева и прилазним путем мин. 5,0 m ширине; и

- фарма мора бити ограђена, мин. висина ограде је 2.0 m и мора онемогућити пролаз животињама. Комплекс фарме треба да буде ограђен заштитним појасом зеленила.

У оквиру фарме морају се обезбедити два одвојена блока, технички део (објекти за запослене, пословни објекти, објект за боравак, котларнице, машинске радионице, складишта) и изоловани производни део.

За фарме са преко 50 условних грла, наведена растојања могу бити и већа ако то покаже „Анализа утицаја на животну средину”, обавезна је израда плана детаљне регулације у случају када је потребна експропријација земљишта.

Минимални капацитет основне производње уз који може да се одобри изградња објекта примарне дораде или прераде (кланица, хладњача, и сл.) износи 100 условних грла.

Објекти намењени пољопривредној производњи

Величина комплекса на којима је могућа изградња објеката у функцији примарне пољопривредне производње утврђује се зависно од врсте и интензитета производње према следећим препорукама:

- интензивна ратарска производња на поседу минималне величине 15 ha;

- узгој воћа, поврћа на поседу минималне величине 5 ha;

- узгој поврћа на поседу минималне величине 3 ha;

- виноградарство на поседу минималне величине 1 ha; и

- узгој цвећа и сл. на поседу минималне величине 0,5 ha.

Објекти за прераду и финалну обраду примарних пољопривредних производа биљног и животињског порекла (прерађивачи воћа, поврћа, лековитог биља, млека, меса (кланице) и сл, као и објекти за занатске производе (трске, вуне и сл.), треба да задовоље следеће услове:

- уколико је то могуће, објекти градити на земљиштима лошије бонитетне класе од III;

- унутар комплекса, поред производних капацитета, могуће је планирати пословне, услужне и снабдевачке садржаје;

- објекти морају да буду повезани са мрежом јавних путева и прилазним путем мин. 4,0 m ширине;

- објекти морају бити опремљени инсталацијама неопходним за производни процес, препорука је да се користите алтернативни извори енергије;

- загађене отпадне воде морају се претходно пречистити пре испуштања у природне реципијенте;

- неоргански отпад мора се одвозити на одговарајуће депоније, а органски на даљу прераду;

- однос нето површина производног и продајног дела = 9:1;

- минимална удаљеност за изградњу кланица је као код објеката за интензивни узгој стоке; и

- изградња привредних објеката у функцији ратарства дозвољена је само на великим комплексима удаљеним од насеља.

Кланице

Ови објекти се могу градити у складу са важећим прописима као:

- објекти већег обима производње (индустријске кланице);

- објекти мањег обима производње (занатске кланице); и

- објекти у домаћинству.

Локација кланица мора да буде:

- ван граница грађевинског подручја (осим објеката у домаћинству или уз угоститељски објекат) на оцедитом и стабилном терену;

- на пољопривредном земљишту лошије бонитетне класе;

- минимална удаљеност кланица од грађевинског подручја је као код објеката за интензивни узгој стоке;

- круг кланице сачињавају објекти – технички део, објекти производни део и земљиште;

- површина комплекса мора да одговара капацитету кланице и да обезбеди функционалну повезаност чистог и прљавог дела комплекса;

- комплекс мора бити ограђен;

- слободне површине морају бити озелењене;

- комплекс мора имати приступ путем од чврстог материјала и прикључење на неопходну инфраструктуру; и

- отпадне воде се морају пречистити пре испуштања у реципијент.

Стакленици и пластеници

На пољопривредном земљишту дозвољена је изградња или постављање стакленика и пластеника. Минимална удаљеност оваквих објеката од међних линија је 5,0 m.

Парцеле се могу ограђивати транспарентном оградом макс. висине 2,20 m, на удаљености мин.1,0 m од међне линије.

Објекти за гајење печурака и пужева

Ови објекти граде се у складу са нормама и правилницима за ову област. Парцеле се могу ограђивати транспарентном оградом макс. висине 2,20 m на удаљености мин.1,0 m од међне линије. Минимална удаљеност од суседних парцела је 10 m.

Комплекс мора бити минимално комунално опремљен: приступни пут са тврдом подлогом, санитарна вода, електроинсталације, водонепропусна септичка јама и др.

Рибњаци

За подизање рибњака на обрадивом пољопривредном земљишту потребна је сагласност Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде.

Услови за изградњу рибњака:

- границе рибњака морају бити означене видљивим ознакама, рибњак треба да буде ограђен;
- дозвољена је изградња објеката на површини од 20% од укупне површине рибњака – технички део (објекти за запослене, пословни објекти, објекат за боравак као и потребни пратећи објекти котларнице, машинске радионице, складишта) и изоловани производни део;
- могуће је организовање специјализованог објекта угоститељских услуга;
- рибњак мора да буде опремљен уређајима за упуштање и испуштање воде, уређајима за регулисање нивоа воде, уређајима који спречавају пролаз риба, рибље млађи, икре у или из рибњака;
- рибњак мора бити заштићен од поплава; и
- за уклањање смећа и штетних отпадака мора постојати уређено место или изграђен технички уређај, који онемогућава загађење рибњака и његове околине.

Објекти у функцији туризма

За ове комплексе потребна је израда одговарајућег урбанистичког плана уз добијене сагласности надлежних органа и служби за заштиту природе, водопривреде, енергетике и др.

Објекти и простор за експлоатацију минералних сировина

Уколико се минералне сировине (глина, шљунак, пясак, термалне и минералне воде, нафта, гас и сл.) налазе на пољопривредном земљишту, одобрење за експлоатацију се мора прибавити од Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде.

Планирање ових објеката условљено је смерницом за обавезну израду плана детаљне регулације.

Секторска карта 9. Пољопривредне површине

2.3.3.5 Остале зелене површине

Ове површине су планиране на подручју неизграђених и постојећих пољопривредних површина у оквиру грађевинског подручја.

Остале зелене површине су зелене површине за које није утврђен јавни интерес. У зависности од просторног положаја, контактних намена и зона и других специфичности, могу бити реализоване као један од типова зелених површина наведених у поглављу 2.3.1.5. Препоручује се подизање шума на простору водоизворишта, заштитних зелених

појасева уз саобраћајнице и дуж водотокова, као и ниске вегетације на подручју заштитних зона аеродрома.

На подручјима планираним за остале зелене површине, у средњој и посебно периферној зони, подстицати органску пољопривредну производњу на отвореном, као и биолошку производњу у пластеницима и стакленицима, производњу на хидропонима (аквапонима) у малим пољопривредним енклавама, где није могућа традиционална и биолошка производња. Кроз детаљну планску разраду на нивоу планова генералне регулације са смерницама за израду планова детаљне регулације, у складу са специфичностима конкретне локације (саобраћајна и инфраструктурна опремљеност локације или контактнoг подручја, запуштене и неуређене површине и сл.), могуће је планирање и других намена у циљу рационалнијег коришћења земљишта у оквиру грађевинског подручја, ако се то оцени као плански оправдано и у мери која не угрожава генерална усмерења овог плана.

Ревитализовати и унапредити постојеће аграрне просторе опремљене инфраструктуром (огледна поља у циљу развоја и примене нових агротехнологија у функцији пољопривредног развоја, за потребе научног и стручног рада на испитивању и селекцији најновијих хибрида и сорти и промоцији нових технологија гајења агрокултура). На грађевинском земљишту планираном за остале намене, могуће је подстаћи производњу цвећа, печурки, расада, формирање баштенских колонија и сл. до привођења намени. Ова производња има скромне економске, али значајне социјалне и еколошке ефекте на унапређење квалитета живота у градовима.

Остале зелене површине, поред претежне намене, планиране су и као: заштитни зелени појас, заштитна зона водоизворишта, заштитна зона аеродрома, дворишта и вртови (у оквиру стамбених зона). Конкретно, остале зелене површине у функцији заштите планиране су у заштитној зони Института Винча, водоизворишта Сибница, аеродрома „Никола Тесла”, аеродрома Батајница, дуж мелиорационих канала, саобраћајница, као и дуж Земунског и Бежанијског лесног одсека.

ПРОСТОРНА ЗОНА	остале зелене површине (ha)
	2021. година
ЦЕНТРАЛНА ЗОНА	1
СРЕДЊА ЗОНА	63
ПЕРИФЕРНА ЗОНА	5.471
УКУПНО СВЕ ЗОНЕ	5.535

Табела 38. Биланс планираних осталих зелених површина 2021.

Секторска карта 9. Пољопривредне површине

2.3.3.6 Посебни садржаји у оквиру других намена

Посебну групу садржаја и објеката, која због своје мање заступљености и броја у односу на претежне намене у градском ткиву, није обрађена кроз посебна поглавља у овом плану, чине различити садржаји који имају значајну улогу и важан су део урбаног и културног идентитета Београда²⁹ Њима се обогачује понуда садржаја и услуга претежних намена и подиже ниво атрактивности подручја у којима се налазе.

За њихов даљи развој и планирање, потребно је приступити изради нових и имплементацији постојећих студија и елабората, као и смерница за израду планова детаљне регулације.

²⁹ Имајући у виду да су саставни део урбаних структура других, претежних намена, посебни садржаји нису приказани на графичким прилозима и секторским картама.

Верски објекти припадају категорији садржаја у којима религиозни део становништва испуњава духовне потребе у складу са одабраном конфесијом, али истовремено могу да буду и места пружања културно-образовних програма и услуга социјалног старања за становнике у својим срединама. Грађевинско земљиште за верске објекте не припада јавној намени, већ само јавној употреби. „Студијом верских објеката и локација за верске објекте”³⁰ су обухваћени верски објекти и комплекси у функцији храма, као и објекти и комплекси пратећих намена, који подразумевају административне, образовне, културне и социјалне садржаје у функцији верске заједнице и дефинисани критеријуми за њихово планирање. Тежиште планирања је на верским објектима – богомољама локалне заједнице³¹.

Имајући у виду функционалне, просторне и обликовне специфичности верских објеката, критеријуми за њихово планирање треба да омогуће различитом број у верника традиционалних цркава и верских заједница у Београду да остваре њихова, уставом и законом³², загарантована права, као и потребе у складу са богослужбеним специфичностима, а који ће, истовремено, обезбедити да се испуне одговарајући услови везани за складно уклапање таквих објеката у амбијент и окружење локалне заједнице или шире градске целине.

Општи критеријуми за планирање су: поштовање идентитета града, у смислу чување визуелног, историјског, културног идентитета града (слике града), карактеристичних пејзажа, панораме, амбијената, просторних репера, али и објеката симбола, градског, али и ширег државног – националног значаја, као и потребе верника исказане бројем гравитирајућих верника локалне заједнице на основу званичних резултата Пописа становништва, односно степеном опслужености који, поред броја гравитирајућих верника, узима у обзир и површину храма, уз уважавање принципа позитивне дискриминације који омогућава да и, по број у верника, мале традиционалне верске заједнице имају право на молитвни објекат. Такође, потребно је да постоји позитиван став локалне заједнице према иницијативи за изградњу верског објекта, уз претпоставку да постоји и концентрација верника одређене вероисповести за коју се храм реализује.

Поред општих критеријума за планирање локација и верских објеката, потребно је да се дефинишу и специфичне препоруке за уређење и димензионисање парохијских порти и за манастире Српске православне цркве, с обзиром да се ови верски објекти најчешће јављају као предмет у планерској пракси.

У складу са општим условима могуће су све интервенције на парцели и постојећем објекту којим се унапређује основна намена, као и изградња објеката претежне, пратеће или компатибилне намене, партерно уређење парцеле, интервенције на постојећем објекту којим се побољшава његова функционална и грађевинска својства, омогућава приступ особама са посебним потребама и сл. Велики број

постојећих верских објеката свих цркава и верских заједница припада категорији културних добара, добра која уживају статус претходне заштите или се налази у оквиру просторно културно-историјских целина, па су за све интервенције на овим објектима неопходни конзерваторски услови, односно сарадња са службом заштите. Општа правила и препоруке за верске објекте треба да омогуће складно уклапање ових објеката и комплекса у окружење, уз поштовање и свих других критеријума, што ће се дефинисати у даљој разради кроз планове генералне регулације са смерницама за израду планова детаљне регулације.

Дипломатско-конзуларна представништва и амбасаде

Дипломатско-конзуларна представништва и амбасаде иностраних држава су званични представнички садржаји, чије функције обухватају политичко, економско и културно представљање ових земаља, различите дипломатске активности и основне конзуларне послове од ближег интереса за обичне грађане. Амбасаде и представништва су објекти и простори који подразумевају већи степен безбедности у свом функционисању. У склопу ових садржаја поред простора намењеног обављању редовних дипломатских послова и активности, простора за запослено особље, обезбеђене су и површине за посетиоце и церемонијалне функције. Комплекс амбасаде може да укључи и резиденције амбасадора и станове запослених.

Дипломатска представништва такође укључују и културне центре, комерцијална и трговинска одељења и канцеларије које се баве политичким и одбрамбеним проблемима и питањима.

Питања локација нових амбасада и резиденција решавају се у складу са прописима и посебним споразумима надлежних институција на расположивом земљишту планираном за становање, комерцијалне садржаје, привредне површине и друге компатибилне намене и условно јавне службе. Услови за изградњу и реконструкцију објеката и пратећих садржаја, подразумевају њихово адекватно уклапање у окружење и поштовање правила која се примењују за претежну, преовлађујућу намену за конкретну локацију. Планирање нових амбасада и дипломатских представништа није дозвољено на јавним зеленим површинама (паркови, скверови, посебни зелени комплекси), у оквиру културно-историјских целина и других значајних градских простора, који подразумевају висок степен јавности и интензитета у коришћењу (поједини дипломатски и резиденцијални објекти захтевају безбедоносну заштитну зону и забрану јавног приступа). Грађевинско земљиште за амбасаде и дипломатска представништва не припада јавној намени, оно је у одређеној мери и код појединих садржаја у јавној употреби.

Туристички садржаји

Просторни развој туризма полази са становишта да Београд представља туристичку зону I ранга у Републици Србији и да је проглашен за туристичко место прве категорије на основу Елабората „Категоризација Београда као туристичког места”.

Туристички садржаји се у виду компатибилних садржаја и намена могу развијати у оквиру других намена, у привредним зонама, уз становање, јавне објекте, спортске комплексе, зелене површине, саобраћајне површине, у културно-историјским целинама и споменицима природе, а првенствено у склопу комерцијалних садржаја и значајних градских простора (приобаље и акваторија Дунава и Саве, парк шуме, Калемегдан, Авалски торањ итд.). Простори и

30 „Студија верских објеката и локација за верске објекте на територији градских општина Београда у границама Генералног плана Београда до 2021”, која је урађена у Урбанистичком заводу Београда 2009. године, коришћена је као документациона основа овог плана, а њена примена је за даљу планску и пројектантску разраду.

31 Под локалном заједницом се, за бројчано доминантну верску заједницу Српске православне цркве, сматра територијално везан број верника који припада организационо једној цркви, односно црквеној парохији или општини. За остале традиционалне цркве и верске заједнице под локалном заједницом се сматрају верници који не морају бити територијално везани, али припадају организационо једној цркви, односно богомољи.

32 Закон о црквама и верским заједницама („Службени гласник РС”, број 98/06, „Службени гласник РС”, број 36/06)

објекти намењени туристичким садржајима су високог степена јавности и морају бити лако доступни за коришћење, саобраћајно и комунално опремљени и обележени туристичком сигнализацијом.

Туристичке садржаји, односно инфраструктуру чине простори и објекти за информисање, предах, рекреацију, едукацију и забаву туриста и посетилаца: купалишта и плаже, тематски и забавни паркови, туристички информативни центри, центри за прихват туриста и посетилаца, одморишта поред путева, објекти наутичког туризма, отворени и затворени објекти спортске рекреације, мале вештачке акумулације са купалиштем, базени за купање, велнес објекти и објекти бањске рекреације, забавно рекреативне стазе и путеви (трим стазе, стазе здравља, видиковци, панорамски путеви, бицикличке стазе, пешачке стазе, и слично), уређене обале река и језера, објекти за посматрање природних реткости, објекти за предах и краће задржавање туриста, објекти за авантуристичке активности и сл.

На основу Закона о туризму,³³ типолошки су сврстани у места за одмор, туристичке локације, туристичке просторе и туристичко место. Кроз израду посебних планских и програмских докумената (развојних студија, пројеката, конкурса), треба планирати економски оправдано и културно-историјски сврсисходно уређење туристичких простора. У циљу даљег унапређења и развоја ових садржаја, планира се побољшање саобраћајне инфраструктуре и комуналне опремљености локација.

Планирано је и интензивније коришћење и активирање потенцијала водених булеvara Београда – Дунава и Саве, посебно у централној зони (са ресторанима, културним, спортским и забавним манифестацијама и ревијалним програмима на води уз развој речног путничког и такси саобраћаја). Такође је планирано проширење постојећих и увођење нових купалишта и излетишта на рекама (Велико ратно острво, Велико блато, Кожара, Бељарица, Ада Циганлија, Макиш, Остружница и Умка, Дубоко).

Очувано и атрактивно историјско наслеђе, најзначајнији простори и објекти природне и културне баштине, локације и комплекси индустријског наслеђа, кроз нова урбанистичка и архитектонска решења треба да постану културна и туристичка атракција (меморијални комплекс Старо сајмиште, Бетон хала, комплекс стареа шећеране, Стари млин итд.). Такође, наставиће се развој, одржавање, ревитализација и промоција културних добара (музеја, галерија, збирки, позоришта и др.), који представљају значајан елемент туристичке понуде града.

Треба рачунати и на озбиљно унапређење мреже супраструктуре Београда са акцентом на побољшање разноврсних смештајних капацитета који недостају Београду (хотели високе категорије, хостели, кампови, категорисан приватни смештај и др.), посебно на делу улазних праваца у град и уз главне градске саобраћајнице. Планирају се додатни смештајни капацитети уз марине, а посебно на Ада Хуји, код археолошког налазишта Винча на десној обали Дунава и у осталим комерцијалним површинама, посебно у централној и у периферној зони (на ободу заштићених целина Авала и Космај).

Архитектонској обради и обликовању објеката у функцији туризма мора се приступити пажљиво, са циљем да се на најбољи начин својом функцијом, изгледом и наменом уклопе у контекст, уз очување визуелног, историјског и културног идентитета окружења.

На постојећим туристичким садржајима и објектима, у складу са одговарајућом техничком документацијом, могу

се планирати интервенције којима се унапређује претежна намена. Дозвољени су радови на реконструкцији и доградњи (неопходни пратећи објекти и површине) којом се побољшавају његова функционална и грађевинска својства, омогућава приступ особама са посебним потребама и сл., у складу са просторним могућностима.

За планиране веће комплексе у функцији туризма (хотели, кампови, бањски комплекси, тематски и забавни паркови, марине и објекти наутичког туризма и сл.), објекте и садржаје за прихват већег броја туриста и посетилаца и за зоне у режиму заштите (културно-историјске целине, споменици природе), овим планом даје се смерница за обавезну израду планова детаљне регулације.

Туристички садржаји угоститељског карактера, као што су хотели, ресторани, кафеи и сл. обрађени су у делу 2.3.3.2. Комерцијални садржаји. Сви наведени садржаји треба да обогате постојећу туристичку понуду Београда у наредном периоду.

2.3.4. Уређење и изградња површина и објеката јавне и/или осталих намена

2.3.4.1 Спортски комплекси

Претежна намена: отворени спортски терени, затворени спортски објекти

Могуће компатибилне намене: зелене површине, јавне службе, инфраструктурне површине и објекти, комерцијални садржаји у функцији основне намене

Намене које нису дозвољене: пољопривредне површине, становање, привредне површине и сл.

Циљеви развоја у области спорта су масовније укључивање становништва у спортске и рекреативне активности и стварање бољих услова за врхунски и школски спорт.

Остваривање наведених циљева развоја могуће је уз:

- очување и ревитализацију постојећих спортских капацитета;

- реализацију нових спортско-рекреативних површина и објеката у близини зона становања;

- реализацију нових спортских терена и физкултурних сала у оквиру школских комплекса; и

- реализацију недостајућих спортских комплекса у функцији тренинга и такмичења спортиста на националном и међународном нивоу.

Спорт је у Закону о спорту („Службени гласник РС”, бр. 24/11 и 99/11) означен као делатност од посебног друштвеног значаја. Спортски објекти се планирају као остали објекти јавне намене. По правилу, спортски објекти се планирају на површинама јавне намене, и то нарочито у случају када те објекте користи носилац права – спортски клуб, спортско удружење и друго правно лице чији је оснивач, односно правни следбеник република Србија, град Београд или јединица локалне самоуправе. Спортски објекти се могу планирати на површинама остале намене у случају када су ти објекти у осталим облицима својине.

У складу са Стратегијом развоја спорта у Републици Србији за период од 2009. до 2013. године, концепција развоја спорта заснована је на стратешком опредељењу да се преваходно сачувају и ревитализују постојећи спортски капацитети, а затим да се плански граде нови спортски објекти у функцији рекреативног, такмичарског и школског спорта.

Генералним урбанистичким планом се постојећи спортски објекти и спортски комплекси у режиму јавног коришћења задржавају у постојећој „спортској намени”. Намену спортског објекта могуће је променити само у посебним случајевима дефинисаним Законом о спорту („Службени

гласник РС”, бр. 24/11 и 99/11). На постојећим спортским објектима предвиђене су интервенције на адаптацији и реконструкцији постојећих капацитета, као и доградњи нових спортских и пратећих садржаја у циљу модернизације и побољшања постојећих услова коришћења.

Планом је предвиђено да се нови спортски објекти реализују у оквиру планираних површина јавне и /или остале намене – спортских комплекса, али и као компатибилна намена и садржај у оквиру других претежних намена површина (становање, комерцијални садржаји, привредне површине, зелене површине, јавне службе).

Планом су предвиђена два основна типа спортских комплекса.

Спортско-рекреативни комплекси намењени су за рекреативне активности становништва, тренинге и такмичења спортиста и спортских екипа на локалном нивоу, као и за извођење наставе физичког образовања деце и омладине. Планирају се као насељски, општински или градски спортско-рекреативни центри и димензионишу се у складу са нормативом: 4 m² површине комплекса/становнику или 1.5 m² бруто површине објекта/становнику.

Такмичарски спортски комплекси су специјализовани спортски комплекси намењени за тренинге и такмичења спортиста и спортских екипа на националном и међународном нивоу. Такмичарски спортски комплекси могу обухватати велике површине и садржати комплексне спортске објекте (спортске хале, спортски стадиони), који захтевају значајну саобраћајну и инфраструктурну опремљеност и веће капацитете простора за посетиоце и мирујући саобраћај.

За реализацију спортских објеката од републичког и градског значаја планирани су спортски комплекси на локацијама које су приказане у табели 5 и секторској карти 3. За планиране спортске комплексе дата типологија није обавезујућа и може бити коригована у даљој урбанистичкој разради.

Зона	Ознака спортског комплекса ³⁴	Локација	Типологија	Оријентациона површина (ha)
ЦЕНТРАЛНА ЗОНА	1.	Пионир – ново	Такмичарски	1.57
	укупно 1.57 ha			
СРЕДЊА ЗОНА	2.	Тошин бунар	Такмичарски	12.30
	3.	Блок 44	Спортско-рекреативни	6.85
	4.	Ул. Др. Ивана Рибара	Такмичарски	16.18
	5.	Миљаковац	Спортско-рекреативни	3.53
	6.	Ада хуја	Спортско-рекреативни	12.73
укупно 48.04 ha				
ПЕРИФЕРНА ЗОНА	7.	Борча 1	Спортско-рекреативни	27.76
	8.	Борча 2	Такмичарски	83.61
	9.	Овча	Спортско-рекреативни	1.47
	10.	Велико блато	Такмичарски	65.90
	11.	Батајнички пут	Такмичарски	58.23
	12.	Аеродром	Такмичарски	80.09
	13.	Сурчин	Спортско-рекреативни	45.70
	14.	Милићево брдо	Спортско-рекреативни	47.99
	15.	Церак	Спортско-рекреативни	4.43
	16.	Језерска тераса 1	Спортско-рекреативни	29.75
	17.	Језерска тераса 2	Такмичарски	9.69
	18.	Сремчица	Спортско-рекреативни	39.61
	19.	Сремачки рт	Такмичарски	23.78
	20.	Ресник	Спортско-рекреативни	45.15
	21.	Ресник – Рушањ	Такмичарски	103.24
22.	Језеро Паригуз	Спортско-рекреативни	8.10	
укупно 678.05 ha				
УКУПНО све зоне 727.66 ha				

Табела 6. Планирани спортски комплекси за реализацију спортских објеката од републичког и градског значаја

34 ознака спортског комплекса означеног у Секторској карти 3. Спортски комплекси

ПРОСТОРНА ЗОНА	спортски комплекси (ha)
	2021. година
ЦЕНТРАЛНА ЗОНА	73
СРЕДЊА ЗОНА	308
ПЕРИФЕРНА ЗОНА	849
УКУПНО СВЕ ЗОНЕ	1.230

Табела 7. Биланс планираних површина за спортске комплексе 2021.

Поред планираних спортских комплекса, од стратешког значаја за спортске активности становништва је и реализација отворених спортских терена и дечјих игралишта у оквиру зона вишепородичног становања, отворених спортских терена и физкултурних сала у оквиру школских комплекса, као и отворених спортских терена у оквиру зелених површина. Наведени спортски објекти се као обавезан урбани садржај планирају у складу са нормативима за категорију спортског објекта и правилима уређења за намену површина чији су интегрални део.

Општи услови

Спортско-рекреативни комплекси

У оквиру спортско-рекреативних комплекса могућа је реализација отворених спортских терена (терени за тенис, кошарку, фудбал, одбојку, трим стазе, стазе здравља, бицикличке стазе и сл.), затворених спортских објеката (спортске хале, затворени базени, спортски балони) и сложених спортских објеката – спортских стадиона. Поред спортских објеката, спортски комплекси могу садржати и капацитете комерцијалних садржаја (трговина и угоститељство) и јавних служби (образовање, здравствена заштита и култура), које су у функцији и усклађене са спортском наменом комплекса. Објекти у спортском комплексу морају бити пралагођени својој спортској намени, техничким нормативима за категорију спортског објекта, правилима уређења и грађења из урбанистичких планова и инжењерско-геолошким условима локације. У оквиру комплекса неопходно је обезбедити отворене просторе за смештај возила за кориснике и запослене.

Планирање ових комплекса условљено је смерницом за обавезну израду плана детаљне регулације и сарадња са надлежним институцијама.

Такмичарски спортски комплекси

У оквиру спортско-рекреативних комплекса могућа је реализација отворених спортских терена, затворених спортских објеката и сложених спортских објеката – спортских стадиона. Поред спортских објеката, такмичарски спортски комплекси могу садржати и пратеће садржаје неопходне за функционисање основне намене: капацитете комерцијалних садржаја (хотел, трговина и угоститељство) и јавних служби (образовање, здравствена заштита и култура), које морају бити у складу са спортском наменом комплекса. Објекти у спортском комплексу морају бити прилагођени својој спортској намени, националним и међународним стандардима за категорију спортског објекта, правилима уређења и грађења из урбанистичких планова и инжењерско-геолошким условима локације. У оквиру комплекса неопходно је обезбедити отворене површине за паркирање и гаражне просторе за смештај возила посетилаца, запослених и корисника.

Планирање ових комплекса условљено је смерницом за обавезну израду плана детаљне регулације и сарадња са надлежним институцијама: Министарством за спорт и омладину, спортским савезима и другим спортским организацијама.

2.3.5 Зоне комбинованих намена

У складу са стратешким опредељењима и планираним урбаним развојем града, овим планом дефинисана су генерална планска решења намене земљишта, односно начина коришћења простора. Планиране намене представљају претежну намену простора, која подразумева присуство компатибилних садржаја и намена. На деловима територије где је посебно планирана и пожељна комплекснија структура и разноврсност садржаја, дефинисане су зоне комбинованих намена, на начин који битно не мења карактер, услове коришћења и уређења простора претежне намене. Овим планом дате су опште планске препоруке везане за просторну одређеност ових зона, а у делу општих услова за уређење и коришћење простора претежних намена дефинисане су компатибилне намене. Разлика између зона комбиноване намене и планираних претежних намена, које подразумевају и друге компатибилне намене, је у томе што се у оквиру зона комбиноване намене стратешки планира и већа садржајна комплексност и разноврсност, као и отворенији приступ и већа слобода у спровођењу кроз планове генералне регулације са смерницама за израду планова детаљне регулације.

Зоне комбинованих намена планиране су на територији целе централне зоне, на потезима уз главне градске саобраћајнице између граница централне и средње зоне, на потезима уз улазне правце у град у склопу привредних површина (привредно-комерцијални комплекси, привредни паркови), на локацијама нових стамбених насеља и посебно у оквиру приоритетних развојних целина.

Основни циљеви увођења зона комбинованих намена, поред акцептирања већ присутне, плански или спонтано настале комплексне структуре намена и садржаја у градском ткиву, су:

- увођење компатибилних садржаја на начин који битно не мења карактер, услове коришћења и уређења простора претежне намене;

- планско дефинисање пожељне мешавине различитих садржаја у оквиру урбане структуре, чиме се подиже ниво понуде, квалитета садржаја и услуга, разноврсности и атрактивности урбаног простора;

- могућност периодичне промене начина коришћења земљишта као стратешког опредељења (периодичне трансформације и промене намене које могу бити дневне, сезонске или вишегодишње, у циљу рационалнијег коришћења простора и у складу са реалним потребама и захтевима);

- оптимизација и рационалност у коришћењу земљишта (већи дијапазон понуде и флексибилност намена у простору у циљу спречавања неконтролисаних изградње и нерационалног ангажовања неизграђеног грађевинског и осталог земљишта у рубним зонама, одрживог планирања саобраћајне и комуналне инфраструктуре, јавног превоза и сл.);

- убрзавање процеса рехабилитације и унутрашње трансформације градског ткива (простори урбане трансформације, индустријске, војне и друге brownfield локације, делови неизграђеног земљишта и сл.);

- креирање виталних, атрактивних и економски одрживих урбаних простора, као генератора развоја и трансформације ширег окружења.

Прецизније дефинисање учешћа појединачних садржаја, структуре и односа намена, обухвата зона комбинованих намена (део зоне/целине, блок, део блока, парцела), провере капацитета социјалне, саобраћајне и комуналне инфра-

структуре у циљу опслуживања компатибилних садржаја, предвиђено је кроз даљу планску разраду ГУП-а на нивоу планова генералне регулације са смерницама за израду планова детаљне регулације. Поред зона предложених овим планом, у даљој планској разradi могуће је одредити и друга подручја, као и посебне типове комбиноване намене, ако се у складу са наведеним циљевима и условима утврди да је то сврсисходно и могуће.

2.3.6 Простори од посебног интереса за град

Планом су препознати значајни простори од интереса за град у целини, са потенцијалом да генеришу развој ширег окружења. Они су дефинисани као будући велики градски пројекти, предложени за интензивније планске, студијске и пројектне активности у планском периоду. Насупрот парцијалном приступу и несинхронизованим интервенцијама у простору, тежиште је на планском уређењу и развоју већих просторних захвата. Овако конципирани пројекти због своје комплексности упућују на међусекторску сарадњу, удруживање већег броја актера, партнерство јавног и приватног сектора и друге сличне моделе реализације пројеката. Они у исто време омогућавају граду да боље контролише коришћење и уређење простора и на тај начин пласира и остварује своје економске, социјалне и јавне интересе.

За поједине просторе, односно нове пројекте се очекује иницирање планских и припремних активности, а за већ започете пројекте наставак активности на њиховој реализацији или комплетна реализација, у зависности од фазе у којој се налазе.

Предлози простора од посебног интереса, односно великих градских пројеката, у складу са основним стратешким и програмским циљевима ГУП-а, усмерени су на:

- подручја урбане трансформације и обнове, напуштене индустријске и војне комплексе, brownfield локације, приобаље Београда (1, 2, 3, 4, 6);

- активирање и интензивирање коришћења локација уз главне градске саобраћајнице и улазне правце у град (4, 5, 7);

- пројекте нове стамбене изградње, приступачног и социјалног становања (6);

- стратешке саобраћајне пројекте (8, 9, 10); и

- афирмацију урбаног идентитета и вредности градског простора.

Имајући у виду комплексност, међуусловљеност обима појединих пројеката, предлог посебних простора подразумева фазност пројеката и различите степене реализације у планском периоду. Следећи простори су дефинисани као приоритетни:

1. Савски амфитеатар са Бродоградилиштем

Простор у Савском приобаљу чији се статус и коначна намена дуги низ година не решава, је и простор Бродоградилишта. Уз сва ограничења у дефинисању будућег начина коришћења која проистичу из услова и мера заштите водоизворишта, простор свакако треба трансформисати у еколошки и социјално прихватљивије намене, примерене позицији у градском ткиву. Неопходна је израда посебних истраживања и студија, на првом месту наставак студије приобаља, као и примена посебних инструмената спровођења планских препорука и решења (јавни конкурс, сарадња различитих актера и институција и сл.).

Целокупан простор Београдског приобаља, као тема од посебног значаја за град, обрађена је у овом поглављу. Дефинисани су услови коришћења и препоруке за даљу планску и студијску разраду у периоду до 2021. године.

2. Блок 65

Подручје Блока 65 и комплекси некадашњих фабрика Фабрика одливака Београд и Индустрија машина и трактора а.д. Београд су део простора Новог Београда планираног за трансформацију и реализацију нових квалитетних урбаних амбијената. У складу са околним блоковима планира се увођење становања са свим пратећим функцијама, социјалном инфраструктуром и зеленим парковским површинама. Комерцијални садржаји планирани су на ободу блока према главним саобраћајницама. Овај простор треба целовито сагледати и разрадити кроз урбанистички план, уз обавезну израду стартешке процене утицаја на животну средину због мера санације историјског загађења локације.

3. Ада Хуја

Подручје Ада Хује је потез дунавског приобаља дужине око 6,5 km, између „Марине Дорћол” и острва низводно од шпица Аде Хује, укупне површине око 480 ha. Ово подручје у непосредној близини најужег градског центра, налази се на раскршћу међународних путних коридора X и VII и као такво представља изузетан потенцијал Београда. На овом подручју планира се потпуна трансформација неадекватних садржаја у приобаљу (лучких, складишних, индустријских) у интегрисане намене градског центра: становање, пословање, трговина, услуге, спорт, култура, забава, итд. Такође, планира се унапређење приобаља, његово темељно оздрављење, активирање вредности локације у контексту будућег развоја града и коридора Дунава. Ради целовитог сагледавања простора и дефинисања што бољих заједничких решења развоја овог дела приобаља, у процес планирања овог простора укључена је шира јавност, урађена су прелиминарна истраживања и експертске анализе и спроведена је Просторно-програмска провера подручја Аде Хује у форми јавне стручне анкете. Планирање и развој овог простора дефинисати кроз даљу планску разраду, са смерницом за обавезну израду плана детаљне регулације.

4. Мостарска петља (Београдски издавачки графички завод, Стари млин, Улица кнеза Милоша)

Читав простор уз саобраћајну петљу који је запуштен, деградиран и не користи се на адекватан начин, планиран је за подручје потпуне урбане трансформације. Посебно се издваја блок уз улицу Кнеза Милоша и локација некадашње зграде савезног СУП-а, срушеног у НАТО бомбардовању 1999. године. На овој локацији планирају се нови садржаји (хотел, трговина, пословање, становање), док је остатак блока предвиђен за умерену трансформацију, односно нову стамбену изградњу. По изради одговарајућих саобраћајних анализа, неопходна је даља планска разрада са смерницом за израду плана детаљне регулације за овај простор. За просторе који су заштићени у складу са Законом о културним добрима, пре израде одговарајућих студија неопходна је претходна провера и прецизирање мера заштите у сарадњи са надлежним Заводом за заштитом споменика културе.

5. Привредни паркови уз обилазницу

Планирана изградња ауто-путске обилазнице на делу Батајница–Добановци отвориће могућности да се у непосредној близини реализују логистички, пословни, услужни и слични центри. На локацијама гравитирајућих привредних зона „ауто-пут”, Горњи Земун и Сурчин–Добановци планирана је изградња дистрибутивних центара. У том смислу и подручје непосредно уз коридор је свакако потребно активирати увођењем нових садржаја. На овом делу су планирани савремено конципирани привредни паркови, које

карактеришу технолошки, економски и еколошки напредне гране и јединице привреде, пословања и примењене науке. Реализација ових садржаја подразумева дугорочни квалитетни развој, одрживост и позитиван утицај на животну средину. Обзиром на велике захвате у делу саобраћајне и комуналне инфраструктуре, ово подручје је потребно целовито сагледати кроз урбанистички план и омогућити фазну реализацију.

6. Војни комплекс у Сурчину

Простор спортско-рекреативног центра укупне површине око 230 ha, тренутно је у коришћењу Војске Србије. У циљу рационалнијег коришћења простора, а у сарадњи са Војском Србије, потребно је извршити оптимизацију површина и редукцију комплекса за војне потребе и наменити део за садржаје приступачне или непрофитне/социјалне стамбене изградње са пратећим садржајима јавних служби, спорта, рекреације, услуга и комерцијалних намена. Са тенденцијом смањења саме војске, поставља се питање перспективности и рационалности овако великих комплекса и могућности ангажовања ових простора за друге намене корисне за друштво у целини. Потенцијале и услове коришћења локације треба утврдити кроз план генералне регулације са смерницом за израду плана детаљне регулације.

7. Нове привредне зоне

Реализацијом стратешких пројеката из области саобраћаја, у будућем периоду на значају ће добити локације уз Северну тангенту и Панчевачки пут. Близу 400ха земљишта опредељено је за нове привредне зоне. За реализацију ових зона, неопходно је претходно опремање комуналном и саобраћајном инфраструктуром, као и свим пратећим функцијама услуга и снабдевања, а предност ће свакако имати садржаји који обезбеђују нова радна места за становнике града. Потенцијале и услове коришћења локације пожељно је утврдити кроз план генералне регулације са смерницом за израду планова детаљне регулације.

8. Београдски железнички чвор (Прокоп)

Активности на подизању нивоа услуга у међуградском, приградском и градском саобраћају, у наредном периоду подразумевају оспособљавање главне железничке станице „Центар” и њено повезивање са линијама јавног превоза како би доступност станици била могућа из свих делова града. Планирани су наставак и реализација започетих активности на овом пројекту.

Осим железничких садржаја, простор на коме је станица, плоча изнад перона, расположиви простори у и око депресије Прокопа (осим зелених простора паркова на страни Топчидерског брда), треба да се искористе за најбољу и највећу могућу изградњу садржаја активних комбинованих градских активности (користећи предности јавно-приватног партнерства) са прилазом, јавним саобраћајем и паркинг гаражама у објектима центра на плочи и уз плочу уз детаљне студије и планове. Ови нови садржаји треба да оправдају и омогуће додатну економску синергију, нове капацитетне и удобне саобраћајне везе потребне за доступност станице и да уједине градски центар са новом станицом.

Као простор од посебног интереса за град, највећи значај за непосредну интеграцију центра нове станице у Прокопу са традиционалним градским центром има просторна оса: Славија, Клинички центар, пешачко колски мост преко ауто-пута са садржајима, источни станични трг, трг код музеја Југославије. Тај коридор који постоји као простор

локалног значаја, ће бити лако оспособљен и обликован за повезивање као нова градска авенија великог урбаног потенцијала.

9. Обилазница

Један од приоритета у реализацији путне мреже је изградња ауто-путске обилазнице, која је део друмског коридора X и X1, на делу Батајница – Добановци и на делу од Ибарске магистрале до Бубањ Потока (прва фаза до 2016. године) и Бубањ Поток – Винча са новим мостом преко Дунава (друга фаза до 2021. године). Овај путни правац преузеће на себе транзитни и тешки теретни саобраћај, чиме се унапређују квалитет и ниво услуге на данашњем ауто-путу кроз Београд. То ће такође довести до растеређења транзитног саобраћаја и побољшање стања животне средине у централном подручју града. Изградња овог правца отвориће могућности да се у непосредном подручју реализују преко потребни садржаји саобраћајне привреде.

10. Спољна магистрална тангента (СМТ)

Изградња спољне магистралне тангенте (СМТ) – веза коридора X преко чвора „Ласта” на ауто-путу са Панчевачким путем, укључујући нови мост преко Дунава на подручју Ада Хује као и комплетирање јужног дела СМТ-а на делу од чвора „Ласта” до Улице патријарха Павла (Раковичког пута), планиран је за реализацију до 2021. године. Овај правац значајно би растеретио Панчевачки мост, као и уличну мрежу централног подручја града од транзитног и теретног саобраћаја.

Појам приобаља у ГУП-у не подразумева само подручје акваторије (око 3.300 ха), линију обале и непосредних хидротехничких грађевина, већ и одговарајуће припадајуће залеђе са разноврсним реализованим и планираним наменама и садржајима, који претежно гравитирају рекама. Београдско приобаље у овом смислу, чини простор у границама Генералног урбанистичког плана, који обухвата укупну акваторију Саве и Дунава са око 150 km дужине обала, канале, острва, аде и део територије уз обале, чија је ширина променљива и варира од 0 до 70 m.

11. Прва линија београдског метроа

У наредном периоду планира се наставак планирања и изградње Београдског метроа. Приоритет у реализацији, за период до 2021. године, даје се Линији 1 која, преко најужег централног старог језгра Београда и преко централног подручја Новог Београда, повезује источно и западно подручје града. Прву фазу изградње Београдског метроа, према садашњим сагледавањима и на основу до сада урађене документације, чини Линија 1, потез од Устаничке улице до Улице Александра Дупчека (Творничке улице).

2.3.6.1 Београдско приобаље

Положај Београда на две европске реке, са јединственим природним језгром у центру града, ушћем Саве у Дунав и Великим ратним острвом, има специфичну улогу у животу и развоју града. Реке су интегрални део града, те су заједнички и циљеви развоја: уређење и активирање обала и акваторије, доступност, увођење атрактивних и разноврсних садржаја, повећање атрактивности циљних дестинација, унапређење веза и остваривање континуитета подручја приобаља и његовог интерактивног односа са градом.

Београдско приобаље у просторном смислу представља специфичан, претежно линеаран систем у матрици града који повезује централну, средњу и периферну зону Београда, и у оквиру којег су заступљене готове све активности и садржаји присутни на територији Генералног урбанистичког плана.

Слика 6. Граница уже и шире зоне Београдског приобаља

Према географским одредницама, геоморфолошким карактеристикама терена и контактної повезаности са Савом и Дунавом, простор београдског приобаља подељен је на пет сектора:

- Сремско савско приобаље (лева обала Саве);
- Шумадијско савско приобаље (десна обала Саве, са Адом циганлијом и Адом међицом);
- Сремско дунавско приобаље (десна обала Дунава, са Великим и Малим ратним острвом);
- Шумадијско дунавско приобаље (десна обала Дунава); и
- Банатско дунавско приобаље (лева обала Дунава).

Простор у оквиру сектора диференциран је на 36 функционалних целина-потеза дуж обала, које су одређене према преовлађујућим заједничким карактеристикама природних или створених структура дуж обала и у залеђу, које су дефинисане у првој фази Студије београдског приобаља, као саставном делу документационе основе ГУП-а.

У контексту остваривања стратешких опредељења развоја београдског приобаља, основни циљеви су:

- афирмација јединствене географске позиције Београда;
- дефинисање елемената простора који афирмишу јединствен простор приобаља;
- дефинисање мера за очување, заштиту и унапређење природних вредности екосистема и амбијената;
- унапређење постојеће и успостављање правила формирања нове урбане матрице и морфологије простора приобаља;
- унапређење просторно-функционалних веза са широм зоном.

Општи услови

Основни принципи интервенција, чија је конкретна примена опредељена постојећим условима локације-површином, позицијом у простору, природним карактеристикама, стањем физичких структура, ограничењима и сл. су:

1. изградња нове физичке структуре;
2. реконструкција постојећих целина и објеката;
3. партерно уређење са интервенцијама на зеленим површинама; и
4. минималне дозвољене интервенције (строги режим заштите).

Функција заштите од вода и заштита вода садржана у примени мера одбране и изградњи хидротехничких грађевина, односно објеката за коришћење вода и заштиту вода, приоритетно у зони приобаља, даје и приоритетан значај наставку и завршетку уређивања непосредног приобалног појаса.

У том циљу, планира се завршетак комплетне реконструкције обала Саве и Дунава по принципима урбане регулације, комбинацијом обалоутврда и кејова на више нивоа, ради остваривања континуалног контакта корисника, првенствено пешака и бициклиста, са водом – од Земуна обалом Дунава, затим обалом Саве до краја блока 45, односно, дуж десних обала Саве и Дунава, од Аде Циганлије до марине „Дорћол“. У ужој зони града посебно Савског амфитеатра и Београдске тврђаве, заштитне објекте, насипе и кејове треба посматрати као део урбане регулације и уређења обала, којом се град функционално „спушта“ на своје велике реке и прилагодити урбаним садржајима који ће се градити у тој зони, али са доследним захтевом да се читава обала отвори за несметан приступ води. Планира се:

- реконструкција 4,5 km насипа и обалоутврда са кејовима дуж десне обале Дунава од „Шарана“ до ушћа;
- реконструкција ниског насип и обалоутврде на левој обали Саве од ушћа до старог железничког моста;
- изградња 1 km насипа и обалоутврде дуж леве обале Саве од железничког моста до блока 70а;

– реконструкција око 4,8 km обалоутврда на десној обали Саве, од ушћа до узводне преграде на Ади Циганлији;

– реконструкција око 6,4 km насипа на десној обали Саве, дуж Аде Циганлије и узводно од Остружничког моста, у дужини око 0,8 km;

– изградња око 1 km обалоутврде на десној обали Дунава на деоници низводно од Панчевачког моста; и

– провера висине реконструисаних насипа на левој обали Дунава након анализе додатног успора од ХЕ „Ђердап“.

За све обалоутврде и кејове на подручју града Београда усвојена је кота круне 77,50 мнв.

Коришћење и уређење приобаља као првенствено јавног градског простора који својом лонгитудиналном формом повезује друге јавне просторе, што представља његову особеност у односу на остало градско ткиво, обухваћено је Студијом јавног градског простора. Нагласком на карактеру јавног добра, првенствено се потенцира јавно коришћење простора, али уједно даје смерница у погледу дефинисања статуса земљишта које би требало да у највећој мери остане јавно.

Сугерише се развијање мреже јавних урбаних простора, као једног од битних чинилаца у конституисању урбаног идентитета Београда и остваривању непосредног контакта људи и амбијента. Афирмацијом вредности и потенцијала постиже се активирање приобаља као јавног градског простора, доступног свим категоријама посетилаца.

Површина јавних простора у приобаљу планским интервенцијама треба да се увећава, а не смањује. Унапређење и формирање система јавних простора планира се подизањем атрактивности и приступачности пре свега постојећих јавних простора уз побољшање општих услова пешачког кретања.

Постојеће концентрисане јавне просторе (тргове, паркове, скверове, улична раскршћа), „чворишта урбаног идентитета око којих се концентришу различити објекти и активности“, треба развијати, а нове препознати у потенцијално атрактивним микролокацијама и афирмисати кроз планове детаљне разраде.

Јавни простори у приобаљу, на копну и акваторији, поред доминантних, кејова-шеталишта, треба да обухвате: зоне репрезентативних објеката, уличне потезе, тргове, скверове, паркове, просторе за спортове и рекреацију, позоришне представе и перформансе као и уређене просторе за велика окупљања-концерте и специфичне, већ традиционалне манифестације, као што су аеромитинзи, Карневал бродова, Београдски маратон, и сл. и да подрже организовање нових.

Могућност изградње високих објеката у приобаљу се, због посебног значаја ове зоне у формирању идентитета Београда, утврђује за сваку појединачну локацију кроз анализу и потврду испуњености критеријума за изградњу високог објекта, на коју сагласност даје Комисија за планове Скупштине града Београда. Изградња високих објеката виших од 32 m, као и критеријуми за вредновање локација за њихову изградњу, наведени су у поглављу 2.3.6.3. Високи објекти.

Услови коришћења и заштите специфичног природног феномена лесног одсека, у зони приобаља заступљеног Дунавским лесним одсеком, који почиње од Великог Брода на северозападу, а завршава се код пристаништа у Земуну на југоистоку, дефинисани су Студијом лесног одсека.

Потенцијали развоја подручја лесног одсека, са карактеристичним и израженим, природним денивелацијама терена, стрмим одсецима према Дунаву, прилазима обали копненим и воденим путем, зеленим површинама, спортским теренима у непосредном контакту, могу се усмерити на:

- спортско-рекреативну понуду у оквиру одређених зона (спортови на води, марине, бицикличке стазе итд.);

– туристичку понуду лагума у лесу-подземних просторија испод земунских кућа и улица који се углавном данас не користе, и који би, уз санацију и реконструкцију којима би се спречило њихово урушавање могли да постану део туристичке понуде Земунa; и

– афирмацију отворених лесних профила (капела у Батајници и лесни профил у Прегревици) као сегмената палеонтолошких паркова Подунавља. Лесни профили, као експоненти очувања геодиверзитетa, представљају значајан потенцијал за развој различитих врста активности из области едукације и туризма.

Развој и унапређења различитих типова зелених површина интегрисаних у приобаљу, представља један од примарних циљева при формирању заштитног зеленог прстена у рубној зони града и његовом повезивању са зеленим површинама уже територије града, с обзиром да у предеоно еколошком контексту београдско приобаље представља важан елемент у процесу планирања, очувања биодиверзитетa територије и ширег подручја акваторије, побољшања услова животне средине и очувања слике града и целокупног предела. У даљој планској разради неопходно је кроз планска решења обезбедити услове очувања, уређења и унапређења континуалног појаса зеленила – парка у Дунавском и Савском приобаљу, на потезу од Аде Циганлије до Аде Хује и дуж новобеоградске обале.

Повезивање обала Саве и Дунава међусобно, са Београдском тврђавом и централном зоном града, односно успостављање попречних веза квалитетно ће бити могуће тек по измештању тешког транзитног саобраћаја из центра града и железничких колосека у приобаљу, око Калемегдана, који деле простор, секу попречне пешачке и саобраћајне комуникације и онемогућавају везу са рекама. Приступ дунавском приобаљу из правца града је сведен на два подвожњака, из улица Тадеуша Кошћушка и Дубровачке. Са савске падине, пешачки продори према центру су Велике степенице и степенице на правцу Фрушкогорске улице. До постизања трајног решења, потребно је побољшати квалитет и комфор постојећих комуникација, уз могућност формирања алтернативних веза и примену нових техничких решења.

Заштита, очување и ревитализација историјски вредних објеката индустријског наслеђа који сведоче о почети индустријског развоја Београда и Србије, и којих, према евиденцији Музеја науке и технике на простору београдског приобаља има 18. Објекти наслеђа техничке културе заслужују посебну пажњу и урбанистичку заштиту с обзиром на то да се већина налази изван граница целина које уживају статус заштите. Посебно се издваја комплекс старе Електричне централе „Снага и светлост” на Дорћолу који је утврђен за културно добро, као један од базичних објеката индустријског развоја града, данас у веома лошем стању. Поред очувања овог објекта, крана и пумпне станице које су биле у њеној функцији, потребно је очувати и постојеће визууре ка њему са Дунава и приступних саобраћајница. Као економски остварив модел очувања девастираних објеката индустријске архитектуре могућа је пренамена у високо атрактивне јавне садржаје који као циљне дестинације постају генератори кретања и окупљања становника и доприносе даљем артикулисању и подизању нивоа комуникацијских вредности простора.

Урбана трансформација запуштених комплекса ранијих индустријских зона (brownfields), као што су Ада Хуја, Бродоградилиште, и др., у циљу уређења и нове изградње јавних, комерцијалних, пословних, стамбених и забавних и рекреативних садржаја.

Значајни пројекти у наредном периоду су трансформација дела подручја Луке „Београд” и зоне бродоградилишта

„Београд”, две важне градске локације у потенцијално високовредан градски приобални простор.

Уређење Савског пристаништа, капије Београда са реке, један је од приоритетних градских пројеката, који има за циљ да место првог контакта посетиоца са градом подигне на ниво виши од саобраћајног пункта. Планира се уређење пристаништа и пешачких комуникација између обале Саве и Косанчићевог венца, уређење простора у функцији прихвата туриста, увођење садржаја које би посетиоце информисали, привукли, задржали и увели у град, уз обезбеђење контролисаног коришћења обале, обезбеђење паркинг простора и архитектонско обликовање зграде Бетон хале.

Развој туристичке инфраструктуре везане за Саву и Дунав и афирмација приобаља планира се у контексту значаја Београда као једног од центара Подунавља и Југоисточне Европе. У зони приобаља сугишу се три значајна туристичка правца на подручју Београда: Дунавски правац који представља део европског коридора VII, са основним садржајима везаним за културу, Шумадијски правац, преко старог језгра Земунa и Београда као фокусне тачке урбане обнове и ревитализације старог језгра Земунa и делова старог Београда и Савско-Колубарски правац, чије туристичке потенцијале треба активирати на левој обали реке Саве, са везом код Обреновца према десној обали.

Побољшање постојећих и изградња нових површина за кретање пешака, као део смерница за развој овог вида саобраћаја на подручју Београда, има посебан значај за подручје приобаља у оквиру којег се, поред спајања постојећих пешачких стаза уз реку у једну целину, планира изградња нових који би истовремено представљале и отворене пешачке продоре и комуникације између речних обала и улица у залеђу. Принцип развоја управних пешачких продора и комуникација, уз поштовање свих осталих условности, треба значајно да допринесе развоју простора уз реке са аспекта различитих активности и пратећих садржаја.

Наставак изградње мреже бициклических стаза на подручју Аде Циганлије, на Ада Хуји, левој обали Дунава и другим атрактивним правцима као и у самом централном подручју града добиће посебно на значају након издвајања привредног и транзитног саобраћаја на обод централног подручја, чиме ће се створити услови за формирање зона са „умиреним” саобраћајем, уз ослобађање дела капацитета различите мреже у функцији пешачког и бициклическог саобраћаја.

Развој мреже стаза и осталих површина за унапређење бициклическог саобраћаја у складу је са Пројектом Европске уније о успостављању европске мреже бициклических стаза, којим је планирано да две стазе прођу кроз Србију и повезају се у Београду.

У зони приобаља, део стаза би био реализован: на сремском делу града на потезу уз Дунав до ушћа Саве, а на шумадијском делу града уз Смедеревски пут, односно непосредно обалом Дунава где то теренски услови дозвољавају.

Увођење јавног саобраћаја на рекама Сави и Дунаву, са Савским пристаништем које, због свог положаја и опремљености инфраструктуром остаје главни путнички терминал за све врсте путовања (градска, приградска, међумесна и транзитна), представља битан елемент у склопу модернизације система јавног градског превоза.

Специфичан аспект уређења и коришћења акваторије Саве и Дунава регулисано је кроз План постављања пловила на делу обале и водног простора на територији Београда – прва фаза, којим су дефинисане зоне и места унутар зона на којима се може поставити пловило, изглед, врста и намена пловила, као и правила постављања у складу са условима надлежних институција.

Планом места за постављање пловила на делу обале и водног простора на територији града Београда – прва фаза, обухваћено је централно подручје Београда- акваторија између планираног моста Земун–Борча, планираног моста на траси Спољне магистралне тангенте (Ада Хуја) и Остружничког моста на Сави.

2.3.6.2 Јавни градски простори

У протеклих двадесетак година, у развијеним урбаним срединама широм света, све је више изражен тренд поновног „откривања” и реафирмације јавних простора, од теме обликовања, дизајнирања, нових садржаја до све значајније улоге јавних простора као јавне сцене, показатеља и модификатора стања социјалне средине. Јавни простор свакако спада у велики домен јавног добра и значајан је елемент квалитетне урбане средине. Неопходно је да у будућем периоду свеобухватни развојни потенцијал јавних простора Београда буде подржан и искоришћен на адекватан начин, који у другим срединама већ дуго година даје позитивне резултате.

Јавни простори могу бити моћно средство или оквир за унапређење града и квалитета живота у граду, а у исто време покретач развојних пројеката у разним областима, подстрек економији и позитивним социо-културолошким процесима. Из свих наведених разлога, неопходно је да се изради Студија јавних простора Београда, са циљем да допринесе враћању јавног простора међу приоритете градске управе, кроз стратешке планове и урбанистичке планове и пројекте од значаја за град Београд.

„Студија јавних простора Београда за потребе урбанистичког планирања, I фаза – анализа јавних простора Старог града”³⁵ је први корак у том контексту. Поред конкретних закључака и препорука за територију оштине Стари град, који се односе на карактеристике типологије јавних простора, њихово процентуално учешће, међусобне повезаности, однос са саобраћајним системом, контактним садржајима, симболичком вредношћу простора и визурама, у стратешком делу разматрана је целина јавних простора Београда и постављени су следећи главни циљеви будуће целовите Студије:

- формирање документационе основе за урбанистичко планирање и пројектовање на основу резултата анализе јавних простора Београда са аспекта типологије и квалитета, начина коришћења, потенцијала, проблема и њиховог развојног контекста;

- дефинисање целовите просторне стратегије развоја система јавних простора Београда;

- дефинисање стандарда, норматива и препорука за планирање, обликовање и урбани дизајн јавних простора; и

- унапређење постојеће урбанистичке праксе, дефинисањем посебног методолошког поступка за јавне просторе који би се примењивао у урбанистичком плановима и пројектима.

Иако би целовита Студија била фокусирана на домен урбанистичког планирања, реализација главних циљева студије и квалитетније планирање јавних простора Београда треба да омогуће реализацију и следећих циљева:

- потврда идентитета Београда и његових карактеристичних делова афирмацијом историјског, симболичког и контекстуалног у третману јавних простора;

- стимулација и унапређење пешачког коришћења јавних простора;

- заштита и развој постојећих јавних простора;

- обезбеђење нових квалитетних, атрактивних јавних простора у контексту постојеће урбане матрице;

- афирмација Београда као зеленог града – обавезно обезбеђење површина у оквиру јавних простора који су, истовремено, и у функцији система зеленила;

- афирмација Београда као града на рекама – развој садржаја и јавних простора приобаља;

- заштита и унапређење постојећих, и отварање нових визура – афирмација тополошких карактеристика Београда у решавању јавних простора;

- стварање услова за развој комплементарних садржаја и активности везаних за јавни простор;

- унапређење бициклическе и пешачке приступачности;

- интеграција полу јавних простора у систем јавних простора; и

- саобраћајно решење које подржава наведене циљеве.

2.3.6.3 Високи објекти

Високим објектима се у зависности од контекста, а независно од намене, сматрају различите врсте објеката. Високим објектима сматрају се сви комерцијални, пословни и стамбени објекти виши од 32 m (максимална висина дозвољена Генералним планом Београда 2021.³⁶). Ван центра, где је изграђено ткиво мањих висина, високим се сматрају објекти чија је висина два или више пута већа од околних.

У досадашњим студијама и анализама процењено је да би нова изградња допринела урбаној трансформацији девастираних простора и представљала стимуланс за развој транспортних система и отварање нових радних места, што су уједно и начини за промоцију и подршку економији града. Високи објекти представљају симбол просперитетног града, компетитивног у региону.

На целој територији плана (изузев зоне забране изградње високих објеката), на подручјима намењеним за становање у отвореном и компактном блоку и комерцијалним зонама и градским центрима, висина и спратност објеката, дефинисана у правилима за висину објеката, може се повећати, а урбанистички параметри и положај објекта ускладити, кроз израду Плана детаљне регулације, који у себи садржи Анализу и потврду испуњености критеријума за изградњу високог објекта, на који сагласност даје Комисија за планове Скупштине града Београда. Изузетно, на подручјима на којима се планови детаљне разраде примењују само у делу јавних саобраћајних површина и инфраструктуре (ДУП, РП), висина, урбанистички параметри и положај објеката, могу се дефинисати урбанистичким пројектом, који у себи садржи Анализу и потврду испуњености критеријума за изградњу високог објекта, на који сагласност даје Комисија за планове Скупштине Града Београда, у случају да су објекти на грађевинској парцели намењени искључиво за комерцијалне садржаје, односно да њихова намена не утиче капацитете јавних служби (дечјих установа, основних школа и друге). Анализа садржи оцену испуњености критеријума за изградњу, принципе обликовања и дефинише просторно програмске елементе за изградњу локације.

Локације је потребно вредновати према следећим критеријумима:

- а) Урбанистичко-архитектонски критеријуми,

- а.1. Однос према контексту и карактеристикама окружења,

- а.2. Подобност физичких карактеристика локације за изградњу високих објеката,

- а.3. Допринос јавном простору и простору за јавно коришћење у окружењу,

35 „Студија јавних простора Београда за потребе урбанистичког планирања, I фаза – анализа јавних простора Старог града” израђена је у Урбанистичком заводу Београда, 2010. године

36 Генерални план Београда 2021. „Службени лист Града Београда”, бр. 27/03, 25/05, 34/07, 63/09 и 70/17)

а.4. Допринос урбаној трансформацији непосредног или ширег окружења,

а.5. Допринос заштити визура и културно-историјског наслеђа.

б) Саобраћајни критеријуми

б.1. Саобраћајна приступачност,

б.2. Обезбеђење јавног превоза у гравитационој зони од 400 m (петоминутна пешачка изохрона),

б.3. Паркирање,

б.4. Утицај објекта на функционисање саобраћаја на околним саобраћајницама.

в) Инжењерско-геолошки критеријуми,

г) Критеријуми заштите животне средине,

д) Безбедносни критеријуми,

ђ) Могућност прикључења на мрежу инфраструктуре.

Зоне у којима није дозвољена изградња високих објеката су: подручје просторне културно историјске целине „Старо језгро Земуна” – културно добро од великог значаја и подручје које обухвата простор између улица: Курсулине, Трнске, Краљице Марије, 27. марта, Таковске, Војводе Добриња, Венизелосове, Скендербегове, Цара Уроша, Високог Стевана, Тадеуша Кошћушка, река Дунав, река Сава до старог Савског моста, Земунски пут, Карађорђева, Војводе Миленка, Сарајевска, Дурмиторска, Вишеградска, Ресавска, Милоша Поцерца, Булевар ослобођења, Крушедолска и Катанићева, приказане на графичком прилогу 8. Ограничења урбаног развоја.

За зоне за објекте преко 50 m обавезно је током израде плана спровођење јавног урбанистичко-архитектонског конкурса, у коме град Београд има активну улогу у свим фазама. Препорука је да намене изузетно високих објеката буду искључиво комерцијалне, а посебно ако се налазе на истакнутим локацијама и близу речних обала.

У циљу ефикасног спровођења процедура, обезбеђења квалитета пројекта, инвестиције и извођења објеката који својом димензијом постају репери и репрезенти града, као и ради минимизирања могућих негативних ефеката, Град може да установи и друге, посебне инструменте спровођења, контроле и праћења пројеката високих објеката.

2.4 Општи услови и мере заштите

2.4.1 Непокретна културна добра

Једно од основних полазишта претходних генералних планова базирало се на уравнотеженом компромису између заштите и обнове културног и градитељског наслеђа, свакодневних животних потреба и законитости економског развоја. Таква заштита културног наслеђа претпоставила је постепено стварање онога што се цивилизацијски препознаје као „културно друштво” у којем се овај сегмент препознаје и као економски исплатива категорија.

Планом се дефинишу механизми заштите у оквиру законских инструмената. Градитељско наслеђе Београда штити се применом мера дефинисаних Законом о културним добрима („Службени гласник РС”, број 71/94) и урбанистичком заштитом која се такође стара да укупно урбанистичко и архитектонско наслеђе буде, у оној мери која одговара његовој вредности, интегрисано у савремене токове живота града као фактор његовог укупног развоја.

Да би се то остварило, планом су дефинисане границе подручја са различитим категоријама вредности непокретних културних добара у оквиру којих се планиране активности морају спроводити уз посебне мере опреза и у сарадњи са институцијама заштите споменика културе.

Непокретна културна добра по Закону о културним добрима деле се на: споменике културе, просторне културно-историјске целине, археолошка налазишта и знаменита места. Они су разврстани у три категорије као: културна добра од изузетног значаја, културна добра од великог значаја и културна добра. Добра која уживају претходну заштиту имају исти третман као и проглашена културна добра.

Анализом постојећег стања и вредновањем свих расположивих података дефинисана су подручја са четири различита нивоа третмана градитељског наслеђа:

Подручја интегративне заштите

Просторне културно-историјске целине и споменици културе изузетног значаја, поједине просторне културно-историјске целине и споменици културе великог значаја, као и највећи број културних добара, концентрисани су на подручјима на којима се примењује интегративна заштита. Интегративна заштита представља свеобухватни конзерваторски приступ у третману културног наслеђа који подразумева скуп метода којима се користи служба заштите споменика културе према одредбама Закона о културним добрима и метода урбанистичке заштите. У сарадњи са институцијама заштите и условима заштите непокретних културних добара, ови простори се морају у естетском и функционалном смислу довршити и дефинисати у циљу постизања општег животног склада и ликовно-амбијенталног континуитета новог (које ће бити у мањој мери) и старијег (постојеће – доминантно). Правило се односи на:

– Београдску тврђаву (омеђену Дунавом и Савом, улицама Париском, Тадеуша Кошћушка и Доњоградским булеваром);

– подручје Кнез Михаилове улице (омеђено улицама Узун Мирковом, Васином, Коларчевом, Обилићевим венцем, Грачаничком, Париском и Тадеуша Кошћушка);

– подручје око Доситејевог лицеја (између Улице краља Петра, Господар Јованове, Вишњићеве и Браће Југовића);

– подручје Топчидера;

– Косанчићев венац (са потезом Карађорђевог улице, између Саве, Париске, Симе Марковића, Поп-Лукине и Бранкове);

– Старо језгро Земуна;

– Манастир Раковица са заштићеном околином;

– Простор Старог сајмишта на Новом Београду

– Блокови 1 и 2 у Новом Београду („Фонтана”); и

– Бело брдо у Винчи.

Подручја опште обнове

Подручје опште обнове обухвата просторе на којима је концентрисан већи број културних добара, као и целине које уживају претходну заштиту. Под општом обновом подразумева се комбинована примена интегративне конзервације, урбане обнове и уређења простора, усаглашена према обиму и нивоу вредности градитељског наслеђа. Правило се односи на:

– Копитареву градину између улица Јелене Тетковић, Ђуре Даничића, Копитарева градина, Шафарикова, Џорџа Вашингтона од Улице Јелене Тетковић до Улице Ђуре Даничића, леви фронт Хиландарске и најстарија куће подигнуте до 1914. године;

– Скадарлију, између улица Деспота Стефана и Џорџа Вашингтона;

– Историјско језгро Београда, целина која обухвата простор који ограничавају улице: Солунска од Тадеуша Кошћушка до Цара Уроша, Цара Уроша, Високог Стевана, Капетан Мишина, Скендербегова, Добрачина, Гундулићев

венац, Жоржа Клемансоа, Француска, Браће Југовић, Дечанска, Нушићева, Чумићева обухватајући Чумићево сокаче, Коларчева, Сремска, Призренска, Бранкова до испод моста, обала Саве до Улице велике степенице, Париска, Тадеуша Кошћушка до Солунске;

– Теразије, подручје омеђено улицама: Краљице Наталије, Добрињском, Андрићев венац, Кнеза Милоша, Трг Николе Пашића, Дечанске, Нушићеве, Чумићеве до границе између катастарских парцела на којима се налазе објекти у Коларчевој 9 и Теразије 1, пресеца улицу Теразије, Сремска, Призренска, Краљице Наталије;

– Крунска улица, на простору потеза: Крунска улица, од Кнеза Милоша до раскрснице Милешевске и улице Максима Горког, са припадајућим катастарским парцелама парне и непарне стране;

– Подручје уз Булевар краља Александра, које обухвата простор који ограничавају улице: Трг Николе Пашића, Влајковићева, Косовска, Таковска, Илије Гарашанина, Карнегијева, Краљице Марије, Булевар краља Александра, Голсвордијева до границе припадајућих катастарских парцела непарне стране Крунска улица до Кнеза Милоша (изузимајући припадајуће катастарске парцеле непарне стране улице Кнеза Милоша, која је засебна целина);

– Сававала, простор који ограничавају улице: Бранкова, Краљице Наталије, Добрињска, Адмирала Гепрата, Балканска, Хајдук Вељков венац, Сарајевска, Војводе Миленка, Савска, Карађорђева, Земунски пут до обале Саве, обалом Саве до Бранкове обухватајући пилоне Моста краља Александра Првог;

– Подручје уз Улицу кнеза Милоша, које ограничавају улице: Дринска, Кнеза Милоша обухватајући катастарску парцелу 1485/1 КО Савска венац споменика културе у Кнеза Милоша 101, Дурмиторска, Ресавска до Крунска (изузимајући припадајуће катастарске парцеле парне стране Крунска улица, која је засебна целина), обухвата припадајуће катастарске парцеле непарне стране улице Кнеза Милоша, Кнеза Милоша, Андрићев венац, Добрињска, Адмирала Гепрата, Балканска, Хајдук Вељков венац, Сарајевска, Дринска;

– Комплекс Државне болнице, целина која обухвата простор који ограничавају улице: Пастерова, Булевар ослобођења, Булевар Франше д'Епереа, Кнеза Милоша до границе катастарске парцеле споменика културе број 1485/1 КО Савска венац у Кнеза Милоша 101 (изузимајући наведену катастарску парцелу, која припада целини Подручје уз Улицу кнеза Милоша), Дурмиторска, Ресавска до Пастерова;

– Врачар, који обухвата простор који ограничавају улице: Пастерова, Булевар ослобођења, Крушедолска, Катанићева, Макензијева, Баба Вишњина до Крунска (изузимајући припадајуће катастарске парцеле парне стране Крунска улица, која је засебна целина), Ресавска, Пастерова;

– Котеж Неимар, целина која обухвата простор који ограничавају улице: Небојшина, Јужни булевар, Максима Горког, припадајуће катастарске парцеле непарне стране улице Интернационалних бригада до Браничевске, Браничевска, Скерлићева;

– Простор око Гундулићевог венца, који ограничавају улице: Булевар деспота Стефана, Војводе Добриња, Венизелосова, Жоржа Клемансоа, Цара Душана, Цетињска до Булевара деспота Стефана;

– Професорска колонија, целина која обухвата простор који ограничавају улице: Драже Павловића, Цвијићеве, Здравка Челара, Митрополита Петра, Стеријина, Булевар деспота Стефана, Цвијићева, Таковска;

– Стара Палилула, коју ограничавају улице: Влајковићева, Косовска, Таковска, Војводе Добриња, Булевар деспота

Стефана, Браће Југовић, Дечанска, Трг Николе Пашића;

– Прва индустријска зона Београда, целина која обухвата простор који ограничавају улице: Тадеуша Кошћушка од железничке пруге до Солунске, Солунска, Цара Уроша, Високог Стевана, Капетан Мишина, Скендер бегова, Добрачина, Гундулићев венац, Венизелосова, Поенкареова, Јована Авакумовића, Булевар деспота Стефана обухватајући и део Панчевачког моста, Вишњичка до границе Београдског вунарског комбината обухватајући читав фабрички комплекс и даље од комплекса фабрике границом која се пружа управно на постојећу железничку пругу до улице Тадеуша Кошћушка;

– Сењак – Топчидерско брдо – Дедиње, омеђено улицама: Булевар војводе Мишића, граница просторне целине Топчидер, Бањичких жртва, Пушкинова, Жупана Часлава, Мила Милуновића, северном границом просторне целине Топчидер до Улице Теодора Драјзера, Булевар кнеза Александра Карађорђевића, Михајла Аврамовића, Крупањска, Шолина, Младена Стојановића, Незнаног јунака до границе парцеле у правцу Улице Младена Стојановића, затим до Улице хероја Милана Тепића, Љутице Богдана, Пуковника Баћића, Симе Луке Лазића, Ружићева, Маглајска, Булевар Кнеза Александра Карађорђевића, траса железничке пруге у Прокопу, Васе Пелагића, Сењачка, Војислава Вучковића, Лазе Симића, Руска, Виктора Игоа, затварујући простор поново Булеваром војводе Мишића;

– Приобална зона Новог Београда, која обухвата простор који ограничавају улице: Булевар Арсенија Чарнојевића од моста „Газела“ до Бродарске, Бродарска управно до Трамвајског моста, граница културног добра „Старо сајмиште“ до Бранковог моста, даље Бранковим мостом и Булеваром Михаила Пупина до Булевара Николе Тесле, Булеваром Николе Тесле до улице Алексиначких рудара, Алексиначких рудара до обале Дунава, десном обалом Дунава до ушћа са реком Савом, левом обалом Саве до моста Газела;

– Централна зона Новог Београда са блоковима 21, 22, 23, 24, 25, 26, 28, 29 и 30;

– Подручје Земуна са модерничком архитектуром насталом између два светска рата (између улица: 22. октобра, Карађорђевог трга, Карађорђевог, Николаја Островског и трга ЈНА);

– Насеље Церак – виногради (Церак 1 и Церак 2), које обухвата простор између улица Кнеза Вишеслава, Пилота Михајла Петровића, Ибарске магистрале, Јабланичке и дела Космајске на Чукарица; и

– Простор новог Београдског сајма са приобаљем на потезу између Булевара војводе Мишића и реке Саве.

Подручја усмерене урбане обнове

На подручјима усмерене урбане обнове налази се мањи број културних добара и културних добара која уживају претходну заштиту фрагментарно распоређених у оквиру постојећег грађевинског фонда. Правило се односи на карактеристичне градске потезе који полазе из центра, Београдске тврђаве, а идентификујемо их као елементе урбане структуре у епцентралним коридорима изван зона интегративне конзервације:

- теразијског гробана;
- видинске осовине; и
- савско-варошке осовине.

Као посебне елементе идентификујемо попречне осовине старог Београда и новобеоградску осовину. Попречне осовине су:

- Улица краља Петра Првог;
- Улица Бранкова;
- потез Теразијске терасе;

- Улица Балканска;
- Улица Немањина;
- Улица кнеза Милоша – Таковска;
- Булевар деспота Стефана;
- Улица Цвијићева – Димитрија Туцовића;
- Улица Рузвелтова – Мије Ковачевића; и
- Београдска – Булевар ЈА – Авалски пут.

Подручја повремених усаглашених интервенција у грађеном ткиву

На подручјима на којима се примењују повремено усаглашене интервенције у грађеном ткиву налазе се углавном културна добра руралног карактера, знаменита места и делови урбаних матрица или потеза који сведоче о развоју приградских и сеоских насеља. Суштина је чување изворних својстава културних добара и просторних целина којима се дефинишу препознатљиве карактеристике архитектуре и просторне структуре одређених типова насеља. Правило се односи на:

- насеље Овча – главна средишња комуникација са густо изграђеним низовима уз обе стране улице;
- насеље Умка – стари административно-пословни центар;
- насеље Кумодраж – простор око Торлачке цркве и старе основне школе;
- насеље Батајница – простор центра са црквом, школом и кафаном;
- градска и сеоска гробља која су проглашена културним добрима или уживају претходну заштиту
- све сакралне грађевине које су проглашене за културна добра или уживају претходну заштиту; и
- подручје Авале.

Археолошко споменичко наслеђе

Веома богато археолошко културно наслеђе представља изузетан потенцијал у складу са суштинским развојним опредељењима ГУП-а Београда.

У условима када се археолошки локалитети налазе на урбанизованом подручју или просторима на којима се планира ширење града, приступ њиховој заштити мора бити прилагођен реалним условима и специфичностима које се односе на свако заштићено или потенцијално налазиште.

Треба напоменути да се најзначајнији део локације римског „Сингидунума“, налази у оквиру „Београдске тврђаве“, и заштићених просторно културно историјских целина „Кнез Михаилове улице“ и „Косанчићевог венца“.

За локалитете на још неурбанизованим подручјима, без обзира на то, да ли су проглашени или не, постоји могућност пуне заштите и кроз израду планског документа. На тим просторима не може се планирати градња, нити уклапања инфраструктуре (локалитет „Бело Брдо“ – Винча, „Рамадан“ и „Ad Octavi m“ – Вишњица, итд.) Будући да су најчешће у питању неистражени локалитети, прелиминарним археолошким истраживањима могле би им се прецизније одредити границе простирања, што је свакако од значаја за даље планирање и изградњу. У наредном периоду, потребно је приступити изради посебног археолошког атласа Београда.

Неопходно је да се заштићена археолошка подручја обухвате наменом зеленила, без садње високе вегетације.

Општи услови

У заштићеним целинама, као и у случајевима када се ради о интервенцијама на појединачним споменицима културе и објектима и целинама под претходном заштитом, односно, у случајевима на којима се примењује Закон о кул-

турним добрима („Службени гласник РС“, број 71/94) није прихватљиво директно спровођење кроз планове генералне регулације, већ је потребно адекватно вредновање и заштита културног наслеђа путем детаљне анализе и планирања ширег окружења, а кроз сарадњу са службом заштите споменика културе и смерницом за израду плана детаљне регулације.

Унапређење коришћења ресурса непокретних културних добара као развојног сегмента планирања подразумева: подизање квалитета инфраструктуре, очување постојеће уличне матрице, елиминисање угрожавајућих фактора (интензиван саобраћај, нелегални објекти и доградње, уклањање објеката који немају културни и историјски значај, недостатак зеленила), интерполацију нових објеката, довршавање започетих потеза у духу постојеће изградње и намену простора која ће створити услове да постојећи фонд културно-историјског наслеђа ревитализује на најадекватнији начин, подижући атрактивност града, економску одрживост и укупну туристичку и привредну климу града.

Јачање свести о значају очувања и заштите културног наслеђа као основе националног и културног идентитета, а у контексту економског бенефита и профитабилности у дугорочном смислу, треба да доведе до квалитативних помака у планирању, заштити и унапређењу коришћења ресурса непокретних културних добара.

Значајан сегмент планирања представља урбанистичка заштита, која има задатак да укупно урбанистичко и архитектонско наслеђе планира и укључи у савремене токове живота града као фактор његовог укупног развоја. Она треба својим механизмима да омогући стварање амбијента који својим антропоцентричним квалитетом треба да омогући естетски и суштински прихватљив животни простор. Под механизмима урбанистичке заштите сматрају се хоризонтална и висинска регулација, чување силуета и визура, примена материјала, боје и архитектонских елемената, којима се дефинише и препознаје простор и физичка структура одређеног подручја.

Урбанистичка заштита простора може се дефинисати и као планирање у контексту. Као таква треба да вреднује створене просторе и објекте са урбанистичког и амбијенталног аспекта и створи планске предуслове за њихову заштиту.

У контексту урбане обнове и урбане регенерације и реконструкције, поље креативних и практичних планерских могућности је много шире, с обзиром на то да су предмет урбане обнове најчешће простори и локације већих капацитета. У таквим просторима најчешће се налази мањи број објеката који су културна добра и сами по себи представљају значајне урбане репере који својим постојањем могу да представљају окосницу идентитета предметног планског подручја. У таквим околностима услови и мере заштите надлежне службе заштите споменика културе постају креативни стимуланс у даљем процесу планирања.

Секторска карта 10. Непокретна културна добра
Графички прилог 6. Трајна добра Београда

2.4.2 Природа и природна добра

Природа, као јединство геосфере и биосфере, изложена атмосферским променама и различитим утицајима, представља човеков оквир живота, као и повод и циљ његовог кретања. Природна добра Београда, као уређени или неуређени део природног богатства једнако доступан свима, јесу различити предели, шуме, водотокови и њихове обале, забарена подручја, подигнуте пејзажно-архитектонски уређене зелене површине и природна добра под режимом

заштите (природне вредности). Она представљају основ за одрживо планирање Београда.

Један од највећих квалитета и атракција Београд дугује природи, пре свега свом географском положају. Београд је лоциран на линији конвергенције две, у физичко – географском погледу, потпуно различите природне целине. На северу је Панонска равница, док је на југу Балканско полуострво, уздигнуто земљиште, испресецано ниским алувијалним равнинама дуж водених токова. Природну границу између целина чине реке Сава и Дунав.

Разноврсност и специфичност природе метрополитенског подручја Града Београда, може се сагледати преко његових функционално-еколошких јединица – биома. На северу је то биом степа и шумостепа, дуж водених токова биом јужноевропских листопадних шума водоплавног и низијског типа и, на југу, биом субмедитеранских шума са храстом сладуном и цером.

Разноврсност и специфичност природе Београда сагледава се и преко различитих типова карактера предела, где „предео” представља одређено подручје, онако како га људи виде и доживе, чији је карактер резултат деловања и интеракције природних и/или људских фактора. Од укупно 11 различитих типова карактера предела издвојених у оквиру административног подручја Београда, на територији ГУП-а Београда заступљени су следећи типови:

1. Алувијалне заравни Панчевачког рита;
2. Лесна и лесоидна зараван јужног Срема;
3. Алувијална зараван јужног Срема;
4. Алувијална зараван Макиша и Аде Циганлије;
5. Побрђе и заравни у непосредном сливу Саве;
6. Брдско и брдско-планинско подручје северне Шумадије;
7. Побрђе и заравни у непосредном сливу Дунава и у сливонима река раље и Луга; и
8. Дунавско приобаље – падински део десне обале Дунава.

Оваква разноврсност београдског подручја представља основ за очување природе.

Заштићено природно добро јесте очувани део природе посебних вредности и одлика (геодиверзитета, биодиверзитета, предела, пејзажа и др.), који има трајни еколошки, научни, културни, образовни, здравствено-рекреативни, туристички и други значај, због чега као добро од општег интереса ужива посебну заштиту. На територији Генералног урбанистичког плана Београда, законом је заштићен и евидентиран већи број природних добара.

У оквиру природних добара, урбане јавне зелене површине Београда, заузимају посебно место због тога што систем зелених површина града има мултифункционалну улогу, а бенефити се огледају у квалитету животне средине, биодиверзитету, економској добити и добити друштва. Јавне зелене површине представљају део структуре, просторног и историјског континуитета града и играју значајну улогу у интегралној заштити.

Базирајући се на основној концепцији заштите, просторног уређења и развоја Града Београда, заштита природе заснива се на следећим циљевима:

- заштита предела као једног од основних постулата очувања природног и културног наслеђа;
- очување изворних предеоних целина и биодиверзитета, односно специјске, екосистемске и генетске разноврсности;
- заштита природних добара као добара од великог еколошког, научног, образовног и културно-историјског значаја;
- очување заштићених природних добара у, законом, дефинисаним границама, као и пажљиво планирање непосредне околине заштићених подручја;

– утврђивање нових природних добара и стављање под заштиту евидентираних природних добара;

– заштита природних процеса и структуре предела сагласно одговарајућем станишту са циљем трајног задржавања његових функција и смањења штетних утицаја, очување и унапређење природног и вештачког вегетацијског покривача у урбаним центрима;

– природне или природи блиске воде, као и њихове обале и природне ретензије, треба задржати, развијати или поново успостављати;

– смањење емисије штетних гасова;

– планско организовање лова и риболова, ловног и риболовног туризма који су у функцији одрживог коришћења биолошког ресурса;

– повећање нивоа образовања и свести грађана о значају очувања и заштите биодиверзитета;

– очување, еколошко газдовање и унапређивање пољопривредних површина у периферној зони; и

– афирмација заштите природе кроз развој туризма и пољопривреде на принципима одрживог развоја.

Степен модификације природе и предела на подручју ГУП-а Београда намеће потребу примене савремено схваћене заштите природе, тј. интегралне заштите природе. Њен задатак је да утиче на све намене простора, у смислу интеграције мера заштите природе и заштите животне средине.

Интегрална заштита природе на нивоу ГУП-а реализоваће се применом следећих принципа:

– умрежавањем заштићених природних добара и вредних просторних целина и њихово интегрисање са системом неизграђених и зелених површина града;

– интеграцијом мера заштите природе и животне средине у све намене простора; и

– спровођењем интереса заштите природе на свим нивоима планирања.

Као савремени инструмент за планирање очувања природе, природних добара и процеса, примењени су принципи планирања „зелене инфраструктуре”. То је мрежа отвореног простора, водених путева, вртова, шума, зелених коридора, дрвореда и отвореног предела која доноси многе социјалне, економске и еколошке предности локалном становништву и заједницама; мрежа међусобно повезаног заштићеног земљишта и воде, која подржава аутохтоне врсте, одржава природне еколошке процесе, одржава ваздух и водне ресурсе, помаже отицању вода, смањује ризик од поплава, побољшава квалитет вода, при чему обезбеђује различите еколошке и рекреационе могућности и доприноси здрављу и квалитету живота људи. Зелена инфраструктура је стварна веза животне средине унутар и између насеља (на локалном, регионалном и глобалном нивоу).

Нега и уређење предела подразумева примену одређених мера које ће обезбедити одрживо коришћење природних ресурса, као и разноврсност, јединственост и визуелни квалитет природе. У том смислу, посебну пажњу треба посветити пејзажу (слици предела), који ће бити детаљно испитан, валоризован, заштићен и унапређен према европској конвенцији заштите предела.

За заштиту и негу предела примениће се интегративни модел који комбинује три мере:

1. проглашење за природна добра великих подручја, која нису изложена великим оштећењима и која обезбеђују дуготрајно преживљавање популација врста великих ареала;

2. смањење интензитета коришћења земљишта, вештачких ђубрива и пестицида, као и увођење плодоред; и

3. успостављање система зелених површина и еколошких мрежа („зелена инфраструктура”), при чему структурне везе не морају да представљају затворен линијски сис-

тем, већ могу сразмерно еколошким захтевима да се састоје од серије животних простора или међусобно комбинованих различитих предеоних елемената.

Према подацима из Централног регистра заштићених природних добара, сагласно Закону о заштити природе („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10 и 91/10) на територији града заштићена природна добра су:

- предео изузетних одлика: Велико ратно острво и Авала;
- заштићено станиште гљива на Ади Циганлији;
- споменик природе (објекти геонаслеђа): Сенонски спруд кредне периоде „Машин мајдан”, Морски неогени спруд „Калемегдан”, Миоценски спруд – Ташмајдан, Земунски лесни профил и лесни профил Капела у Батајници; и
- споменик природе (паркови, шуме, појединачна/групе стабала): Ботаничка башта „Јевремовац”, Бањичка шума, Академски парк, Пионирски парк, Арборетум Шумарског факултета, Топчидерски парк, шума Кошутњак, Миљаквачка (Манастирска) шума, Звездарска шума, Липовичка шума и појединачна или групације стабала на 22 локације.

Подручја планирана за заштиту су Шумице, зимовалиште Малог Вранца, Форланд леве обале Дунава код Београда и Станиште строго заштићених врста Велико Блато. Подручја планирана за заштиту су резервисана за заштиту, а до доношења Акта о заштити све активности њиховог одрживог коришћења морају бити усклађене са регулативом из области заштите природе и не могу се реализовати без прибављених услова заштите природе.

Очување наведених заштићених природних добара остварује се применом следећих мера:

- интегрисање заштићених природних добара у јединствен систем зелених површина, чиме се истовремено формира еколошка мрежа на нивоу града;
- коришћење ових подручја планирано је на начин којим се обезбеђује очување вредности геодиверзитета, биодиверзитета и предела, односно на начин прописан Актом о заштити за заштићена природна добра;
- у овим просторним целинама забрањено је планирање делатности које својим активностима могу да угрозе капацитет животне средине, природну равнотежу, биодиверзитет, хидрографске, геоморфолошке, геолошке, културне и предеоне вредности или на било који начин деградирају квалитет и својства природних добара.

Такође, у потпуности се чувају подручја која, са аспекта заштите биљака и животиња и њихових станишта, поред националног, имају и међународни значај³⁷. На предметном простору, еколошки значајна подручја представљају:

– „Ушће Саве у Дунав” (RS017BA – IBA³⁸ подручје) представља велико плавно подручје које је значајно за заштиту влажних станишта и врста које су везане за таква станишта. Обухвата ушће Саве у Дунав (10 km) и 39 km тока Дунава са приобалом (од 1184. до 1145. km). Укупне је површине 9,808 ha. Значај подручја је у особеним алувијалним стаништима уз две велике реке, са бројним острвима, рукавцима и мртвајама. Ово подручје је значајно за гнезђење, сеобу и зимовање птица;

– Споменик природе „Шума Кошутњак” – подручје заштићено због значајних просторних функција и био-еколошких вредности комплекса под шумском вегетацијом и ради очувања станишта разноврсне фауне сисара, птица,

инсеката, гмизаваца и водоземаца, као и објеката геолошког наслеђа који имају карактер природних реткости и велики значај за проучавање геолошке историје Београда. Положајем у зони потпуне урбане изграђености, Шума Кошутњак представља важну тачку система зелених површина града који има улогу регулатора мезоклиме. Такође, простор Кошутњака је једна од најзначајнијих локација града са аспекта очувања биодиверзитета и богатства предела, као и унапређења квалитета животне средине Београда; и

– Авала која је идентификована као Емералд³⁹ подручје и одабрано подручје за дневне лептире (РВА⁴⁰ и на основу тога уврштена у еколошку мрежу Србије. На подручју планине Авале и неких заравни у њеном подножју, на укупној површини од 502 ha, живи 111 врста дневних лептира (више од половине укупног броја у Србији). Авала је значајна и по једином налазишту цинабарита у Србији (у близини је откривен и нови минерал – авалит). Подручје се штити ради очувања и унапређења предеоних и пејзажних вредности, разноврсности облика и појаве геонаслеђа, животињског и биљног света и неговања традиционалних и историјских вредности.

Планом су обухваћене и деонице еколошких коридора од међународног значаја које сачињавају водотоци Дунав и Сава са својим обалским појасевима. У обухвату плана, функцију еколошких коридора имају још и водотоци и канали са приобалном вегетацијом у природном и полуприродном стању и други предеони елементи који стварају везу између еколошки значајних подручја.

Ова подручја чине саставне делове еколошке мреже успостављене Уредбом о еколошкој мрежи („Службени гласник РС”, број 102/10). Заштита подручја еколошке мреже спроводи се према члану 10, Закона о заштити природе („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 91/2010). Према овом члану за сваки пројекат, план или активност који се планира у оквиру еколошке мреже, неопходно је спровести оцену прихватљивости. Имплементација пројеката се може одобрити једино у случају када се кроз поступак оцене прихватљивости утврди да планирана активност нема значајан негативан утицај на основне вредности (станишта и врсте) које су идентификоване за дато еколошки значајно подручје.

Еколошком мрежом се управља на начин који обезбеђује очување повољног стања осетљивих, ретких и угрожених типова станишта од посебног значаја за очување популација строго заштићених и заштићених дивљих врста, од националног и међународног значаја, као и одржање и унапређење функционалне и просторне повезаности њених делова. Под управљањем еколошком мрежом подразумева се управљање појединачним еколошким значајним подручјима и еколошким коридорима, ради одржавања и унапређивања функционалне целовитости еколошке мреже.

На подручјима у просторном обухвату ГУП-а Београда, која су дефинисана као еколошки значајна подручја и еколошки коридори, односно подручју еколошке мреже, неопходно је придржавати се прописаних мера у циљу очувања биолошке и предеоне разноврсности, одрживог коришћења и обнављања природних ресурса и добара и унапређења заштићених подручја, типова станишта и станишта дивљих врста у складу са законом којим се уређује заштита природе, и другим прописима, као и актима о проглашењу заштићених подручја и међународним уговорима.

³⁷ Ова подручја не морају имати увек правну заштиту на националном нивоу, али су она саставни део међународне еколошке мреже.

³⁸ IBA (Important Bird Areas – Значајна подручја за птице). Значајна подручја за птице (IBA подручја) представљају глобалну мрежу подручја од изузетне важности за заштиту птица. Критеријуми на основу којих се одређују ова подручја дефинисани су од стране међународне организације за заштиту птица Birdlife International.

³⁹ Емералд подручја представљају просторне целине које су од посебног националног и међународног значаја са аспекта очувања и заштите угрожених дивљих биљних и животињских врста и одређених станишних типова. Основа за њихово издвајање је Конвенција о очувању дивљег биљног и животињског света и природних станишта Европе, тзв. Бернска конвенција („Службени гласник РС – Међународни уговори”, број 102/07).

⁴⁰ Резултат детаљног картирања и вредновања биотопа Београда (Пројекат „Зелена регулатива Београда”).

Мера заштите еколошке мреже и мера заштите заштитних зона посебно значајне за план су следеће:

- забрањено је уништавање и нарушавање станишта као и уништавање и узнемиравање дивљих врста;

- забрањена је промена намена површина под природном и полуприродном вегетацијом;

- забрањена је промена морфолошких и хидролошких особина подручја од којих зависи функционалност коридора;

- планирањем намене површина, као и активним мерама заштите очувати и унапредити природне и полуприродне елементе коридора у складу са предеоним и вегетацијским карактеристикама подручја;

- предузети мере којима се обезбеђују спречавање, односно смањење, контрола и санација свих облика загађивања;

- унапредити еколошке коридоре унутар грађевинских подручја успостављањем континуитета зелених површина чија структура и намена подржава функције коридора;

- на местима укрштања еколошких коридора са елементима инфраструктурних система који формирају баријере за миграцију врста, обезбедити техничко-технолошка решења за неометано кретање дивљих врста;

- изван зоне становања насеља забрањена је изградња објеката чија намена није директно везана за воду на растојању мањем од 50 m од обале стајаћих вода, односно линије средњег водостаја водотока;

- зоналним распоредом урбано-руралних садржаја, приликом одговарајућих техничко-технолошких и других решења елиминисати или ублажити негативне утицаје на живи свет;

- забрањено је обављање активности које могу довести до продирања и ширења инвазивних врста из окружења;

- приликом коришћења природних ресурса потребно је обезбедити очување хидролошког режима неопходног за функционалност еколошки значајног подручја и/или еколошког коридора;

- стимулисати подизање заштитног зеленила дуж граница еколошког коридора у складу са потребама врста и станишних типова подручја;

- резервисати природне елементе и јавне зелене површине које постоје уз Централна подручја еколошке мреже и у ширем окружењу као потенцијалне еколошке коридоре;

- обавезно је сачувати или обновити квалитетну високу вегетацију, појединачна стабла и групе стабала;

- било коју врсту будућих развојних пројеката и радова обавезно радити у складу са актом о условима заштите природе за дато подручје; и

- целокупно инфраструктурно опремање планирати по највишим еколошким стандардима, а на основу услова надлежних институција и комуналних организација.

Поред наведеног, на територији ГУП-а Београда, на 71 локације су евидентирана природна добра, за које се планира sukcesивна заштита.

Такође, планским решењем максимално су очувана подручја високо вредних биотопа, са аспекта заштите природе и очувања биодиверзитета⁴¹. На површини преко 10.700 ha евидентирани су биотопи који су оцењени као потенцијално високо вредни са истакнутим вредностима за заштиту станишта и врста, достојни заштите природе од међународног и националног значаја, природи блиски биотопи са високом рефугијалном функцијом. Актуелно високо вредни биотопи и биотопи са истакнутим вредностима (оцена 6 и 7) се налазе на следећим локацијама: Велико блато, форланд Дунава и Саве, Бара Рева, Звездарска шума, Велико ратно острво, Ада Циганлија,, Кошутњак, Топчидерски парк, Манастирска шума, Степин луг, Авала и део Великоселског рита; и др.

Заштићена природна добра, подручје еколошке мреже, евидентиране природне вредности за локације/објекте за које још нису донета решења о заштити, као и биотопи оцењени као вредни са аспекта очувања биодиверзитета града, представљају трајна добра Београда.

Заштићена природна добра, природна добра чија је заштита у процедури, еколошка мрежа, већина евидентираних природних добара, као и високо вредни биотопи Београда, приказани су на секторској карти 10. Природа и природна добра и графичком прилогу 6. Трајна добра Београда у Р 1:50.000.

Секторска карта 11. Природа и природна добра
Графички прилог 6. Трајна добра Београда

2.4.3 Визуре Београда

Београд је град сложене и препознатљиве структуре природних и створених вредности. Аутентичност његових предела чине комбинација рељефа, водених површина, богате вегетације и урбане структуре. Слика града са залеђем мењала се кроз време и у складу са новим моделима, тенденцијама, вредностима, а пре свега његовим растом и ширењем. Капитални симбол града представља његов природни ареал Ушћа Саве у Дунав са Великим ратним острвом и београдском гредом. Културна димензија простора препознаје се у изграђеним елементима Београдске тврђаве, Старог Београда и Старог језгра Земуна, Новог Београда и приобаља двеју великих европских река.

Овим планом евидентиране су најзначајније панораме са доминантним природним оквиром, стајне тачке, као и главни правци и углови визуре:

Београдска тврђава „Победник” (кота 113.4 mnnv) – Алтернативно: бастион на завршетку бедема од Сахат-куле ка Сави (кота 124 mnnv). Најважнији од свих београдских видиковаца, омогућава сагледавање најшире панораме Града са укупним углом већим од 250°, кроз три кључне слике:

- панорама Савског амфитеатра, са Саборном црквом на левој страни и Новобеоградском обалом Саве на десној, преко зеленог масива Топчидерског брда и Кошутњака до Авале;

- друга панорама се пружа од Ушћа Саве у Дунав, Великог и Малог ратног острва, преко репрезентативних простора Новог Београда и Земуна у подножју куле на Гардошу; и

- трећа панорама отвара широко пространство Банатске стране Београда

Земун – Гардош (кота 111 mnnv) – Видиковац са куле Гардош, пружа се преко Старог језгра Земуна, и Великог ратног острва до Београдске тврђаве. У ширем сагледавању доминантна је акваторија, шумски масив у форланду дуж лево обале Дунава, са банатском равницом у залеђу.

Теразијска тераса – Поглед ка Новом Београду и ка мостовима на реци Сави, на Аду Циганлију и даље.

Врачарски плато – Уски поглед у правцу врха Авале и Авалске купе од јужног крила цркве преко Вождовца.

Београдски мостови – Поглед са мостова на Сави (Бранков мост, „Газела”, Стари савски мост, Стари железнички мост, Мост на Ади) на савску падину Старог Београда између подножја које чини десна обала Саве и линија хоризонта шумедијске граде од Победника, Београдске тврђаве, палате „Београд”, Храма Светог Саве и даље ка Топчидеру и Бановом брду. Поглед са Панчевачког моста на појас приобаља Дунава од Гардоша, Великог ратног острва до Вишњице са залеђем Старог Београда, Звездаре и Милићевог брда.

Топчидер – угао Булевара војводе Путника и напуштене трасе трамваја према Дедињу (приближно кота 122 mnnv). Поглед на топчидерску долину и околна узвишења, са дворским комплексом.

41 Резултат детаљног картирања и вредновања биотопа Београда (Пројекат „Зелена регулатива Београд”)

Баново брдо – ски стаза изнад Топчидерског гробља. Поглед на Савски амфитеатар до Калемегдана. У првом плану је Сењак и Мост на Ади.

Кошутњак – кафана „Рубин” код Филмског града. Поглед на Раковичку долину, Манастирску шуму, Авалу и Космај.

Дедиње – Лисичји поток (почетак Улице Михаила Аврамовића, ката око 200 mnnv). Поглед на Авалу преко Манастирске шуме, са бочних страна затворен узвишењима, што правцу даје посебну композициону специфичност.

Звездара – ката 237 mnnv (Волгина улица у Звездарској шуми). Локација важна и као висинска доминанта са широким погледом на Дунав.

Милићево брдо (ката 279 mnnv) – Панорама према Дунаву са висине од 200 mnnv, према Банатској равници и нарочито узводно ка Земуну, али и ка југу, ка околини Манастира Сланци.

Превој на ауто-путу Београд – Ниш, на преломној тачки Бегаљичког брда на улазу у Београд, граници између изграђене градске структуре и шуме „Степин луг”. Поглед подједнако атрактиван ка северу са широким погледом на Београд и југу ка шумадијском побрђу.

Авала – Видиковци са кружним панорамским погледом са Авалског торња и Споменика незнаном јунаку.

У циљу очувања и заштите визура и локација стајних тачака неопходно је пажљивим планским промишљањем, контролисано изградњом и сталним мониторингом спречити визуелно нарушавање већ установљене слике Града, његовог духа и идентитета. Савремена изградња, превасходно високих објеката и инфраструктуре подједнако прети и обећава квалитету визуелног доживљаја Београда.

Неке од поменутих визура су посебно угрожене, попут визура које се отварају са Теразијске терасе и Врачарског платоа. Поред већ наведених препорука потребно је детаљно анализирати предеоне карактеристике Београда, поставити критеријуме за њихово вредновање и одредити мере заштите и очувања како постојећих тако и реконструкције нарушених.

Након доношења овог плана обавезно је приступити изradi посебне Студије визура и ведућа Београда у сарадњи са службом заштите непокретних културних добара.

Графички прилог 6. Трајна добра Београда

2.4.4 Заштита и унапређење животне средине

Према Директиви 2001/42/E7 Европског парламента и Савета из 2001. године, један од циљева је дефинисање стратешког планирања, односно просторног и урбанистичког планирања као превентивне активности у заштити животне средине. Националним програмом заштите животне средине дефинисани су стратешки циљеви политике заштите према медијумима (ваздух, вода, земљиште) и секторима (индустрија, енергетика, пољопривреда, рударство, саобраћај итд).

Стратегија одрживог развоја обезбеђује широк оквир за интегрисање аспеката заштите животне средине у све секторе плана, почев од намене земљишта, преко земљишне и стамбене политике, планирања и унапређења саобраћаја, управљања водама, енергијом, отпадом и сл.

Концепција заштите и унапређења животне средине заснива се на:

- очувању и заштити природних вредности (ваздух, вода, пољопривредно земљиште, биодиверзитет) и непокретних културних добара кроз делотворно управљање заштићеним подручјима;

- планирању на основама одрживог развоја;

- повећању коришћења обновљивих извора енергије;

- примену мера за смањење од негативних утицаја климатских промена (унапређење одржавања постојећих изворишта, доградња постојећих система за заштиту од поплава, ерозија и бујица и повећање степена заштите од великих вода, ревитализација шума у области Дунава, динамична и наменска конзервација биодиверзитета шума, шумских и урбаних подручја, адаптивно управљање и побољшање одрживости и мултифункционалности шума у условима климатских промена, повећање еколошки функционалних простора – биотопа (Biotop Area Factor (BAF) или Green Factor) на свакој парцели (блоку) и др.;

- превенцији и санацији за активности које могу да изазову већи еколошки ризик;

- примени санационих мера у деградираним и загађеним подручјима; и

- интегрисању заштите животне средине у секторе планирања, пројектовања и изградње.

Мере заштите животне средине и природних ресурса усклађене са урбаним развојем града, уграђене су у планска решења и дефинисане по просторним зонама:

Централна зона

Планирани дугорочни развој централне зоне поред осталог доприноси заштити и унапређењу квалитета животне средине планским решењима које карактерише:

- унутрашња трансформација градског ткива, пре свега трансформација индустријских, привредних и комуналних зона и локација у урбане намене које одговарају потребама савременог развоја централног градског језгра, што уједно доприноси унапређењу квалитета животне средине;

- локације које се из привредне, комуналних или других делатности трансформишу у друге намене, а на којима се утврди да постоји загађење земљишта или вода, морају се санирати, спровести све потребне мере ремедијације и ревитализације простора пре изградње објеката и садржаја других намена;

- измештање теретног и транзитног саобраћаја ван централне зоне;

- заштита и унапређење културних и природних добара и ресурса, зелених простора, река, зоне водоизворишта;

- формирање нових зелених и рекреативних простора приликом трансформације појединих зона и локација; и

- обезбеђење енергетске ефикасности нових објеката, постепено унапређење енергетске ефикасности постојећих и афирмација примене обновљивих извора енергије (геотермална, соларна).

Од објеката са хазардом у оквиру зоне Ада Хуја, регистровани су фабрика боја и лакова „Дуга” и складишта хемијских производа „Технохемија”. Делатности оба објекта морају се изместити на другу адекватну локацију ван централне зоне. У фази трансформације комплекса мора се извршити испитивање потенцијалног историјског загађења, а потом санација и ремедијација пре планиране изградње, што важи и за све друге привредне или комуналне комплексе у оквиру зоне.

Средња зона

Планом предвиђени развој средње зоне омогућава да се условно задрже постојеће локације и капацитети за развој привредних делатности, које се морају технички и технолошки прилагодити еколошким стандардима. У оквиру ове зоне могуће су само оне привредне делатности које своје капацитете и технологије могу унапредити до степена безбедности који одговара стандардима и законској регулативи.

ви која уређује област заштите животне средине. Ово се пре свега односи на заштиту ваздуха, земљишта, вода, заштиту од буке, јонизујућег и нејонизујућег зрачења. Сви постојећи привредни комплекси, који све фазе у технолошком поступку не могу да унапреде до прихватљиве технологије и ризик од хемијског удеса и последица сведу у прихватљиве законске оквире, морају се иселити на друге локације. У фази трансформације комплекса мора се извршити испитивање потенцијалног историјског загађења а потом санација и ремедијација пре планиране изградње.

Локације саобраћајних депоа „Земун” и „Горњи депо” пренамењују се у еколошки прихватљиве намене. Од објеката са хазардом у оквиру средње зоне, регистровани су: „Југопетрол” на Чукарици, „Техногас” у Раковици (производња хемикалија), „Београф” на Вождовцу (производња пластичне амбалаже) и ТО „Нови Београд” (резервоари мазута).

Периферна зона

Привредни развој Београда очекује се кроз ревитализацију и унапређење привредних делатности на постојећим локацијама или изградњу нових привредних објеката и комплекса, искључиво у периферној зони.

Најзначајније зоне у којима ће се у наредном периоду обављати привредне делатности су зоне са адекватном саобраћајном доступношћу и опслуженошћу локација, као што су: Горњи Земун, Сурчин – Добановци и ауто-пута на сремском делу; Панчевачки рит (Рева) на банатском делу и привредна зона Крњача; и територије око нове обилазнице и на улазним правцима града (Ибарска магистрала, ауто-пута ка Нишу, Батајнички друм, Врчин, Сурчин РТЦ и др.).

Постојећи научни центри и институти се задржавају уз могућност трансформације и усклађивања са актуелном ситуацијом и новонасталим потребама. Планом је предвиђено да се даље комплетирају: целина Земун поље (батајнички развојни правац); комплекс Института за нуклеарне науке „Винча”; Институт „Михајло Пупин” и опсерваторија „Звездара”; Институт „Јарослав Черни” у Пиносави; Војно-технички институт у Жаркову; комплекс „Торлак”, Вождовац; и одређени број установа које се налазе дуж улица Војводе Степе, Булевара војводе Мишића, Душанове у Земуну итд.

Институт за нуклеарне науке „Винча” своју делатност мора прилагодити основној намени, а депоновање опасног отпада мора се регулисати у складу са законом. Главна мера заштите је смањење броја извора јонизујућег зрачења, па је у том циљу потребно предузети следеће приоритетне мере заштите: наставити извоз преосталог радиоактивног отпада из Института и уклонити стари реактор и контаминирану опрему и постојећи нуклеарни отпад из Института „Винча”.

За Војно-технички институт у Жаркову обавезна је заштитна зона ширине 100 m око комплекса у оквиру које није дозвољена изградња објеката високоградње или нискоградње осим (изузев инфраструктуре и саобраћаја).

За комплекс „Торлак”, Вождовац техничко технолошким мерама у свим фазама процеса рада обезбедити највише стандарде заштите. Комплекс такође треба да буде ограђен, физички обезбеђен и под видео надзором.

У оквиру периферне зоне планирани су и значајни транспортни системи који такође имају утицаја на животну средину: проширење и модернизација аеродрома „Никола Тесла” и оспособљавање војног аеродрома „Батајница” за цивилни, карго и нискотарифни саобраћај.

Мере заштите се крећу у два правца и односе се на:

– мере односно правила уређења и градње у зони аеродрома („Никола Тесла” и „Батајница”), којима је потребно обезбедити заштиту аеродрома и безбедно одвијање летова

у складу са условима надлежних служби, ове мере и правила градње ће се дефинисати у посебном поглављу; и

– мере које се односе на заштиту околине од аерозагађења, буке и ризика у близини аеродрома своде се на дефинисање зона у оквиру којих са аспекта угрожености животне средине не треба планирати градњу стамбених или других повредивих објеката (школа, дечијих установа, болница, спортско рекреативних зона). Пољопривредно земљиште на правцима и у близини слетно полетних писти, због потенцијално високог загађења земљишта, не треба користити за производњу биљака које се могу наћи у ланцу људске исхране. Пољопривредне површине на правцима и у близини слетно полетних писти због загађења земљишта могуће је користити за производњу цвећа или индустријских биљака које се могу користити за производњу биогорива.

Из сектора робно транспортних терминала планира се изградња дистрибутивних центара на локацијама: привредних зона „ауто-пут”, „Горњи Земун” и на локацији Зуце – Врчин. На овај начин смањује се притисак на животну средину у средњој и централној зони.

У привредним зонама „Горњи Земун” и „ауто-пут”, због близине великих стамбених зона, правца доминантног ветра и општих климатских услова, могуће је планирати само делатности из категорија А, Б и В. Такође, на територији ГУП-а постоји извешан број предузећа која треба да ускладе своју намену обзиром да се у њима обављају делатности са повећаним еколошким ризиком.

Посебни циљеви заштите и унапређења животне средине су дефинисани за следеће области:

Заштита и унапређење стања животне средине

– избегавање стварања еколошких конфликта између привредних активности и саобраћаја са једне стране и становања, рекреације и заштићених добара, са друге;

– усклађивање постојећих и планираних локација привредних активности са захтевима који су утврђени за поједине категорије привредних предузећа према процењеном еколошком оптерећењу; и

– повећање обима рециклаже отпадних материја.

Смањење емисије на животну средину

– смањење емисије од привредних, инфраструктурних и стамбених активности и делатности на животну средину;

– ограничење емисије из појединачних или групних извора загађујућих материја (линеарних, тракастих или површинских) до нивоа који ће обезбедити да исте не прелазе граничне вредности;

– обезбедити услове за прописано управљање отпадом, укључујући сакупљање, транспорт, складиштење, третман и одлагање отпада; и

– смањење ризика од хемијских удеса у опасним индустријским постројењима и при транспорту опасних материја.

Смањење негативних ефеката на животну средину

– промоција здравственог стања становништва;

– унапређење квалитета живота;

– очување биодиверзитета;

– очување и унапређење стања природних и створених карактеристика простора;

– обезбеђење равномерне заступљености и целовитости зелених површина; и

– веће учешће обновљивих видова енергије.

2.4.4.1 Мере заштите и унапређења стања животне средине

Генералне смернице, принципи и мере заштите који треба да омогуће одрживи развој града, уз очување, заштиту и унапређење квалитета животне средине, природе и природ-

них ресурса, постављени су Националном стратегијом, Националним програмом заштите животне средине, плановима вишег хијерархијског нивоа, као и стратегијама из свих области које имају утицаја на животну средину.

Планови нижег хијерархијског нивоа од ГУП-а, планови генералне регулације, као и планови детаљне регулације којима се планирају будући развојни пројекти одређени прописима којима се уређује процена утицаја на животну средину и представљају оквир за одобравање будућих развојних пројеката, подлежу обавези израде Стратешке процене утицаја на животну средину, сходно одредбама из члана 5 Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, бр. 135/04, 88/10).

Мере заштите животне средине дефинисане у складу са нивоом планског документа и имају општи карактер, имајући у виду да је Генерални урбанистички план стратешки развојни план.

Урбанистичке мере заштите животне средине су имплементирани у планска решења, а специфично су дефинисане по секторима, односно областима развоја.

Привредне површине

Привредни развој Београда се очекује кроз ревитализацију и технолошко унапређење у складу са еколошким захтевима према европским стандардима, привредних делатности на постојећим локацијама, или изградњу нових привредних објеката и комплекса, искључиво у периферној зони. Ово се посебно односи на нове привредне паркове, из домена greenfield инвестиција и на принципу БАТ технологија.

Према могућим негативним утицајима на животну средину, односно према могућем еколошком оптерећењу, дефинисано је пет категорија делатности, односно привредних предузећа. Детаљан опис дозвољених привредних делатности дат је у поглављу 2.3.3.3 Привредне површине.

Категорија А – мале фирме чије је еколошко оптерећење знатно испод граничних вредности. Могу бити лоциране унутар стамбеног насеља али не смеју изазивати непријатности суседном становништву и немају ризик од хемијског удеса.

Категорија Б – мале и средње фирме које могу имати мали, краткотрајни, локални утицај на окружење у случају удеса; могуће присуство мањих количина штетних материја, ризик од хемијског удеса је мали. Може бити лоцирана на рубним деловима стамбеног насеља уз примену мини-

малног одстојања од 100 m, тако да делатност у редовном раду не угрожава здравље и безбедност становништва и не изазива непријатност суседству.

Категорија В – фирме које у случају удеса могу имати умерени утицај на непосредно окружење, присутне су мање количине опасних материја, ризик од хемијског удеса је средњи. Морају бити лоциране на минималном одстојању од 100–500 m од стамбеног насеља тако да при редовном раду на том растојању не угрожавају здравље и безбедност становништва и не изазивају непријатност суседству.

Категорија Г – фирме које у случају удеса могу имати средњи утицај на животну средину, присутне су веће количине опасних материја, мање количине врло токсичних материја, ризик од хемијског удеса је велики. Према нивоу еколошког оптерећења морају бити лоциране на минималном одстојању од 1.000 m од стамбеног насеља тако да њихов редовни рад не изазива опасност и непријатност суседству. За ове фирме предвиђа се и додатна обавеза формирања заштитног зеленог појаса унутар граница комплекса.

Категорија Д – фирме које могу имати веома велики утицај на животну средину ширег окружења у случају хемијског удеса, присутне су велике количине опасних и врло токсичних материја, ризик од хемијског удеса је веома велики. Ове фирме према нивоу еколошког оптерећења морају бити лоциране на одстојању од преко 1.500 m од стамбеног насеља тако да њихова функција на том растојању у редовном режиму рада не угрожава здравље и безбедност становника и не изазива непријатност суседству.

Постојеће фирме из категорије Г и Д које не могу да задовоље потребне критеријуме са аспекта заштите животне средине, безбедности и здравља људи, или су потенцијални ризици од настанка хемијских удеса велики, морају се дислоцирати на одговарајуће безбедне локације. На територији ГУП-а не планирају се нове локације привредних делатности типа Д, нити се планира проширење и повећање капацитета постојећих фирми (ово се не односи на аеродроме „Никола Тесла” и „Батајница”).

У циљу унапређења свеукупног стања животне средине, постојећи објекти и производни погони који се задржавају морају спровести све неопходне урбанистичке, техничко-технолошке, санационе, организационе мере заштите у складу са захтевима Закона о заштити животне средине и другим прописима који уређују дату област, а у складу са законодавством ЕУ.

Обавезна заштитна одстојања између потенцијалних извора опасности и стамбених насеља, приказана су табеларно.

КАТЕГОРИЈА ПРЕДУЗЕЋА*	А	Б	В	Г	Д***
минимално заштитно одстојање**	< 50	100	100-500	1000	> 1500
потребна урбанистичка документација за заштиту животне средине****	-	ПУ	ПУ ПО	СПУ, ПУ, ПО	СПУ, ПУ, ПО

Табела 39. Општа правила заштите животне средине

* Када је присутно више ризика, категорија предузећа се одређује према највећем ризику.

** Минимално заштитно одстојање између индустрије и стамбених групација које се мора поштовати. По правилу заштитно одстојање обезбеђује се унутар граница привредног објекта или комплекса.

*** Само за постојеће привредне делатности које се обавезно трансформишу у еколошки повољније делатности. Изградња нових привредних погона из ове категорије делатности Генералним урбанистичким планом није планирана.

**** ПУ – Процена утицаја објекта на животну средину

ПО – Процена опасности од хемијског удеса и од загађења животне средине

СПУ – Стратешка процена утицаја комплекса на животну средину

Тачна удаљења за објекте из категорија В и Г са аспекта хемијских удеса одређиваће се за сваки објекат посебно, на основу процена опасности, верификованих од надлежног министарства.

Постојеће фирме из категорије Г и Д које не могу да задовоље потребне критеријуме са аспекта заштите животне средине, безбедности и здравља људи, или су потенцијални ризици од настанка хемијских удеса велики, морају се дислоцирати на одговарајуће безбедне локације. На територији ГУП-а не планирају се нове локације привредних делатности типа Д, нити се планира проширење и повећање капацитета постојећих фирми (ово се не односи на аеродроме „Никола Тесла” и

„Батајница“).

	НАЗИВ	општина	делатност	категорија
1	Аеродром „Никола Тесла“	Нови Београд	аеродром	Д
2	Институт нуклеарних наука „Винча“	Гроцка	реактори, радиоактивни отпад	Д
3	Депонија „Винча“	Гроцка	депонија комуналног отпада	Г
4	„ДУГА“ – Фабрика боја и лакова	Палилула	производња боја и лакова	Г
5	„ИЦН ГАЛЕНИКА“	Земун	фармацеутска индустрија	Г/Д
6	НИС АД Блок Промет – складиште нафтних деривата „Београд“	Чукарица	стовариште нафтних деривата	Г
7	Топлана „Нови Београд“	Нови Београд	резервоари мазута	Г
8	Топлана „Дорћол“	Стари град	резервоари мазута	Г
9	„ТЕХНОГАС“	Раковица	производња хемикалија	Г
10	„БЕОПЕТРОЛ“	Чукарица	стовариште нафтних дерив.	Г
11	„ГРМЕЧ“ – БЕОГРАД	Земун	прерада пластичних маса	Г
12	Рафинерија уља – „БЕОГРАД“	Палилула	производња моторних уља	Г
13	„ГРМЕЧ – БАЛКАН“	Палилула	хемијска индустрија	Г
14	„ПИТУРА“	Земун	производња боја и лакова	Г
15	„БУКАПОЛ“	Земун	производња сунђера од полиуретана	Г
16	„БЕОГРАФ“	Вождовац	производња пластичне амбалаже	Г
17	ЈКП Београдски водовод и канализација – МАКИШ	Чукарица	пречишћавање воде	Г
18	„ТЕХНОХЕМИЈА“	Палилула	складиште хемијских производа	В
19	„БИП“ – Београдска индустрија пива	Савски Венац	производња пива	В
20	„РЕКОРД“	Раковица	производња ауто гума	В
21	РАНЖИРНА СТАНИЦА	Чукарица	железнички транспорт	В
22	„ПЕТРОЛГАС“	Палилула	дистрибуција гаса	В

Табела 40. Списак објеката и комплекса одређеног степена хазарда за животну средину

Надлежни орган је објавио Списак постојећих постројења која подлежу издавању интегрисане дозволе.

SEVESO II Директива захтева процену ризика од хемијских акцидентата већих размера, планирање мера за смањење вероватноће и интензитета могућег опасног догађаја на постројењу, мера за смањење последица могућег удеса у кругу постројења и нарочито изван тог круга, и даје препоруке за потребна одстојања од повредивих објекта. SEVESO II Директива је у нашем законодавству утемељена Законом о изменама и допунама Закона о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, број 36/09), а имплементирана кроз Закон о заштити животне средине („Службени гласник РС, бр. 135/04, 36/09, 36/09 – др. закон, 72/09 – др. закон и 43/11 – одлука УС), као и другим подзаконским актима. Законом о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине (IPPS закон) дефинисана је интегрисана дозвола. Интегрисана дозвола се издаје за рад нових постројења, као и рад и битне измене постојећих постројења, које су у обавези да прибаве интегрисану дозволу до 2015. године.

Чланом 12. Директиве, обавезују се надлежни органи да контролишу:

- избор локације нових постројења;
- модификације постојећих постројења; и
- планирање изградње нових повредивих објеката у близини постојећих опасних постројења, као што су саобраћајни чворови, објекти јавне намене, велики тржни центри, стамбене зоне и друго.

Дугорочно посматрано, спровођење наведених услова ће обезбедити одговарајућа безбедна (сигурносна) одстојања између опасних постројења и стамбених зона, зграда и простора јавне намене, рекреационих и других осетљивих зона. Ови услови подразумевају да се просторне импликације већих акцидентата морају узети у обзир приликом планирања намена земљишта. То је у ствари прва и најважнија мера заштите од последица акцидентата већих размера.

Пољопривредне површине

На пољопривредном земљишту и зеленим површинама у оквиру ГУП-а забрањује се коришћење пестицида који спадају у ПОП-с.

Утврђује се заштитно одстојање између стамбених објеката и ораница, односно плантажних воћњака који се интензивно третирају вештачким ђубривом и пестицидима од најмање 800 m. У заштитном појасу од 10 m између границе пољопривредних парцела и обале водотока није дозвољено коришћење пестицида и вештачких ђубрива, а уколико је водоток у граници заштитне зоне водоизворишта важе услови из Правилника о начину одређивања и одржавања зона санитарне заштите изворишта водоснабдевања („Службени гласник РС”, број 92/08), као и други прописи који уређују ову област.

Утврђују се минимална заштитна одстојања између границе комплекса сточних фарми и објеката у суседству, и то: од стамбених зграда 200 m, од магистралних путева 200 m, од речних токова 200 m и од изворишта водоснабдевања 800 m. Наведена одстојања могу бити и већа за фарме са преко 500 условних грла, ако то захтева процена утицаја на животну средину.

Саобраћајне површине

Правила и заштитне зоне утврђују се као услови планирања других намена земљишта уз појасеве саобраћајница. За ауто-путеве и магистралне саобраћајнице и обилазнице у рубним подручјима града утврђују се три зоне заштите:

1. зона – појас непосредне заштите од веома великог еколошког оптерећења ширине по 20 m са обе стране пута, због емисија у ваздух, повећане буке и загађивања земљишта. У заштитном појасу дозвољено је формирати заштитно зелено, а није дозвољена изградња стамбених, пословних и помоћних објеката;

2. зона – ужи појас заштите од великог еколошког оптерећења ширине по 50 m са обе стране пута, због повећане буке и загађивања земљишта. Није дозвољена изградња стамбених, пословних и помоћних објеката. Постојећи легално изграђени објекти морају бити заштићени одговарајућом акустичком заштитом. Дозвољена је изградња објеката у функцији пута (бензинске станице, сервис, складишта и сл.);

3. зона – појас малог еколошког оптерећења ширине по 300 m са обе стране пута, због повећане буке. Изградња

стамбених, пословних и привредних објеката дозвољена је под условом да се обезбеде мере заштите од буке.

У циљу смањења нивоа буке потребно је унутар градске и рубне зоне:

- извршити интервенције на самом извору буке, што подразумева побољшање акустичних својстава коловозне површине уградњом специјалних врста вишеслојног порозног асфалта који може у одређеној мери редуковати буку;

- као допунска мера у појасу непосредне заштите (појас непосредне заштите од веома великог еколошког оптерећења ширине по 20 m са обе стране пута) примењује се садња зеленог заштитног појаса, дрвореда као и изградња вертикалних акустичких баријера на одређеним деоницама (изглед и карактеристике ових баријера треба прилагодити амбијенту, а тачна позиција ће детаљно бити утврђена у току израде техничке документације на деоницама где су објекти најугроженији и Студије о процени утицаја на животну средину, а у сарадњи са надлежним институцијама за заштиту); и

- нивои буке по зонама морају бити у складу са важећом регулативом којом се ова област уређује.

Утврђује се заштитно одстојање између магистралних железничких пруга и становања од 25 m, уз обавезно спровођење мера акустичне заштите на угроженим објектима. Појас може бити и ужи ако се заштитним мерама у угроженим објектима ниво буке и вибрација доведе на нижи ниво од дозвољеног. Уколико се не предузимају мере заштите, појас заштите од железнице мора да буде најмање 125 m од спољне ивице колосека.

Систематско и потпуно регулисање паркирања у свим деловима града великих густина становања подразумева изградњу:

- вануличних паркиралишта, паркинга и гаража у складу са важећим нормативима и стандардима прописаним за ту врсту објеката;

- код избора типа надземне гараже (отворена или затворена) узети у обзир квалитет ваздуха околног простора и намене у непосредном окружењу; и

- надземне гараже не планирати у близини дечијих установа, школа, здравствених станица, унутрашњим двориштима компактних блокова и сл.

Систем снабдевања нафтним дериватима

Планирана деоница продуктовода Панчево–Београд са складишно-дистрибутивним центром – терминалом „Београд”, подразумева измештање складишта горива Београд–Чукарица. Овако конципиран цевни транспорт треба у већој мери да замени дистрибуцију нафте и нафтних деривата друмским транспортом, као битно повољнији са еколошког, економског и безбедоносног аспекта.

Мере које је такође потребно спровести у наредном периоду су:

- модернизација постојећих складишних капацитета; и
- техничко технолошко унапређење свих објеката за дистрибуцију нафте и нафтних деривата како би се обезбедила еколошка заштита.

Гробља

Ради рационалног коришћења постојећих капацитета и смањења броја и површина нових гробља, у сваком поједином случају треба сагледати могућност оптималног проширења постојећих гробља, уз обавезно обезбеђење заштитног зеленог појаса између гробља и суседних намена.

У циљу заштите животне средине и здравља људи утврђују се следећа правила:

- сахрањивање мора да се обавља у складу са прописаним законским и техничким нормативима и стандардима прописаним за ту врсту и намену објеката;

- класична сахрањивања се не могу вршити у деловима гробља где је максимални ниво подземних вода плићи од 3 m, већ их треба користити за друге видове сахрањивања;

- обезбедити потпуну заштиту земљишта и подземних вода;

- формирати појас заштитног зеленила минималне ширине 25 m уз границу комплекса;

- на крематоријумима предвидети одговарајућу опрему, техничка и технолошка решења којима се отклањају могући штетни утицаји на животну средину (загађење ваздуха, воде и земљишта, бука, емисије непријатних мириса и сл.); и

- у циљу еколошке сигурности крематоријуми морају функционисати у складу са важећим техничким прописима и нормативима и неопходно је обезбедити контролу сигурносних система и мониторинг процеса кремирања.

Локација гробља за кућне љубимце планирана је у Блоку 51 у Новом Београду, на површини од око 4 ha. Са инжењерскогеолошког аспекта ово је повољан терен, без ограничења у коришћењу. Ограничења су усмерена само ка заштити подземних вода и квалитетне вегетације.

Регулативом ЕУ није дозвољено формирање сточних гробља. Планом се предлаже сукцесивна санација и ремедијација земљишта постојећих сточних гробља. Збрињавање животињских лешева вршити у складу са прописима који уређују ову област. Потребно је извршити реконструкцију односно техничко-технолошко унапређење постојећег крематоријума за животињске остатке до нивоа који испуњава еколошке захтеве.

Мере унапређења стања животне средине

Унапређење квалитета ваздуха

Смањење загађења ваздуха пореклом од саобраћаја обезбедиће се изградњом: ауто-путске обилазнице, спољне магистралне тангенте и северне тангенте, новог Авалског пута, унутрашњег магистралног полупрстена, моста преко Саве и Дунава, реконструкцијом саобраћајница које стварају услове алтернативног међусобног повезивања делова Београда, изградњом метроа и развојем градско-приградске железнице, модернизацијом јавног градског саобраћаја и развојем јавног саобраћаја на Сави и Дунаву. Реализација наведених решења ће омогућити преусмеравање транспортног и свог транзитног саобраћаја изван ужег градског подручја.

ГУП-ом су предвиђене и друге мере које смањују емисију, афирмише се коришћење ТНГ, биогорива, хибридног и електропогона свих друмских возила, измештају се железничка и међуградска аутобуска станица, као и аутобуски и трамвајски депои. У централној зони за становнике и јавну намену изградиће се ванулична паркиралишта и гараже.

Квалитет ваздуха се може унапредити коришћењем обновљивих извора енергије (геотермална, енергија сунца, ветра, биомасе и друге), с обзиром да су истраживања и мерења указала на присуство знатних потенцијала на простору ГУП-а и то: биомаса и биогаз за когенеративна постројења у Сремском и Банатском делу, сунчева енергија за задовољење локалних нискотемпературних потреба, као и пасивно коришћење сунчеве енергије за загревање објеката у зонама ниже густине становања, геотермална енергија за централизовано снабдевање топлотном енергијом на подручјима: Новог Београда, Земунa, Авале и Вишњице, коришћење нискотемпературних подземних вода уз примену топлотних пумпи, енергије ветра посебно у Банатском делу. Комунални отпад је највећи енергетски потенцијал обновљивих извора енергије на територији града, из њега је

спаљивањем у когенеративном постројењу могуће произвести 80 до 90 MW топлотне и 10 MW електричне енергије.

Унапређење стања вода

У погледу изворишта стратешко опредељење је потреба за резервацијом и санитарном заштитом изворишта на левој обали Дунава, алувиону Дрине, левој обали Саве и изградња за инфилтрацију на локалитету „Зидине”.

У будућем опредељењу која изворишта треба активирати, поред издашности потребно је ставити акценат на техноеконomsке и еколошке критеријуме.

У погледу обезбеђења резервоарског простора треба подићи капацитет са данашњих око 30% на 50% максималне дневне потрошње изградњом нових и доградњом постојећих резервоара.

Земљиште и водне површине у подручју заштите изворишта водоснабдевања, у складу са Законом о водама, морају бити заштићени од намерног или случајног загађивања и других утицаја који могу неповољно деловати на издашност изворишта и здравствену исправност воде.

Сва планирана решења развоја система заштите од спољашњих и унутрашњих вода остају на снази, а у складу са Стратегијом развоја Београда.

Планира се даљи развој система за одбрану од поплава и то:

- реконструкција и доградња постојећих објеката, као и изградња нових;
- у наредном периоду ће се задржати постојећи критеријуми за објекте заштите од великих вода Саве и Дунава;
- задржати постојеће критеријуме за димензионисање протицајних профила код уређења малих водотокова;
- тежити натуралном уређењу корита формирањем „плаво-зелених коридора” уз потребне биотехничке мере на сливном подручју; и
- формирање малих ретензионих и вишенаменских акумулационих простора уз обавезну заштиту вода од загађења.

Унапређење стања земљишта

Основне мере за унапређење стања земљишта су:

- забрана пренамене пољопривредног земљишта високе бонитетне класе у друге намене;
- планско шумљавање и озелењавање површина; и
- контролисано ископавање земљишта, посебно у приобаљу.

Унапређење стања у области нејонизујућег зрачења

Чињеница је да је јачина електромагнетног поља обрнуто сразмерна квадрату растојања од извора поља, тако да је најбоља мера заштите обезбеђење одговарајућег удаљења од извора зрачења. Мера заштите је да се приликом планирања и реализације обезбеде одстојања која су наведена у табели.

Називни напон далековода (kV)	<20	35	110	220	400
ширина заштитне зоне – растојање од централне линије далековода, обострано (m)	10	15	25	30	30

Табела 41. Заштитна одстојања од извора зрачења

Припрема за изградњу, постављање и употребу нових извора нејонизујућег зрачења, односно реконструкцију постојећих извора нејонизујућих зрачења врши се уз:

- прибављање услова и мера заштите животне средине које издаје надлежни орган у складу са прописима којима се уређује заштита животне средине; и
- процену утицаја на животну средину у поступку који спроводи надлежни орган пре издавања одобрења за из-

градњу, односно постављање и употребу у складу са прописима којима се уређује процена утицаја на животну средину.

Унапређење стања у области биодиверзитета

Унапређење стања у области биодиверзитета подразумева:

- повећање броја и површине заштићених подручја и објеката под заштитом;
- идентификовање, описивање и картирање угрожених, рањивих и ретких типова станишта на простору ГУП-а, и стављање под заштиту;
- повећање шума и шумског земљишта;
- очување и унапређење структуре постојећих шума;
- успостављање заштитних зелених појасева дуж водотокова, ауто-пута ева и магистралних саобраћајница;
- успостављање еко коридора за повезивање фрагментисаних фрагилних екосистема;
- обновљање деградираних система коришћењем аутохтоних врста;
- допуњавање in situ мера очувања биодиверзитета одржавањем ex situ локација и спровођењем ex situ мера очувања; и
- обезбеђивање примене биолошких и других метода за контролу и искорењивање алохтоних врста.

Такође, све друге мере предвиђене за смањење загађења ваздуха, воде и земљишта истовремено су и мере заштите биолошке разноврсности.

2.4.4.2 Мере смањења емисије на животну средину

Заштита ваздуха

Заштиту ваздуха од прекомерне емисије загађујућих материја треба спровести првенствено спровођењем следећих општих мера:

- у централној и средњој зони афирмисати видове масовног превоза, као и видове погона који не угрожавају квалитет ваздуха у граду. Реконструкција и изградња нових саобраћајница мора бити заснована на еколошким принципима према европским стандардима;
- развоја заснованог на рационалнијој употреби енергије и повећању енергетске ефикасности, гасификацији насеља, увођењу економски оправданих нових и обновљивих извора енергије, развоју система централизованог снабдевања енергијом и др., редуковати укупну емисију полутаната;
- за смањење емисија у ваздух, потребно је увести и подстицајне економске мере, уз доследно спровођење прописа који се односе на врсте загађивања, критеријуме за обрачун накнаде за загађивање животне средине и стимулативне мере за редукацију емисије коришћењем алтернативних извора емисије или горива која су мањи загађивач средине; и
- посебне стимулативне мере треба предвидети за власнике хибридних возила и возила са мањом укупном емисијом полутаната.

Од посебних мера треба реализовати следеће:

- преусмерити транспортни и транзитни саобраћај изван централних зона града;
- даљинском топлификацијом обухватити што већи број објеката у централној градској зони и гасификовати рубна подручја града;
- повећати капацитете постојећих топлана;
- реализовати гашење блоковских, индустријских и других малих котларница и обезбедити њихово повезивање на даљински систем грејања;
- гасификовати домаћинства која користе чврста и течна горива за загревање у средњој зони;

- затворити или изместити постојеће привредне објекте који не могу да се трансформишу или сведу емисију загађујућих материја у прописане границе; и
- проширити примену БАТ технологија и уградњу система за третман димних гасова у индустрији.

Заштита вода

Најважније опште мере из домена заштите вода (површинских и подземних) од отпадних вода и других облика угрожавања које се утврђују овим документом су:

- изградња постројења за пречишћавање отпадних вода; и
- развој канализационог система и обухват свих корисника који су прикључени на водоводни систем на територији ГУП-а.

Посебне мере су:

- реализација плана којим је предвиђено пет постројења за механичко, биолошко и у коначној фази терцијарно пречишћавање канализационих вода у оквиру посебних системских целина;

- наставак изградње недостајућих великих колектора, тунела, црпних станица, објеката за пребацивање отпадних вода из Савског слива у Дунавски и интерцептора за одвођење свих канализационих вода са простора централног система на третман у ППОВ „Велико село”;

- за мања насеља, сточне фарме или кланице која нису прикључена на неки од наведених система, треба предвидети локалне системе са биолошким пречишћавањем отпадних вода;

- на рубним подручјима ГУП-а без градске канализације, са малом густином становања, предвидети да се прикупљање и евакуација отпадних вода врши вишекоморним, водонепропусним септичким јамама;

- обострано поред ауто-путске обилазнице, северне и спољне магистралне тангенте изградити ободне канале, који имају функцију прикупљања и одвођења кишних вода са саобраћајница и повезивање са постојећом каналском мрежом;

- на ободним каналима предвидети уставе за задржавање воде у случају хаваријских загађења и могућност евакуације загађених вода пре упуштања у систем мелиорационих канала; и

- планирати изградњу ретензионих и вишенамених акумулационих простора у узводним деловима слива бујичних водотока на простору ГУП-а, за ублажавања поплавних таласа и смањења загађења вода повећањем протицаја у маловодном периоду.

У оквиру посебних мера смањења притиска на површинске и подземне воде су и мере заштите изворишта водоснабдевања које подразумевају поштовање Правилника о начину одређивања и одржавања зона санитарне заштите изворишта водоснабдевања („Службени гласник РС”, број 92/08) и других законских прописа који уређују ову област.

Министарство здравља Републике Србије је донело Решење о зонама санитарне заштите на административној територији града Београда за извориште подземних и површинских вода која служе за водоснабдевање града Београда (бр. 530-01-48/2014-10 од 1. августа 2014. године).

Решење о одређивању зона и појасева санитарне заштите за изворишта која се користе за снабдевање водом за пиће на подручју града Београда („Службени лист Града Београда”, број 1/88 – пречишћен текст), Решење о начину одржавања и мерама заштите у ужој зони санитарне заштите изворишта београдског водовода („Службени лист Града Београда”, бр. 22/84, 19/85 и 8/86) и Решење о начину одржавања и мерама заштите у широј зони санитарне заштите изворишта београдског водовода („Службени лист Града Бео-

града”, број 8/86) престала су да важе доношењем Решења о престанку важења појединих решења Градског комитета за здравство, рад и социјалну политику и Градског комитета за здравство („Службени лист Града Београда”, број 84/14).

Заштита земљишта

Генерална заштита земљишта и његовог одрживог коришћења, у складу са Законом о заштити животне средине („Службени гласник РС”, бр. 135/04 и 36/09), остварује се мерама системског праћења квалитета земљишта, праћењем индикатора за оцену ризика од деградације, спровођењем ремедијационих програма за отклањање последица контаминације и деградације простора, било да се они дешавају природно или да су узроковани људским активностима.

Опште мере заштите земљишта су следеће: спречавање градње на клизиштима и потенцијалним клизиштима, планске мере санације клизишта, и смањење површина угрожених ерозијом извођењем анти-ерозионих радова и увођењем ефективних мера за контролу ерозије.

Посебне мере подразумевају: рекултивацију старе комуналне депоније на Ада Хуји, санацију постојеће депоније у Винчи, санирање и ремедијацију постојећих преко 100 сметлишта и напуштених каменолома, санацију и ремедијацију контаминираног земљишта у комплексима индустрије и великих складишта, санирање септичких јама по прикључењу на канализациони систем у рубним деловима града и уклањање нелегалних шљункара, у зони заштите изворишта водоснабдевања, лесног одсека, форланда и рекреационих зона.

Заштита од буке

Заштита од притиска који бука врши на животну средину и људе подразумева опште и посебне мере, које се односе пре свега на следеће:

- увођење у саобраћај само возила која стварају минималну буку (тзв. бешумна возила);

- ограничавање кретање теретних возила у централним деловима града;

- коришћење материјала који апсорбују буку приликом изградње саобраћајница; и

- предузимање и осталих мере из домена организације и регулисања саобраћаја које се предлажу за смањење притиска на квалитет ваздуха, с обзиром да те мере имају позитивне ефекте и на емисију буке.

Заштита од јонизујућег зрачења

Главна мера заштите је смањење броја извора јонизујућег зрачења на територији ГУП-а. Истовремено је потребно предузети следеће посебне мере:

- наставити извоз преосталог радиоактивног отпада из Института Винча;

- уклонити стари реактор и контаминирану опрему из Института Винча;

- у предузећима заменити радиокативне дојављиваче пожара нејонизујућим; и

- уклонити преостале радиоактивне громобране са привредних објеката.

Заштита од нејонизујућег зрачења

За објекте трафостаница и преносне мреже који представљају изворе нејонизујућег зрачења нискофреквентног електромагнетног поља од посебног интереса, као и изворе високофреквентног електромагнетног поља треба обезбедити да у зонама повећане осетљивости буду испоштована

базична ограничења изложености становништва, електричним, магнетским и електромагнетским пољима, према Правилнику о границама излагања нејонизујућим зрачењима („Службени гласник РС”, број 104/09).

У циљу заштите од нејонизујућег зрачења није дозвољено постављање уређаја и припадајућег антенског система базних станица мобилне телефоније на објектима: болница, породилишта, дечјих вртића, школа и простора дечјих игралишта. Минимална потребна удаљеност базних станица мобилне телефоније од објеката болница, породилишта, дечијих вртића, школа и простора дечијих игралишта, односно ивице парцеле дечијег вртића и дечијих игралишта, не може бити мања од 50 m.

Антенски системи базних станица мобилне телефоније, у зонама повећане осетљивости, могу се постављати на стамбеним и другим објектима и на антенским стубовима под условом да: висинска разлика између базе антене и тла износи најмање 15 m, удаљеност антенског система базне станице и стамбеног објекта у окружењу, у зони главног снопа зрачења антене, износи најмање 30 m; удаљеност антенског система базне станице и стамбеног објекта у окружењу може бити мања од 30 m, у случају када је висинска разлика између базе антене и кровне површине објекта у окружењу најмање 10 m.

При избору локације за постављање антенских система базних станица мобилне телефоније узети у обзир следеће:

- могућност постављања антенских система на постојећим антенским стубовима других оператера, грађевинама попут димњака топлана, водоторњева, стубова са рефлекторима, телевизијских стубова и сл.; и
- неопходност поштовања постојећих природних обележја локација и пејзажа, простора излетишта, заштићених природних добара, културно-историјских целина, парковских површина и сл.

Заштита од притиска опасних индустрија

Последице хемијских удеса на комплексима опасних индустрија и у току транспорта опасних материја директно утичу на величину ризика по животну средину и људе. Због тога су мере заштите које се предузимају у домену саобраћаја у функцији заштите животне средине и људи од хемијских удеса. Истовремено, последице хемијских удеса на комплексе опасних индустрија се могу смањити спровођењем мера које су првенствено везане за планирање и организацију простора.

Опште и посебне мере везане за смањење притиска од опасних индустрија на животну средину и људе су везане за смањење вероватноће настанка хемијских удеса. У централној и средњој зони не могу постојати објекти или активности које могу довести до хемијских удеса са вероватноћом $<10^{-2}$ учесталости догађаја/год. У периферној зони та вероватноћа не сме бити већа од 10^{-1} догађаја/год.

2.4.4.3 Мере смањења негативних ефеката на животну средину

Спровођењем мера из домена смањења емисије и унапређења стања животне средине смањиће се и потреба за смањењем ефеката који су последица реализације планског документа. С обзиром на чињеницу да се ефекти манифестују углавном после дуже експозиције, мере из домена смањења ефеката наведене су у овом документу. Оне се пре свега односе на:

- промоцију здравственог система, посебно оног који се бави превентивном медицином;

- јачање здравственог капацитета појединаца и појединих група омогућити формирањем зона рекреације, одмора зелених простора, бициклистичких стаза и сл.;

- едукацију грађана ради препознавања фактора ризика из животне средине, као и ризичних понашања који могу бити у корелацији са тим факторима; и

- повећање зелених површина уз увођење већег броја отпорних (толерантних) врста, које истовремено имају и заштитну улогу.

2.4.5 Мере за унапређење енергетске ефикасности

Појам унапређења енергетске ефикасности у зградарству подразумева континуирани и широк дијапазон активности које за крајњи циљ имају смањење потрошње свих врста енергије, уз обезбеђење истих или бољих услова коришћења и функционисања објекта. Последица смањења потрошње необновљивих извора енергије (фосилних горива) и коришћење обновљивих извора енергије је редукација емисије штетних гасова (CO_2 и др.), што доприноси заштити животне средине, смањењу глобалног загревања и одрживом развоју града.

Рад на унапређењу енергетске ефикасности се мора заснивати на: смањењу потрошње топлотне енергије у системима београдских топлана и индустријским процесима; смањењу губитака при дистрибуцији топлотне енергије; повећању ефикасности производње топлотне енергије постојећих постројења, као и замени мање ефикасних новим; увођењу принципа енергетске ефикасности у све нивое планирања, пројектовања, извођења и коришћења објеката и инфраструктуре; доношењу прописа о планирању и потрошњи енергије на градском нивоу, који би осигурали да све београдске општине имају план за снабдевање, дистрибуцију и коришћење енергије унутар своје територије; равномерној доступности насеља енергетској инфраструктури; развоју снабдевања природним гасом тј. супституција нерационалног трошења електричне енергије за топлотне потребе.

Енергетска ефикасност се постиже коришћењем ефикасних система грејања, вентилације, климатизације, припреме топле воде и расвете, укључујући и коришћење отпадне топлоте и обновљивих извора.

Битан енергетски параметар су облик и оријентација објекта који одређују његову меру изложености спољашњим климатским утицајима (температура, ветар, влага, инсолација). Избором одговарајућег облика, оријентације и положаја објекта, као и одговарајућим избором конструктивних и заштитних материјала, може се постићи енергетска повољност објекта.

При пројектовању и изградњи планираних објеката применити следеће мере енергетске ефикасности:

- у обликовању избегавати превелику разуђеност објекта, јер разуђен објекат има неповољан однос површине фасаде према корисној површини основе, па су губици енергије претерани;

- избегавати превелике и погрешно постављене прозоре који повећавају топлотне губитке;

- заштитити објекат од прејаког летњег сунца зеленилом и елементима за заштиту од сунца;

- груписати просторе сличних функција и сличних унутрашњих температура, нпр. помоћне просторије оријентисати према северу, дневне просторије према југу;

- планирати топлотну изолацију објекта применом термоизолационих материјала, прозора и спољашњих врата, како би се избегли губици топлотне енергије;

- користити обновљиве изворе енергије – нпр. користити сунчеву енергију помоћу стаклене баште, фотонапонских соларних хелија, соларних колектора и сл.

- уградити штедљиве потрошаче енергије;
- као обновљиви извор енергије користити и рекуператоре топлоте и топлотне пумпе различитих типова које ефикасно користе локалне токове енергије кроз земљу, воду и ваздух.

Све наведене мере се примењују у складу са Правилником о енергетској ефикасности зграда („Службени гласник РС”, број 61/11) и Правилником о условима, садржини и начину издавања сертификата о енергетским својствима зграда („Службени гласник РС”, број 67/12).

2.4.6 Инжењерско-геолошки услови

Морфолошке карактеристике

У геоморфолошком погледу територија Београда је изразито сложена и са доста контраста. Северно од Саве и Дунава налазе се типично равничарски делови терена, за разлику од београдског побрђа, које је испресецано густом мрежом речних и поточних долина. Посебно је интересантно формирање, односно постојање мањих сливова у оквиру слива Саве и Дунава. У морфолошком смислу у северном делу терена истиче се Земунски лесни плато, са котам терена од 80.0 до 105.0 мнв и са стрмим одсеком према Дунаву и Новом Београду. У београдском побрђу се посебно истиче тзв. „Шумадијска греда” са правцем пружања север–југ, изграђена претежно од мезозојских творевина, серпентинита и других стена. У оквиру ње се у северном делу истиче врх Авале са 511.0 мнв и врх Космаја на југу, са 628.0 мнв. Шумадијска греда представља развође између Саве и Дунава. Источно и западно од ње су развијени изразито брдовити терени представљени многобројним заравњеним косама, међусобно разбијеним поточним долинама. Посебно треба истаћи постојање тераса.

Са друге стране, у северном делу терена истичу се простране алувијалне равни Саве и Дунава (Макиш, Посавина, Панчевачки рит), које представљају и најниже делове терена са котам у границама од 70.0 до 73.0 мнв, испресецаних густом мрежом канала за одвођење сувишних вода. Долине Саве и Дунава у овом делу су, са једне стране, широко отворене (долина Саве према Срему, долина Дунава према Панчевачком рит), а са друге стране ограничене одсечима (десна обала Дунава) или брежуљкастим падинама (десна обала Саве, десна обала Дунава од Београда до Смедерева). Долине и алувијалне равни у београдском побрђу битно се разликују од претходних. Долине су обично узане, на појединим местима клисурасте, када су и стрмих страна (изворишни делови Топчидерске реке, Раље и др.). Највећи број долина је благих страна, нарочито у средњем току одговарајућих водотока. Алувијалне равни су такође узане, са постепеним ширењем ка ушћу потока, односно река. У хидрографском погледу, поред Саве и Дунава, посебно треба истаћи сталне површинске токове, као што су: Топчидерска река, Болечица, Грочанска река, Железничка река, Барајевска река, Сува река и др.

Геолошка грађа

У геолошком погледу територија Београда је веома разнолика. Према вертикалном геолошком пресеку, територија Београда може се поделити на три јединице које имају своје посебне карактеристике:

- раскомадана мезозојска греда северног дела Шумадије, представљена творевинама средње јуре до горње креде чини подлогу, односно палеорељеф другом структурном спрату, насталом у посткредним неогеним басенима;
- преко различитих геолошких формација мезозојске греде леже творевине другог структурног спрата чија се ге-

ологија битно разликује од настанка подлоге а састоји се од неогених творевина почев од хелвет-бурдигала до понта; и

- наталожене творевине квартара су најраспрострањеније на територији Београда и поред тога што њихова количина није тако изразита у односу на остале геолошке формације. Њихово присуство у постојећим геоморфолошким условима довело је до изузетне покривености терена уз ограничено распрострањење по дубини. На тај начин су dobrим делом замаскиране геолошке карактеристике творевина првог и другог структурног спрата.

Стабилност терена

На територији Београда, од појава нестабилности најзаступљенија су клизишта. Клизишта су присутна у природним условима на падинама, речним и поточним долинама, али и дуж саобраћајница или других грађевинских објеката где су настала услед неадекватног засецања природног тла. На подручју Београда број на клижења земљаних маса присутна су на просторима југозападно од Авале, почев од Остружнице према Обреновцу, југоисточно, источно и североисточно од Авале почев од Брегалнице, па уз Дунав према Ритопеку, Вишњици и Миријевском потоку, односно на просторима изграђеним од неогених седимената. На формирање клизишта осим геоморфолошких, хидролошких и хидрогеолошких услова битну улогу игра геолошки, односно литолошки састав и степен његове деградације у приповршинској зони.

Клизишта југозападно, јужно и југоисточно од Авале углавном су формирана у лапоровито-прашинастим (алевритским) глинама плиоценске и лапорима панонске старости.

Клизишта у Ритопеку, Малом и Великом Мокром Лугу, као и у Миријеву формирана су у литолошки хетерогеним срединама сарматске старости и тортонске старости. Клизишта у кварталним седиментима везана су за делувијалну дробину и делувијално-пролувијалне масне глине.

Слични узроци откидања и кретања земљаних маса присутни су у претортонској „шареној серији” око Вишњице и Великог села, с тим што у тим областима постоје и сложенији услови, као што су хетероген литолошки састав саме серије и промена филтрационих сила подземних вода услед осцилације нивоа Дунава.

У вештачким засецима губитком природне влажности долази до отварања, те откидања дуж пукотина и већих блокова при изградњи колектора и саобраћајница у насељу Кумодраж у делувијално – пролувијалним глинама, при изградњи објеката у насељу Миљаковац у претортонској „шареној серији”, као и при изградњи објеката Макиш–горњи ред (на Чукарици) у тектонски испуцалој зони кредних лапора. Засецања у оваквим срединама захтевају обавезно подграђивање у току извођења радова.

Сеизмичка својства терена

Према постојећој документацији а на основу сеизмичке макореонизације, предметни простор припада 7° МКС-64. Изменом и допуном Правилника о градњи објеката у сеизмички активним подручјима из 1989. године, терени Београда добили су већи степен сеизмичког интензитета од 80 МКС-64.

На новој Сеизмолошкој карти СФРЈ (публикованој 1987. године – за повратне периоде времена од 50, 100, 200, 500, 1.000 и 10.000 година) која изражава очекивани максимални интензитет земљотреса и има карактер дугорочне прогнозе, подручје Београда је на олеати за повратни период времена од 100 година лоцирано у подручју од 7° МЦС скале (што је еквивалентно МКС-64), што више одговара дођеном стању на овом подручју, док је на олеати за поврат-

ни период од 500 година лоцирано у подручју 8° МЦС скале (односно МКС-64, што је еквивалентно).

Према чл. 111 и 112 Правилника о изменама и допунама Правилника о техничким нормативима за изградњу објеката високоградње у сеизмичким подручјима („Службени лист СФРЈ”, број 21/88), дефинисани су услови у којима се примењују одређени сеизмички степен.

врста зидане конструкције	сеизмички степен		
	IX степени	VIII степени	VII степени
обична	-	П+1	П+2
са вертикалним серклажом	П+2	П+3	П+4
армирана	П+7	П+7	П+7

Табела 42. Дозвољени број спратова према конструктивном систему

Ако се зидане зграде не прорачунавају на сеизмичка дејства, конструишу се према овом правилнику. Дозвољени број спратова, независно од система конструкције ограничава се на:

- П+1 (приземље и спрат) за 8° сеизмичности.
- П+2 (приземље и два спрата) за 7° сеизмичности.

Инжењерско-геолошка реонизација

На бази инжењерско-геолошке реонизације, а за потребе планирања простора у оквиру Генералног урбанистичког плана извршена је категоризација терена. Према основним карактеристикама су издвојене четири категорије, односно реона.

I – Повољни терени – Са инжењерскогеолошког аспекта оцењени као најпогоднији за урбанизацију (становање, инфраструктура, саобраћај), без ограничења у коришћењу, а уз уважавање локалних инжењерско-геолошких карактеристика терена. Изградња објеката на овим теренима може се вршити без ограничења, уз уважавање локалних геотехничких карактеристика терена;

II – Условно повољни терени – Инжењерско-геолошка својства ових терена условљавају извесна ограничења при урбанизацији простора. У зависности од локације коришћење ових терена за урбанизацију условљено је: нивелационим прилагођавањем природним условима, превентивним геотехничким мерама заштите стабилности ископа и природних падина, контролисаним дренажањем подземних вода, применом геотехничких мелиоративних мера, као што су регулисање водотока, насипање, израда дренажних система, разних врста побољшања тла, избор адекватног начина фундаирања и сл. Изградња објеката на овим просторима захтева детаљна геолошка истраживања која ће дефинисати услове градње за сваки појединачни објекат;

III – Неповољни терени – Инжењерско-геолошке карактеристике ових терена у природним условима су ограничавајући фактор. Ова категорија обухвата следеће терене: узане пролувијалне равни и изворишне челенке; потенцијално нестабилне падине са умиреним клизиштима; делове алувијалних равни испод коте 72 мнв, мртваје, баре и стараче; лесне одсеке са појавом одрона и пролома тла. У оквиру плана издвојена су подручја која су брањена од поплава и која услед тога имају посебне режими коришћења (Крњача, делови уз Саву и сл.). Коришћење ових терена за урбанизацију захтева претходну припрему терена применом санационих и мелиоративних мера, у смислу побољшања стабилности падина и обезбеђења објеката на њима; регулисање водотока; у зонама испод коте 72 мнв неопходна је припрема ширег простора у виду сложених хидротехничких мелиорација и регулисање терена до коте дејства високих вода (насипањем, израдом дренажног система). Приоритет Београда мора бити усклађивање водопривредних проблема са развојем осталих активности.

Ради дефинисања облика санационих и мелиорационих мера неопходно је урадити пројекат санације ширег подручја;

IV – Врло неповољни терени – Изразито неповољни терени обухватају терене са појавом активних клизишта, плавлене делове алувијалних равни, као и делове терена загађене изузетно опасним и токсичним материјама. Клизишта су присутна у природним условима на падинама, речним и поточним долинама, али и дуж саобраћајница или других грађевинских објеката где су настала услед неадекватног засецања тла.

Графички прилог 8. Ограничења урбаног развоја

2.4.7 Цивилна и противпожарна заштита

Најугроженији делови територије обухваћене границом плана су стамбене зоне високих густина где је највећа концентрација становништва и грађевинског фонда, а затим и зоне привредног, непривредног и инфраструктурног потенцијала где се морају применити мере које повећавају отпорност простора за потребе одбране и заштите.

Основна мера цивилне заштите у случају ратне опасности је склањање људи у заштитне објекте – склоништа, у складу са Законом о ванредним ситуацијама („Службени гласник РС”, бр. 111/09, 92/11) и Законом о изменама и допунама Закона о ванредним ситуацијама („Службени гласник РС”, број 93/12).

Органи државне и локалне самоуправе, привредна друштва и друга правна лица дужни су да обезбеде да се становништво, односно запослени склоне у склоништа и друге објекте погодне за заштиту.

Склањање људи, материјалних и културних добара обухвата планирање и коришћење постојећих склоништа, других заштитних објеката, прилагођавање нових и постојећих комуналних објеката и подземних саобраћајница, као и других објеката погодних за заштиту и склањање.

Као јавна склоништа могу се користити и постојећи комунални, саобраћајни и други инфраструктурни објекти испод површине тла, који су подобни за склањање људи.

Приликом изградње стамбених објеката са подрумима, над подрумским просторијама изводи се ојачана конструкција-плоча која може да издржи урушавање објекта.

До доношења ближих прописа о начину одржавања склоништа и прилагођавања комуналних, саобраћајних и других подземних објеката потребама склањања становништва, димензионисање ојачане плоче изнад подрумских просторија вршити према тачки 59. Техничких прописа за склоништа и друге заштитне објекте („Службени војни лист СРЈ”, број 13/98), односно према члану 55. Правилника о техничким нормативима за склоништа („Службени лист СФРЈ”, број 55/83).

Мрежа објеката и комплекса која формира систем противпожарне заштите града, утврђена је кроз израду посебног Плана генералне регулације мреже ватрогасних станица на територији обухваћеној ГУП-ом („Службени лист Града Београда”, број 32/13), чиме су створени услови за ефикасније обављање делатности заштите људи и материјалних добара од пожара.

Планом су дефинисани покривеност територије постојећим ватрогасним станицама, типологија ватрогасних станица, нове локације за изградњу ватрогасних станица и формирана јединствена мрежа ватрогасних станица на територији ГУП-а.

За све објекте висине преко 30 m, примењују се одредбе Правилника о техничким нормативима за заштиту висо-

ких објеката од пожара („Службени лист СФРЈ” бр. 7/84 и 86/11) и Закона о изменама и допунама закона о заштити од пожара из марта 2015. године.

За изградњу високих објеката потребно је предвидети јасне процедуре измене техничке регулативе и примену иностраних техничких прописа и стандарда који се односе на специфичне објекте. Такође, предвидети капацитете градске водоводне мреже који обезбеђују довољне количине воде за гашење пожара у високим објектима (кула и др. високи објекти).

2.4.8 Простори од интереса за одбрану земље

У складу са Одлуком о врстама инвестиционих објеката и просторних и урбанистичких планова значајних за одбрану земље („Службени лист СРЈ”, број 39/95), овим планом дефинисани су комплекси и објекти у обухвату плана тј. број, локација, заштитна зона и статус комплекса.

Ширењем насеља већина војних комплекса на територији ГУП-а нашла се у близини или у самим градским језгрима. Око комплекса није могуће остварити прописане зоне заштите, које су угрожене бесправном грађњом, што све за последицу има ограничено и небезбедно функционисање војних комплекса. Стога је основни циљ усаглашавање просторног развоја са потребама одбране, како би се обезбедили услови за несметано функционисање војних комплекса, простора и објеката посебне намене који су од посебног значаја за одбрану земље, услови за цивилну заштиту становништва, материјалних и природних ресурса.

Перспективни комплекси посебне намене обухватају површине и објекте које користи Министарство одбране у оквиру обухвата плана. У складу са потребама Министарства одбране, планом су дефинисани објекти и комплекси перспективни тј. неопходни за функционисање Војске Србије, око којих се планирају зоне просторне заштите које представљају простор са посебним режимом коришћења, уређења и изградње, које се прописују због безбедности контактне зоне комплекса и активности које се у њима дешавају.

Такође су дефинисани и перспективни објекти и уређења територије за потребе система одбране-скелски прелази, за које је предвиђена зона забрањене градње и постављање пловних објеката на делу обале и акваторија.

Комплекси који су у близини или у самом градском језгру, који су оштећени у бомбардовању, који према инфраструктурној опремљености не задовољавају усвојене стандарде и сл., односно који су нерационални за функционисање Војске Србије, дефинисани су у Мастер плану Војске Србије као неперспективни комплекси и за њих је потребно извршити конверзију намене, из статуса посебне намене у цивилну намену и функцију усаглашену са потребама и захтевима града и Војске Србије (јавне службе, становање са комерцијалним садржајима и др.).

Промена намене реализоваће се кроз даљу урбанистичку разраду планским документима нижег реда, уз претходну сагласност и мишљење Министарства одбране.

Војни комплекси, локације, заштитне зоне око објеката и други услови, због поверљивих података, обрађени су у посебном Прилогу мера заштите од интереса за одбрану земље, који чини саставни део ГУП-а Београда, сходно члану 14. Уредбе о критеријумима за утврђивање података значајних за одбрану земље који се морају чувати као државна или службена тајна и о утврђивању задатака и послова од посебног значаја за одбрану земље које треба штитити приликом посебних мера безбедности („Службени лист СФРЈ”, број 54/94).

3.1 Целине за даљу планску разраду

У имплементацији генералних решења ГУП-а Београда и даљој планској разради, потребно је приступити изради планова генералне регулације са смерницама за израду планова детаљне регулације у складу са законским одредбама, карактеристикама, проблематиком и комплексношћу конкретне територије. Минимални обухват плана генералне регулације грађевинског подручја је урбанистичка целина, мада је препорука да се због ефикаснијег спровођења границама појединачног плана обухвати и групише више целина (суседне целине, целине сличних карактеристика итд.).

Генерална просторно-програмска усмерења ГУП-а Београда дефинисана на нивоу ширих просторних захвата, детаљније се разрађују кроз планове генералне регулације, па је у том смислу дозвољено и могуће прецизније дефинисање општих услова уређења и коришћења простора.

У заштићеним целинама, као и у случајевима када се ради о интервенцијама на појединачним споменицима културе и објектима и целинама под претходном заштитом, односно, у случајевима на којима се примењује Закон о културним добрима („Службени гласник РС”, број 71/94), планом се даје смерница за обавезну израду планова детаљне регулације, чији ће се обухват дефинисати кроз сарадњу са службом заштите.

Пољопривредно земљиште у обухвату плана, даље ће се плански разрадити кроз израду планова генералне и детаљне регулације. Општа и посебна правила уређења простора и грађења за пољопривредне површине дефинисана овим планом, представљају смернице за даљу планску разраду. У зависности од врсте делатности, утврђује се потреба за израдом стратешке процене утицаја на животну средину.

За потребе дефинисања површина јавне намене, за уређење и изградњу јавних објеката и површина за које се утврђује општи интерес (саобраћајни, инфраструктурни и комунални објекти и површине), као и за намене за које је законом прописана израда стратешке процене утицаја на животну средину, а које се налазе ван грађевинског подручја, планом се даје смерница за обавезну израду плана детаљне регулације.

3.1.1 Посебни услови спровођења плана

За просторе са посебним условима заштите у којима се конкретна намена и услови коришћења морају ускладити са одговарајућим прописима, обавезна је израда планова детаљне регулације:

- Зона заштите аеродрома;
- Зона заштите Института за нуклеарне науке у Винчи;
- Зоне заштите водоизворишта;
- Зона нове луке на левој обали Дунава;
- Неповољни терени за изградњу (клизишта, нестабилне падине, лесни одсеци, плавни терени);
- Зоне заштите радио коридора;
- Зона трасе ауто-пута и железничке пруге, на правцу Бубањ поток – Винча; и
- Београдско приобаље у деловима планираним за трансформацију и уређење (лева обала Саве, Бродоградилште, Лука „Београд” и Ада Хуја).

На овим подручјима примениће се посебни инструменти разраде и спровођења, који подразумевају израду одговарајућих планова детаљне регулације, студија, испитивања, експертиза, јавних конкурса или других посебних инструмената у складу са карактером конкретне проблема.

На подручјима и за објекте и садржаје у надлежности Републике Србије (водоизворишта, аеродроми, луке и пристаништа и друго), обавезна је међуресорна институционална сарадња кроз израду плана детаљне регулације.

Могућност саобраћајног повезивања леве и десне обале Саве, на правцу саобраћајница Т6 – Лазаревачки друм – Трговачка, а кроз ужу зону заштите водоизворишта и спортско рекреативни комплекс „Ада Циганлија”, неопходно је доказати Претходном студијом оправданости.

3.2 Евалуација и ревизија плана

На основу одредби Закона о планирању и изградњи приступило се ревизији и иновирању постојећих и изради нових планских докумената на територији административног подручја града Београда (ревизије Регионалног просторног плана административног подручја града Београда и просторних планова градских општина Лазаревац, Обреновац и Сурчин, израда нових просторних планова за градске општине Сопот, Гроцка, Барајево и Младеновац, као и израда Плана генералне регулације за грађевинско подручје средишта јединице локалне самоуправе града Београда у обухвату од око 56.540 ha). Истовремена израда Генералног урбанистичког плана и наведених планова, омогућава хијерархијску и међусобну усклађеност свих докумената. Активности на изради планова обухватиле су и систематично преиспитивање, усклађивање и евиденцију свих важећих планова детаљне разраде, студија и пројеката урађених за територију града Београда, њихову евалуацију и уношење у јединствен систем података о простору града.

Имајући у виду плански период, односно временски оквир стратешких и развојних докумената на основу којих су и дефинисана планска решења ГУП-а Београда⁴², промене трендова економског и социјалног развоја, динамику реализације планираних пројеката (посебно у домену система саобраћајне и комуналне инфраструктуре и простора од посебног интереса за град) и приоритете градске управе, обавезна је израда посебног извештаја о степену реализације овог плана у периоду после његовог усвајања. До краја 2018. године потребно је извршити евалуацију планских решења ГУП-а Београда, која евентуално треба ревидовати и адаптирати за период до израде новог плана 2021. године, а у свему у складу са одредбама Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС”, бр. 72/09, 81/09, 64/10, 24/11, 121/12, 132/14 и 145/14).

3.3 Прелазне и завршне одредбе

Овај план, у складу са Законом о планирању и изградњи („Службени гласник РС”, бр. 72/09, 81/09, 64/10, 24/11, 121/12, 132/14 и 145/14), представља плански основ за:

- израду планова генералне регулације у границама грађевинског подручја;
- израду планова детаљне регулације за потребе дефинисања површина јавне намене, за уређење и изградњу јавних објеката и површина за које се утврђује општи интерес, ван грађевинског подручја;
- израду планова генералне и детаљне регулације ван грађевинског подручја; и
- издавање информације о локацији.

Ступањем на снагу овог плана престаје да важи Генерални план Београда 2021 („Службени лист Града Београда”, бр. 27/03, 25/05, 34/07 и 63/09 и 70/14), ван граница грађевинског подручја утврђених овим планом, а у складу са чл. 216, став 5. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС”, бр. 72/09, 81/09, 64/10, 24/11, 121/12, 132/14 и 145/14).

Графички прилози и документација представљају саставни део Генералног урбанистичког плана Београда.

Индекс скраћеница

АП Административно подручје
АТЦ Аутоматска телефонска централа
ГМРС Главна мерна регулациона станица
ГП Генерални план
ГУП Генерални урбанистички план
ДУП Детаљни урбанистички план
DSLА M Digital Subscriber Line Access / приступни мултиплексер дигиталне претплатничке линије
ЕУ Европска унија
ЈКП Јавно комунално предузеће
ЈП Јавно предузеће
ЈУП Јавно урбанистичко предузеће
КБЦ Клиничко-болнички центар
КДС Кабловско-дистрибутивни систем
КО Катастарска општина
кп Катастарска парцела
МРС Мерно регулациона станица
MSAN Multi Service Access Nodes / мултисервисни оптички чвор
НАТО North Atlantic Treaty Organization – Северно-атлантски пакт
ОИЕ Обновљиви извори енергије
ОТЦ Отворени тржни центар
ПГР План генералне регулације
ПДР План детаљне регулације
ПЕТ Поли-етилен-терфталат
ПТТ Пошта, телграф и телекомуникације
ПОПС/POPS Persistent Organic Pollutants – постојане органске загађујуће супстанце
ПП Просторни план
ППВ Постројење за прераду воде
ППОВ Постројење за прераду отпадних вода
ППППН Просторни план подручја посебне намене
Р Резервоар
РА Радио
РП Регулациони план
РП 400 kV Разводно постројење 400 kV надземне мреже
РПП Регионални просторни план
РС Регулациона станица
РС Република Србија
РТЦ Робно транспортни центар
Сл .л. Службени лист Града Београда
СМТ Спољна магистрална тангента
СПУ Стратешка процена утицаја
ТВ Телевизија
ТЕ Термоелектрана
ТЕНТ Термоелектрана „Никола Тесла”
ТКО телекомуникациона опрема
ТНГ Течни нафтни гас
ТО Топлана
ТС Трансфер станица
ТС Трафо-станица
УМП Унутрашњи магистрални прстен
ХЕ Хидроелектрана

⁴² Овде се првенствено мисли на документ Стратегије развоја града Београда („Службени лист Града Београда”, број 21/11), која дефинише развој града и стратешке приоритете за период 2011–2016. године

Графички прилози – размера 1:50.000

1. Границе плана и подела на зоне
2. Постојећа намена површина
3. План намене површина
4. Генерална решења саобраћаја
- 5.1. Генерална решења система снабдевања топлотном енергијом, гасом и нафтним дериватима
- 5.2. Генерална решења система снабдевања електричном енергијом и телекомуникационим услугама
- 5.3. Генерална решења система снабдевања водом
6. Трајна добра Београда
7. Воде и водне површине
8. Ограничења урбаног развоја
9. Подручја даље планске разраде

Документација

Секторске карте – размера 1:130.000

1. Шуме и шумско земљиште и зелене површине
2. Јавне службе
3. Спортски комплекси
4. Комуналне површине и објекти
5. Планирани саобраћај – Шински системи
- 6.1. Становање – Типологија
- 6.2. Становање – Густине
7. Комерцијални садржаји
8. Привредне површине
9. Пољопривредне површине
10. Непокретна културна добра
11. Природа и природна добра

- Преглед заштићених и евидентираних природних добара, културних добара, добара која уживају претходну заштиту и објеката и целина у режиму урбанистичке заштите
- Геотермални потенцијал на подручју ГУП-а Београда
- Карта инжењерско-геолошке реонизација терена према погодности за изградњу

Општа документација

- Регистрација предузећа
  - Лиценца одговорног урбанисте
  - Одлука о приступању изради плана
  - Решење о приступању Стратешкој процени утицаја на животну средину
  - Мишљење Серетаријата за урбанизам и грађевинске послове на концепт плана
  - Извештај о извршеној стручној контроли концепта плана
  - Извештај о извршеној стручној контроли нацрта плана
  - Провера усклађености нацрта плана са Извештајем о стручној контроли
  - Закључак Комисије за планове Скупштине Града Београда о упућивању плана на јавни увид
  - Извештај о јавном увиду
  - Концепт плана (текстуални део и графички прилози)
  - Услови и мишљења ЈКП и других учесника у изради плана
- Овај план ступа на снагу даном објављивања у „Службеном листу Града Београда”.

Скупштина Града Београда

Број 350-144/16-С, 7. марта 2016. године

Председник
Никола Никодијевић, ср.